

Συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ-Σπάρτακος

2-4 Νοεμβρίου 2018

Πολιτικά κείμενα

Περιεχόμενα

Πολιτικό κείμενο 2018.....	2
Α. Διεθνής κατάσταση.....	2
Α1. Η καπιταλιστική κρίση δεν έχει ξεπεραστεί.....	2
Α2. Ο γύρος της πολιτικής αστάθειας, των εκρήξεων και των ανακατατάξεων δεν έχει ολοκληρωθεί.....	3
Β. Κατάσταση στην Ελλάδα.....	8
Β1. Οι συνέπειες της κρίσης.....	8
Β2. Το successstory του ΣΥΡΙΖΑ, ακόμα μια αποτυχία επίλυσης της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού.....	10
Β3. Περίοδος γρήγορης ανασύνταξης.....	14
Β4. Τα λεγόμενα εθνικά θέματα.....	16
Γ. Το κίνημα και η αριστερά.....	18
Γ1. Εργατικό κίνημα.....	18
Γ2. Οι άλλοι τομείς του κινήματος.....	21
Γ3. Η Αριστερά της μεταμνημονιακής εποχής.....	24
Γ4. Το σχέδιο της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος.....	29
ΤΠΤ: Συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ 2018, Σχέδιο για πολιτικό κείμενο.....	31
Η παγκόσμια οικονομική συγκυρία.....	31
Κρίση του ευρωατλαντισμού.....	32
Γεωπολιτική του χάους.....	33
Εθνικισμός, ρατσισμός και κοινωνική αντίδραση.....	34
Κρίση αριστερού παραδείγματος.....	36
Η Ελλάδα σε σχετική σταθεροποίηση.....	37
Στρατηγικό αδιέξοδο του ελληνικού καπιταλισμού.....	39
Ο χαρακτήρας του ΣΥΡΙΖΑ.....	40
Ρεφορμισμός και σεκταρισμός.....	41
Η αναβάπτιση του νεοφιλελευθερισμού.....	42
Η Αριστερά.....	43
Ποια πολιτική οικοδόμησης;.....	46
Αντικαπιταλιστική αριστερά.....	47
Διεθνιστικός πόλος.....	48
Γυναικεία Ομάδα, κείμενο.....	49
Πολιτικό κείμενο Φοιτητικής Ομάδας.....	55
Συμβολή φοιτητικής ομάδας για την συνδιάσκεψη.....	58
Αιτίες και συνέπειες της αποσταθεροποίησης, Γ.Φ.....	72
Επαναστάτες και ρεφορμισμός, Γιάννης Φ.....	74
Συμβολή και τροποποιήσεις, Παναγιώτης Τσ.....	76
Συμβολή στην κουβέντα για την Συνδιάσκεψη, Μάνος Σκ.....	84
Συμβολή στο προτεινόμενο πολιτικό κείμενο - Π.Ν.....	92

Πολιτικό κείμενο 2018

(Κατατίθεται από Παναγιώτη Κ., Χριστίνα Π.,
Μάνο Σ., Νικόλα Σ., Νίκο Τ.,

με την έγκριση της πλειοψηφίας της ΚΕ ως βάση
για το πολιτικό κείμενο της συνδιάσκεψης)

Α. Διεθνής κατάσταση

Α1. Η καπιταλιστική κρίση δεν έχει ξεπεραστεί

Η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση του 2008 υπήρξε η κατάληξη μιας μακράς περιόδου πιέσεων στην καπιταλιστική οικονομία και το ποσοστό κέρδους. Ήταν αναμενόμενο ότι μια κρίση τέτοιας ιστορικής εμβέλειας δεν θα μπορούσε να ξεπεραστεί σύντομα και χωρίς μια ριζική καταστροφή κεφαλαίων και παραγωγικών δυνάμεων. Τα τεράστια προγράμματα κρατικής παρέμβασης (bail-outs, κρατικές ενέσεις στην οικονομία, χαμηλά επιτόκια των κεντρικών τραπεζών και ποσοτική χαλάρωση) απέτρεψαν ένα ακόμη μεγαλύτερο σοκ, με το κόστος όμως μιας παρατεταμένης ύφεσης που εγκυμονεί τον κίνδυνο νέων καταρρεύσεων. Η καταστροφική αντικειμενική λειτουργία της κρίσης δεν έχει ολοκληρωθεί.

Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι διαρκώς αρνητικοί. Από το 201 και μετά, στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες η ανάπτυξη επανήλθε σε θετικούς ρυθμούς, κατά κανόνα όμως αναιμικούς και επισφαλείς (σπανίως άνω του 2% όσον αφορά το ΑΕΠ). Η βιομηχανική παραγωγή παγκοσμίως παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Οι επενδύσεις εξακολουθούν να είναι σημαντικά μειωμένες και ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου δεν έχει φτάσει ποτέ στα προ κρίσης επίπεδα στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Το ίδιο ισχύει και για τις άμεσες ξένες επενδύσεις, και γενικότερα τις διεθνείς ροές κεφαλαίου. Ο ρυθμός κεφαλαιακής συσσώρευσης εξακολουθεί να ελαττώνεται.

Οι καπιταλιστικές κρίσεις είναι κρίσεις υπερπαραγωγής και όχι υπο-παραγωγής. Η μειωμένη επένδυση, επομένως, δεν δηλώνει

έλλειψη κεφαλαίων ή «ρευστότητας», αλλά μειωμένες ευκαιρίες κερδοφορίας. Πράγματι, τα ποσοστά κέρδους έχουν ανακάμψει μόνο οριακά μετά το 2008.

Αυτό που, ωστόσο, έχει μεγαλώσει κατά πολύ από ό,τι πριν την κρίση είναι το παγκόσμιο χρέος. Η αύξηση δεν αφορά τόσο το χρέος των νοικοκυριών, το οποίο οι τράπεζες προσπάθησαν να περιορίσουν, αλλά τις γενικές κυβερνήσεις και το εταιρικό χρέος, που απειλεί να γίνει ο μοχλός της επόμενης κατάρρευσης.

Η πιο σημαντική ίσως εξέλιξη των τελευταίων χρόνων, ωστόσο, είναι ότι έγινε σαφές πως τα «οικονομικά θαύματα» των λεγόμενων αναδυόμενων οικονομιών δεν άντεξαν την κρίση, όπως αρκετοί πίστευαν στην αρχή. Αντίθετα με ό,τι συνέβαινε προ κρίσης, οι περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες εμφανίζουν ελλείμματα στους προϋπολογισμούς, λόγω των κρατικών ενισχύσεων της οικονομίας τους. Η Κίνα έζησε μεγάλες χρηματιστηριακές κρίσεις το 2015-2016 και ξανά τον Φλεβάρη του 2018. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ εξακολουθεί να είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από ό,τι στις παραδοσιακά ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, αλλά βρίσκεται κάτω του 7%, στα χαμηλότερα επίπεδα από το 1990. Η Ινδία ακολουθεί παρόμοιους ρυθμούς, ενώ η Βραζιλία είναι στάσιμη. Η κατάρρευση στην Τουρκία είναι η διάψευση ενός από τα πιο πρόσφατα και δυναμικά καπιταλιστικά «θαύματα».

Στα πλαίσια του αγώνα για το ποιος να αναλάβει το βάρος της παρατεταμένης ύφεσης εντείνεται ο διεθνής ανταγωνισμός, τον οποίο τροφοδοτεί ακόμα περισσότερο η πολιτική του μερικού προστατευτισμού που εισήγαγε η κυβέρνηση Τραμπ στις ΗΠΑ. Οι χώρες της ΕΕ αντιμετωπίζουν το στρατηγικό δίλημμα μεταξύ της ανάγκης να μείνουν ενωμένες για να ανταποκριθούν στον ανταγωνισμό με τις μεγαλύτερες οικονομίες (ΗΠΑ και Κίνα) και των μεταξύ τους ανταγωνισμών.

Οι αναιμικές οικονομικές επιδόσεις στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, καθώς και το γεγονός ότι δεν υπάρχει κάποιο νέο τεχνικο-

οικονομικό παράδειγμα που θα επέτρεπε να μιλήσει κανείς για την απαρχή ενός νέου μακρού κύματος ανάπτυξης, δείχνουν ότι ο κύκλος της κρίσης του 2008 δεν έχει κλείσει. Το καθήκον για τη διεθνή επαναστατική αριστερά επομένως δεν είναι να προσαρμόσει την στρατηγική της σε μια υποτιθέμενη καπιταλιστική ανάκαμψη ή περίοδο σταθερότητας, αλλά να προετοιμαστεί για νέες βαθιές κοινωνικοπολιτικές αναταράξεις.

A2. Ο γύρος της πολιτικής αστάθειας, των εκρήξεων και των ανακατατάξεων δεν έχει ολοκληρωθεί

i. Ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί

Η μάχη για την κατανομή του βάρους της κρίσης ανάμεσα στις αστικές τάξεις προστίθεται στην αντιπαράθεση για τις σφαίρες επιρροής και την πρόσβαση στους ενεργειακούς πόρους και οδηγεί σε πιο έντονους ιμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς. Το αποτέλεσμα δεν είναι προς το παρόν ένας γενικευμένος ενδοϊμπεριαλιστικός πόλεμος, που θα είχε τεράστιο κόστος για όλες τις ιμπεριαλιστικές χώρες, αλλά μια κούρσα για το ποια ιμπεριαλιστική δύναμη θα παίξει τον αποφασιστικό ρόλο στους περιφερειακούς πολέμους, κυρίως στη Μέση Ανατολή και την Αφρική. Το Ιράκ, το Αφγανιστάν, η Συρία, η Λιβύη, η Υεμένη, έχουν διαλυθεί τελείως λόγω των εκρηκτικών αντιφάσεων που δημιούργησε η διαχρονική παρουσία του ιμπεριαλισμού και η επικράτηση του καπιταλισμού στην περιοχή, τα αυταρικά αστικά καθεστώτα αλλά και η σημερινή εμπλοκή των περιφερειακών και των παγκόσμιων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Αυτό είναι το υπόβαθρο του φαινομενικού γεωπολιτικού χάους.

Η γραμμή της εξωτερικής πολιτικής του υπερ-αντιδραστικού προέδρου Τραμπ υπήρξε αρχικά ασαφής και αντιφατική, μετά από δύο χρόνια ωστόσο αρχίζει να παίρνει συγκεκριμένο σχήμα. Από την εποχή ακόμα του Μπαράκ Ομπάμα, οι ΗΠΑ ήταν υποχρεωμένες να αναθεωρήσουν τη

στρατηγική της μεγάλης κλίμακας πολέμων, με εμπλοκή μαζικών χερσαίων δυνάμεων, που οδήγησαν σε αποτυχία στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, παρά τη μαζική σφαγή του πληθυσμού. Και η πολιτική της πληθώρας των «μικρών» πολέμων του Ομπάμα, ωστόσο, έδειξε τα όριά της, στη Λιβύη, τη Συρία, αλλά και τις παλιότερες ανοιχτές υποθέσεις. Βεβαίως η οικονομία των εξοπλισμών και των πολεμικών επεμβάσεων είναι ζωτικής σημασίας για τον αμερικάνικο καπιταλισμό και δεν πρόκειται να μειωθούν. Ούτε οι αποτυχίες του 21^{ου} αιώνα αλλάζουν το γεγονός της αναμφισβήτητης στρατιωτικής πρωτοκαθεδρίας των ΗΠΑ σε όλη την υφήλιο.

Αυτό που φαίνεται να αλλάζει είναι ότι η ηγεσία Τραμπ υπαναχωρεί εν μέρει από τον ρόλο του διαμεσολαβητή «ειρηνοποιού» και παρεμβαίνει πιο καθαρά υπέρ συγκεκριμένων συμμάχων και εναντίον συγκεκριμένων εχθρών. Η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ και η παρασκηνιακή πρόταση για ομοσπονδία της Παλαιστίνης με την Ιορδανία, δηλαδή για τελειωτικό εξορισμό των Παλαιστινίων από τη χώρα τους, ισοδυναμεί με εγκατάλειψη κάθε διπλωματικού προσχήματος για επίλυση του παλαιστινιακού. Μαζί με τη Γαλλία, τη Βρετανία και την Ισπανία, οι ΗΠΑ στηρίζουν αναφανδόν τον αιματηρό πόλεμο της συμμάχου Σαουδικής Αραβίας στην Υεμένη. Με άξονα αυτή τη συμμαχία, η κυβέρνηση Τραμπ κλιμακώνει την αντιπαράθεση με το Ιράν, αποσυρόμενη από τη συμφωνία για τα πυρηνικά.

Μετά από μια σειρά μάλλον άγαρμπους ελιγμούς, ο Τραμπ αποκλιμάκωσε προς το παρόν την ένταση με τη Βόρεια Κορέα, πουλώντας στο εσωτερικό των ΗΠΑ την εικόνα του εγγυητή ενάντια σε μια ενδεχόμενη πυρηνική απειλή. Σε συνδυασμό με την εντυπωσιακή επαναπροσέγγιση με τον παροιμιώδη Ντουτέρτε στις Φιλιππίνες, ο Τραμπ προσπαθεί να κλείσει τα άλλα μέτωπα στην Ανατολική Ασία και να επικεντρωθεί στον ανταγωνισμό με την Κίνα. Από την άλλη, οξύνει ξανά τις σχέσεις με την Κούβα και επιδιώκει περισσότερο έλεγχο στην παραδοσιακή αυλή των ΗΠΑ, τη Λατινική Αμερική. Η εμπλοκή των ΗΠΑ στα περσινά

γεγονότα στη Βενεζουέλα, με την αποκάλυπτη υποστήριξη της δεξιάς αντιπολίτευσης του MUD, και η πιθανή συμμετοχή τους στην απόπειρα κατά της ζωής του προέδρου Μαδούρο τον Αύγουστο είναι χαρακτηριστικές.

Ενθαρρυσμένη από τις αντιφάσεις της πολιτικής των ΗΠΑ, η Ρωσία κάνει τον πρώτο της ιμπεριαλιστικό πόλεμο σε μη όμορη χώρα, στη Συρία. Στο έδαφος της Συρίας έχει συμμαχήσει με το αιματηρό καθεστώς του Άσαντ και το Ιράν, όμως δεν ακολουθεί μια μονοδιάστατη πολιτική υπέρ του Ιράν. Έχει ταυτόχρονα ανοιχτό δίαυλο με το Ισραήλ και τη Σαουδική Αραβία. Στην πραγματικότητα, η Ρωσία προσπαθεί να ανταγωνιστεί τις ΗΠΑ στον ρόλο του ρυθμιστή και «ειρηνοποιού», με τη βία φυσικά, στην περιοχή. Η σχετική προσέγγιση ΗΠΑ-Ρωσίας αντιμετωπίζει μεγάλες αντιφάσεις και δύσκολα θα είναι βιώσιμη.

Από την άλλη, ο ανταγωνισμός ΗΠΑ-ΕΕ (με τη Βρετανία να τραβιέται προς τις ΗΠΑ) αποκτά μεγαλύτερο βάθος στην κρίση. Η Ευρώπη στηρίζεται ενεργειακά σε χώρες αποκλεισμένες από τις ΗΠΑ, όπως η Λιβύη, το Ιράν, αλλά και η Ρωσία. Σε αντιπαράθεση με την πολιτική των ΗΠΑ, η Γερμανία απλώνει χέρι βοήθειας στην κυβέρνηση Ερντογάν, που για πρώτη φορά μετά από χρόνια επιστρέφει σε φιλο-ευρωπαϊκές δηλώσεις. Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση Τραμπ δεν είναι πια διατεθειμένη να αναλάβει όλο το κόστος του NATO για λογαριασμό των Ευρωπαίων συμμάχων, για αυτό και έβαλε τις φωνές στη σύνοδο κορυφής του Ιούλη, προκαλώντας τον θαυμασμό του Τσίπρα. Η ΕΕ δέχεται τις συνέπειες των δασμών του Τραμπ. Παρόλα αυτά, αποτελεί οργανικό τμήμα του ευρωατλαντικού ιμπεριαλισμού, που δεν μπορεί να αποκοπεί από τις ΗΠΑ.

Η οικονομική εμπλοκή της Κίνας έχει επεκταθεί πολύ πέραν της ανατολικής Ασίας, σε όλες τις ηπείρους, από τις εξορύξεις στη Λατινική Αμερική και τις φυτείες στην Αφρική μέχρι το λιμάνι του Πειραιά, τον διάδρομο Κίνας Πακιστάν, το περσικό κόλπο και το Ιράν. Προς το παρόν, δεν έχει να επιδείξει στρατιωτική δραστηριότητα ανάλογη με την οικονομική της

διείσδυση, παρά μόνο σε μια σχετικά άμεση σφαίρα επιρροής (ανταγωνισμός με Ιαπωνία, νότια σινική θάλασσα), καθώς και κάποιες δυνάμεις σε ρόλο αστυνόμευσης των επενδύσεών της (πχ Νότια Αφρική), ωστόσο είναι αναμενόμενο να αναβαθμιστεί και ο στρατιωτικός της ρόλος.

Στη Συρία, με την παρέμβαση των στρατιωτικών τζιχαντιστικών ομάδων, των περιφερειακών ιμπεριαλισμών της Μέσης Ανατολής (Σαουδική Αραβία, Κατάρ, Ιράν) και των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων (ΗΠΑ, Γαλλία, Βρετανία, Ρωσία), η εξέγερση εναντίον του δικτατορικού νεοφιλελεύθερου καθεστώτος Άσαντ στο πλαίσιο της αραβικής άνοιξης εξετράπη σε έναν εμφύλιο χωρίς προοδευτικό στρατόπεδο. Στους κόλπους της αντιπολίτευσης, οι προοδευτικές δυνάμεις έχασαν κάθε έλεγχο και ουσιαστική επιρροή πολύ σύντομα. Κυριάρχησαν κατά κράτος το Ίσις, ο Ταχρίραλ-Σαμ (πρώην Μέτωπο Αλ-Νούσρα) και παρόμοιες υπερ-αντιδραστικές οργανώσεις, που επέβαλαν στα εδάφη που έλεγχαν την πιο άγρια δικτατορία, διαλύοντας κάθε μορφή οργάνωσης της εργατικής τάξης και των εθνοτήτων της περιοχής. Αυτό επέτρεψε και στον Άσαντ να αυτοπροβάλλεται ως μια κοσμική δύναμη νομιμότητας, ισοπεδώνοντας ολόκληρες πόλεις και τον πληθυσμό τους. Η μόνη ορατή προοδευτική δύναμη που δρα αυτή τη στιγμή στη Συρία είναι η συμμαχία γύρω από το κουρδικό PYD, που είναι ωστόσο εγκλωβισμένη στις ρεαλιστικές συμμαχίες μια με τις ΗΠΑ και μια με τον Άσαντ και κινείται σεκταριστικά και εχθρικά απέναντι σε αριστερές προοδευτικές πολιτικές ομάδες της περιοχής – χωρίς αυτό να μειώνει τη σημασία της διεθνούς αλληλεγγύης στο κίνημα της Ροτζάβα ή γενικά το δίκιο του κουρδικού λαού.

Η ανατροπή του καθεστώτος Άσαντ είναι υπόθεση του συριακού λαού, των εργαζομένων και των εθνοτήτων της χώρας, και όχι των υπεραντιδραστικών ομάδων ή των κάθε λογής ιμπεριαλιστών. Καμία παρέμβαση, ούτε της Ρωσίας, ούτε του δυτικού ιμπεριαλισμού, ούτε των περιφερειακών ιμπεριαλιστικών κρατών, δεν

μπορεί να γίνει δεκτή στο όνομα του μικρότερου κακού.

Από τη φύση των ενδοϊμπεριαλιστικών συγκρούσεων και των περιφερειακών (προς το παρόν) πολέμων προκύπτει ότι καμία επαναστατική πολιτική δεν μπορεί να υπάρξει εάν υποκύψει κανείς στον εκβιασμό της επιλογής κάποιου υποτιθέμενα λιγότερο αντιδραστικού ιμπεριαλισμού. Η εύλογη αποστροφή προς τον αμερικάνικο και ευρωπαϊκό ιμπεριαλισμό οδηγεί μια μερίδα της αριστεράς στη συμπάθεια ή ανοχή προς τον αντίπαλο ρωσικό ιμπεριαλισμό ή/και προς το σιιτικό μπλοκ γύρω από το Ιράν. Ωστόσο, το Ιράν δεν έχει τίποτα το αντι-ιμπεριαλιστικό, όσο και αν το στοχοποιεί η κυβέρνηση Τραμπ – ας μην ξεχνάμε ότι στο Ιράκ το φιλο-ιρανικό σιιτικό κόμμα παρέλαβε ουσιαστικά την εξουσία από τους Αμερικανούς. Από την άλλη, μια μεγάλη μερίδα της δυτικής αριστεράς αναπαράγει τα στερεότυπα και τις φοβίες, θεωρώντας, ρητά ή άρρητα, τον δυτικό ιμπεριαλισμό συγκριτικά πιο προοδευτικό από τη βαρβαρότητα της ανατολικής δεσποτείας. Έφτασε με αυτή τη λογική να στηρίζει τη δυτική ιμπεριαλιστική επέμβαση στη Λιβύη και τη Συρία. Και στις δύο περιπτώσεις, επιστρατεύεται το επιχείρημα του ρεαλισμού: η άποψη ότι μόνο η ανεξάρτητη οργάνωση των εργαζομένων και των λαών, πέρα από θρησκευτικούς και εθνοτικούς διαχωρισμούς, μπορεί να εξασφαλίσει τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους είναι, κατά τη δική τους γνώμη, αφηρημένη και ανεδαφική. Ο στόχος είναι όντως πολύ δύσκολος και δεν μπορεί να διακηρυχθεί από το εξωτερικό. Ας μην νομίζουν, ωστόσο, ότι είναι λιγότερο αφηρημένο και ανεδαφικό το να φαντάζονται οι ίδιοι ότι, επιλέγοντας το ένα ή το άλλο στρατόπεδο, επηρεάζουν και τον μεταξύ τους συσχετισμό δύναμης.

ii. Πολιτική αστάθεια στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες: κρίση της ιμπεριαλιστικής αστικής δημοκρατίας

Η καπιταλιστική κρίση οδήγησε σε μια μεγάλη κρίση αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος και των αστικών κομμάτων που κυβερνούσαν στις

δυτικές δημοκρατίες, κρίση η οποία εγκυμονεί κινδύνους αλλά και επαναστατικές ευκαιρίες. Πρώτα από όλα, η πολιτική κρίση παίρνει τη μορφή της κρίσης της σοσιαλδημοκρατίας, που δεν μπορεί να προσφέρει πια ούτε τους στοιχειώδεις συμβιβασμούς για τους οποίους την επέλεγαν οι εργατικές τάξεις. Τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα είτε καταρρέουν και σχεδόν εξαφανίζονται από τον πολιτικό χάρτη (ΠΑΣΟΚ, Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα), είτε μετατρέπονται σε «δημοκρατικά» κόμματα, χωρίς δομές και συχνά εντελώς αρχηγικά (Δημοκρατικό Κόμμα Ιταλίας, Μακρόν στη Γαλλία), είτε και τα δύο. Εξάιρεση αποτελούν οι Εργατικοί του Κόρμπυν, που ακολουθούν περισσότερο το φαινόμενο ΣΥΡΙΖΑ στην Ελλάδα και Podemos στο Ισπανικό Κράτος, οι υποσχέσεις των οποίων όμως έχουν ήδη διαψευστεί παταγωδώς.

Ωστόσο, και τα παραδοσιακά δεξιά κόμματα εξουσίας, με προεξάρχουσα τη χριστιανοδημοκρατία, αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες και απώλειες. Σε μια σειρά από χώρες της Ε.Ε. παρατηρείται τα τελευταία χρόνια σημαντική άνοδος ακροδεξιών κομμάτων, με κυριότερα παραδείγματα το Εθνικό Μέτωπο της Λεπέν στη Γαλλία, το AFD (Εναλλακτική για τη Γερμανία), το FPÖ (Κόμμα Ελευθερίας) στην Αυστρία, το SD (Σουηδοί Δημοκράτες), τη Λέγκα του Βορρά στην Ιταλία και το PVV (Κόμμα για την Ελευθερία) του Βίλντερς στην Ολλανδία. Στην Ιταλία, η Λέγκα του Βορρά βρέθηκε στην εξουσία μαζί με το πιο διάσημο κόμμα του επίσης αναδυόμενου δεξιού λαϊκισμού με απολίτικο προσωπείο (τα λεγόμενα κόμματα bigtent), το Κίνημα των 5 Αστέρων.

Βασικά χαρακτηριστικά των αναδυόμενων ακροδεξιών κομμάτων είναι:

Η διευρυμένη κοινωνική διεισδυτικότητα.

Η σταθερότητά τους, καθώς καταφέρνουν και σταθεροποιούνται στο πολιτικό σύστημα. Δεν είναι ευκαιριακά σχήματα που εξαφανίζονται μετά από μια εκλογική επιτυχία.

Σκληρή νεοφιλελεύθερη ατζέντα στα κοινωνικά, ρατσισμός, ισλαμοφοβία, εθνικισμός.

- Τα περισσότερα κόμματα έχουν φασιστικές ρίζες. Παρ' όλα αυτά έχουν σχηματίσει ένα ευπρεπές προφίλ που τους επιτρέπει να απευθύνονται σε ευρύτερα στρώματα.

Τα κόμματα αυτά είναι «εν εξελίξει». Δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε ακόμα την στρατηγική τους και να κάνουμε εκτιμήσεις για το αν θα ενσωματωθούν στην κοινοβουλευτική δημοκρατία ή θα επιδιώξουν να εγκαθιδρύσουν φασιστικά καθεστώτα. Θα μπορούσαν να περιγραφούν με τον όρο «Μεταφασισμός» (Έντζο Τραβέρσο). Η ανάπτυξη των ακροδεξιών κομμάτων βασίζεται τόσο στην καπιταλιστική κρίση και στην υποχώρηση του εργατικού και κομμουνιστικού κινήματος όσο και στις αντιδραστικές παραδόσεις της Ευρώπης (αποικιοκρατία, ρατσισμός, ολοκαύτωμα, ιμπεριαλισμός).

Το ακροδεξιό ή «μεταφασιστικό» φαινόμενο δεν είναι άυλο. Η φύση του φασισμού είναι βαθιά ταξική. Για τον λόγο αυτό, καμία συνεργασία με αστικές δυνάμεις δεν μπορεί να υπάρξει για την αντιμετώπισή του. Η Ε.Ε. τροφοδοτεί, ανέχεται και ενισχύει την άκρα δεξιά με την πολιτική της, τόσο στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και την φτωχοποίηση λαϊκών στρωμάτων, όσο και στο μεταναστευτικό-προσφυγικό. Έτσι, είναι ανοησία να περιμένει κανείς ότι η ΕΕ μπορεί να είναι αντίβαρο στον κίνδυνο του φασισμού και του ρατσισμού.

Η άνοδος της ακροδεξιάς σημαίνει αναβαθμισμένα καθήκοντα για το εργατικό κίνημα. Είναι επιτακτική η ανάγκη για μαχητικό, ταξικό, μαζικό αντιφασισμό. Παράλληλα, χρειάζεται η διαμόρφωση μιας εργατικής πολιτικής του θα αποστοιχίσει τα λαϊκά στρώματα από τον φασισμό.

Η ακροδεξιά ενισχύεται πάνω στην κατάρρευση των υποσχέσεων που έδινε η αστική δημοκρατία. Έτσι, η μάχη εναντίον της δεν μπορεί να δοθεί από τη σκοπιά της υπεράσπισης του σημερινού παρηκμασμένου συστήματος. Κι όμως, ένα μεγάλο τμήμα της ευρωπαϊκής αριστεράς, ακόμα και αντικαπιταλιστικής, έχει αποδοθεί στον μάταιο αγώνα της υπεράσπισης των κεκτημένων μιας εξιδανικευμένης αστικής

δημοκρατίας. Μπορεί η αστική δημοκρατία να έχει όλο και λιγότερο τη διάθεση να προσφέρει ο,τιδήποτε στην εργατική τάξη, όμως η ρεφορμιστική, και όχι μόνο, αριστερά έχει όλο και περισσότερο τη διάθεση να τη διαχειριστεί και να κυβερνήσει. Εκτός της συμμετοχής της Κομμουνιστικής Επανάδρυσης στην κυβέρνηση Πρόντι, της παλιότερης κυβέρνησης του ΑΚΕΛ, του ΣΥΡΙΖΑ και της συγκυβέρνησης της γερμανικής Αριστεράς (Linke) σε μια σειρά κρατίδια της Γερμανίας, η αριστερά έχει να επιδείξει τα νέα πρόσφατα κατορθώματα της κοινοβουλευτικής στήριξης των σοσιαλδημοκρατικών κυβερνήσεων στην Πορτογαλία (από το ΚΚ Πορτογαλίας και το Μπλόκο της Αριστεράς) και, πιο πρόσφατα, στο Ισπανικό Κράτος (από το Podemos και την Ενωμένη Αριστερά). Τον δικό της ρόλο στην άνοδο της ακροδεξιάς έχει παίξει και η αποτυχία και ηθική παρακμή της αριστεράς, εντός ή εκτός εισαγωγικών, προεξάρχοντος του ΣΥΡΙΖΑ.

Το «λαϊκιστικό» ρεύμα που αναπτύχθηκε στους κόλπους της ευρωπαϊκής ρεφορμιστικής αριστεράς, υπογραμμίζοντας την εθνική ανεξαρτησία, τη «λαϊκή κυριαρχία», τον αγώνα ενάντια στη διαφθορά κλπ., αντιμετωπίζει επίσης σοβαρές στρατηγικές δυσκολίες. Το ηγεμονικό του παράδειγμα, το Podemos (παρότι δεν αυτοχαρακτηρίζεται αριστερό κόμμα), είναι σε κρίση. Μετά το φιάσκο της σύγχρονης ναυαρχίδας του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς, του ΣΥΡΙΖΑ, το προσωποπαγές κόμμα του Μελανσόν στη Γαλλία, η ΛαΕ στην Ελλάδα, αλλά και ένα τμήμα της γερμανικής Linke, στρέφονται ενάντια στο ευρώ. Οραματίζονται μια κενσιανή αναδιανομή με τη βοήθεια του κρατικού παρεμβατισμού, η οποία ωστόσο είναι μέσα στην κρίση εξίσου απατηλή με την αρχική υπόσχεση του ΣΥΡΙΖΑ να καταργήσει τη λιτότητα μέσα από τη σκληρή διαπραγμάτευση. Η πλειοψηφία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς έχει καθλωθεί σε μια πολιτική ουράς στον ρεφορμισμό του ενός ή του άλλου ρεύματος, του φιλοευρωπαϊκού ή του πατριωτικού-λαϊκιστικού. Έτσι, φαίνεται προς το παρόν ανίκανη να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που της έδωσε η κρίση.

Για να καταλήξει η συνεχιζόμενη πολιτική κρίση στην Ευρώπη σε επαναστατική ευκαιρία και όχι στην ατραπό της ακροδεξιάς ή του φασισμού, είναι απαραίτητη μια αντικαπιταλιστική αριστερά πολιτικά ανεξάρτητη από τον ρεφορμισμό. Το πού θα γείρει σε κάθε περίπτωση η πλάστιγγα εξαρτάται από τους συσχετισμούς, που διαμορφώνονται διαφορετικά σε κάθε περίπτωση. Η υπεράσπιση των δημοκρατικών ελευθεριών της εργατικής τάξης και του κινήματος είναι ασφαλώς αναγκαιότητα. Το να μεμψιμοιρεί, όμως, η αντικαπιταλιστική αριστερά για τη χαμένη αστική δημοκρατία της Ευρώπης και να παραλύει μπροστά στον φόβο της αποσταθεροποίησης δεν ωφελεί σε τίποτα. Χρειάζεται τόλμη και επαναστατική στρατηγική.

iii. Το επίπεδο της ταξικής πάλης

Παρά την αδυναμία του καπιταλισμού να μπει σε μια φάση βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης και πολιτικής επανασταθεροποίησης, τα τελευταία χρόνια δεν έχει υπάρξει ένας κύκλος αγώνων και εξεγέρσεων ανάλογος με εκείνον της περιόδου 2008-2012. Παρόλα αυτά, υπάρχουν σημαντικά σημάδια κινητικότητας: τα κινήματα που ξέσπασαν από την πρώτη στιγμή ενάντια στον Τραμπ, οι φοιτητικοί και απεργιακοί ξεσηκωμοί στη Γαλλία και το Μεξικό, οι αντιφασιστικές κινητοποιήσεις στην Ιταλία και τη Γερμανία, η μεγαλύτερη γενική απεργία της ιστορίας στην Ινδία, ο νέος γύρος αγώνων στην Αργεντινή, που είναι βέβαιο ότι θα φουσκώσουν ακόμα περισσότερο με την επιστροφή του ΔΝΤ στη χώρα, τα κινήματα στο Ιράν και το Ιράκ είναι μερικά παραδείγματα.

Η ταξική πάλη δεν έχει σταματήσει και τα όρια των μέχρι τώρα αγώνων δεν μπορούν να είναι το άλλοθι για την ηττοπάθεια και την παραίτηση. Αυτό που λείπει δεν είναι η αγωνιστικότητα και ο ηρωισμός των εργατικών τάξεων και των καταπιεσμένων, αλλά τα επιτυχημένα παραδείγματα. Βαραίνει η απουσία επαναστατικών κομμάτων που να μπορούν να προσφέρουν έναν ανεξάρτητο ταξικό προσανατολισμό.

Έτσι, σε ορισμένες περιπτώσεις η οργή στρέφεται σε κινήματα με αντιδραστική ηγεσία (πορτοκαλί επαναστάσεις) ή σε εξεγέρσεις που ξεκινούν ως αυθεντικές κινητοποιήσεις των καταπιεσμένων κηδεμονεύονται από τέτοιες ηγεσίες.

Οι κυβερνήσεις της Λατινικής Αμερικής που ήρθαν σε μερική ρήξη με τον ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ βρίσκονται σε αδιέξοδο. Οι περισσότερες επιδεικνύουν αντοχή (Βενεζουέλα, Βολιβία, Ισημερινός, όχι όμως Περού), όμως η απροθυμία για μια πολιτική ολοκληρωτικής ρήξης με τον ιμπεριαλισμό και για σοσιαλιστικά μέτρα τις φέρνει αντιμέτωπες με σοβαρές αντιφάσεις και απώλεια του λαϊκού τους ερείσματος. Στη Νικαράγουα έχει κυλήσει πολύ περισσότερο νερό στο αυλάκι από τότε που η κυβέρνηση των Σαντινίστας είχε ακόμα κάποια σχέση με την επανάσταση. Εναντιωνόμαστε σε κάθε παρέμβαση του ιμπεριαλισμού των ΗΠΑ εναντίον αυτών των κυβερνήσεων, δεν υποστηρίζουμε όμως τη λογική της επιβολής της κοινωνικής ειρήνης και της στοίχισης πίσω από την κυβέρνηση στο όνομα του αντιιμπεριαλισμού.

Η καπιταλιστική κρίση έχει οδηγήσει επίσης στην όξυνση εθνικών ζητημάτων, με κορυφαίο πρόσφατο παράδειγμα στην Ευρώπη, από πολιτική άποψη, την Καταλονία. Το ζήτημα δεν έχει να κάνει κυρίως με μια ιστορική συζήτηση για το δικαίωμα ή όχι του καταλανικού λαού να έχει το δικό της κράτος, αλλά είναι ένα σύγχρονο πολιτικό θέμα. Το κίνημα της αυτονομίας ήταν ένα πραγματικό κίνημα εναντίον του αυταρχισμού του Ισπανικού Κράτους, του θεσμού της μοναρχίας και της ΕΕ, που άξιζε και αξίζει τη διεθνιστική αλληλεγγύη. Πυροδότησε δε αγώνες σε άλλες περιοχές του Ισπανικού Κράτους τόσο ενάντια στην κυβέρνηση και τη λιτότητα, όσο και στην φρανκική ακροδεξιά, που προσπάθησε να σηκώσει κεφάλι. Η μάχη για την αυτοδιάθεση όμως δεν μπορούσε να δοθεί σε συμμαχία με την καταλανική αστική τάξη και την κυβέρνηση, όπως έσπευσε να κάνει η πλειοψηφία της αριστεράς.

Το γεγονός ότι ο ρεφορμισμός απέτυχε να εξασφαλίσει έστω και τις στοιχειώδεις κατακτήσεις για τις εργατικές τάξεις εν μέσω κρίσης δεν είναι έκπληξη. Αυτό που είναι οδυνηρό μέσα στα χρόνια της κρίσης και των χαμένων μέχρι τώρα επαναστατικών ευκαιριών, όμως, είναι η αποτυχία των διεθνών αντικαπιταλιστικών και επαναστατικών ρευμάτων, περιλαμβανομένης της δικής μας Διεθνούς, με το σημερινό της προσανατολισμό και ηγεσία. Η πρόσφατη ψήφος εμπιστοσύνης, από το Podemos αλλά και το τμήμα της 4^{ης} Διεθνούς, στην κυβέρνηση των σοσιαλδημοκρατών του Σάντσεσ στο Ισπανικό Κράτος, δηλαδή στο κόμμα που εισήγαγε το μεγάλο πρόγραμμα λιτότητας του 2009 και που συνέβαλε στην κατάπνιξη του κινήματος της Καταλονίας, δυστυχώς δεν είναι μεμονωμένο περιστατικό. Στο Παγκόσμιο Συνέδριο του Φλεβάρη, η πλειοψηφία της 4^{ης} Διεθνούς δεν φάνηκε να βγάζει συμπεράσματα από τις αποτυχίες της πολιτικής των «πλατιών κομμάτων» και των «κυβερνήσεων ενάντια στη λιτότητα», που οδήγησαν σε μια πολιτική συγχώνευσης με τον ρεφορμισμό και σε καταστροφικά αποτελέσματα.

Διεθνισμός χωρίς διεθνή οργάνωση δεν υπάρχει. Επιμένουμε στην αναγκαιότητα μιας παγκόσμιας επαναστατικής οργάνωσης, αλλά δεν υποκρινόμαστε ότι σήμερα αυτή είναι η κατάσταση της 4^{ης} Διεθνούς. Η 4^η Διεθνής, μαζί με άλλα επαναστατικά ρεύματα, περνά ιστορική πολιτική (και οργανωτική) κρίση και η απόκρυψη αυτού του γεγονότος δεν θα βοηθήσει σε τίποτα. Η σημερινή πολιτική της Διεθνούς δεν είναι νόμιμη συνέχεια των πολιτικών και προγραμματικών της κατακτήσεων, που είναι και η δική μας πολιτική κληρονομιά. Είναι επιτακτική η ανάγκη να συσπειρωθούν οι αριστερές δυνάμεις για την έμπρακτη αμφισβήτηση της πολιτικής τροχιάς που έχει πάρει σήμερα η Διεθνής, αλλά και ευρύτερα η πλειοψηφία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Χρειάζεται η ύπαρξη και ενίσχυση μιας τάσης για έναν σύγχρονο διεθνιστικό επαναστατικό προσανατολισμό. Ένα τέτοιο πρόπλασμα

επιδιώκει να αποτελέσει η Πλατφόρμα για μια Επαναστατική Διεθνή.

B. Κατάσταση στην Ελλάδα

B1. Οι συνέπειες της κρίσης

Οι συνέπειες της καπιταλιστικής κρίσης και των μνημονίων στη ζωή της εργατικής τάξης και των καταπιεσμένων είναι γνωστές σε όλες και όλους και δεν χρειάζονται καμία στατιστική ή άλλη τεκμηρίωση.

Στους κόλπους της αστικής τάξης, η κρίση, όπως και κάθε καπιταλιστική κρίση, υπήρξε μια διαδικασία ξεκαθαρίσματος. Κεφάλαια καταστράφηκαν και αυτά που θα αντέξουν την κρίση θα βγουν δυνατότερα την επόμενη ημέρα. Η κρίση δεν ήταν φυσικά κάτι που ήθελε η αστική τάξη: τα κέρδη συμπιέστηκαν, επιχειρήσεις χρεοκόπησαν, το τραπεζικό σύστημα διασώθηκε με μεγάλο κόστος και έχασε έδαφος στα Βαλκάνια, και το πολιτικό σύστημα αποσταθεροποιήθηκε. Ωστόσο, εάν η καπιταλιστική κρίση ολοκληρώσει την αντικειμενική της λειτουργία χωρίς να αμφισβητηθεί ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, θα προκύψουν στον ελληνικό καπιταλισμό λιγότεροι αλλά πιο ισχυροί καπιταλιστές. Η κρίση θα έχει και τους κερδισμένους της. Η κατασκευή, πυλώνας της ελληνικής οικονομίας για δεκαετίες, κατέρρευσε και επέζησε κυρίως με έργα οδοποιίας με ληστρικούς όρους έναντι του δημοσίου. Άλλες δυναμικές μερίδες του ελληνικού κεφαλαίου, όμως, κερδίζουν έδαφος μέσα στην κρίση, εντός και εκτός της χώρας, παρά τις πιέσεις που δέχτηκαν: ενέργεια, ΑΠΕ και τηλεπικοινωνίες, υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, φαρμακοβιομηχανίες, βιομηχανία τροφίμων. Ο εφοπλισμός, που είχε πληγεί από τον διεθνή ανταγωνισμό την προηγούμενη δεκαετία, φαίνεται να ανακάμπτει.

Οι επιτυχίες μερίδων του κεφαλαίου όμως δεν μπορούν να μεταφραστούν σε ανάκαμψη του ελληνικού καπιταλισμού. Η μεταποίηση μένει σε χαμηλές επιδόσεις και η εσωτερική ζήτηση

παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, χωρίς προοπτικές ανάκαμψης. ΣΕΒ και ΔΝΤ επισημαίνουν ότι η συρρίκνωση των εισοδημάτων στενεύει την αγορά, ωστόσο κάθε πρόταση αύξησης των μισθών και αναδιανομής προσκρούει στην άρνησή τους να παραιτηθούν από οποιοδήποτε μερίδιο στην καπιταλιστική κερδοφορία. Η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά κανόνα δεν οφείλεται σε αύξηση των εξαγωγών, αλλά στη συρρίκνωση των εισαγωγών λόγω της κατάρρευσης της εγχώριας ζήτησης. Κυρίως, η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου δεν βελτίωσε σε τίποτα τη ζωή της εργατικής τάξης, αποδεικνύοντας πως η αυτάρκεια την οποία ζητούν διακαώς οι πατριώτες ρεφορμιστές δεν είναι λύση σε απολύτως τίποτα. Ταυτόχρονα, η εξάρτηση της οικονομίας από τον εξωτερικό τουρισμό, που αποτελεί σήμερα τη συντριπτική πλειοψηφία του κύκλου εργασιών του κλάδου, την καθιστά ευάλωτη στις διακυμάνσεις της διεθνούς τουριστικής κίνησης. Αν ο παγκόσμιος καπιταλισμός αδυνατεί να σταθεροποιηθεί μεσοπρόθεσμα, ο ελληνικός καπιταλισμός βρίσκεται σε ακόμα πιο επισφαλή θέση.

Φυσικά, ένας εργοδότης που χάνει την επιχείρησή του έχει τελείως διαφορετικές δυνατότητες επιβίωσης από έναν εργαζόμενο που χάνει τη δουλειά του. Η εργατική τάξη βγαίνει οικονομικά εξαντλημένη, σε τεράστιο ποσοστό άνεργη, και με συνθήκες εργασίας όλο και πιο ληστρικές (επέκταση ωραρίων, ελαστικές σχέσεις, ανασφάλιστη εργασία, μισθοί που δεν επαρκούν ούτε για τη στοιχειώδη αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης). Από την άλλη όμως, και παρότι το μερίδιό της στην απασχόληση μειώθηκε λόγω των απολύσεων, βγαίνει αριθμητικά αυξημένη. Η δύναμή της γίνεται από αυτή την άποψη μεγαλύτερη. Σε περίοδο κρίσης και μαζικής ανεργίας, βεβαίως, οι οικονομικές απεργίες έχουν αντικειμενικά πολύ λιγότερα περιθώρια επιτυχίας. Σε περίοδο αγώνα για την επιβίωση, η αυθόρμητη αλληλεγγύη περιορίζεται επίσης εκ των πραγμάτων. Η οργάνωση της εργατικής τάξης και των αγώνων της γίνεται όλο και περισσότερο πολιτικό ζήτημα. Οι αγωνιστικές και πολιτικές εμπειρίες

από την περίοδο των μεγάλων αγώνων είναι σημαντικό εφόδιο για αυτό τον σκοπό, αλλά η απογοήτευση βαραίνει εναντίον του.

Αντίθετα με τη μυθολογία μιας υποτιθέμενα ειδυλλιακής επαρχίας και αγροτικής ζωής, ο αγροτικός τομέας δεν είναι καταφύγιο ενάντια στην κρίση. Είναι ο λιγότερο παραγωγικός τομέας της οικονομίας, όπου το 13% των εργαζομένων της χώρας παράγουν μόλις το 3,5% του ΑΕΠ.

Τα μεσαία στρώματα της ελληνικής κοινωνίας επλήγησαν επίσης από την αύξηση της άμεσης φορολογίας και την επιβολή του ΕΝΦΙΑ, την πτώση του λιανεμπορίου από την κατάρρευση της κατανάλωσης, από την επιθετική πολιτική των τραπεζών για την είσπραξη των «κόκκινων» δανείων, από τις απολύσεις στελεχών επιχειρήσεων και από τη μείωση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο, σχετικά μικρή μερίδα των μεσαίων στρωμάτων οδηγήθηκε τελικά στην ολοκληρωτική εξαθλίωση, καθώς οι απώλειές τους αντισταθμίζονταν σε κάποιο βαθμό από: α) το όφελος και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από τη μείωση του εργατικού κόστους, β) την άνοδο του τουρισμού που συνέβαλε στη συντήρηση ενός μεγάλου φάσματος μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στη δημιουργία νέων, γ) τα εμβάσματα από ένα σημαντικό τμήμα νέων εξειδικευμένων επιστημόνων που μετανάστευσε στις καπιταλιστικές μητροπόλεις ή σε χώρες που επλήγησαν λιγότερο από την οικονομική κρίση, δ) το γεγονός ότι στα μικρομεσαία στρώματα της ελληνικής κοινωνίας εξακολουθούν να λειτουργούν ακόμη ισχυροί προ-καπιταλιστικοί δεσμοί οικογενειακής αλληλεγγύης. Ταυτόχρονα, η αναλογία των μικροαστών στον απασχολούμενο πληθυσμό αυξήθηκε, εν μέρει λόγω της «επιχειρηματικότητας ανάγκης» στην οποία στράφηκαν άνεργοι μισθωτοί. Αντίθετα με τον μύθο, η κρίση χτύπησε περισσότερο την εργατική παρά τη μικροαστική τάξη.

B2. Το successstory του ΣΥΡΙΖΑ, ακόμα μια αποτυχία επίλυσης της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού

ι. Ο ανασχηματισμός του Αυγούστου

Με τον κυβερνητικό ανασχηματισμό του Αυγούστου, η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ εγκατέλειψε και τα τελευταία προσχήματα περί «αριστερής ηθικής» και επισφράγισε με τον πιο πανηγυρικό τρόπο την πλήρη υιοθέτηση της «παρακμιακής» παλαιοκομματικής τακτικής. Με τις νέες προσχωρήσεις των κεντροδεξιών και κεντροαριστερών κοινοβουλευτικών ανδρών και γυναικών, με ανταλλάγματα υπουργικές καρέκλες, ακόμη και με τη δημιουργία νέων υπουργικών πόστων για τους νέους παρατρεχάμενους, προσπαθεί να δώσει την εικόνα ενός πολιτικού ανοίγματος προς την «εκσυγχρονιστική» κεντροδεξιά και κεντροαριστερά και ταυτόχρονα να δώσει πρόσθετες εγγυήσεις προς τα μεγάλα αφεντικά ότι θα βρίσκεται σταθερά στην υπηρεσία των συμφερόντων τους. Υιοθέτησε έτσι τα πιο φτηνά πολιτικάντικα τερτίπια, ελπίζοντας ίσως ότι οι νεοφερμένοι θα της προσκομίσουν κάποιες ψήφους, αλλά, το κυριότερο, ελπίζοντας ότι θα ενισχύσει τη στήριξή της από κάποιες μερίδες της αστικής τάξης. Είναι όλο και πιο συχνές και θαρραλέες οι δηλώσεις στελεχών της κυβέρνησης για την ανάγκη οικοδόμησης ενός δημοκρατικού μετώπου γύρω από τον ΣΥΡΙΖΑ με τη συνεργασία του Παπανδρεϊκού ΠΑΣΟΚ και της Καραμανλικής Δεξιάς, εικόνα που αποτυπώνεται και στον τελευταίο ανασχηματισμό.

Στους επόμενους μήνες, καθώς θα πλησιάζουν διαδοχικές εκλογικές αναμετρήσεις (ευρωεκλογές, περιφερειακές-δημοτικές, εθνικές), στην κεντρική πολιτική σκηνή θα κυριαρχήσουν για μια φορά ακόμη οι ανούσιες επικοινωνιακές προεκλογικές κόντρες και οι κοκορομαχίες των αρχηγών και των παρατρεχάμενων. Όμως οι κοινωνικές διεργασίες που διαμορφώνουν τις κοινωνικές συνειδήσεις εξελίσσονται σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό ανεξάρτητα από αυτά που συντελούνται στη κεντρική πολιτική σκηνή. Τα οκτώ χρόνια

κατά τα οποία το κοινοβουλευτικό πολιτικό σύστημα προώθησε τη βάρβαρη νεοφιλελεύθερη επίθεση των μνημονίων, με αποκορύφωμα την ολοκληρωτική υποταγή και ενσωμάτωση στην πολιτική αυτή της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, έχουν καταβαρυνθεί το κύρος του κοινοβουλευτισμού μέσα στα λαϊκά στρώματα.

Οι συνέπειες από τον «βασικό στόχο» των μνημονίων

Ο Τσίπρας στην ομιλία του προς τους εργαζόμενους στο νεώριο της Σύρου, στις 24/8, καθώς εγκαινιάζε την «μεταμνημονιακή εποχή» αλλά και ταυτόχρονα άνοιγε την προεκλογική περίοδο, δήλωσε, με την χαρακτηριστική του ελαφρότητα, ότι ο βασικός στόχος των μνημονίων δεν ήταν άλλος από τη «συμπίεση του εργατικού κόστους». Επομένως, ο βασικός στόχος των μνημονίων, σύμφωνα με τα λόγια του ίδιου του πρωθυπουργού που κατόρθωσε να φέρει επιτυχώς σε πέρας το «μνημονιακό πρόγραμμα», δεν ήταν άλλος από το χτύπημα των θεμελιωδών κατακτήσεων του εργατικού κινήματος: την κατάργηση του κατώτατου μισθού, τη νομιμοποίηση των μαζικών απολύσεων, την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, την περικοπή των συντάξεων, τη δραματική συρρίκνωση του «κράτους πρόνοιας».

Όμως αυτό που δεν τόλμησε να πει ο «αριστερός» πρωθυπουργός μας στους εργαζόμενους του νεωρίου της Σύρου, και να ολοκληρώσει με έναν απλό συλλογισμό αυτήν την οφθαλμοφανή και κοινότοπη διαπίστωσή του, είναι ότι η συμπίεση του εργατικού κόστους δεν αποτελεί ασφαλώς και τον τελικό σκοπό των μνημονίων που μας επέβαλε η όποια κακοπιστία και μοχθηρία των «ετέρων και δανειστών μας», αλλά την βασική προϋπόθεση, έναν βασικό ενδιάμεσο στόχο, για την επίτευξη του τελικού σκοπού των μνημονίων, που δεν είναι άλλος από την ανάκαμψη της κερδοφορίας του ελληνικού κεφαλαίου. Στον στόχο αυτό συμφωνούν, ο καθένας για τους δικούς του προφανείς λόγους, τόσο η ελληνική αστική τάξη όσο και τα διεθνή επιτελεία του καπιταλιστικού συστήματος.

Σύμφωνα με τη λογική των κυρίαρχων τάξεων, μια σχετικά σταθερή ανάκαμψη της κερδοφορίας του ελληνικού κεφαλαίου σε μια μεσο-μακροπρόθεσμη προοπτική θα σημαίνει ουσιαστικά γι' αυτούς την έξοδο από τη κρίση και τη σταθερότητα του καθεστώτος της αστικής τάξης στην Ελλάδα, και επομένως θα αποτελεί, εκτός των άλλων, και την εγγύηση για την συνέχιση της εξυπηρέτησης των δανείων του ελληνικού δημοσίου προς τους διεθνείς δανειστές.

Έτσι, στην επίτευξη αυτού του βασικού ενδιαμέσου στόχου της μείωσης του εργατικού κόστους συμπίπτουν, πέρα από τις επιμέρους αποκλίσεις και διαφοροποιήσεις, τα στρατηγικά σχέδια τόσο της ελληνικής αστικής τάξης, όσο και του ΔΝΤ και των ευρωπαϊκών επιτελείων του καπιταλιστικού συστήματος. Ο στόχος αυτός αποσιωπάται και συγκαλύπτεται προσεκτικά είτε κάτω από την φιλολογία για τις «διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις» και την βελτίωση της «επιχειρηματικότητας» ή την ανάγκη για στροφή της βιομηχανίας προς τις εξαγωγές κλπ., είτε κάτω από τους πανηγυρισμούς για την ασθενική ανάκαμψη των δημοσιονομικών δεικτών.

Τον ενδιαμέσο αποφασιστικό αυτό στόχο δεν κατόρθωσαν να ολοκληρώσουν όλη την προηγούμενη μνημονιακή περίοδο (2010-2015) οι προηγούμενες διαδοχικές αστικές κυβερνήσεις: ούτε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ του ΓΑΠ ή του Βενιζέλου, ούτε των «τεχνοκρατών» του Παπαδήμου, ούτε του συνασπισμού της ΝΔ του Σαμαρά με τα υπολείμματα του ΠΑΣΟΚ και της «εκσυγχρονιστικής αριστεράς», καθώς προσέκρουαν κάθε φορά πάνω στην αντίσταση του μαζικού κινήματος των εργαζομένων. Από τις προσκρούσεις αυτές, τα κόμματα του αστικού κοινοβουλευτικού συστήματος έβγαιναν είτε κατακερματισμένα έως και ολοκληρωτικά διαλυμένα (ΠΑΣΟΚ, ΛΑΟΣ, ΔΗΜΑΡ), είτε με βαριές απώλειες (ΝΔ).

Το αστικό σύστημα φαινόταν έτσι ότι είχε εξαντλήσει τα περιθώρια των ελιγμών του για την επιβολή του «προγράμματος της εσωτερικής υποτίμησης». Δηλαδή, την επιβολή μιας βίαιης υποβάθμισης του επιπέδου της ζωής των

εργαζομένων, που ανάλογή της είχαν κατορθώσει στο παρελθόν να επιβάλουν μόνο δικτατορικά ή φασιστικά καθεστώτα, με την ανοιχτή καταστολή και τη διάλυση των εργατικών οργανώσεων, και πιο πρόσφατα οι αναδυόμενες αστικές τάξεις στις χώρες του ανατολικού μπλοκ, με τις «θεραπίες σοκ» (με τη συνδρομή και καθοδήγηση του «διεθνούς παράγοντα»), μετά από την καπιταλιστική παλινόρθωση της δεκαετίας του '90, πάνω στις πλήρως αποπροσανατολισμένες πολιτικά και αποδιοργανωμένες εργατικές τάξεις τους.

Μετά την ολοκλήρωση του «μνημονιακού προγράμματος»

Ο ΣΥΡΙΖΑ αποδείχθηκε, έτσι, ο από μηχανής θεός, η χρυσή εφεδρεία του κοινοβουλευτικού συστήματος και κατ' επέκταση του ελληνικού καπιταλισμού. Σαν «αξιωματική αντιπολίτευση» τη περίοδο 2012-14, κατόρθωσε σταδιακά να υπνωτίσει και τελικά να καθηλώσει το μαζικό κίνημα σε μια παθητική αναμονή της μελλοντικής κοινοβουλευτικής λύσης που θα του πρόσφερε η ανερχόμενη (και υποσχόμενη μια ανώδυνη, κοινοβουλευτική λύση-πανάκεια) «κυβερνώσα αριστερά». Στη συνέχεια, στα τριάμισι χρόνια της διακυβέρνησης, ο ΣΥΡΙΖΑ κατόρθωσε να ολοκληρώσει «τον στόχο των μνημονίων», αξιοποιώντας την βαθιά απογοήτευση, τη σύγχυση που σκόρπισε η πολιτική του μέσα στο μαζικό κίνημα των εργαζομένων. Η αηδία, η απάθεια και η μαζική αποστράτευση που προκλήθηκαν μετά από τη συνθηκολόγηση του δημοψηφίσματος της 5^{ης} του Ιουλίου του '15, επέτρεψαν στο ΣΥΡΙΖΑ να προχωρήσει απερίσπαστος στην ψήφιση και στην εφαρμογή ολόκληρου του προγράμματος των νεοφιλελεύθερων «μεταρρυθμίσεων».

Τα επιτελεία του διεθνούς καπιταλιστικού συστήματος, κρίνοντας μακροσκοπικά τα θετικά γι' αυτούς αποτελέσματα της κυβερνητικής διαχείρισης του ΣΥΡΙΖΑ (σχετική κοινωνικοπολιτική σταθερότητα, ολοκλήρωση του προγράμματος, δημοσιονομικά πλεονάσματα) δεν δίστασαν να άρουν τις αρχικές επιφυλάξεις τους απέναντι στους

«ακροαριστερούς» του ΣΥΡΙΖΑ και να χειροκροτήσουν τις «επιτυχίες» τους. Η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, από τη μεριά της, φροντίζει, όσο μπορεί, να επιβεβαιώνει την εικόνα του μετανοημένου για τις προηγούμενες απερισκεψίες της και πειθήνιου πλέον «μαθητή».

Τα πιο δυναμικά και ευέλικτα τμήματα της ελληνικής μεγαλοαστικής τάξης (ενέργεια, εφοπλισμός, τηλεπικοινωνίες, φάρμακα, τουρισμός), που ωφελήθηκαν άμεσα από την επίτευξη του στόχου της συμπίεσης του εργατικού κόστους ή από τις δημοσιονομικές «μεταρρυθμίσεις», κρατούν απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ μια στάση που κυμαίνεται από την απλή ανοχή μέχρι την επιφυλακτική στήριξη ή και τις στενές business με την κυβέρνηση. Ο ΣΥΡΙΖΑ μπήκε σε έναν αγώνα δρόμου με την ΝΔ για την εμπιστοσύνη της αστικής τάξης και έχει οικοδομήσει συστηματικά καλές σχέσεις με μερίδες του ελληνικού κεφαλαίου (Μελισσανίδης, Μίχαλος, Βαρδινογιάννηδες, Μυτιληναίος, Γιαννακόπουλοι, εν μέρει Λάτσηδες, ΣΒΒΕ), παρότι αναγκάστηκε ταυτόχρονα να διαρρήξει τις σχέσεις του με άλλες (Αγγελόπουλοι, Μαρινάκης, Φέσσας/ΣΕΒ). Ωστόσο, είναι βέβαιο ότι η στήριξη που εξασφάλισε από αυτή τη μερίδα της αστικής τάξης θα εξατμισθεί αμέσως μόλις διαπιστωθεί ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα έχει χάσει την ικανότητα να συντηρεί μια σημαντική εκλογική απήχηση κρατώντας ταυτόχρονα το εργατικό κίνημα σε κατάσταση αφασίας.

Αντίθετα, τα τμήματα του κεφαλαίου που είναι άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένα με τον κρατικό κορβανά (κατασκευαστικές εργοληπτικές εταιρείες, προμήθειες του δημοσίου, εσωτερική κατανάλωση) και είναι αυτά επίσης που ελέγχουν και την πλειοψηφία των ιδιωτικών μέσων της μαζικής ενημέρωσης, αγωνίζονται λυσσαλέα για την επαναφορά στη κρατική διαχείριση του γνώριμού τους προσωπικού: αυτού του «κλασικού», κατ' εξοχήν αστικού κόμματος της ΝΔ.

Έτσι, ο ΣΥΡΙΖΑ, ακροβατώντας ανάμεσα στην ανάγκη να διατηρήσει την εκλογική του δύναμη αλλά και να συνεχίσει να απολαμβάνει τη

στήριξη μιας μερίδας της αστικής τάξης, υποσχέθηκε στη ΔΕΘ και εν όψει των επερχόμενων εκλογών να ανατρέψει κατά ένα μέρος τις συνέπειες των μνημονίων, ή έστω να μην επιβαρύνει περισσότερο την εργατική τάξη (μερική αποκατάσταση κατώτατου μισθού, κατάργηση υποκατώτατου, αποκατάσταση συλλογικών συμβάσεων εργασίας, αναβολή της νέας περικοπής των συντάξεων, εάν πειστούν για αυτό οι «θεσμοί»). Ταυτόχρονα, υπόσχεται στην αστική τάξη μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων στα επίπεδα της κυβέρνησης Καραμανλή (25%) και πλήρη επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών των νέων εργαζομένων. Υπογραμμίζει ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ υπήρξε η πιο συνεπής στις υποχρεώσεις της προς τους δανειστές, το οποίο πράγματι αναγνωρίζουν και οι ευρωπαίοι αξιωματούχοι. Προσπαθεί να προβάλει το νέο του αφήγημα της μεταμνημονιακής εποχής, αξιοποιώντας κάποιο μικρό μέρος από τα χρηματοοικονομικά περιθώρια που του αφήνουν τα θηριώδη πλεονάσματα του κρατικού ταμείου για άσκηση «κοινωνικής πολιτικής», χωρίς όμως να έχει ακόμη εξασφαλίσει και την σχετική έγκριση γι' αυτό το σκοπό από τους «επιτηρητές».

Οι υποσχέσεις του προς την εργατική τάξη είναι όχι μόνο γελοίες σε σχέση με τα όσα αυτή έχει χάσει στην κρίση, αλλά και εντελώς στον αέρα. Ανεξαρτήτως της στάσης που θα τηρήσουν άμεσα οι «επιτηρητές», η δέσμευση σε τεράστια πλεονάσματα για πάνω από 40 χρόνια σημαίνουν αιματηρή λιτότητα στο διηνεκές. Πλεονάσματα σημαίνει λιτότητα. Το αίτημα για «διανομή του πλεονάσματος στον λαό» είναι, επομένως, παραπλανητικό και σημαίνει σεβασμό αυτής της πραγματικότητας.

Απευθυνόμενος στο νέο υπουργικό συμβούλιο στις 31/8, ο Τσίπρας καθόρισε ως τον στόχο της μεταμνημονιακής εποχής τον «ενάρετο κύκλο της δίκαιης ανάπτυξης», που θα πραγματοποιηθεί με «σύνεση και σωφροσύνη»:

«Με τον κύκλο των μνημονίων έχει κλείσει και ο κύκλος της δημοσιονομικής προσαρμογής. Έχει κλείσει ο κύκλος της επιτροπείας, των μειώσεων και

των περικοπών και μπορεί πλέον να ανοίξει ο κύκλος των ελαφρύνσεων, των πολιτικών κοινωνικής στήριξης, ο ενάρετος κύκλος της δίκαιης ανάπτυξης. Πάντοτε βεβαίως με σύνεση και σωφροσύνη, χωρίς να επαναλάβουμε τα λάθη του παρελθόντος που οδήγησαν τη χώρα στην μνημονιακή επιτροπεία και την παρακμή».

Η επιτυχία, ωστόσο, της «εξόδου στις αγορές» της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ δεν εξαρτάται μόνο από την περαίωση του μνημονιακού προγράμματος. Η διεθνής συγκυρία παίζει επίσης καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των επιτοκίων. Τα σύννεφα της κρίσης φαίνεται ότι πυκνώνουν και πάλι απειλητικά σε διάφορα σημεία του παγκόσμιου οικονομικού ορίζοντα (Τουρκία, Αργεντινή, Ιταλία, ένταση στις οικονομικές σχέσεις ΗΠΑ-ΕΕ κλπ.). Οι προσδοκίες για μια ομαλή χρηματοδότηση από την «ελεύθερη αγορά» με σχετικά χαμηλά επιτόκια μπορεί να αποδειχθούν φρούδες για λόγους που ξεπερνούν τις δυνατότητες και τη βούληση οποιασδήποτε αστικής κυβέρνησης.

Ακόμη περισσότερο, η μείωση της τεράστιας ανεργίας αναμένεται μοιρολατρικά από τη κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ να πραγματοποιηθεί με την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Όμως, η ανάκαμψη της κερδοφορίας του κεφαλαίου δεν σημαίνει και την αυτόματη επάνοδο των επενδύσεων στην «πραγματική οικονομία», όταν επικρατεί ένα κλίμα γενικής αβεβαιότητας και ανασφάλειας.

iv. **Η Δεξιά και το κύμα του εθνικισμού**

Προκειμένου να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη πίεση από την ακροδεξιά, η ηγεσία της ΝΔ μετατοπίζεται διαρκώς δεξιότερα. Ο λόγος της γίνεται ολοένα και πιο εθνικιστικός και ξενοφοβικός. Όμως, η νεοφιλελεύθερη ηγεσία Μητσοτάκη δεν μπορεί να αντιληφθεί ότι η ακροδεξιά ρητορική μέσα στις σημερινές κοινωνικές συνθήκες δεν μπορεί να αποτελεί απλώς ένα στοιχείο σε ένα ελεγχόμενο επικοινωνιακό παιχνίδι, αλλά συμμετέχει σε μια πολύ δύσκολα αντιστρεπτή κοινωνική διεργασία που συντελείται στη συνείδηση πλατιών κοινωνικών στρωμάτων. Ο ρατσιστικός και

εθνικιστικός λόγος της σημερινής ηγεσίας της ΝΔ έρχεται να την ενισχύσει, να νομιμοποιήσει την ακροδεξιά «ιδεολογία» στη συνείδηση αυτών των στρωμάτων, που σύντομα είναι πιθανό ότι θα αναζητήσουν τους «αυθεντικούς» εκπροσώπους που θα πείσουν ότι προσφέρουν τις «αποτελεσματικές» λύσεις. Από την διεργασία αυτή μεσο-μακροπρόθεσμα δεν πρόκειται να βγει κερδισμένη καμία κοινοβουλευτική πολιτική δύναμη, παρά μόνο η φασιστική ακροδεξιά.

Από την άλλη πλευρά, η συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι ο ΣΥΡΙΖΑ κέρδισε την ανοχή ή και τη συμπάθεια μιας σημαντικής μερίδας της μεγαλοαστικής τάξης οδηγεί την ηγεσία της ΝΔ στο να στοχεύει δημαγωγικά την κυβερνητική διαχείριση του ΣΥΡΙΖΑ, τη διαφθορά και τα άδικα μέτρα. Στο πεδίο αυτό, όμως, τόσο το απώτερο όσο και το πρόσφατο παρελθόν της ΝΔ προσφέρει στον ΣΥΡΙΖΑ άφθονα επιχειρήματα αντίκρουσης και καταγγελίας.

Η ΝΔ, έτσι, παρουσιάζει μια μάλλον ασθενική εκλογική ανάκαμψη. Ενώ αδυνατεί να καταγράψει σταθερή ανοδική δυναμική και να εμφανιστεί σαν η αξιόπιστη εναλλακτική κυβερνητική πρόταση απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ, ταυτόχρονα διατρέχεται από εσωτερικές κρίσεις και πιέσεις, τόσο από την ακροδεξιά όσο και από την κεντροδεξιά εκσυγχρονιστική της πτέρυγα.

Οι εξαγγελίες του Μητσοτάκη στη ΔΕΘ είχαν την ίδια λογική της προεκλογικής υπόσχεσης προς όλες τις κοινωνικές τάξεις, όπως αυτές που έδωσε και ο Τσίπρας, σε ένα διαφορετικό μίγμα. Στην αστική τάξη υποσχέθηκε ακόμη πιο σκανδαλώδη μείωση εταιρικών φόρων (20%) και φόρων επί των μερισμάτων (5%), ένα πλήρως κεφαλαιοποιητικό ασφαλιστικό, ιδιωτικοποιήσεις και outsourcing κρατικών λειτουργιών. Στους αυτοαπασχολούμενους υποσχέθηκε κατάργηση του φόρου επιτηδεύματος και μείωση εισφορών. Και ταυτόχρονα παρουσίασε με θράσος ως παραχώρηση στους χαμηλόμισθους και τους άνεργους τη μείωση της φορολογίας του κατώτατου εισοδηματικού κλιμακίου και το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Στην πραγματικότητα, απλώς προσπαθεί να αποδείξει

ότι είναι ακόμα πιο χρήσιμος από τον ΣΥΡΙΖΑ για την αστική τάξη.

Ο Κυριάκος ετοιμάζεται για πρωθυπουργός, αλλά είναι αμφίβολο αν θα επιτύχει κάτι σταθερό. Δεν μπορεί να βρει στήριγμα στους εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, και ακόμα περισσότερο του δημόσιου, όπου η θητεία του στο Υπουργείο Εσωτερικών τον έχει κάνει καθολικά μισητό. Η μικροαστική απελπισία στρέφεται ούτως ή άλλως από τη μια πολιτική συμπάθεια στην άλλη. Και η αστική τάξη δεν έχει μακροπρόθεσμα ένα βιώσιμο σχέδιο ούτε για την οικονομική ανάκαμψη, ούτε για τη διαχείριση του ελληνικού καπιταλισμού, πόσο μάλλον όταν και διεθνώς δεν υπάρχει τέτοιο. Θα φέρει πιθανότατα τον Μητσοτάκη, χωρίς όμως να επιφυλάσσει στον ΣΥΡΙΖΑ (ή σε κάποιο νέο σχήμα που θα τον ενσωματώσει) την εξαφάνιση από το πολιτικό σκηνικό, αλλά τον ρόλο της εφεδρείας στην εναλλαγή των μελλοντικών κυβερνήσεων. Φαίνεται, άλλωστε, ότι το ΚΙΝΑΛ δυσκολεύεται να παίξει τον ρόλο του εναλλακτικού πόλου στη ΝΔ, και μάλλον προορίζεται για συμπλήρωμα δεξιών ή κεντροαριστερών κυβερνήσεων.

B3. Περίοδος γρήγορης ανασύνταξης

Η σημερινή κατάσταση σφραγίζεται από την αμηχανία του κινήματος μετά την καταστροφική εμπειρία ΣΥΡΙΖΑ. Οι αγώνες δεν έχουν σταματήσει, αλλά δεν συγκρίνονται σε καμία περίπτωση με αυτούς των πρώτων χρόνων της κρίσης.

Είναι γεγονός ότι σήμερα έχουν διαμορφωθεί μέσα την ελληνική κοινωνία ευνοϊκές συνθήκες για μια μαζική αποφασιστική στροφή προς την ακροδεξιά: φθορά της «αριστερής κυβέρνησης», που πλήττει την αξιοπιστία του λόγου ολόκληρου του φάσματος της αριστεράς, εθνικιστικό κλίμα που οξύνεται με το «Μακεδονικό» και την «τουρκική απειλή», αντι-μεταναστευτικά αισθήματα σε μια μεγάλη μερίδα του πληθυσμού κλπ. Ωστόσο, το εκκρεμές της κοινωνικής συνείδησης φαίνεται να αιωρείται

ακόμη διστακτικά, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, ίσως γιατί σε ένα επίσης σημαντικό τμήμα του πληθυσμού δεν έχουν ακόμη πλήρως αποσβεσθεί οι ιστορικές μνήμες από τις μετεμφυλιακές μαζικές διώξεις και τα εγκλήματα της δεξιάς, αλλά και λόγω των πολιτικών εμπειριών που έχει αποκομίσει η πιο συνειδητή μερίδα της εργατικής τάξης από τους μαζικούς αγώνες του προηγούμενου διαστήματος.

Η επανενεργοποίηση του κινήματος, όμως, μπορεί να αλλάξει άρδην την κατάσταση. Είναι γεγονός ότι οι νέες εκρήξεις που θεωρούσαμε πιθανές δεν έχουν προκύψει προς το παρόν. Εξακολουθούν, ωστόσο, να είναι πιθανές λόγω της αδυναμίας βιώσιμης σταθεροποίησης του συστήματος. Είναι πολύ σημαντικό να μείνει αυτή η άμεση δυνατότητα ανοιχτή, να μην εμπεδωθεί μακροπρόθεσμα η απογοήτευση, να μην υπονομευτεί η εμπιστοσύνη των εργαζομένων σε κάθε αγώνα και σε κάθε αριστερή οργάνωση. Αυτό είναι εφικτό, γιατί η καθίζηση του κινήματος δεν οφείλεται ούτε σε ενσωμάτωση, καθώς η καπιταλιστική κρίση δεν δίνει τη δυνατότητα κάτι τέτοιο, ούτε σε μια ολοκληρωτική απώλεια της ταξικής συνείδησης, που δεν βρίσκεται σήμερα σε χαμηλότερο επίπεδο από ό,τι την περίοδο των μεγάλων αγώνων (2008-2012), ούτε στην καταστροφή της δυνατότητας της εργατικής τάξης να αγωνίζεται, δηλαδή στη διάλυση των συνδικάτων, των εργατικών οργανώσεων και των στοιχειωδών ελευθεριών.

Η σημερινή περίοδος είναι αντικειμενικά περίοδος αλλαγής στην ηγεσία του εργατικού κινήματος και των άλλων κοινωνικών κινήματων. Ασφαλώς, δεν είναι τυχαίες οι πολυάριθμες διασπάσεις οργανώσεων το τελευταίο διάστημα. Το ποιο ρεύμα θα αντέξει στην πίεση της περιόδου και θα τεθεί επικεφαλής την επόμενη μέρα του κινήματος έχει εξαιρετική σημασία. Η αλλαγή του συσχετισμού δύναμης υπέρ των αντικαπιταλιστικών και επαναστατικών ρευμάτων και εναντίον των ρεφορμιστικών, γραφειοκρατικών και συμβιβαστικών ρευμάτων είναι κρίσιμη για να μπορέσει το κίνημα να αντεπιτεθεί, να υπερβεί τα αδιέξοδα του προηγούμενου γύρου των μεγάλων αγώνων, να

αντιμετωπίσει τον κίνδυνο της ακροδεξιάς και να συγκρουστεί με την κυβέρνηση και το καπιταλιστικό σύστημα.

Για αυτό απαιτείται οπωσδήποτε αποφασιστική στήριξη των αγώνων και των μορφών αυτοοργάνωσης που αναπτύσσονται σήμερα, έστω σε περιορισμένο εύρος. Απαιτείται, όμως, και μια συστηματική και γρήγορη δουλειά υποδομής. Χρειάζεται να εξοπλιστούν ιδεολογικά και πολιτικά τα νέα στελέχη που βγήκαν από τους αγώνες και τις πολιτικές εμπειρίες των προηγούμενων χρόνων, να οικοδομήσουν επαναστατικές οργανώσεις με επαρκή γείωση. Η διαδικασία αυτή δεν μπορεί παρά να είναι γρήγορη, γιατί δεν έχουμε μπει σε φάση μακροπρόθεσμης σταθεροποίησης. Είναι μια ανασύνταξη ενόψει νέων κοινωνικών αναταράξεων.

Πρέπει να εξηγηθεί ο ρόλος του ΣΥΡΙΖΑ στην καθυστάση του κινήματος του 2010-2012. Ο ΣΥΡΙΖΑ ψηφίστηκε από την εργατική τάξη, αλλά δεν υπήρξε η έκφραση του ανερχόμενου κινήματος που βρέθηκε στην εξουσία, για να τα πουλήσει αργότερα και αιφνιδίως η ηγεσία του. Ήταν από την αρχή ένα πολιτικό σχέδιο υποταγής στον κοινοβουλευτισμό και τη διαχείριση, που εκτοξεύτηκε στη φάση της κόπωσης και όχι της έκρηξης των κινημάτων: η εκλογική του απογείωση έγινε την άνοιξη του 2012, μερικούς μήνες μετά την κορύφωση των αγώνων και ενώ αυτοί ήταν ήδη σε καθοδική τροχιά. Πρέπει να εξηγηθεί ότι αυτό που αποδείχτηκε αποτυχημένο δεν ήταν η λογική των αγώνων, αλλά η πολιτική στρατηγική της υπερψήφισης ενός κοινοβουλευτικού ρεφορμιστικού κόμματος για να μας σώσει αφήνοντας το σύστημα άθικτο. Πρέπει να γίνει κατανοητό το τι κόστισε στην αντικαπιταλιστική αριστερά η προσκόλληση στον ρεφορμισμό. Πρέπει να εξηγηθεί ότι υπήρχε άλλος δρόμος για τους αγώνες της περιόδου 2010-2012, πέρα από την εκλογική αναμονή: ο δρόμος που έδειχναν οι λαϊκές συνελεύσεις και η ανεξάρτητη οργάνωση των ίδιων των εργαζομένων και καταπιεσμένων, οι απεργίες και οι καταλήψεις, το μπλοκάρισμα της παραγωγής και του κρατικού μηχανισμού.

Η στρατηγική της αριστερής κυβέρνησης ηττήθηκε. Στο φως της εμπειρίας των τελευταίων χρόνων, χρειάζεται σήμερα σοβαρή συζήτηση για τη στρατηγική, για μια επαναστατική αντιπρόταση στην πολιτική που οδήγησε το εργατικό κίνημα σε αδιέξοδο. Δεν πρέπει να χαθεί ο προσανατολισμός, οπισθοχωρώντας στη λογική της ατομικής ηθικής αντίστασης, των απομονωμένων μοριακών αγώνων και της απόσυρσης από την πολιτική.

Ακόμα περισσότερο, η αντεπίθεση του κινήματος δεν μπορεί να γίνει εάν αυτό εγκλωβιστεί στη λογική της «κριτικής» ή άκριτης υποστήριξης της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ απέναντι στην ακροδεξιά απειλή. Ακριβώς αυτό το κλίμα προσπαθούν να καλλιεργήσουν ο ΣΥΡΙΖΑ και τα φίλα προσκείμενα ΜΜΕ, και βρίσκουν ευήκοα ώτα ακόμα και στην αντικαπιταλιστική αριστερά. Είναι όμως αδύνατη η μάχη ενάντια στην ακροδεξιά σε συνεργασία με μια κυβέρνηση που έχει ήδη στις τάξεις της τον Καμμένο, τον Κατσίκη, την Παπακώστα. Εξάλλου, η συμμαχία ή ανοχή προς την «αριστερή» κυβέρνηση των μνημονίων και της λιτότητας είναι το καλύτερο δώρο στην ακροδεξιά, δίνοντάς της τη δυνατότητα να εμφανιστεί ως το αντίπαλο δέος στη διαφθορά και την υποκρισία όλης της αριστεράς.

Προϋπόθεση για την ανασύνταξη του κινήματος και της αντικαπιταλιστικής αριστεράς είναι, επομένως, η πλήρης ανεξαρτησία από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και ο αγώνας εναντίον της. Παρότι ο ΣΥΡΙΖΑ γεννήθηκε από τη ρεφορμιστική αριστερά, η πολιτική του σήμερα δεν είναι ένα μίγμα εργατικής και αστικής πολιτικής. Είναι μια απολύτως αστική πολιτική στην υπηρεσία της σταθεροποίησης του ελληνικού καπιταλισμού, και οι υποσχέσεις της προς την εργατική τάξη δεν είναι διαφορετικές από τις προεκλογικές υποσχέσεις των παλιότερων κυβερνητικών αστικών κομμάτων. Η ίδια η κοινωνική σύνθεση και ο χαρακτήρας του κόμματος έχουν μεταβληθεί αναλόγως. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει καμία σχέση με τα συμφέροντα της εργατικής τάξης. Η κυβέρνηση πιθανότατα θα πέσει πληρώνοντας τη διάψευση των κίβδηλων υποσχέσεών της. Αυτό είναι το μόνο που της

αξίζει. Ο δικός μας αντικειμενικός σκοπός είναι να την ρίξουν το κίνημα και οι εργαζόμενοι, και όχι η ακροδεξιά δημαγωγία. Προς το παρόν, το κίνημα δεν φαίνεται ικανό να ανατρέψει άμεσα την κυβέρνηση από τα αριστερά. Ωστόσο, η δυσαρέσκεια της εργατικής τάξης, που τροφοδοτείται από τις προηγούμενες κινηματικές παραστάσεις, παίζει ρόλο στο ότι ο ΣΥΡΙΖΑ χάνει την κοινωνική του στήριξη.

Όπως και να έχει, δεν μπορεί να δίνεται το παραμικρό άλλοθι στην κυβέρνηση που εφάρμοσε απόλυτα πιστά τις προσταγές του κεφαλαίου και των δανειστών στο όνομα του ότι «αν ήταν η δεξιά θα τα έκανε χειρότερα» ή του ότι η σύγκρουση με τον ΣΥΡΙΖΑ είναι «τριτοπεριοδισμός». Η ταύτιση με τον ΣΥΡΙΖΑ σε οποιοδήποτε επίπεδο θα κοστίσει στο κίνημα την αποδοχή της ήττας και στην αντικαπιταλιστική αριστερά τον αφανισμό. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς εισερχόμαστε αντικειμενικά σε πολλαπλή προεκλογική περίοδο (βουλευτικές, ευρωεκλογές, δημοτικές, περιφερειακές). Η στήριξη των ψηφοδελτίων του ΣΥΡΙΖΑ σε πρώτους ή δεύτερους γύρους είναι αδιανόητη. Η αντικαπιταλιστική αριστερά πρέπει να απεξαρτηθεί από την ιδέα της συγγένειας με τον ΣΥΡΙΖΑ.

B4. Τα λεγόμενα εθνικά θέματα

Στην όξυνση των σχέσεων της Τουρκίας με τις ΗΠΑ, σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας του ζητήματος των Κούρδων της Συρίας, η ελληνική κυβέρνηση βλέπει τη μεγάλη ευκαιρία να αναδειχτεί στον σταθερότερο πυλώνα του δυτικού ιμπεριαλισμού στην περιοχή των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Θέλει να κινηθεί γρήγορα, γιατί προφανώς η προσέγγιση Τουρκίας-Ρωσίας θα έχει ημερομηνία λήξεως. Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ στρέφεται από τις πιο «ετερόδοξες» συμμαχίες που εξέτασε το πρώτο διάστημα (Ρωσία) σε μια επίδειξη φιλίας προς τις ΗΠΑ του Τραμπ η οποία ξεπερνά τα όρια της γελοιότητας. Η στρατηγική της κυβέρνησης είναι η ανάδειξη της χώρας στον πιο γνήσιο και πιστό εκπρόσωπο του ΝΑΤΟ και

της ΕΕ στην περιοχή, η εθνικιστική επιβολή της έναντι των χωρών των Βαλκανίων και η βελτίωση της θέσης της απέναντι στον αντίπαλο τούρκικο καπιταλισμό. Θέλει να προβληθεί ως παράγοντας σταθερότητας και ρυθμιστής των πραγμάτων, με το αζημίωτο για το ελληνικό κεφάλαιο.

Το εθνικιστικό σχέδιο της κυβέρνησης είναι να ξεμπερδεύει με τα άλλα ζητήματα (Μακεδονικό, κατάργηση εμπολέμου με Αλβανία και από κοινού ανακήρυξη ΑΟΖ), δημιουργώντας συμμάχους και ισχυροποιώντας τη θέση του ελληνικού κράτους στην περιοχή, για να επικεντρωθεί στην αντιπαράθεση με την Τουρκία και την προοπτική της ανακήρυξης ΑΟΖ στο Αιγαίο, μιας ΑΟΖ από την οποία έχουν να κερδίσουν μόνο οι καπιταλιστικές επιχειρήσεις και όχι οι εργαζόμενοι και από τις δυο πλευρές του Αιγαίου. Η σταδιακή επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης από τα 6 στα 12 μίλια αποτελεί επιθετική επιδίωξη του ελληνικού καπιταλισμού εις βάρος του τουρκικού και μπορεί να πυροδοτήσει νέα πολεμικά σενάρια στην περιοχή.

Στο πλαίσιο αυτής της εθνικιστικής επιβολής, με το δημοκρατικό προσωπείο του εκπροσώπου του δυτικού κόσμου, θα πρέπει να δούμε και τη συμφωνία των Πρεσπών. Η ανάγκη για την ίδια τη συμφωνία προέκυψε αποκλειστικά και μόνο από τον εθνικισμό του ελληνικού κράτους. Πρόκειται για μια πρωτοφανή σε καιρό ειρήνης συμφωνία αλλαγής της συνταγματικής ονομασίας μιας χώρας κατ'επιταγή μιας ισχυρότερης. Η Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΔΜ) υποχρεώνεται να καταθέσει διαπιστευτήρια (αλλαγή ονόματος, αλλαγές στα βιβλία ιστορίας, αλλαγή στον προσδιορισμό των πολιτών της), με αντάλλαγμα την άρση του βέτο της Ελλάδας για την είσοδό της σε ΕΕ και ΝΑΤΟ. Ταυτόχρονα, κλείνει οριστικά το ζήτημα της αναγνώρισης της μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα, μιας μειονότητας που έγινε συστηματική προσπάθεια από το ελληνικό κράτος εδώ και δεκαετίες να οδηγηθεί στον αφανισμό, καθώς το γειτονικό κράτος υποχρεώνεται να σβήσει από το σύνταγμά του τις αναφορές στους εθνικά Μακεδόνες εκτός της χώρας. Η κυβέρνηση

ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ συνεχίζει επάξια τη διαχρονική πολιτική του ελληνικού κράτους που δεν αναγνωρίζει καμία εθνική μειονότητα (μακεδόνες, τσάμηδες, αναγνώριση της τουρκικής μειονότητας μόνο ως «μουσουλμανικής»). Την ίδια στιγμή, επιδεικνύει παροιμιώδη διάθεση εκφοβισμού και εκβιασμού προς το λαό της ΔΜ, με αφορμή το δημοψήφισμα για τη νέα ονομασία της χώρας.

Η συμφωνία των Πρεσπών δεν συνιστά μια, έστω και ετεροβαρή, αμοιβαία υποχώρηση. Οι παραχωρήσεις για τις οποίες κατηγορεί η δεξιά και η ακροδεξιά την κυβέρνηση (γλώσσα, υπηκοότητα) είναι στην πραγματικότητα διεθνώς κατακτημένα δικαιώματα του μακεδονικού λαού, τα οποία κάθε άλλο παρά επεκτείνει η συμφωνία. Η αναγνώριση μακεδονικής υπηκοότητας, άλλωστε, δεν σημαίνει αναγνώριση μακεδονικής εθνότητας, όπως υπογραμμίζει η κυβέρνηση. Η συμφωνία είναι μια κατάφωρη εμπέδωση της κυριαρχίας ενός πιο ισχυρού καπιταλιστικού κράτους (με 20πλάσιο ΑΕΠ και μέλους των κλαμπ των ισχυρών) σε ένα πιο αδύναμο. Με αυτή την έννοια, αν παίρνουμε στα σοβαρά τον σεβασμό στο δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού και την εναντίωσή μας στην «δική μας» κυβέρνηση και αστική τάξη, είναι μια αντιδραστική συμφωνία.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δικαίως περηφανεύεται ότι ανέλαβε την υλοποίηση της εθνικής γραμμής Καραμανλή (βέτο στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της ΔΜ αν δεν ικανοποιηθεί η ελληνική πλευρά για το όνομα), η οποία ήταν στην πραγματικότητα μια αντιδραστική αναθεώρηση της ενδιάμεσης συμφωνίας του 1995. Ταυτόχρονα, κάνει ένα πολύτιμο δώρο στην ελληνική αστική τάξη, ανοίγοντας διάπλατα την πόρτα της περαιτέρω διείσδυσης του ελληνικού κεφαλαίου στη γείτονα, μέσα από τις δεσμεύσεις για «οικονομική συνεργασία» και ενθάρρυνση των επενδύσεων από τη μια χώρα στην άλλη. Στην αγωνία της να επιστρέψει στην εξουσία ψαρεύοντας στα θολά νερά της εθνικιστικής υστερίας, όμως, η ΝΔ του Μητσοτάκη εγκαταλείπει η ίδια την εθνική γραμμή του Καραμανλή για χάρη μιας παλιάς κοπής «λαϊκής» ακροδεξιάς ρητορικής. Από κοντά της, η

πλειοψηφία του ΚΙΝΑΛ και η Ένωση Κεντρώων. Η αντιπολίτευση που διαμορφώνεται στη Βουλή είναι αντιδραστική, και το να ηττηθεί η συμφωνία από μια τέτοια αντιπολίτευση δεν θα έχει τίποτα το προοδευτικό. Δική μας επιδίωξη είναι να επιβληθεί η μονομερής αναγνώριση της Δημοκρατίας της Μακεδονίας με το συνταγματικό της όνομα από ένα κίνημα διεθνιστικής αλληλεγγύης, ενάντια σε αυτή ή οποιαδήποτε άλλη συμφωνία επιβάλλει τον ελληνικό εθνικισμό στη γείτονα χώρα. Σε αυτή την επιδίωξη ρόλο παίζουν όχι μόνο οι εγχώριες διεθνιστικές πρωτοβουλίες που λάβαμε το προηγούμενο διάστημα, αλλά και η οικοδόμηση έμπρακτων πολιτικών σχέσεων με οργανώσεις και κινήματα στη ΔΜ και σε άλλες χώρες της περιοχής, που θα αποτελέσει προτεραιότητα το επόμενο διάστημα.

Τα «παμμακεδονικά» συλλαλητήρια απειλούν να μετατοπίσουν ριζικά την πολιτική ατζέντα προς τα ακροδεξιά. Ο μηχανισμός της ΝΔ, η εκκλησία, οι ακροδεξιές παμμακεδονικές οργανώσεις, η ΧΑ και οι λοιπές ναζιστικές και φασιστικές οργανώσεις, μαζί με μια σειρά ψεκασμένους αριστερούς πατριώτες, έχυσαν το εθνικιστικό τους δηλητήριο στις πλατείες της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και των άλλων πόλεων της Βόρειας Ελλάδας. Με την πατριωτική τους πλειοδοσία, ΛαΕ και ΚΚΕ ρίχνουν λάδι στη φωτιά, ενώ και ο ΣΥΡΙΖΑ αξιοποιεί και προβάλλει τα εθνικιστικά συλλαλητήρια καλλιεργώντας το ψεύτικο αλλά εκβιαστικό δίπολο ενός δημοκρατικού προοδευτικού πόλου γύρω από τον ίδιο ενάντια στην ακροδεξιά εκτροπή. Αυτό έγινε ιδιαιτέρως φανερό στη φετινή ΔΕΘ, όπου η κυβέρνηση και τα φίλα προσκείμενα σε αυτήν ΜΜΕ αποσιώπησαν απολύτως τις εργατικές συγκεντρώσεις, που ήταν πιο μαζικές από τα προηγούμενα χρόνια, και υπερτόνισαν συστηματικά το μέγεθος και τη σημασία της συγκέντρωσης των «μακεδονομάχων» (το ίδιο έκαναν και τα αντιπολιτευόμενα από τα δεξιά ΜΜΕ, για τους δικούς τους προφανείς λόγους). Το σκηνικό σύγκρουσης μεταξύ δημοκρατικής κυβέρνησης και ακροδεξιάς είναι ένα βολικό αφήγημα για τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα.

Το γεγονός ότι τα συλλαλητήρια υστερούν σε μαζικότητα από τα αντίστοιχα του 1992 και προς το παρόν φθίνουν είναι πολύ σημαντικό, αλλά δεν μπορεί να οδηγήσει σε επανάπαυση. Υπάρχει το υπόστρωμα για απότομες αλλαγές στην κατάσταση, όπως μας δίδαξε η εμπειρία των ρατσιστικών πογκρόμ μετά τη δολοφονία Καντάρη, λίγα μέτρα δίπλα από τον χώρο όπου ελάχιστους μήνες πριν είχε ξεδιπλωθεί η μεγάλη απεργία πείνας των βορειοαφρικανών μεταναστών και το κίνημα αλληλεγγύης προς αυτή.

Οι αντισυγκεντρώσεις ενάντια στα εθνικιστικά συλλαλητήρια, σε συνδυασμό με την περιφρούρηση καταλήψεων και χώρων του κινήματος, ήταν μια δύσκολη αλλά σημαντική εμπειρία. Ο φόβος έσπασε, και αυτό είναι πολύ σημαντικό εφόδιο για το μέλλον. Η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος έπαιξε κεντρικό ρόλο στη διοργάνωση της αντιδιαδήλωσης της 4^{ης} Φλεβάρη, της διεθνιστικής πρωτοβουλίας που έκανε μια σειρά αντιεθνιστικών εκδηλώσεων το επόμενο διάστημα, καθώς και της μικρής αλλά επιτυχημένης αντιφασιστικής συγκέντρωσης που ουσιαστικά απέτρεψε το αντιτουρκικό εθνικιστικό συλλαλητήριο της 13^{ης} Μάη. Η οργάνωση έχει ακόμα εργαστεί συστηματικά για την εμπλοκή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και τη μαζικοποίηση των διεθνιστικών πορειών που ματαίωσαν πέρσι και φέτος την πορεία της ΧΑ για τα Ίμια.

Η ΧΑ ευνοείται τόσο από την πολιτική της κυβέρνησης όσο και από την έξαρση του ρατσισμού και εθνικισμού σε μια σειρά ζητημάτων (Μακεδονικό, προσφυγικό κλπ). Η μνημονιακή διαχείριση του ΣΥΡΙΖΑ της δίνει τη δυνατότητα να εμφανίζεται ως αντισυστημική δύναμη. Οι ρατσιστικές επιθέσεις, είτε από μέλη της ΧΑ είτε από ομάδες που αποσχίζονται, έχουν αυξηθεί και πάλι. Ωστόσο, η παρουσία του αντιφασιστικού κινήματος στο δρόμο και η συνεχιζόμενη δίκη την έχουν περιορίσει σε στάσιμα εκλογικά ποσοστά. Σε αυτές τις συνθήκες, η ΧΑ δεν μπόρεσε προς το παρόν να ηγηθεί του εθνικιστικού «μακεδονικού αγώνα». Έχει σημαντική διαρροή στελεχών και βουλευτών, ανάμεσα σε όσους είχε προσελκύσει

από τη δεξιά ή την ακροδεξιά κατά την περίοδο της ραγδαίας ανόδου, αλλά και ανάμεσα σε ιστορικά μέλη της (Μίχος). Τα περισσότερα γραφεία της έχουν κλείσει. Παρόλα αυτά, δεν πρέπει να υποτιμούμε τη δυναμική της, τη σταθερή κοινωνική της βάση και την ιδεολογική δουλειά της. Έχει σημασία να παρακολουθούμε το ενδεχόμενο διάσπασης ή συνεργασίας της με άλλα ακροδεξιά στοιχεία. Το γεγονός ότι το αντιφασιστικό κίνημα σήμερα είναι σε καλύτερη θέση από ό,τι λίγα χρόνια πιο πριν, με τον φόβο να μην το παραλύει πια, δεν μπορεί να σημαίνει επανάπαυση, αλλά το αντίθετο, έγκαιρη και μαχητική δράση για να ξεριζωθεί η ΧΑ όσο είναι καιρός.

Γ. Το κίνημα και η αριστερά

Γ1. Εργατικό κίνημα

Το εργατικό κίνημα βγαίνει με μεγάλη πολιτική αμηχανία μετά την καταστροφική εμπειρία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και τη βίαιη κατάρρευση των εκλογικών αυταπατών. Μπορεί η κυβέρνηση να απέφυγε τεχνηέντως τις απολύσεις ολόκληρων κλάδων ή τις κάθετες μειώσεις των μισθών, αλλά υπηρέτησε με τον καλύτερο τρόπο τις επιλογές του κεφαλαίου συνεχίζοντας τη μνημονιακή πολιτική και την επίθεση στην εργατική τάξη. Ο ΣΥΡΙΖΑ, πολύ μακριά από οποιαδήποτε προεκλογική του υπόσχεση ακόμα και στα λόγια, ήταν το πιο χρήσιμο εργαλείο στα χέρια της αστικής τάξης για να περάσει τα μέτρα. Το ασφαλιστικό του Κατρούγκαλου, οι ιδιωτικοποιήσεις, η επέκταση της επισφάλειας στις εργασιακές σχέσεις, ο νέος συνδικαλιστικός νόμος για τα πρωτοβάθμια σωματεία προσέθεσαν στις πλάτες της εργατικής τάξης νέα βάρη, τα οποία θα πρέπει να παλέψει κουβαλώντας και εκείνα των προηγούμενων χρόνων.

Παρότι οι κινητοποιήσεις των τελευταίων χρόνων δεν μπορούν να συγκριθούν ούτε με τους γενικευμένους αγώνες του 2010-2012, ούτε καν με τις κλαδικές κινητοποιήσεις του 2012-2014 (πχ ΕΡΤ, σχολικοί φύλακες, καθαρίστριες,

διοικητικοί πανεπιστημίων, Χαλυβουργία), υπήρξαν αξιόλογοι κλαδικοί αγώνες και ακόμα και μικρές νίκες σε δύσκολες συνθήκες και σε εργασιακούς χώρους-κάτεργα. Η διάλυση της αξιολόγησης στο δημόσιο 3 φορές, η νίκη της απεργίας των λιμενεργατών της COSCO, η μικρή νίκη των ναυτεργατών της ΠΝΟ (που θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη με μια πιο αποφασιστική συνδικαλιστική ηγεσία) και οι συνεχόμενες κινητοποιήσεις ενάντια στη διάλυση της κυριακάτικης αργίας είναι μερικά από τα σημαντικότερα παραδείγματα. Επίσης, οι κινητοποιήσεις των συμβασιούχων στα νοσοκομεία (2018) και η απεργία των συμβασιούχων στους δήμους (Ιούνης 2017), με τη στήριξη των μόνιμων εργαζόμενων, κλάδων με ισχυρό και οργανωμένο συνδικαλισμό, πίεσαν σε ορισμένες περιπτώσεις την κυβέρνηση, η οποία αναγκάστηκε να κάνει προσλήψεις μέσω ΑΣΕΠ, έστω και με το σταγονόμετρο.

Η υποχώρηση του εργατικού κινήματος δεν σημαίνει ότι έχουν ξεπεραστεί οι εργατικοί αγώνες ή τα σωματεία. Από τη μία, άλλες δομές του κινήματος (συνελεύσεις, κινήματα πόλης κλπ) περνούν ακόμα μεγαλύτερη κρίση, παρά τις σημαντικές αγωνιστικές εμπειρίες των τελευταίων χρόνων στην αλληλεγγύη στους πρόσφυγες, στο γυναικείο κλπ. Από την άλλη, η κατάσταση στο οργανωμένο εργατικό κίνημα παραμένει σταθερή, με τα συνδικάτα να διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τις δυνάμεις που είχαν προ κρίσης. Τα ποσοστά συνδικαλισμού δεν εμφανίζουν μεγάλες διαφοροποιήσεις. Στον ιδιωτικό τομέα κινούνται πολύ χαμηλά εδώ και πολλά χρόνια, περίπου στο 10% των εργαζομένων, ενώ η ΑΔΕΔΥ συνεχίζει να ελέγχει το 83% των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα, και οι ΔΕΚΟ διατηρούν την ίδια συνδικαλιστική πυκνότητα. Χωρίς βέβαια να μπορούμε να παραβλέψουμε ότι το δημόσιο έχει συρρικνωθεί περίπου κατά 20%, ενώ οι ΔΕΚΟ απασχολούν μειωμένο αριθμό εργαζομένων λόγω συνταξιοδοτήσεων και παγώματος των προσλήψεων.

Ο ισχνός οργανωμένος συνδικαλισμός στον ιδιωτικό τομέα δεν μας επιτρέπει να βγάλουμε

ιδιαίτερα συμπεράσματα για τους συσχετισμούς στο εσωτερικό των εργαζομένων. Η εικόνα διαφέρει ανά εργατικό κέντρο, αλλά, κοιτώντας τα αποτελέσματα των συνεδρίων της ΓΣΕΕ στα χρόνια της κρίσης (2010, 2013, 2016), οι δυνάμεις της ΠΑΣΚΕ και της Δεξιάς συνεχίζουν να πλειοψηφούν συντριπτικά (μαζί σχεδόν 60%). Η αριστερά εκπροσωπείται κυρίως από το ΚΚΕ (λίγο πάνω από 20%), ενώ η αντικαπιταλιστική αριστερά έχει πολύ μικρές δυνάμεις. Αντίθετα, οι συσχετισμοί σε επίπεδο ΑΔΕΔΥ έχουν αλλάξει αρκετά μέσα στην κρίση. Η αριστερά καρπώνεται τόσο την πτώση της Δεξιάς (που ωστόσο παραμένει πρώτη) όσο και τη διάλυση της κραταιάς ΠΑΣΚΕ (κρατά δυνάμεις μόνο στη ΔΕΗ και τους δήμους, όπου έσπασε έγκαιρα από το ΠΑΣΟΚ, το 2011, και έδειξε μια ορισμένη μαχητικότητα στα πρώτα χρόνια των μνημονίων). Το ΚΚΕ αύξησε τις δυνάμεις του δυσανάλογα με την τουλάχιστον δειλή στάση του στις κινητοποιήσεις των τελευταίων χρόνων, ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζει μικρή άνοδο κυρίως τα πρώτα χρόνια των μνημονίων και με την ενσωμάτωση κομματιών της γραφειοκρατίας του ΠΑΣΟΚ, ενώ, τέλος, η αντικαπιταλιστική αριστερά (Παραεμβάσεις-Συσπειρώσεις) διπλασίασε τις δυνάμεις της και έχει σταθερή άνοδο ακόμα και τον τελευταίο καιρό κατά τον οποίο επικρατεί κινηματική νηνεμία.

Παρά τον επαίσχυντο ρόλο της γραφειοκρατίας, σε αντιπαράθεση ουσιαστικά με τα συμφέροντα και τις διεκδικήσεις της εργατικής τάξης και των καταπιεσμένων (βλέπε το ΝΑΙ της ΓΣΕΕ στο δημοψήφισμα, την Κοινωνική Συμμαχία, κ.ά.), θα ήταν βιαστικό να πούμε ότι αυτή έχει ξεπεραστεί σήμερα. Είναι ηλίου φαينότερο ότι η αξιοπιστία της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας έχει πέσει στα μάτια των εργαζομένων, ενώ σε πολλές συγκεντρώσεις γελοιοποιείται με τον ελάχιστο κόσμο που κινητοποιεί. Είναι, όμως, επίσης σαφές ότι είναι αδύνατο να προκληθεί οποιαδήποτε πανεργατική απεργία αν δεν το αποφασίσουν η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ. Και αυτό δεν είναι υποκειμενικό ζήτημα (π.χ. απλώς έλλειψη πολιτικής πρωτοβουλίας) αλλά αντικατοπτρίζει το αντικειμενικό πρόβλημα των συσχετισμών εντός του εργατικού κινήματος και της φύσης

της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Όσο σημαντική κι αν ήταν (που ήταν) η πρωτοβουλία του Συντονισμού Πρωτοβάθμιων Σωματείων για γενική απεργία τον περασμένο Γενάρη, δεν θύμιζε καθόλου κάτι τέτοιο, παρά μόνο μια αξιολογή εργατική διαδήλωση.

Η συζήτηση εντός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ (και γενικότερα της αντικαπιταλιστικής αριστερά και του αναρχοσυνδικαλισμού) για μια νέα ομοσπονδία, που δεν είναι καινούργια αλλά έχει φουντώσει με αφορμή και την απεργία στις 30 Μάη, είναι τελείως θεωρητική. Υπερτιμά την κίνηση της τάξης έξω από τα υπαρκτά συνδικάτα, χαράζοντας πολιτική με βάση μια εικόνα για την εργατική τάξη όπως θα έπρεπε να είναι (δί' εαυτής) και προπαγανδίζοντας έτσι την αναγκαιότητα ενός «ανεξάρτητου κέντρου αγώνα», χωρίς όμως να υπάρχει υλική βάση για αυτό: δηλαδή μαζική οργάνωση σε κάποια άλλη δομή. Εκτός αυτού, όμως, συνιστά και λάθος σύλληψη του χαρακτήρα των συνδικάτων και της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Τα συνδικάτα δεν είναι επαναστατικές δομές με επιθετικό χαρακτήρα, που για κάποιο λόγο ξέφυγαν από τον έλεγχό μας. Είναι αμυντικοί σχηματισμοί της τάξης, που διεξάγουν οικονομικό αγώνα, και η ηγεσία τους είναι αντίστοιχη της πολιτικής συνείδησης των εργαζομένων. Αποτελούν στοιχειώδεις μορφές αυτοοργάνωσης της εργατικής τάξης και, ως δομές διαπραγμάτευσης μεταξύ κεφαλαίου και εργοδοσίας, από τη μία, και εργαζομένων, από την άλλη, δεν μπορούν παρά να ασκούν ρεφορμιστική πολιτική σε περιόδους ομαλότητας. Σε μια εποχή, όμως, βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης, όπου δεν υπάρχει χώρος για μεσοβέζικες λύσεις, η ίδια η ρεφορμιστική πολιτική των συνδικάτων καταντάει ατελέσφορη, άνευ αντικειμένου και τελικά αδύνατη. Έτσι, οι ηγεσίες των συνδικάτων, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία, η οποία παίζει τον ρόλο του πράκτορα των εργοδοτών και των κυβερνήσεων στο εργατικό κίνημα, σε μια τέτοια περίοδο όπου η αστική τάξη δεν έχει να προσφέρει κανέναν συμβιβασμό, εφαρμόζουν μια πολιτική ανοιχτά σε όφελος της αστικής τάξης, μια πολιτική εκφυλισμού του συνδικαλισμού. Επειδή, όμως, η

επιβίωσή τους εξαρτάται άμεσα από την εργατική τάξη (και την ψήφο της στις διαδικασίες των συνδικάτων), είναι ταυτόχρονα υπολόγες σε αυτή και στην όποια πίεσή της για αγωνιστική δράση.

Από τη μια μεριά, λοιπόν, πρέπει να έχουμε ξεκάθαρο στίγμα μέσα στα συνδικάτα, να έχουμε διακριτές θέσεις, ενίοτε να λειτουργούμε αυτόνομα και πρωτοβουλιακά, να μη χτίζουμε σχέσεις εξάρτησης με τη γραφειοκρατία και να μην υπάρχει κανένας συμφιλωτισμός με αυτήν. Η ήττα της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και η ριζική αλλαγή των συσχετισμών υπέρ των επαναστατικών δυνάμεων στο εσωτερικό του εργατικού κινήματος είναι πρώτιστης σημασίας. Δεν αποτελεί όμως οργανωτικού τύπου ζήτημα, και μπορεί να συμβεί μόνο μέσα από την αύξηση της ταξικής μαχητικότητας, σε περιόδους κινηματικής έξαρσης και όχι ομαλότητας. Σε τελική ανάλυση, σε μια συγκυρία όπου ο καπιταλισμός θα χαροπαλεύει μέσα στις αντιφάσεις του και θα είναι αδύναμος, έτοιμος να τσακιστεί, τα σημερινά συνδικάτα θα πεθάνουν, συμπαρασύροντας μαζί και την ηγεσία τους. Από την άλλη, δεν πρέπει να επιτρέπουμε στη γραφειοκρατία να λειτουργεί ανενόχλητη, πρέπει να της βάζουμε φραγμούς, να αποδεχόμαστε τα συνδικάτα ως αυτό που πραγματικά είναι σήμερα, να έχουμε αίσθηση του πολιτικού συσχετισμού και να προτείνουμε πράγματα που αντιστοιχούν σε αυτόν.

Είναι απαραίτητη λοιπόν η δημιουργία αντικαπιταλιστικών σχημάτων εντός των συνδικάτων, η πάλη για την εγγραφή εργαζομένων στα σωματεία και ο αγώνας για τη δημιουργία νέων σωματείων όπου χρειάζεται, ο συντονισμός της πρωτοπορίας των αγωνιστικών σωματείων (αυτό θα έπρεπε να είναι ο ρόλος του Συντονισμού Πρωτοβάθμιων Σωματείων, και όχι το πρόπλασμα μιας φανταστικής ομοσπονδίας). Οι εργατικές λέσχες στις γειτονιές και άλλες δομές (πχ attack στην ανεργία και την επισφάλεια) μπορούν να λειτουργούν συμπληρωματικά και όχι υποκαταστατικά στα σωματεία ή στην προσπάθεια να γίνουν νέα. Οι αγωνιστές και αγωνίστριες της αντικαπιταλιστικής αριστεράς θα πρέπει να

συναντούν και να επηρεάζουν την εργατική τάξη, όχι να αποσύρονται σε δομές όπου βρίσκονται μόνο μεταξύ τους.

Η οργάνωση της εργατικής ομάδας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος και η έκδοση του εργατικού δελτίου είναι πολύ σημαντικό βήμα. Θα πρέπει να συνεχιστεί και να ενισχυθεί η λειτουργία και με μέλη εκτός της οργάνωσης με τα οποία είμαστε σε συμφωνία, με σημείο αναφοράς το έντυπο.

Γ2. Οι άλλοι τομείς του κινήματος

Και μέσα στην κρίση, η ταξική πάλη συμπυκνώθηκε κατά καιρούς σε κινήματα πέραν του συνδικαλιστικού-εργατικού, τα οποία έχουν επίσης ταξικό χαρακτήρα: το αντιφασιστικό κίνημα το 2013, το κίνημα της αλληλεγγύης στους πρόσφυγες κυρίως το 2015-2016, αλλά και έως και σήμερα, οι φεμινιστικές κινητοποιήσεις του 2016-2017, που συνδυάστηκαν με την παγκόσμια άνοδο των αγώνων για το γυναικείο ζήτημα, αλλά και οι πρόσφατες μαζικές και οργισμένες διαδηλώσεις μετά τη δολοφονία του ΛΟΑΤΚΙ ακτιβιστή Ζακ Κωστόπουλου, είναι ορισμένα κορυφαία παραδείγματα. Το ενδιαφέρον για αυτά τα κινήματα μέσα στην αντικαπιταλιστική αριστερά έχει αυξηθεί, παρότι εξακολουθούν να υπάρχουν αγκυλώσεις. Η ανάδειξη της σημασίας και η συμμετοχή σε αυτά τα κινήματα ήταν πάντα οργανικόστοιχείο της πολιτικής φυσιογνωμίας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος. Από όταν ξέσπασε η κρίση, η άποψη της οργάνωσης ήταν και είναι ότι τα κοινωνικά κινήματα δεν γίνονται λιγότερο, αλλά περισσότερο σημαντικά, καθώς ο καπιταλισμός δεν αναβάλλει καμία από τις αντιφάσεις και καταπιέσεις που γεννά ή/και αναπαράγει για αργότερα, αντιθέτως τις οξύνει όλες σε υπέρμετρο βαθμό.

i. Αλληλεγγύη στους πρόσφυγες

Το προσφυγικό ζήτημα εξακολουθεί να είναι κορυφαίο θέμα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Έχοντας υψώσει ρατσιστικά τείχη (μεταφορικά, και σε ορισμένες περιπτώσεις και κυριολεκτικά),

οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν δεχτεί ένα πολύ μικρό ποσοστό προσφύγων από τη Συρία σε σχέση με τον Λίβανο, την Τουρκία, την Ιορδανία ή την Αίγυπτο. Η προπαγάνδα ότι δεν χωράνε στην Ευρώπη τόσοι μετανάστες είναι, εκτός από ρατσιστική, και γελοία με βάση τους πραγματικούς αριθμούς. Τα σύνορα είναι ακόμα πιο ερμητικά κλειστά για τους μετανάστες από χώρες που δεν θεωρούνται εμπόλεμες. Οι χώρες του Σένγκεν, που διαφημίζουν την ελεύθερη μετακίνηση ανθρώπων, στην πραγματικότητα αποτελούν ένα από τα πιο δύσκολα προσβάσιμα μέρη του πλανήτη για τους μη Ευρωπαίους.

Από την αρχή της λεγόμενης προσφυγικής κρίσης, και κυρίως μετά τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας που όριζε ότι οι πρόσφυγες πρέπει να μείνουν εκτός των ευρωπαϊκών συνόρων, η Ελλάδα παίζει τον ρόλο του φρουρού της μεθοριακής γραμμής της ρατσιστικής ΕΕ. Τα αισχροά στρατόπεδα συγκέντρωσης εξακολουθούν να είναι γεμάτα με ανθρώπους που ζουν υπό άθλιες συνθήκες, έγκλειστοι και σε καθεστώς πλήρους αβεβαιότητας. Τον Αύγουστο, η κυβέρνηση συμφώνησε με τη Γερμανία για την επαναπροώθηση προσφύγων που έχουν φτάσει στο έδαφός της. Οι διαδικασίες χορήγησης ασύλου καθυστερούν μήνες ολόκληρους, εκτός και εάν μεσολαβήσει κάποια ΜΚΟ. Στην πραγματικότητα, όλη η διαχείριση της παραμονής, της διαβίωσης και των αιτήσεων ασύλου έχουν παραχωρηθεί στις ΜΚΟ, που είναι πρακτικά ανεξέλεγκτες και από τις οποίες οι πρόσφυγες είναι πλήρως εξαρτημένοι. Η ανάγκη των προσφύγων και μεταναστών για κάποια βοήθεια, από όπου και αν αυτή προέρχεται, και οι θέσεις εργασίας που προσφέρουν οι ΜΚΟ σε ανθρώπους εξαντλημένους από την ανεργία ισχυροποιούν τη θέση τους.

Κατά την πρώτη περίοδο, αναπτύχθηκε ένα πολύμορφο κίνημα αλληλεγγύης στους πρόσφυγες και μετανάστες, που εκτεινόταν από την παροχή υλικής βοήθειας και τις καταλήψεις στέγης για τη στέγαση προσφύγων έως μαζικές πολιτικές διαδηλώσεις, διαμαρτυρίες σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και άλλες κινηματικές δράσεις. Με δεδομένες τις δυσκολίες της εντελώς διαφορετικής εθνοτικής και

πολιτικής προέλευσης, αλλά και της επισφαλούς και προσωρινής κατάστασης στην οποία βρίσκονταν οι πρόσφυγες, υπήρξαν σημαντικές εμπειρίες αυτοοργάνωσης, συνελεύσεων και κινητοποιήσεων από τους ίδιους και τις ίδιες, από τις εξεγέρσεις στα στρατόπεδα μέχρι τις συνελεύσεις στο λιμάνι και τις διαδηλώσεις στο κέντρο της Αθήνας. Σε γενικές γραμμές, το κίνημα της αλληλεγγύης υπερίσχυσε των ρατσιστικών αντιδράσεων, που ήταν κατά καιρούς απειλητικές στην Κω, τη Χίο, τη Λέσβο και αλλού. Η ΧΑ δεν μπόρεσε να παίξει τον ρόλο που θα ήθελε.

Παρόλα αυτά, το κίνημα της αλληλεγγύης βρίσκεται σήμερα σε ύφεση. Ως αποτέλεσμα, η ακροδεξιά μπορεί να βρει πάλι χώρο, όπως συνέβη στο πογκρόμ της πλατείας Σαπφούς στη Μυτιλήνη. Δομές συντονισμού, όπως ο ΣΥΠΡΟΜΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν και μπορούν να αποτελέσουν βάση για μια τόνωση του κινήματος ξανά. Το CityPlaza και άλλες καταλήψεις στέγης στο κέντρο της Αθήνας συσπειρώνουν αγωνιστές και αγωνίστριες που θέλουν να δείξουν έμπρακτα την αλληλεγγύη τους, παρότι παρουσιάζουν σημαντικά πολιτικά προβλήματα και αντιφάσεις. Χρειάζεται να στηρίξουμε τις κινήσεις αλληλοβοήθειας, ως πολιτικό παράδειγμα αλληλεγγύης, χωρίς την αυταπάτη ότι το κίνημα μπορεί να καλύψει τις επιτακτικές ανάγκες χιλιάδων ανθρώπων. Ακόμα περισσότερο, όμως, χρειάζεται πολιτική καμπάνια, κινητοποιήσεις και πιέσεις, με τα βασικά αιτήματα που αναδείχτηκαν το προηγούμενο διάστημα: ανοιχτά σύνορα για όλους τους πρόσφυγες και μετανάστες, υπεράσπιση του δικαιώματος της μετανάστευσης, άμεση χορήγηση ασύλου και αδειών παραμονής με πλήρη κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα για όσους το επιθυμούν, κατάργηση των ρατσιστικών συμφωνιών που εμποδίζουν την μετακίνηση των προσφύγων και μεταναστών στην Ευρώπη, κατάργηση των στρατοπέδων συγκέντρωσης και εξασφάλιση αξιοπρεπών στέγης μέσα στις πόλεις και όχι σε γκέτο κλπ. Χρειάζεται αγώνας ενάντια στη λογική του «δεν χωράνε όλοι, πού θα δουλέψουν σε μια χώρα με τόση ανεργία κλπ». Να εξηγήσουμε ότι ο

πλούτος δεν υπάρχει από μόνος του για να μοιραστεί στους ανθρώπους, αλλά παράγεται από μια και μόνο πηγή, την ανθρώπινη εργασία. Να εξηγήσουμε στους ντόπιους εργαζόμενους ότι περισσότεροι συνάδελφοι σημαίνουν περισσότερη δύναμη. Να εξηγήσουμε ότι εάν κανείς δεχτεί ότι δεν χωράει ο πρόσφυγας, θα πρέπει και να δεχτεί ότι δεν χωράει και ο άνεργος ή η άνεργη, ο ηλικιωμένος ή η ηλικιωμένη, τα ΑμεΑ κλπ.

Αντιφασιστικό κίνημα

Όπως αναφέρθηκε, το αντιφασιστικό κίνημα δεν το βαραίνει σήμερα ο φόβος που το βάραινε μια προηγούμενη περίοδο. Εκτός από την αναρχία, και η αριστερά έχει αυξήσει την ικανότητα περιφρούρησής της. Αρκετές φορές υπήρξαν άμεσες και επιτυχημένες κινηματικές αντιδράσεις στις φασιστικές επιθέσεις (Ασπρόπυργος/Γκορυτσά, Μυτιλήνη, Νέο Ηράκλειο, Καλλιθέα, Πέραμα κλπ). Η διαδήλωση του Σεπτεμβρίου του 2017 στα γραφεία της ΧΑ ήταν πολύ μαζική και με παλμό. Ακόμα και μικρές συσπειρώσεις δυνάμεων μπορούν, υπό ορισμένες συνθήκες, να σταματήσουν κινήσεις φασιστικών ομάδων (πχ 13 Μάη ενάντια στην αντιτουρκική συγκέντρωση στο κέντρο της Αθήνας).

Ταυτόχρονα, όμως, έχουμε υποχώρηση των αντιφασιστικών συνελεύσεων και άλλων τοπικών συσπειρώσεων, που ήταν μια σημαντική υποδομή του αντιφασιστικού κινήματος. Ο αναρχικός χώρος είναι μια ζωντανή δύναμη στο κίνημα, ικανή για άμεση αντιπαράθεση με τους ναζί σε πολλές περιπτώσεις, αλλά δεν έχει τη διάθεση για έναν πιο μόνιμο και κεντρικό συντονισμό ευρύτερων δυνάμεων. Ο Αντιφασιστικός Συντονισμός Αθήνας-Πειραιά, αν και είναι ικανός σε κάποιες περιπτώσεις να παίρνει ευρύτερες πρωτοβουλίες, έχει πολύ περιορισμένες δυνάμεις. Η ΚΕΕΡΦΑ είναι μάλλον η πιο μαζική μόνιμη συσπείρωση δυνάμεων στον χώρο, και για αυτό σημαντική, ωστόσο δεν παύει να είναι βασικά κομματική και να έχει πολιτικά προβλήματα (π.χ. άρνηση περιφρούρήσεων, μια λογική καιροσκοπικών συμμαχιών με θεσμικούς

παράγοντες). Οι δυνάμεις του NAP, αξιοποιώντας και τον Συντονισμό για το προσφυγικό, παρότι έχουν σε πολλές περιπτώσεις μαζικοποιήσει αντιφασιστικές διαδηλώσεις, κινούνται συχνά με μοναδικό κριτήριο την αντιπαλότητα προς την ΚΕΕΡΦΑ, χωρίς να έχουν ουσιαστική εμπειρία και γνώση των προβλημάτων με τα οποία καταπιάνονται. Σε άλλες περιπτώσεις, η δράση είναι αποφασιστική, αλλά λείπει η μαζικότητα (π.χ. ΟΡΜΑ). Φέτος ήταν εξαιρετικά αρνητική η ύπαρξη διαφορετικών μη γεφυρώσιμων σχεδιασμών για την επέτειο Φύσσα, γεγονός που κατέληξε σε διάσπαση δυνάμεων, αλλά και σε αδυναμία να στοχοποιηθεί κεντρικά η Χρυσή Αυγή με μια πορεία εναντίον των γραφείων της στην Αθήνα. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ξεπεραστεί αυτή η διάσπαση δυνάμεων, για ένα ευρύ, μαζικό αλλά και μαχητικό αντιφασιστικό κίνημα. Έχοντας εμπειρίες και σχέσεις με τις περισσότερες από τις παραπάνω συνιστώσες του αντιφασιστικού κινήματος, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος μπορεί να παίξει τον δικό της ρόλο για τον σκοπό αυτό.

iii. **Περιβαλλοντικοί αγώνες, κινήματα πόλης και υπεράσπιση της κατοικίας**

Τα περιβαλλοντικά κινήματα στην Ελλάδα εξακολουθούν να υστερούν σε σχέση με άλλους τομείς του κινήματος, και αντίστοιχες ελλείψεις έχουν οι οργανώσεις της αριστεράς σε θεωρητικό και προγραμματικό επίπεδο. Παρόλα αυτά, σημαντικοί αγώνες εξελίσσονται εδώ και χρόνια (Σκουριές, αγώνας ενάντια στην εκτροπή του Αχελώου), αλλά και νέοι αναπτύσσονται: ο νέος γύρος δυναμικών κινητοποιήσεων εναντίον του ΧΥΤΑ της Λευκίμμης στην Κέρκυρα, οι κινητοποιήσεις ενάντια στο εντατικό μοντέλο εγκατάστασης ανεμογεννητριών που απειλεί να καταστρέψει σημαντικούς βιοτόπους, ο αγώνας ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του νερού στη Θεσσαλονίκη, τον Βόλο και αλλού.

Παρά τις κινήσεις εθελοντικής βοήθειας και αλληλεγγύης στο Μάτι, όπως και στην πλημμυροπαθή Μάνδρα λίγους μήνες νωρίτερα, δεν έγινε δυνατό να αναπτυχθεί ένα κίνημα διαμαρτυρίας για τις καταστροφικές και φονικές

φωτιές του Ιούλη, σε αντίθεση με ό,τι είχε συμβεί με τις φωτιές του 2007, επί Καραμανλή. Το ότι ήταν περίοδος διακοπών συνέβαλε σε αυτή την αδυναμία, αλλά δεν την εξηγεί. Υπάρχει έλλειψη κατανόησης του ότι η καταστροφή δεν ήταν φυσική, αλλά υπάρχουν βαθιά πολιτικά αίτια και ευθύνες, τις οποίες μοιράζεται η κυβέρνηση και η αντιπολίτευση: οι περικοπές, η διάλυση της δασοφυλάξης και κάθε υποδομής προστασίας, η συστηματική παραμέληση των προληπτικών μέτρων (αποθάμνωση, περιπολίες, πυροσβεστικοί κρουνοί κλπ.) και, ακόμα περισσότερο, η αναπαραγωγή ενός μοντέλου διάχυτης αστικοποίησης και ανεξέλεγκτης δόμησης, πλήρως εμπορευματοποιημένης και παραδομένης στην ασυδοσία των ιδιοκτητών και των εργολάβων. Η φιλελεύθερη αντιπολίτευση της ΝΔ και των ΜΜΕ βρίσκει και πάλι την ευκαιρία να κατηγορήσει την ανικανότητα του δημοσίου, αλλά δεν μπορεί να κρύψει το πόσο συνένοχη είναι στο έγκλημα. Η κυβέρνηση λέει ότι δεν μπορούσε να γίνει τίποτα, επαναλαμβάνοντας με κυνισμό την προπαγάνδα του Καραμανλή και του Πολύδωρα το 2007, χωρίς να μπορεί να κρύψει την εγκληματική της ευθύνη.

Τα κινήματα πόλης γνώρισαν σημαντική άνθιση τα χρόνια πριν την κρίση και πήραν σημαντική ώθηση από την εξέγερση του Δεκέμβρη του 2008. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια βρίσκονται σε κάμψη, και το ίδιο ισχύει για τα περισσότερα αντικαπιταλιστικά σχήματα πόλης. Οποσδήποτε, κάποιον ρόλο σε αυτό έχει παίξει το γεγονός ότι ήταν ο μόνος τομέας του κινήματος όπου ο ΣΥΡΙΖΑ είχε κάποια πραγματική επιρροή: μετά την αλλαγή στρατοπέδου, τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ αποσύρθηκαν ή και έπαιξαν ενεργό ρόλο ενάντια στα ίδια τα κινήματα που κάποτε θέλησαν να εκπροσωπήσουν, όπως συνέβη πχ στο Ελληνικό ή στο λιμάνι του Πειραιά. Οι δημοτικές εκλογές είναι μια ευκαιρία ανασύνταξης των αντικαπιταλιστικών σχημάτων και τόνωσης των κινήματων πόλης.

Ένα μέρος της δουλειάς των κινήματων πόλης αναλαμβάνεται από τις συλλογικότητες ενάντια στους πλειστηριασμούς κατοικίας. Η

υπεράσπιση της κατοικίας και της διαβίωσης της εργατικής τάξης είναι οπωσδήποτε σημαντική. Ωστόσο, παρά τον δυναμισμό του και τις επιτυχίες του για ένα διάστημα, το κίνημα κατά των πλειστηριασμών βρέθηκε, τουλάχιστον στην Αθήνα, κυρίως κάτω από την ηγεμονία μικροαστικών πολιτικών αντιλήψεων που αποθεώνουν τη «λαϊκή περιουσία». Δεν είναι τυχαίο ότι αποτελεί την αγαπημένη σκηνή θεατρικών εμφανίσεων των στελεχών της ΛαΕ. Επιπλέον, μετά την επιβολή των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών το κίνημα αντιμετωπίζει ένα κενό στρατηγικής, το οποίο δεν μπορούν να καλύψουν οι εκδικητικές επιθέσεις σε συμβολαιογραφικά γραφεία. Φυσικά, αυτές οι παρατηρήσεις δεν μπορεί να είναι άλλοθι για την αποχή από το κίνημα. Για να νικήσει το κίνημα ενάντια στους πλειστηριασμούς, ωστόσο, θα πρέπει να ενώσει την εργατική τάξη και τα καταπιεσμένα και φτωχά στρώματα, και χρειάζεται για αυτό το κατάλληλο περιεχόμενο και αιτήματα. Και πρώτα από όλα, να αγωνιστεί ενάντια στις εξώσεις για απλήρωτα ενοίκια, να διεκδικήσει φθηνό ενοίκιο για κάθε εργαζόμενο και άνεργο, καθώς και αύξηση της εργατικής και κοινωνικής κατοικίας που έχει πρακτικά καταργηθεί. Υπερασπιζόμαστε το δικαίωμα της εργατικής τάξης να ζει σε αξιοπρεπή κατοικία, όχι την ακίνητη περιουσία των εισοδηματιών. Εάν οι ιδιοκτήτες κατοικιών που απειλούνται με εκπλειστηριασμό αδιαφορήσουν για τους εργαζόμενους που μένουν στο νοίκι, τότε θα εισπράξουν και την αντίστοιχη αδιαφορία για τον δικό τους αγώνα.

iv. **Γυναικείο κίνημα, αγώνες ΛΟΑΤΚΙ +++++**

v. **Φοιτητικό κίνημα, ΕΑΑΚ +++++**

Γ3.Η Αριστερά της μεταμνημονιακής εποχής

Μετά από δεκαετίες συζητήσεων, επεξεργασιών, συνεδρίων, μανιφέστων και διενέξεων μέσα στις γραμμές της ελληνικής «ανανεωτικής αριστεράς» και του ευρωκομμουνιστικού ρεύματος, σχετικά

με το «σοσιαλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο», σχετικά με τη «μετεξέλιξη» ή την «αναβάθμιση» του κομμουνιστικού κινήματος, μετά από απειράριθμες εμβριθείς αναλύσεις και περισπούδαστες ερμηνείες των γραπτών του Γκράμσι και του Αλτουσέρ, η σημερινή ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ κατέληξε σε αυτό το θλιβερό, σχεδόν μεταφυσικό σύνθημα: με «σύνεση και σωφροσύνη» για τον «ενάρετο κύκλο της δίκαιης ανάπτυξης». Εναγκαλισμένη με τους εθνικιστές των ΑΝΕΛ και τα θλιβερά υπολείμματα των αστικών κομμάτων. Κάπου εκεί, δηλαδή, όπου κατέληξαν ιστορικά και όλες οι προηγούμενες απόπειρες κρατικής διαχείρισης του καπιταλισμού, σε όλα τα μήκη και τα πλάτη, από τους κάθε απόχρωσης ρεφορμιστές.

Όμως, αυτή τη φορά η συνθηκολόγηση του ΣΥΡΙΖΑ υπήρξε καταστροφική για το σύνολο της ευρωπαϊκής αριστεράς. Τις άμεσες καταστροφικές εκλογικές συνέπειές της υπέστησαν ήδη τα περίπου ομόλογα κόμματα, όπως το Podemos στην Ισπανία. Οι μεσομακροπρόθεσμες συνέπειες θα πρέπει να αναζητηθούν στην ενίσχυση της ακροδεξιάς στο σύνολο των χωρών της Ευρώπης, και οπωσδήποτε στην Ιταλία και στη Γερμανία.

Στην Ελλάδα, η πλειοψηφία της Αριστεράς που τήρησε εξ αρχής αποστάσεις από το «πείραμα» του ΣΥΡΙΖΑ γνωρίζει στην καλύτερη περίπτωση μια στασιμότητα των δυνάμεών της. Παρά τα όποια λάθη της, που την καθηλώνουν και δεν της επιτρέπουν προς το παρόν να αναδειχτεί σε πραγματικά μαζική δύναμη, έχει ωστόσο το πραγματικό «ηθικό πλεονέκτημα». Ιδιαίτερα η αντικαπιταλιστική αριστερά, και κυρίως η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, που δεν μπλέχτηκε σε καμία φάση με σχέδια διακυβέρνησης και διαχείρισης, εξακολουθεί να είναι μια αξιόπιστη αγωνιστική δύναμη στα μάτια των αγωνιζόμενων και των καταπιεσμένων.

Το ΚΚΕ παραμένει εγκλωβισμένο στη καθοδήγησή του από ένα απολιθωμένο ιερατείο, και προβάλλει ένα σύνολο θέσεων και πολιτικών πρακτικών που δεν έχουν καμία σχέση με την επαναστατική μαρξιστική πολιτική: πυροσβεστική στάση ή υπονόμευση απέναντι σε

κάθε κλιμάκωση των απεργιακών κινητοποιήσεων, εχθρική στάση και πολεμική απέναντι σε κάθε αυθόρμητη κίνηση αντίστασης των μαζών, συστηματική συκοφάντηση κάθε αριστερής πολιτικής κίνησης που βρίσκεται έξω από τον έλεγχό του σύμφωνα με τη σταλινική πολιτική παράδοση και πρακτική. Προσπαθεί να αξιοποιήσει ψηφοθηρικά το γεγονός ότι κράτησε αποστάσεις και κατήγγειλε τον ΣΥΡΙΖΑ σε όλη τη διαδρομή του, χωρίς όμως να έχει κατορθώσει ποτέ να προτείνει το ίδιο μια συνολική εναλλακτική πρόταση. Απέναντι στην κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, εξάλλου, το ΚΚΕ επέλεξε ένα είδος μορατόριουμ. Σε πολλές περιπτώσεις, η πρακτική του στο δρόμο και στα σωματεία μοιάζει περισσότερο με σανίδα σωτηρίας της κυβέρνησης παρά με μια πραγματική πρόταση διεξόδου των εργαζομένων και των καταπιεσμένων μαζών. Από τα τσίπουρα και τη συμφωνία του Μπούτα με τον Τσίπρα που έκλεισε το αγροτικό κίνημα του 2016 μέχρι την τουλάχιστον δειλή στάση του στο ασφαλιστικό Κατρούγκαλου, όπου κάλεσε σε απεργία απλώς την ημέρα ψήφισης του νομοσχεδίου ναρκοθετώντας οποιαδήποτε προσπάθεια μαζικών κινητοποιήσεων για την ανατροπή του, είναι σαφές ότι η ηγεσία του ΚΚΕ επιλέγει πάνω από όλα τη διασφάλιση της θέσης του στο πολιτικό σύστημα. Παρά την πιο αριστερή, σε σχέση με το παρελθόν, ρητορική της ηγεσίας του κόμματος και τη μαζικότητα εκείνη που θα του επέτρεπε να αποτελέσει το κέντρο βάρους του εργατικού κινήματος, η πολιτική του παραμένει βαθιά συντηρητική και γραφειοκρατική, αδυνατώντας να παίξει επαναστατικό ρόλο ή έστω να έρθει σε πραγματική σύγκρουση και ρήξη με το αστικό κοινοβουλευτικό πλαίσιο.

Από την άλλη πλευρά, το ΚΚΕ προσπαθεί να διατηρήσει στο εσωτερικό του την κομματική συνοχή προβάλλοντας ένα συνολικό πειστικό ιστορικό αφήγημα. Έτσι, καλείται να δώσει πειστικές απαντήσεις στα αμείλικτα ερωτήματα που εγείρονται διαρκώς από την κομματική του βάση: σχετικά με την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, σχετικά με τη συνθήκη της Βάρκιζας και την ήττα του εμφυλίου κλπ. Οι απαντήσεις αυτές, καθώς

είναι αποσπασματικές, μοιραία το οδηγούν συνεχώς σε νέες αναθεωρήσεις της (σταλινικής εκδοχής) ιστορίας του εργατικού και του κομμουνιστικού κινήματος και μπροστά σε νέα αδιέξοδα, ενώ πολλές φορές είναι απλώς συμβολικές (κομματική αποκατάσταση Βελουχιώτη). Ταυτόχρονα, όμως, ανοίγουν νέες ευκαιρίες παρέμβασης για τους επαναστάτες μαρξιστές. Αποτελεί, έτσι, ζητούμενο η αλληλεπίδραση με τη βάση και την επιρροή του ΚΚΕ, όσο και αν αυτό είναι δύσκολο καθώς το κόμμα περιφρουρεί και επιβάλλει υγιονομικές ζώνες στα μέλη του. Η αριστερή προγραμματική στροφή των τελευταίων χρόνων, αν και σημαντική, σκοντάφτει βέβαια στη βαθιά πατριωτική και εθνικιστική στάση του στα ελληνοτουρκικά και στο μακεδονικό, με ξεδιάντροπες ανακοινώσεις περί επεκτατισμού της τουρκικής πλευράς, ανύπαρκτης μακεδονικής μειονότητας, κ.ά.

Η **ΛΑΕ**, στα τρία χρόνια της ζωής της, ανέδειξε τις χειρότερες παθογένειες του πρώιμου ΣΥΡΙΖΑ και επιπλέον την κοντόφθαλμη μικροαστική οπτική της ελληνικής πατριωτικής αριστεράς. Η επανάληψη του ρεφορμιστικού προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ, η αρχηγική πυραμιδική γραφειοκρατική συγκρότηση και η απαρχαιωμένη και φθαρμένη ηγεσία, οι γραφειοκρατικές πρακτικές και σχέσεις στο εργατικό κίνημα, οι αριστερές εθνικιστικές της θέσεις, η έλλειψη κοινωνικής δυναμικής και πραγματικής απήχησης στο κίνημα και τις δομές του, συνιστούν εκ γενετής αδυναμίες οι οποίες, μεταξύ άλλων, της στερούν και τη δυνατότητα οργανωτικής ανάπτυξης, με τις αποχωρήσεις (ατομικές ή οργανωμένες) να είναι διαρκείς.

Η συγκρότηση της «Πρωτοβουλίας 114 για τη Συνεργασία, την Κοινή Δράση και την Ενότητα» απομακρύνει τη ΛαΕόλο και περισσότερο από κάθε «αριστερό ριζοσπαστικό σχέδιο», όπως οραματίζεται η αριστερή της πτέρυγα. Η συνεργασία με πρώην στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ που δεν μπήκαν στη ΛΑΕ (Βαλαβάνη), τον Αλαβάνο, τη Χριστιανική Δημοκρατία, τη Σοσιαλιστική Προοπτική (η οποία αποχώρησε από το ΠΑΣΟΚ μόλις το 2014) είναι ένα ακόμα βήμα προς τον πατριωτικό λαϊκομετωπισμό και την ταξική

συνεργασία. Η πολιτική συγχώνευση ή συμπόρευση της επαναστατικής μαρξιστικής αριστεράς με τη ΛΑΕ δεν αποδεικνύεται απλώς καθημερινά αδύνατη, αλλά δικαιώνει και την απόφαση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ (και της οργάνωσης πολύ πιο συνειδητά, θαρραλέα και έγκαιρα) να απορρίψει μια τέτοια προοπτική. Θα ήταν καταστροφή για την πολιτική και το μέλλον της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είτε να μπλέξει σε μια πολιτική συνεργασία με τη ΛΑΕ, είτε να παίξει τον ρόλο του εξωτερικού στηρίγματος μιας εσωκομματικής αριστεράς που είτε δεν θέλει (ΑΡΑΣ, ΔΕΑ) είτε δεν μπορεί (ΑΡΑΝ) να αμφισβητήσει την ηγεσία του αριστερού ρεύματος.

Είναι αυτονόητο ότι η μέγιστη δυνατή σύμπλευση στο δρόμο και σε κινηματικές πρωτοβουλίες, τόσο με τη ΛΑΕ όσο και με άλλες δυνάμεις του κινήματος, πρέπει να συνιστά επιδίωξη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και της οργάνωσής μας. Ωστόσο, παρά τις προθέσεις, στην πράξη γίνεται όλο και πιο δύσκολη ακόμα και η συμπόρευση και η παρέμβαση σε κοινά μέτωπα. Δεν είναι μόνο η ολοένα και πιο ξεκάθαρη στροφή της ΛΑΕ προς λογικές διαχείρισης, λαϊκομετωπισμού και «αριστερών, προοδευτικών, πατριωτικών, δημοκρατικών, αντιμνημονιακών μετώπων», αλλά και οι απαράδεκτες εθνικιστικές θέσεις της. Με πιο πρόσφατο παράδειγμα τις θέσεις στην ΙΣΚΡΑ για το μακεδονικό, η οποία, πέραν της συμπάθειάς της προς τα εθνικιστικά συλλαλητήρια, μιλά για θεσμοποιημένες στην ονομασία αλυτρωτικές βλέψεις της γειτονικής χώρας κ.ά.

Είναι επόμενο, μπροστά στην πολιτική αποσύνθεση του ΣΥΡΙΖΑ και στη στασιμότητα της υπόλοιπης αριστεράς, αλλά και μπροστά στα αδιέξοδα των τελευταίων χρόνων, ένα σημαντικό τμήμα της νεολαίας που είναι ευαίσθητο απέναντι στον κίνδυνο του φασισμού και της ακροδεξιάς, που είναι αλληλέγγυο προς τους μετανάστες και που ριζοσπαστικοποιείται πολιτικά για πρώτη φορά να στρέφεται προς τον **αναρχικό και τον αντιεξουσιαστικό «χώρο»**. Ωστόσο, αν και ο αναρχικός χώρος συνεχίζει να έχει ρεύμα στην κοινωνία, βρίσκεται σε οργανωτική και πολιτική κάμψη. Η ζωντάνια και

η μαχητικότητα που ορισμένα κομμάτια του συνεχίζουν να επιδεικνύουν (πολλές φορές περισσότερο από την αριστερά, για αυτό και προσελκύουν αγωνιστές και αγωνίστριες) δεν αρκούν για να αντισταθμίσουν τη ληλασία που δέχτηκε και ο χώρος αυτός από τον ΣΥΡΙΖΑ. Τα πολιτικά αδιέξοδα, οι νέες απαιτήσεις της περιόδου καθώς και το μεγάλο μερίδιο ευθύνης για τη φετιχοποίηση της βίας εντός του εργατικού κινήματος τα τελευταία χρόνια (χωρίς να την εξισώνουμε ιστορικά με την ευθύνη του σταλινισμού) οδηγούν τις οργανώσεις και ομάδες του αναρχικού και αντιεξουσιαστικού χώρου σήμερα σε ποικίλες αναζητήσεις: προς τη δημιουργία οργανώσεων, προς τον αντι-ιμπεριαλισμό, προς τον συνδικαλισμό, προς την αντιμετώπιση του κοινωνικού κανιβαλισμού. Αν και ο σεχταρισμός και ο πολιτικός εμπειρισμός του «χώρου» αφενός δείχνουν τα όριά του και αφετέρου δυσκολεύουν τη συντονισμένη κινηματική συμπόρευση, η συνεργασία με κομμάτια του χώρου, όπου αυτό είναι εφικτό, είναι ζητούμενο, και σε ορισμένες περιπτώσεις έχει γίνει πράξη με τη συμβολή και της δικής μας οργάνωσης (για το άνοιγμα του πολυτεχνείου στο τριήμερο της 17 Νοέμβρη - ενάντια σε ομάδες του ίδιου «χώρου» - , στις αντιεθνικιστικές κινητοποιήσεις στις 4 Φλεβάρη, 13 Μάη).

Οι διάφορες **ενδιάμεσες πρωτοβουλίες** που έχουν προκύψει από διασπάσεις της ΛαΕ ή του ΣΥΡΙΖΑ αποτελούν αμήχανα πολιτικά εγχειρήματα. Η ανεξαρτητοποίηση από τον ΣΥΡΙΖΑ ή τη ΛαΕ είναι ασφαλώς ενθαρρυντικό βήμα, αλλά η πλειοψηφία των οργανωμένων δυνάμεων που προέρχονται από τους χώρους αυτούς είτε επιδεικνύει μεγάλη αναποφασιστικότητα και έλλειψη πολιτικού προσανατολισμού, είτε παραμένει προσκολλημένη σε παλιότερα σχέδια παναριστεράς (πχ σχέδιο ΣΥΡΙΖΑ προ κυβέρνησης) χωρίς να έχει βγάλει τα απαραίτητα συμπεράσματα. Είναι, επομένως, πολύ αμφίβολο αν θα καταφέρουν να επιβιώσουν στο ενδιάμεσο των πιο συγκεκριμένων πολιτικών σχεδίων: του ρεφορμισμού και του ανεξάρτητου αντικαπιταλιστικού σχεδίου.

Είναι απαραίτητο να διακρίνουμε τις ειλικρινείς προθέσεις αριστερής αναζήτησης, τις οποίες προσκαλούμε στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, από τα σχέδια πολιτικής σωτηρίας χρεοκοπημένων ηγεσιών. Η πρόταση τέτοιων πρωτοβουλιών για ένα νέο μέτωπο εφ' όλης της ύλης, που θα καταργεί ελαφρά τη καρδία τα ήδη υπάρχοντα μέτωπα, μέσα από μια διαδικασία διαπραγματεύσεων για το περιεχόμενό του, δεν μπορεί να αποτελεί πολιτική επιλογή σήμερα. Όχι μόνο εξαιτίας της αμήχανης φυσιογνωμίας αυτών των οργανώσεων, και άρα της αμφίβολης πολιτικής προοπτικής του μετώπου που προτείνουν, αλλά και γιατί μέτωπα που θέλουν να έχουν διάρκεια συγκροτούνται στην πράξη. Είναι οι κοινές κινηματικές εμπειρίες και η κοινή δράση που μπορούν να επιφέρουν μετακινήσεις, να οδηγήσουν σε συμπεράσματα και να επιλύσουν στρατηγικές διαφωνίες. Χωρίς, λοιπόν, να αρνούμαστε τη συζήτηση, η έμφαση πρέπει να δοθεί στην κοινή δράση, σε κοινές καμπάνιες όπου είναι δυνατόν, και όχι σε άλλον έναν γύρο συζητήσεων για «συμπόρευση».

Όσον αφορά στις διάφορες **αντικαπιταλιστικές/επαναστατικές**

οργανώσεις που κινούνται ανεξάρτητα από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ή από τα παραπάνω πολιτικά σχέδια, με άλλες έχουμε βρεθεί ή και συνδιοργανώσεκοινές κινηματικές πρωτοβουλίες (μία από αυτές είναι η διεθνιστική πρωτοβουλία) και με άλλες μας συνδέουν, πέραν των κοινών εμπειριών, κοινά προγραμματικά στοιχεία (τροτσκιστικές οργανώσεις, π.χ. ΕΕΚ). Ωστόσο, δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή έδαφος για την επεξεργασία ενός νέου συνολικού πολιτικού σχεδίου με βάση αυτές τις δυνάμεις και μόνο, καθώς δεν έχουν μια αυτόνομη κοινωνική/αγωνιστική δυναμική που θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για κάτι τέτοιο. Είναι, όμως, σημαντικό να συνεχίσουμε τον διάλογο και την κοινή δράση, όπου είναι δυνατό, με αυτές τις οργανώσεις, πολλώ δε μάλλον σε μέτωπα όπου η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δείχνει αμήχανη ή αρνείται να πάρει πρωτοβουλίες. Είναι επίσης σημαντικό να προσπαθήσουμε να τις εμπλέξουμε στο σχέδιο της ενωτικής

ανεξάρτητης αντικαπιταλιστικής αριστεράς, προσκαλώντας τις και στην ίδια την ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ έχει κατορθώσει να εγγραφεί στη συνείδηση μεγάλου μέρους της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων ως μια συνεπής και μαχητική δύναμη, σταθερά παρούσα σε όλους τους εργατικούς αγώνες και τις κινητοποιήσεις. Ωστόσο, ουσιαστικά εξακολουθεί να παραμένει ένα μέτωπο – άθροισμα οργανώσεων με διαφορετικές και μερικές φορές ανταγωνιστικές τακτικές. Το πρόγραμμά της παραμένει επίσης το άθροισμα μιας σειράς συνθημάτων, αφού η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν κατόρθωσε να επεξεργασθεί μια συνολική εναλλακτική μεταβατική πρόταση ικανή να εμπνεύσει τους εργαζόμενους και τους καταπιεσμένους. Η αδυναμία της να συγκροτηθεί οργανωτικά (τακτική λειτουργία των τοπικών οργανώσεων, έντυπο, γραφεία κλπ.) έχει αναδείξει τελικά τα όριά της στη δυνατότητα να κεφαλαιοποιήσει την απήχησή της και να αναπτυχθεί δυναμικά μέσα στην εργατική τάξη και στη νεολαία. Ωστόσο, παρότι δεν είναι εύκολο αυτή τη στιγμή να φανταστεί κανείς ένα άλμα προς τα μπρος, δεν είναι καθόλου ασήμαντο ότι υπάρχει και αντέχει μια τέτοια συσπείρωση δυνάμεων, και είναι ακριβώς η πολιτική και οργανωτική συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ που φαίνεται να αποτελεί σήμερα τη μοναδική ελπίδα για μια αναζωογόνηση της επαναστατικής αριστεράς.

Σήμερα, που το βάθος της κρίσης δεν αφήνει περιθώρια για ενδιάμεσες λύσεις, η ύπαρξη ενός διακριτού ανεξάρτητου αντικαπιταλιστικού πόλου/μετώπου, μαζικού και αποφασιστικού, είναι απαραίτητη. Χρειάζεται μια ορατή δύναμη στο κίνημα, η οποία να μπορεί να μιλήσει με σαφήνεια, να προτείνει την κλιμάκωση των αγώνων χωρίς υποχωρήσεις και χωρίς τη λογική του «ρεαλισμού», να υποδεικνύει τον πραγματικό εχθρό, να ρίχνει τα κατάλληλα αντικαπιταλιστικά συνθήματα την κατάλληλη στιγμή. Η βασικότερη κατάκτηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι ότι έχει καθιερωθεί ως ο κορμός ενός υπαρκτού, έστω μειοψηφικού, κοινωνικού και πολιτικού ρεύματος που επιδιώκει δραστήρια την οργάνωση των ίδιων των εργαζομένων και των υπόλοιπων καταπιεσμένων στρωμάτων στις

δικές τους δομές (σωματεία, επιτροπές, συνελεύσεις) και τον εργατικό έλεγχο μέσα από αυτά τα όργανα. Έχει καθιερωθεί ως το αντικαπιταλιστικό μέτωπο εντός του κινήματος, προβάλλοντας το σχέδιό της για την αυτοτελή ενωτική συγκρότηση των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων.

Στην προεκλογική περίοδο που ανοίγει, είναι σημαντικό να παρουσιάσει η αντικαπιταλιστική αριστερά την αυτόνομη υποψηφιότητά της, να αδράξει την ευκαιρία να μιλήσει πολιτικά, και να μην υποκύψει ξανά στη λογική απροσδιόριστων ευρύτερων μετώπων ή σε εκβιασμούς για το μικρότερο κακό σε πρώτους και δεύτερους γύρους.

Η συνδιάσκεψη του Απρίλη σηματοδότησε μια διορθωτική αριστερή στροφή της ANTAPSYA μετά από αρκετά χρόνια πιέσεων δεξιάς προσαρμογής, με όχημα τα διαδοχικά σχέδια για μια ευρύτερη «μετωπική συμπόρευσης» με μη αντικαπιταλιστικές, δηλαδή ρεφορμιστικές, δυνάμεις. Ενδεχόμενη πολιτική και εκλογική συμμαχία με τη ΛαΕ προς το παρόν αποκλείστηκε, και η πατριωτική ρεφορμιστική λογική της «παραγωγικής ανασυγκρότησης» του ελληνικού καπιταλισμού καταγγέλλθηκε. Οι συμβιβαστικές τάσεις προς την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ βρέθηκαν στο περιθώριο. Ίσως το πιο σημαντικό, καθιερώθηκαν οι πλατφόρμες και η αναλογική εκπροσώπησή τους στα όργανα, βελτιώνοντας ριζικά τις διαδικασίες και την εσωτερική δημοκρατία. Στη στροφή αυτή έπαιξαν ρόλο οι μετακινήσεις και πιέσεις λόγω των πρόσφατων διασπάσεων του NAP και της εμφάνισης μιας συγκροτημένης δύναμης στα δεξιά του (METABΑΣΗ-ANAMETΡΗΣΗ), από την οποία το NAP έπρεπε πλέον να διαχωριστεί. Ταυτόχρονα, το ΣΕΚ, βλέποντας την κάκιση εξέλιξη της ΛαΕ και τον άμεσο κίνδυνο απομόνωσής του, υπαναχώρησε από τη συστηματική πίεση για συνεργασία μαζί της, την οποία ασκούσε όλη την προηγούμενη χρονιά. Έτσι, παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις, έγινε δυνατός ο «μεγάλος συνασπισμός» NAP-ΣΕΚ (μαζί με την ΑΡΙΣ και το ΕΚΚΕ) για την υπερψήφιση των θέσεων.

Παρόλα αυτά, παρέμειναν πολύ σοβαρές αντιφάσεις και προβλήματα. Παρότι αντιτάχθηκε στα μακεδονικά συλλαλητήρια και διακήρυξε θεωρητικά το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης της Μακεδονίας, η ANTAPSYA δεν μπόρεσε να πάρει θέση υπέρ της ονομασίας «Δημοκρατία της Μακεδονίας», αποφεύγοντας το ερώτημα (η αναφορά στη γειτονική χώρα ως «Δημοκρατία της Μακεδονίας», στη μετέπειτα ανακοίνωση για το δημοψήφισμα, είναι θετική, αλλά έχει επεισοδιακό χαρακτήρα και δεν εκφράζει κάποια ειλημμένη θέση του μετώπου). Οι πολιτικές αγκυλώσεις αυτές φάνηκαν, άλλωστε, και στην απροθυμία της πλειοψηφίας της ANTAPSYA να συμμετάσχει στις αντισυγκεντρώσεις της 4^{ης} Φλεβάρη. Η ίδια αμηχανία στην προσπάθεια να βρεθεί ένας μέσος όρος μεταξύ διεθνισμού και αριστερού πατριωτισμού στέρησαν από την ANTAPSYA τη δυνατότητα να πάρει κάποια σοβαρή πρωτοβουλία για κινητοποίηση ενάντια στην όξυνση με την Τουρκία και τις επιθετικές βλέψεις της ελληνικής κυβέρνησης, αν και οι καθαρά πατριωτικές θέσεις τέθηκαν ανοιχτά στη Συνδιάσκεψη και υπέστησαν συντριπτική ήττα. Ταυτόχρονα, η λογική της «μετωπικής συμπόρευσης» παρέμεινε στα κείμενα με τη μορφή της «πολιτικής συνεργασίας» με ένα νεφελώδες εύρος δυνάμεων, που δεν έχουν απαραίτητως εγκαταλείψει τη ρεφορμιστική ιδέα της διαχείρισης του καπιταλισμού. Παρότι το σχέδιο αυτό έχει αποτύχει επανειλημμένα και δεν έχει βρει ευήκοα ώτα σε καμία από τις οργανώσεις στις οποίες απευθύνθηκε η ANTAPSYA, για αυτό και στην πραγματικότητα δεν βρίσκεται σήμερα στην ατζέντα, οι θέσεις επιμένουν μεθοδολογικά στη λογική των ενδιάμεσων μετώπων μεταξύ αντικαπιταλιστικής/επαναστατικής αριστεράς και αγωνιστικών δυνάμεων απροσδιόριστου πολιτικού χαρακτήρα. Ο εμπειρισμός του μπλοκ της πλειοψηφίας της ANTAPSYA κάνει πιθανή μια νέα στροφή προς τα δεξιά οποιαδήποτε στιγμή.

Άλλα πολύ σημαντικά θέματα που διχάζουν την ANTAPSYA, όπως η τακτική στο εργατικό κίνημα, δεν συζητήθηκαν ουσιαστικά. Σε τέτοια θέματα εμπεδώνεται όλο και περισσότερο η πρακτική του να κάνει η καθεμία από τις μεγάλες

οργανώσεις τον δικό της σχεδιασμό, χωρίς καν σοβαρή διάθεση συζήτησης. Παρότι δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δημοκρατικός συγκεντρωτισμός σε ένα μέτωπο όπως είναι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, η επανάπαυση σε μια τέτοια κατάσταση απειλεί με διαλυτικά αποτελέσματα, ιδίως από τη στιγμή που η συνδιάσκεψη δεν ανέδειξε κανένα μπλοκ που να διαθέτει πλειοψηφία 2/3, πράγμα που σημαίνει ότι οι συναινέσεις θα είναι απαραίτητες (και πρέπει να είναι σε ένα τέτοιο μέτωπο).

Η Πρωτοβουλία για μια ΑΝΤΑΡΣΥΑ Αντικαπιταλιστική και Επαναστατική παρουσίασε τη δική της πλατφόρμα, με επίκεντρο μια καθαρή διεθνιστική τοποθέτηση για τη Δημοκρατία της Μακεδονίας, τα ελληνοτουρκικά και το κυπριακό, και μια πολιτική συνεργασιών που βασίζεται στην ενιαιομετωπική λογική και την πλατιά ενότητα στη δράση πάνω σε συγκεκριμένους αγωνιστικούς στόχους, αλλά και στην πλήρη πολιτική και οργανωτική ανεξαρτησία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς από τον ρεφορμισμό. Αναγνωρίζοντας τη βελτίωση του πολιτικού κλίματος και του καθεστώτος εσωτερικής δημοκρατίας, αλλά και μην μπορώντας να παραβλέψει και να συμβιβαστεί με τις σοβαρές προγραμματικές και πολιτικές αντιφάσεις, η ΠΑΑΕ ψήφισε λευκό στις θέσεις της συνδιάσκεψης. Το γεγονός ότι η Πρωτοβουλία εξακολουθεί να είναι ενεργή 4 χρόνια μετά την ίδρυσή της και έχει διαμορφώσει έναν πυρήνα αρχών ευρύτερων από την απλή εναντίωση στη συμπίεση, καθώς και μια πανελλαδική εμβέλεια, είναι πολύ σημαντική κατάκτηση.

Γ4. Το σχέδιο της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος

Με δεδομένο το μέγεθος και τις δυνατότητες παρέμβασής της, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος έχει κατακτήσει μια αναγνωρίσιμη πολιτική φυσιογνωμία, μια αξιόλογη παρουσία των μελών της στο εργατικό κίνημα και τους κοινωνικούς αγώνες και τη συμπάθεια αρκετών αγωνιστών και αγωνιστριών. Τα στοιχεία αυτά, μαζί με τη συνεπή της στράτευση στο σχέδιο μιας

ανεξάρτητης ενωτικής αντικαπιταλιστικής αριστεράς και τη σαφή οριοθέτησή της από ρεφορμιστικά σχέδια, δίνουν τη δυνατότητα για μια αναβάθμιση του πολιτικού της ρόλου, στο πλαίσιο της σημερινής κατάστασης που περιγράφηκε προηγουμένως.

Βάση και προϋπόθεση του πολιτικού σχεδίου της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος είναι η ενίσχυση, με όλες της τις δυνάμεις, οποιασδήποτε κινηματικής δράσης μπορεί να διατηρήσει το νήμα των αγώνων των τελευταίων ετών και να λειτουργήσει ως σπίθα για την αντεπίθεση. Η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος συμμετέχει στα κινήματα χωρίς σεκταριστικές αγκυλώσεις, χωρίς να περιμένει να πάρουν το επιθυμητό πολιτικό περιεχόμενο εκ των προτέρων, διατηρώντας ωστόσο την ανεξαρτησία της δικής της πολιτικής πρότασης εντός τους. Επιδιώκουμε να εμπλακούμε αποφασιστικά σε οποιαδήποτε κινηματική εμπειρία και εμπειρία αυτοοργάνωσης, σε σωματεία, συνελεύσεις, συντονιστικά, αντιφασιστικές πρωτοβουλίες, πρωτοβουλίες αλληλεγγύης στους μετανάστες και πρόσφυγες, φεμινιστικές και ΛΟΑΤ κινήσεις, συσπειρώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Στο αυτόπλευρο, έχει ιδιαίτερη σημασία να εντοπιστούν οι κινητοποιήσεις-κλειδιά και οι αιχμές που μπορούν να συσπειρώσουν το κίνημα, ώστε να πέσει συντονισμένα το βάρος σε αυτές.

Βασικός στόχος της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος στις σημερινές συνθήκες και την παρούσα κατάστασή της είναι να εξελιχθεί σε μια οργάνωση στελεχών για το κίνημα, στο πλαίσιο της ευρύτερης αντικαπιταλιστικής αριστεράς, αλλά διατηρώντας ταυτόχρονα την αυτονομία των δικών της αρχών και θέσεων. Με την κατάλληλη δουλειά υποδομής και θεωρητικής κατάρτισης και τον εμπλουτισμό της κινηματικής της εμπειρίας, η οργάνωση μπορεί να παίξει κεντρικότερο ρόλο στην επόμενη στροφή του κινήματος. Χρειάζεται και μπορεί να ενισχύσει την παρουσία της σε σωματεία, εργατικές πρωτοβουλίες και δομές. Η περίοδος της σχετικής συρρίκνωσης των εργατικών αγώνων και των σωματείων είναι ταυτόχρονα και μια

περίοδος αλλαγής συσχετισμών, εξαιρετικής σημασίας για την επόμενη ημέρα.

Σε πολιτικό επίπεδο, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος αγωνίζεται για να ενισχυθεί στην κοινωνία και το εργατικό κίνημα το ρεύμα του οποίου η οργάνωση έχει κατακτήσει να αποτελεί οργανικό μέρος: η ανεξάρτητη αντικαπιταλιστική αριστερά. Η ύπαρξη και ενδυνάμωση μιας τέτοιας αριστεράς είναι το κλειδί για την αντεπίθεση του κινήματος, αλλά και για την ύπαρξη της ίδιας της αριστεράς γενικότερα στο μέλλον, μετά την καταστροφική εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ. Παρά τα προβλήματα και τις ανεπάρκειες, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι ο πυρήνας αυτού του ρεύματος, και για αυτό αποτελεί μια κατάκτηση που πρέπει να διατηρηθεί, να ενισχυθεί, να αποκτήσει σαφή επαναστατικό προσανατολισμό και εσωτερική ζωή. Αυτό τον σκοπό εξυπηρετεί η Πρωτοβουλία για μια ΑΝΤΑΡΣΥΑ Αντικαπιταλιστική και Επαναστατική, την οποία η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος οικοδομεί μαζί με άλλους αγωνιστές και αγωνίστριες συνειδητά, ισότιμα και όχι συγκυριακά. Η οικοδόμηση του αντικαπιταλιστικού ρεύματος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και του επαναστατικού-διεθνιστικού ρεύματος εντός της δεν είναι ένας υποκειμενικός βολονταρισμός, αλλά πατάει πάνω στις πραγματικές δυνατότητες και ανάγκες της εποχής, καθώς και στο υπαρκτό επίπεδο πολιτικής συνείδησης και εμπειρίας.

Ταυτόχρονα, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος θα συμβάλει με όλες τις δυνάμεις της στη διατήρηση και ενίσχυση των κυττάρων του χώρου της αντικαπιταλιστικής αριστεράς: των Παρεμβάσεων-Συσπειρώσεων-Κινήσεων στους εργατικούς χώρους, των ΕΑΑΚ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, των αντικαπιταλιστικών σχημάτων πόλης, των εργατικών λεσχών σε ορισμένες περιπτώσεις. Τα κύτταρα αυτά είναι από τη φύση τους πολυτασικά και ενωτικά. Δεν υπερασπιζόμαστε την ενότητά τους ως αυτοσκοπό, όταν αυτό σημαίνει την πολιτική και οργανωτικής τους παράλυση, υπερασπιζόμαστε όμως αδιάλλακτα την ύπαρξή τους και την ικανότητά τους να συσπειρώνουν ευρύτερες δυνάμεις. Μέσα στον ευρύτερο χώρο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος έχει τα πολιτικά και θεωρητικά

εφόδια να προβάλει και να υπερασπιστεί την επαναστατική στρατηγική και να εμπλουτίσει προγραμματικά το κίνημα.

Η πολιτική στράτευση στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν δεσμεύει την ΟΚΔΕ-Σπάρτακος σε μια πολιτική αποκλειστικά και μόνο εντός της και με κριτήριο τις πολιτικές της πρωτοβουλίες. Σε κινήματα όπου η ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι ανεπαρκής ή έχει λάθος προσανατολισμό, παίρνουμε πρωτοβουλίες και συνεργαζόμαστε με οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς και του αναρχικού ή αναρχοσυνδικαλιστικού χώρου που κινούνται στην ίδια κατεύθυνση. Η διεθνιστική πρωτοβουλία για το «Μακεδονικό» και τα ελληνοτουρκικά είναι μια τέτοια πρόσφατη εμπειρία. Σε άλλες περιπτώσεις, και χωρίς να έχει την αυταπάτη ότι μπορεί να αποτελέσει μόνη της πόλο μαζικής συσπείρωσης στη σημερινή της φάση, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος θα χρειαστεί να έχει αυτόνομη δράση, στα μέτρα των δυνατοτήτων της, από την οποία μπορεί να αντλήσει σημαντικές εμπειρίες και συμπεράσματα.

Τέλος, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος αγωνίζεται για την ενίσχυση του διεθνιστικού ρεύματος στη χώρα, αλλά και διεθνώς. Συμβάλει στη συζήτηση για τη στρατηγική, ιδιαίτερα μετά την καταστροφική εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ και του σχεδίου του, στο οποίο η οργάνωση αντιτάχθηκε εξ αρχής. Επιδιώκει την ανάδειξη ενός νέου, επαναστατικού πολιτικού προσανατολισμού για τις τεταρτοδιεθνιστικές δυνάμεις και τον ευρύτερο χώρο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς.

ΤΠΤ: Συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ 2018, Σχέδιο για πολιτικό κείμενο

(Το παρόν σχέδιο υποβάλλεται για τη Συνδιάσκεψη της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος 2018 αντιπαραθετικά προς το κείμενο της ΚΕ που έχει κυκλοφορήσει. ΤΠΤ)

Η παγκόσμια οικονομική συγκυρία

Πάνω από την παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία βαραίνει η σκιά νέων απειλών. Η πρώτη και σοβαρότερη είναι η **αύξηση των επιτοκίων** της αμερικάνικης FED και ο τερματισμός του προγράμματος “ποσοτικής χαλάρωσης” της ΕΚΤ από το νέο έτος. Οι κινήσεις αυτές, υποτιθέμενα βγαλμένες από τα εγχειρίδια μακροοικονομικής διαχείρισης πληθωριστικών πιέσεων, υπόρρητα σκοπεύουν να πειθαρχήσουν δημοσιονομικά ΗΠΑ και ΕΕ, αλλά στην πράξη **θέτουν σε κίνδυνο τις αναδυόμενες οικονομίες** με υψηλά ποσοστά δανεισμού σε ξένα νομίσματα, προπάντων σε δολάριο. Τουρκία και, δευτερευόντως, Ινδία και Αργεντινή είναι τα πρώτα θύματα αυτής της πολιτικής και είδαν την αξία των νομισμάτων τους να βυθίζεται. Έπονται άλλες αφρικανικές και λατινοαμερικανικές χώρες. Τα προηγούμενα χρόνια δανείζονταν ασύστολα χάρη στο φθινό χρήμα που οι ανεπτυγμένες οικονομίες έριχναν στο παγκόσμιο νομισματικό σύστημα, περίπου 2 τρις δολάρια κάθε χρόνο. Η πίεση θα φέρει επιβράδυνση της παγκόσμιας ανάπτυξης που είχε τους προηγούμενους μήνες ενισχυθεί με τη μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων από τον Τραμπ και το ράλι των μετοχών στη Wall Street αλλά η χειροτέρευση του βιοτικού επιπέδου για εκατομμύρια ανθρώπους στις λεγόμενες αναδυόμενες οικονομίες και αναπτυσσόμενες χώρες θα είναι δραματική. Ένα νέο κραχ δεν μπορεί να αποκλειστεί, παρότι οι αλλαγές είναι δρομολογημένες εδώ και καιρό, από μια επίδραση-σοκ της “διόρθωσης” πάνω στις

δυσθεώρητα υπερτιμημένες χρηματιστηριακές αξίες των μετοχών στα μεγάλα χρηματιστήρια.

Η δεύτερη απειλή είναι εκείνη ενός **εμπορικού πολέμου δασμών** στη λογική συνεχών οικονομικών αντιποίνων ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τους “άλλους”. Η πολιτική της τέχνης του deal, της τραμπικής εκδοχής της τακτικής “καρότο και μαστίγιο”, παρά την ωμότητα της, έχει επιφέρει ορισμένα θετικά βραχυμεσοπρόθεσμα αποτελέσματα για τις ΗΠΑ όπως η νέα εμπορική συμφωνία με τη Νότιο Κορέα και, κυρίως, η υποκατάσταση της NAFTA με την USMCA (ζώνη ελεύθερου εμπορίου ΗΠΑ-Καναδά-Μεξικού). Ήδη η αντίδραση της Κίνας στο τελευταίο σαρωτικό κύμα αμερικάνικων δασμών θεωρήθηκε μετριοπαθής. Ενδεχομένως το μπραντεφέρ γύρω από τους δασμούς να μην πλήξει αρκετά την παγκόσμια ανάπτυξη. Θα δούμε παρακάτω τις κοινωνικές και γεωπολιτικές διαστάσεις της τραμπικής οικονομίας. Σε οικονομικό επίπεδο ωστόσο συντελεί στην αποδόμηση του διεθνούς πλαισίου συνεργασίας μεταξύ μεγάλων και μικρότερων δυνάμεων που επέτρεψε την πραγματιστική διαχείριση της κρίσης την προηγούμενη δεκαετία.

Η τρίτη απειλή αφορά ξανά την **ανακίνηση της κρίσης της Ευρωζώνης** με την αντιπαραθεση γύρω από τον ιταλικό προϋπολογισμό ανάμεσα στη συμμαχική κυβέρνηση Πέντε Αστέρων – Λέγκας και τις Βρυξέλλες. Η αύξηση του κόστους δανεισμού του ιταλικού δημοσίου από τις αγορές ως σωφρονιστικό μέτρο κατά της αύξησης των δημοσίων δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ πάνω από τα όρια που θέτουν οι “κανόνες” της ΕΕ μπορεί να κλιμακωθεί σε τραπεζική κρίση ικανή να βάλει φωτιά στην πυριτιδαποθήκη της ευρωζώνης. Μια υποχώρηση της ιταλικής κυβέρνησης, ακόμη και παραίτηση, είναι πιθανή παρά τη φιλολογία ότι “η Ιταλία δεν είναι Ελλάδα”. Παρολαυτά το οικοδόμημα της ευρωζώνης παραμένει πολιτικά εύθραυστο σε μια περίοδο υποχώρησης των περισσότερων οικονομικών δεικτών στην Ευρώπη χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη τις

συνέπειες από το ορατό ενδεχόμενο μιας μη συντεταγμένης εξόδου της Βρετανίας από την ΕΕ.

Πρακτικά, έχουν συσσωρευτεί μερικοί από τους επαρκείς όρους μιας **νέας βύθισης της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας** που θα μπορούσε να έχει ανυπολόγιστες συνέπειες, ειδικά πάνω στις λιγότερο ανεπτυγμένες κοινωνίες. Παρότι κυβερνήσεις και θεσμοί του κεφαλαίου έχουν δημιουργήσει ένα πλέγμα συμφωνιών και μηχανισμών για τη στήριξη ενός σημαντικού μέρους του τραπεζικού συστήματος τουλάχιστον των χωρών του λεγόμενου G4, τα μακροοικονομικά εργαλεία διαχείρισης της κρίσης (κοινωνικοποίηση των ζημιών μέσω των δημοσίων οικονομικών, μηδενικά επιτόκια, ποσοτική χαλάρωση κτλ) που χρησιμοποιήθηκαν από τους διεθνείς και εθνικούς θεσμούς του κεφαλαίου την προηγούμενη περίοδο έχουν “εξαντληθεί”.

Κρίση του ευρωατλαντισμού

Στα συντρίμια του “Ισλαμικού Κράτους” και στον εμφύλιο της Συρίας διαμορφώνεται ένας νέος τοπικός συσχετισμός δύναμης με παγκόσμιο απόηχο. Είναι κοινός τόπος αλλά δεν μπορούμε παρά να τον επαναλάβουμε ότι ο παγκόσμιος γεωπολιτικός συσχετισμός κρίνεται στη Μέση Ανατολή και την Κεντρική Ασία^[1]. Ο Συριακός εμφύλιος βοήθησε τη Ρωσία να ελιχθεί ανάμεσα στη διπλωματική απομόνωση και την οικονομική κρίση στην οποία την οδήγησαν η προσάρτηση της Κριμαίας και ο *de facto* διαμελισμός της Ουκρανίας και να αναδειχθεί σε ρόλο ρυθμιστή των γεωπολιτικών συσχετισμών στη Μέση Ανατολή. Το μέλλον της Συρίας συζητείται και αποφασίζεται ανάμεσα στη Ρωσία, την Τουρκία και το Ιράν όπου η Ρωσία όμως διατηρεί τον πρώτο λόγο. Ο διπλωματικός αυτός συσχετισμός αντανάκλα το στρατιωτικό συσχετισμό στο έδαφος. Οι δυτικοί πύραυλοι στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του καθεστώτος Άσαντ ήταν μια ανήμπορη ύστατη υπενθύμιση του ρόλου του δυτικού ιμπεριαλισμού στο συριακό χάος. **Η**

υποβάθμιση του ευρωατλαντισμού στην παγκόσμια σκακιέρα είναι αισθητή. Η ρήξη ΗΠΑ-Τούρκιας έχει θέσει σε αμφισβήτηση όχι μόνο την επιχειρησιακή επάρκεια αλλά την ίδια την ενότητα του NATO. Το χάσμα των ευρωπαϊκών δυνάμεων με τις ΗΠΑ γύρω από τη συμφωνία για τα πυρηνικά του Ιράν είναι αγεφύρωτο. Με εξαιρέσεις το Ιράν, το Ισραήλ και τους παραδοσιακούς εχθρούς των ΗΠΑ στη Λατινική Αμερική, **η πολιτική των ΗΠΑ υπό τον Τραμπ είναι γεωπολιτικά αναποφάσιστη.** Η επιδίωξη της με κάθε μέσο επιβεβαίωσης της οικονομικής ηγεμονίας των ΗΠΑ λειτουργεί σε βάρος της γεωπολιτικής ηγεμονίας της. Μια διαπάλη εκτυλίσσεται στις ελίτ των ΗΠΑ, όπου μια σαφής πλειοψηφία της αμερικάνικης άρχουσας τάξης επιθυμεί τη διατήρηση των γεωπολιτικών δογμάτων της αμερικάνικης εξωτερικής πολιτικής της προηγούμενης περιόδου αλλά υπονομεύεται διαρκώς από την ατζέντα Τραμπ η οποία διαπνέεται από μια αντίληψη ριζικής σύγκρουσης Δύσης-Ισλάμ στην οποία η Ρωσία αποτελεί δυνητικό σύμμαχο. Όμως αυτή η στρατηγική θεώρηση καταλαμβάνει δευτερεύουσα θέση στις προτεραιότητες του Τραμπ μπροστά στην επιτακτική ανάγκη να διορθωθούν οι “αδικίες” σε βάρος των ΗΠΑ στις εμπορικές της σχέσεις με Κίνα και Ευρώπη. Απέναντι στην αδυναμία του ευρωατλαντισμού, **οι στρατηγικοί αντίπαλοι της Δύσης** απέχουν από το να συγκροτήσουν αρραγείς συνασπισμούς θεσμικά οργανωμένους κατά το πρότυπο του NATO αλλά **κάνουν βήματα στην ανάπτυξη μηχανισμών συνεργασίας:** οικονομικά fora, μόνιμες επιτροπές, σύσφιξη στρατιωτικής συνεργασίας. Η συμμετοχή κινεζικών στρατευμάτων στη μείζονα ρωσική στρατιωτική άσκηση Βοστόκ-2018, προσομοίωση μιας πλήρους πολεμικής κινητοποίησης σε μεγάλες γεωγραφικές αποστάσεις, αποτελεί τομή στη στρατιωτική συνεργασία Κίνας-Ρωσίας.

Γεωπολιτική του χάους

Είχαμε αναλύσει στο παρελθόν το βύθισμα ολόκληρων ζωνών του πλανήτη στο χάος, τον εμφύλιο σπαραγμό, τις δικτατορίες και την κοινωνική αντίδραση. Παρά τη στρατιωτική ήττα του Ισλαμικού κράτος σε Συρία και Ιράκ και την είσοδο του εμφυλίου πολέμου στη Συρία στην τελική του φάση, ένα τόξο που περιλαμβάνει κυρίως μουσουλμανικούς πληθυσμούς από τη δυτική Αφρική μέχρι την Ινδοκίνα βρίσκεται σε μόνιμη αναταραχή. Από το συνεχιζόμενο χάος στη Λιβύη μέχρι την εθνοκάθαρση των Ροχίνγκια στη Μιανμάρ, η κρίση παίρνει μορφές φυλετικού, εθνικού και θρησκευτικού πολέμου. Σ' αυτό το φόντο ξεχωρίζουν οι στρατηγικές νίκες του φονικού καθεστώτος Άσαντ στο Συριακό εμφύλιο, η αυταρχική και милитарιστική στροφή του καθεστώτος Ερντογάν στην Τουρκία, ο βάρβαρος πόλεμος της Σαουδικής Αραβίας και των συμμάχων της στην Υεμένη απέναντι στους υποστηριζόμενους από το Ιράν αντάρτες Χούτι, ο ψυχρός πόλεμος ανάμεσα στις μοναρχίες του Κόλπου με το χερσαίο και εμπορικό αποκλεισμό του Κατάρ. Στον άξονα Τουρκίας-Ιράν-Κατάρ αντιπαρατίθεται η προσπάθεια της Σαουδικής Αραβίας και της Αιγύπτου να συντηρήσουν το ιστορικό ρόλο τους ως περιφερειακές δυνάμεις. Επιχειρούν να συνεννοηθούν με το Ισραήλ σε μια εποχή που αυτό σκληραίνει τη στάση του απέναντι στους Παλαιστίνιους. Θα ασχοληθούμε με εκείνες τις πλευρές της γεωπολιτικής του χάους που έχουν τις αμεσότερες συνέπειες πάνω στην εξωτερική πολιτική του ελληνικού κράτους.

Τουρκία: Η αποτυχημένη απόπειρα πραξικοπήματος το καλοκαίρι του 2016 έδωσε την ευκαιρία στην κυβέρνηση του ΑΚΡ να προχωρήσει σε μια ιδιότυπη κοινοβουλευτική δικτατορία με διαιώνιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και κατάργηση του “κράτους δικαίου”, έκφραση της οποίας είναι η πρωτοφανής εκκαθάριση του κρατικού, δικαστικού και εκπαιδευτικού μηχανισμού από δεκάδες χιλιάδες “ανεπιθύμητους”. Το καθεστώς χρησιμοποίησε το καθεστώς έκτακτης ανάγκης

όχι μόνο εναντίον του “γκιουλενικού δικτύου” στο οποίο αποδόθηκε το πραξικόπημα, αλλά συλλήβδην εναντίον των Κούρδων και της αριστεράς. Η εξέλιξη του ερντογανικού καθεστώτος από παράδειγμα ενός “ήπιου πολιτικού ισλάμ” στον αντιδραστικό δεσποτισμό έχει εσωτερικές αίτιες (κοινωνική αμφισβήτηση, εξέγερση του πάρκου Γκεζί) και εξωτερικές (καταστολή των συμμάχων του Αδελφών Μουσουλμάνων στην Αίγυπτο, “απειλή” ενός Κουρδικού κράτους στα σύνορα της Τουρκίας). Η Τουρκία του Ερντογάν προώθησε ένα πατερναλιστικό μοντέλο γρήγορης καπιταλιστικής ανάπτυξης στηριζόμενο στη φθηνή εργασία, ήρθε σε ρήξη με την κεμαλική κληρονομιά του αποκλειστικού προσανατολισμού προς τη Δύση, διεκδίκησε ρόλο περιφερειακής δύναμης στη Μέση Ανατολή. Σήμερα οι ισλαμιστές του Ερντογάν με τους υπερεθνικιστές και τομείς κεμαλιστών στο στρατό έχουν συμπήξει μια συμμαχία όπου η συγκέντρωση της εξουσίας από τον Ερντογάν στο εσωτερικό συνδυάζεται με διπλωματική και στρατιωτική πυγμή στο Κουρδικό ζήτημα. Το καθεστώς έχει κυριαρχήσει στον κρατικό μηχανισμό στο εσωτερικό της Τουρκίας και εναλλάσσει κυνισμό και πραγματισμό στις διεθνείς του σχέσεις (αξιοποίηση της προσφυγικής κρίσης ως ατού, υποχώρηση στο ρωσικό εμπάργκο, αλλαγή στάσης στη Συρία, ρόλος προστάτη για τους Παλαιστίνιους). Η μεγάλη υποτίμηση του τουρκικού νομίσματος και η πίεση πάνω στις χρεωμένες Τουρκικές επιχειρήσεις δημιουργούν τριγμούς στο καθεστώς αλλά το δυναμικό ανάπτυξης της χώρας παραμένει υπολογίσιμο και η Τουρκία βγήκε σχετικά αναίμακτα από την τρομερή ύφεση του 2009 και την επιβράδυνση λόγω του ρωσικού εμπάργκο το 2016 σε αντίθεση με άλλες αναδυόμενες οικονομικές δυνάμεις όπως η Βραζιλία οι οποίες έχουν εισέλθει σε περίοδο μόνιμης χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης.

Συρία: Ο Συριακός εμφύλιος βαίνει στην τελική του φάση. Η εκκαθάριση της περιοχής του

Ιντλιμπ από τις μερικές δεκάδες χιλιάδες των διαφόρων αντιπολιτευτικών πολιτοφυλακών που συγκεντρώθηκαν εκεί από άλλες περιοχές χάρη στη “διαμεσολάβηση” της Ρωσίας είναι ζήτημα χρόνου. Η τριμερής συμφωνία για αποστρατικοποίηση της περιοχής και σταδιακή παράδοσή της στο καθεστώς Άσαντ προς το παρόν έχει αναστείλει τον άμεσο κίνδυνο μιας επανάληψης της **ρωσοσυριακής βαρβαρότητας που είδαμε στο Χαλέπι και άλλες περιοχές της χώρας** αλλά το μέλλον της παγίωσης του καθεστώτος της Δαμασκού είναι σε κάθε περίπτωση δυσοίωνο για εκείνες και εκείνους που εξεγέρθηκαν και δεν θα καταφέρουν να εγκαταλείψουν τη χώρα. Η Τουρκία και οι προστατευόμενοί της στη Συρία θα εμφανιστούν ως σωτήρες του πληθυσμού ενώ το καθεστώς Ερντογάν θα διαπραγματευτεί το μέλλον της τουρκικής στρατιωτικής παρουσίας με τις άλλες εγγυήτριες δυνάμεις γύρω από ανταλλάγματα: **νομιμοποίηση της συνέχειας του καθεστώτος Άσαντ με συντριβή του κουρδικού πρωτοκράτους στο βόρειο τμήμα της Συρίας.** Εκεί θα παιχτεί και η τελευταία πράξη του συριακού δράματος. Από τη μία, η κουρδική “ομοσπονδία”, που δίνει τις τελευταίες μάχες εναντίον του ISIS στις εσχατιές της ανατολικής Συρίας, ελέγχει ένα μεγάλο εδαφικό τμήμα της χώρας αλλά και αρκετούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους, διαθέτει την πιο μαζική και καλά οργανωμένη στρατιωτική δύναμη στη Συρία μετά τον καθεστωτικό στρατό με κοινωνική στήριξη και τοπικές γραμμές ανεφοδιασμού· από την άλλη, είναι διπλωματικά απομονωμένη χωρίς καμία μεγάλη δύναμη έτοιμη και ικανή να επενδύσει στρατηγικά στη διατήρησή της. Η τουρκική κατάληψη του Αφρίν οδήγησε σε ψύχρανση τις σχέσεις των Κούρδων της Συρίας με τις ΗΠΑ και τους έστρεψε εν μέρει προς το στρατόπεδο του Άσαντ. Όμως η Δαμασκός αποκλείει κάθε ομοσπονδιακή ιδέα για το μέλλον και δεν δέχεται καμία αμφισβήτηση των “κυριαρχικών δικαιωμάτων” της στο βόρειο τμήμα της χώρας.

Ισραήλ-Παλαιστίνη: Το Ισραήλ επιχειρεί να εξισορροπήσει την ενίσχυση του σιιτικού τόξου και να περιορίσει τη διπλωματική του απομόνωση, την οποία επιβεβαίωσε παρά άμβλυνη η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραηλινού κράτους από τις ΗΠΑ. Η σφαγή των άοπλων διαδηλωτών στα σύνορα της Γάζας, η επίσημη αλλαγή του νομικού χαρακτηρισμού του ισραηλινού κράτους που ορίζεται πλέον ως εθνικά εβραϊκό, η ακάθεκτη συνέχιση της αρπαγής της γης των Παλαιστίνιων με κατεδαφίσεις οικισμών και επέκταση των ισραηλινών εποικισμών αποτελούν ενδείξεις μιας εσωτερικής σκλήρυνσης με σκοπό την εξουθένωση των Παλαιστίνιων. Από τη μια, οι βομβαρδισμοί στη Συρία συνδυάζονται με διπλωματικές κινήσεις όπως την υποστήριξη της Κουρδικής ανεξαρτησίας στο Ιράκ και την αναβάθμιση των σχέσεων με τον αντιμουσουλμανικό ινδουϊστικό εθνικισμό του Μόντι στην Ινδία. Από την άλλη, η Ισραηλινή ενεργειακή διπλωματία στη Μεσόγειο που στοχεύει στην παράκαμψη της Τουρκίας συναντά τα ελληνικά συμφέροντα. Στα πλαίσια του ελληνικοτουρκικού ανταγωνισμού, η ελληνική αστική τάξη συμβάλλει στην επίτευξη των ισραηλινών επιδιώξεων που είναι ασυμφιλίωτες με τον αγώνα για αυτοδιάθεση των Παλαιστίνιων.

Εθνικισμός, ρατσισμός και κοινωνική αντίδραση

Οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις που έχουν πυροδοτηθεί από την παγκόσμια οικονομική κρίση στο κενό μιας προοδευτικής πολιτικής εναλλακτικής έχουν οδηγήσει σε μια διεθνή ενίσχυση της πολιτικής αντίδρασης. Η εκλογή Τραμπ σηματοδοτεί μια καμπή στην παγκόσμια πολιτική συγκυρία, καθώς το πολιτικό μείγμα υπερσυντηρητισμού και εθνικισμού που εκπροσωπεί εγκαταστάθηκε στην ηγεσία της μεγαλύτερης δύναμης του πλανήτη. Συνθήματα όπως “πρώτα η Αμερική” και η έμμονη ιδέα του “τείχους” στα σύνορα με το Μεξικό έπαιξαν

καταλυτικό ρόλο στην κοινωνική νομιμοποίηση ενός ακραίου ακροδεξιού και ρατσιστικού λόγου στο εσωτερικό των ΗΠΑ. Παρά τις διαφορές τους, κυρίως γύρω από το πραγματικό πολιτικό πρόγραμμά τους, οι αναδυόμενες δυνάμεις της συντηρητικής, ακραίας, ρατσιστικής και φασίζουσας δεξιάς παγκοσμίως χαρακτηρίζονται από μερικά κοινά μοτίβα: επαναδιεκδίκηση της εθνικής κυριαρχίας από τις φιλελεύθερες κοσμοπολίτικες ελίτ και ενοχοποίηση των προσφυγικών ροών. **Στο αντιδραστικό δεξιό λόγο, οι δύο κοινωνικές δυνάμεις, ελίτ και μετανάστευση/προσφυγιά συνδέονται, είναι δύο όψεις της ίδιας διαδικασίας που διαβρώνει την εθνική κυριαρχία.** Δεν έχει σημασία αν οι πολιτικοί εμπνευστές αυτής της ρητορικής είναι εκατομμυριούχοι όπως ο Τραμπ του οποίου η οικογένειά παράγει μπλουζάκια στην Κίνα, χρηματιστές στο City όπως ο Φάρατζ ή πρώην στελέχη του “Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος της Ουγγαρίας” όπως ο Όρμπαν.

Η αντιδραστική δεξιά απαντά στην κρίση πολιτικής εκπροσώπησης που έχει δημιουργήσει η οικονομική κρίση. Κινητοποιεί τη μοναδική συνείδηση κοινότητας που μοιράζονται φαντασιακά οι περισσότεροι άνθρωποι, την αίσθηση του ανήκειν στο έθνος τους· διοχετεύει την οργή σε ελίτ που ωστόσο είναι ανέγγιχτες και σε πρόσφυγες και μετανάστες που, αντιθέτως, είναι κοινωνικά ελέγξιμοι μέσα από μηχανισμούς αστυνόμευσης· τέλος απευθύνεται στο ταξικό συμφέρον όχι μόνο της μεσαίας αλλά και της εργατικής τάξης θυμίζοντας την εμπειρία “καλύτερων ημερών” όταν το “έθνος ήταν κυρίαρχο”. Η παραδοσιακή μεσαία τάξη που έμεινε πίσω από τις “τεχνολογικές” κοσμοπολιτικές ελίτ και η ξεχασμένη ντόπια εργατική τάξη χωρίς πτυχία πανεπιστημίων και ριγμένη στην ανασφάλεια από την αποβιομηχάνιση είναι η κοινωνική δεξαμενή στην οποία αλιεύουν μερικοί από τους πιο επιθετικούς τομείς του παγκόσμιου χρηματιστικού κεφαλαίου. Η νέα διανοητική εργασία, νέοι και νέες που έχουν

πανεπιστημιακή εκπαίδευση, υψηλές προσδοκίες, μεγαλύτερη κινητικότητα αλλά τελικά με θέσεις εργασίας κατώτερες των προσδοκιών τους ή οι οποίοι βιώνουν περιοδική ανεργία καταλαμβάνουν μια ενδιάμεση θέση. Πχ στις ΗΠΑ ποτέ στο παρελθόν τα πανεπιστήμια δεν είχαν υπάρξει ως ο χώρος κοινωνικής κριτικής σκέψης που αποτελούν σήμερα. Ωστόσο λευκοί νέοι που εκπαιδεύονται από πολύ νωρίς για να καταλάβουν τις “θέσεις κλειδιά” στην παραγωγή αισθάνονται άβολα όταν ανταγωνίζονται Ασιάτες στους τομείς τεχνολογικής αιχμής ή έρχονται αντιμέτωποι σε εποχές ανασφάλειας με ποσοστώσεις φύλου και φυλής στις προσλήψεις των μεγάλων επιχειρήσεων.

Απέναντι σ’ αυτό το δυνητικό ή υπαρκτό κοινωνικό μπλοκ που συγκροτεί η αντιδραστική δεξιά, στις περισσότερες κοινωνίες υφίσταται η πραγματικότητα μιας άνισα καταμερισμένης αλλά ωστόσο δυναμικά πολυεθνικής / διεθνικής εργατικής τάξης που έχει διαμορφωθεί στο εσωτερικό των περισσότερο ανεπτυγμένων χωρών από την αντικειμενική εξέλιξη της καπιταλιστικής οικονομίας τα τελευταία 40 χρόνια. Αυτή η πολυεθνική εργατική τάξη είναι πολυάριθμη αλλά, λιγότερο ή περισσότερο, αποκλεισμένη από το εθνικό πολιτικό σύστημα. Η εικόνα αυτή δεν είναι ομοιόμορφη αλλά στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη τμήματα των κοινωνιών είναι εχθρικά απέναντι στο αντιδραστικό εθνικισμό και ρατσισμό. Οι μεγάλες κινητοποιήσεις των Black Lives Matter και των γυναικών στις ΗΠΑ ή οι πρόσφατες αντιφασιστικές κινητοποιήσεις στη Γερμανία είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα. Παρολαυτά στο πολιτικό επίπεδο απουσιάζει μια πειστική εναλλακτική. Ο κυρίαρχος υποτιθέμενα μη ρατσιστικός λόγος αναπαράγει παντού την υπόθεση ότι οι προσφυγικές ροές είναι πρόβλημα, δηλαδή αιτία του προβλήματος. Οι πολιτικές “ανοίγματος” των συνόρων είναι πρόβλημα. Ο Σουηδικός “αριστερός” συνασπισμός για να αντιμετωπίσει την άνοδο

της άκρας δεξιάς περιόρισε δραματικά τις παραχωρήσεις πολιτικού ασύλου πριν τις τελευταίες εθνικές εκλογές σε μια χώρα που χαρακτηριζόταν ως παράδειγμα ανοιχτής πολιτικής. Τα παραδοσιακά “δημοκρατικά” κόμματα καθίστανται υπόλογα στο ρατσιστικό λόγο της άκρας και συντηρητικής δεξιάς. Από την άλλη, μεγάλα τμήματα της λεγόμενης αριστερής “ριζοσπαστικής” αντιπολίτευσης ή των νέων κομμάτων διαμαρτυρίας, παρότι αναπτύσσει ένα φιλομεταναστευτικό και αντιρατσιστικό χώρο, περιστρέφεται γύρω από μια αριστερή εκδοχή ανάκτησης της εθνικής κυριαρχίας όπως η πλατφόρμα του Μελανσόν στη Γαλλία, οι δυνάμεις του ευρωπαϊκού Plan B (παλαιότερα μ’ ένα αντιφατικό τρόπο ο ΣΥΡΙΖΑ είχε παίξει με αυτές τις ιδέες την εποχή του συνθήματος “Μέρκελ ή Ελλάδα”). Στην ιστορική κρίση των παραδοσιακών φιλελεύθερων ή σοσιαλδημοκρατικών πολιτικών εκπροσωπήσεων, η απουσία εναλλακτικού σοσιαλιστικού παραδείγματος καθιστά το δεξιό λαϊκισμό πειστικότερο, ικανό να επιφέρει άμεσα αποτελέσματα, για παράδειγμα, να σταματήσει τις προσφυγικές ροές.

Κρίση αριστερού παραδείγματος

Στην πρώτη φάση της οικονομικής κρίσης διαπιστώσαμε κοινωνικές αντιδράσεις που, σε γενικές γραμμές με κάποιες εξαιρέσεις, είχαν αριστερόστροφο, προοδευτικό χαρακτήρα. Από τις αραβικές επαναστάσεις ως το Occupy Wall Street και τις πλατείες του μεσογειακού νότου, παρά τις μεγάλες διαφορές στο χαρακτήρα και τη μαζικότητα των κινητοποιήσεων καθώς και τις εθνικές ιστορικές ιδιομορφίες, είχαμε προοδευτικά κινήματα. Χαρακτηρίστηκαν από μαζική συμμετοχή των “από κάτω”, δομές αυτοοργάνωσης, ανάδειξη του κοινωνικού ζητήματος, παρά την απουσία επαναστατικών ηγεσιών και ενός σαφούς αντικαπιταλιστικού προγράμματος.

Ένας συνδυασμός ηττών, απουσίας πειστικού εναλλακτικού παραδείγματος και “παραγωγής”

βαρβαροτήτων έχουν αντιστρέψει αυτή την τάση. Οι γενικές απεργίες στην Ευρώπη απέτυχαν να ανατρέψουν τις πολιτικές λιτότητας. Ο συνδυασμός απεργίας και κατάληψης δημόσιου χώρου έριξε καθεστώς στη Βόρεια Αφρική, αλλά οι εξεγέρσεις ηττήθηκαν πολιτικά στη συνέχεια τους. Στην Ευρώπη τα κινήματα πρόβαλλαν / ανέθεσαν την εκπλήρωση των στόχων τους σε αριστερά κόμματα διαμαρτυρίας. Η λεγόμενη “συνθηκολόγηση” του ΣΥΡΙΖΑ ήταν σημείο καμπής στην προοπτική της ανατροπής της λιτότητας με κοινοβουλευτικό τρόπο.

Η παγκόσμια αριστερά ανέκαμψε μερικώς, μετά την κρίση απονομιμοποίησης του σοσιαλιστικού σχεδίου με την πτώση του “υπαρκτού σοσιαλισμού”, γύρω στην καμπή του αιώνα με την αμφισβήτηση του νεοφιλελευθερισμού στη Λατινική Αμερική και το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα. Η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση συνέπεσε ωστόσο με την εξάντληση του ριζοσπαστισμού των εγχειρημάτων αριστερής διαχείρισης στη Λατινική Αμερική. Η ελληνική αριστερά είχε επικαλεστεί το παράδειγμα της Αργεντινής, με διαφορετικές αποχρώσεις και εμφάσεις όπως είναι φυσικό. Άλλοι τόνιζαν τη “ρεαλιστική” εναλλακτική διαχείριση του Κίρχνερ και άλλοι αναδείκνυαν τις εμπειρίες των εργοστασιακών καταλήψεων και του κινήματος των ανέργων. Οι τελευταίες μέρες του αντιμνημονιακού αγώνα συνέπιπταν ωστόσο με την επάνοδο της νεοφιλελεύθερης δεξιάς στην κυβέρνηση της Αργεντινής. Στη συνέχεια είδαμε την εσωτερική μετάλλαξη της αριστεράς στον Ισημερινό με την αποκαθήλωση της κληρονομιάς Κορέα από την κυβέρνηση Λένιν Μορένο, μέρος της οποίας ήταν η πολυσυζητημένη διαγραφή του “επαχθούς” εξωτερικού χρέους από διεθνή λογιστικό έλεγχο που προτάθηκε σαν λύση για το πρόβλημα του ελληνικού δημόσιου χρέους. Η κυβέρνηση Μορένο κατέληξε σε συμφωνία σε ζητήματα “ασφαλείας” με τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, ενώ πριν δύο μήνες έβγαλε τον Ισημερινό από την ALCA και προστέθηκε στη

χορεία των λατινοαμερικανικών κυβερνήσεων που αποκήρυξαν το καθεστώς της Βενεζουέλας. Η νίκη του δεξιού Πινέρα στις προεδρικές εκλογές στη Χιλή και η άνοδος του ακροδεξιού υποψηφίου Μπολσονάρο στη Βραζιλία συμπληρώνουν την εικόνα επιστροφής της Δεξιάς στη ΛΑ. Η διεθνής αριστερά ήταν πιο εύκολο να διαχωριστεί από το κύμα καταστολής του ιστορικού ηγέτη των Σαντινίστας άλλα πλέον φιλελεύθερου Ορτέγκα καθώς ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνικής εξέγερσης εναντίον του καθοδηγείται από τη ριζοσπαστική αριστερά. Παρολαυτά η εξέλιξη στη Νικαράγουα είναι αποκαρδιωτική. Ένα μεγάλο μέρος της λατινοαμερικανικής αριστεράς είναι δεσμευμένο σε μια άβολη κριτική υποστήριξη της κυβέρνησης Μαδούρο καθώς η δεξιά αντιπολίτευση είναι απολύτως αντιδραστική και οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις έχουν στοιχηθεί πίσω της περιμένοντας σαν όρνεα έτοιμα να κατασπαράξουν την πετρελαϊκή βιομηχανία της χώρας. Όμως, η καταστροφική οικονομική κρίση στη Βενεζουέλα αποτελεί μια πραγματική δυσφήμιση του σοσιαλισμού, αν κι εμείς θα υποστηρίζαμε ότι η κρίση αυτή οφείλεται στην απουσία μιας σοσιαλιστικής οικονομίας κι όχι το αντίθετο. Η κρατική αναδιανομή στη Βενεζουέλα είναι πατερναλιστική, κρατάει τον πληθυσμό σε παθητικότητα και ταυτόχρονα είναι μακροοικονομικά αναποτελεσματική. Είναι μια λαϊκιστική ρεφορμιστική διαχείριση χωρίς ρήξη με τα θεμέλια του καπιταλιστικού συστήματος. Παρολαυτά στις σημερινές συνθήκες η λέξη σοσιαλισμός δεν παραπέμπει στην Κίνα αλλά στη Βενεζουέλα του Μαδούρο, η οποία έχει τις χειρότερες οικονομικές επιδόσεις για χώρα που δεν βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση. Ούτε η ανταρσία της αντιπολίτευσης ούτε το σαμποτάζ του ιμπεριαλισμού επαρκούν για να εξηγήσουν την οικονομική αποτυχία της Βενεζουέλας. Η “μπολιβαριανή επανάσταση” όντως βελτίωσε αρχικά το βιοτικό και μορφωτικό πεδίο των λαϊκών μαζών αλλά απέτυχε να αναδιοργανώσει την παραγωγική βάση της χώρας μεταφέροντας

πόρους σε ζωτικούς τομείς της οικονομίας, όπως η βιομηχανία τροφίμων, όπως και να ευνοήσει την αυτενέργεια των εργαζομένων μετατρέποντας τους σε “αφέντες της ίδιας της μοίρας” τους. Διαιώνισε την απόλυτη εξάρτηση της χώρας από τις εξαγωγές πετρελαίου και όταν οι τιμές του πήραν την κατιούσα, πληθωρισμός και δημόσιο χρέος γιγαντώθηκαν. Το αποτέλεσμα σήμερα είναι η συνεχιζόμενη δυσφήμιση του σοσιαλισμού ως συνώνυμου του αυταρχισμού και της οικονομικής ανικανότητας.

Το συμπέρασμα είναι ότι παρά την μερική ανάκαμψη της παγκόσμιας αριστεράς μετά το 2000, με οδηγό τις εξελίξεις στη Λατινική Αμερική, καμία δύναμη στο εργατικό κίνημα και την πολιτική αριστερά δεν υπήρξε σε θέση να διατυπώσει μια πειστική εναλλακτική στον καπιταλισμό που να μην αρκείται στην κριτική του νεοφιλευθερισμού και της λιτότητας. Το πρόβλημα του σοσιαλιστικού σχεδίου οργάνωσης της κοινωνίας δεν ανάγεται σε πρόβλημα σωστής ή λαθεμένης προπαγάνδας αυτού του σχεδίου. Πρέπει να “δειχθεί” ένα παράδειγμα όχι απλά να περιγραφεί.

Η Ελλάδα σε σχετική σταθεροποίηση

Με την τριετία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ καταγράφηκε οικονομική, πολιτική και κοινωνική σταθεροποίηση. Οι πολιτικοί όροι της σταθεροποίησης τέθηκαν με το ξεφούσκωμα του αντιμνημονιακού αφηγήματος μετά το δημοψήφισμα του 2015 τους οποίους είχαμε αναλύσει επαρκώς στο κείμενο που είχαμε καταθέσει στη συνδιάσκεψη τους 2016^[2] εν αντιθέσει προς την τεχνητή αισιοδοξία που καλλιέργησε το πολιτικό κείμενο που πλειοψήφησε στη συνδιάσκεψη της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος του 2016. Παρά την ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία της, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ είναι η μακροβιότερη από τις κυβερνήσεις της χώρας μετά την είσοδό της στο αέναο κύκλο της λιτότητας και μέτρων που άνοιξε το 2009. Η “επιτυχία” της κυβέρνησης συνίσταται στην πιστή **εφαρμογή του “τρίτου**

μνημονίου” με τις κοινωνικές αντιστάσεις υπό έλεγχο. Την ίδια ώρα διαπιστώνουμε μια μερική **επανάκαμψη του δικομματισμού** (ή έστω διπολισμού) με τη ΝΔ του Κυριάκου Μητσοτάκη να διεκδικεί τη συσπείρωση της δεξιάς πολιτικής παράταξης σε χαμηλά αλλά πλησιέστερα προς τα ιστορικά της επίπεδα στη βάση μάλιστα ενός επιθετικού νεοφιλελεύθερου οικονομικά (και εθνολαϊκού πολιτικά) προγράμματος.

Η σχετική άνοδος της παγκόσμιας οικονομίας και το τσίμπημα της ανάπτυξης στην ευρωζώνη την ίδια περίοδο συνέβαλαν έμμεσα στην αβέβαιη απομάκρυνση της ελληνικής οικονομίας από αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης (1,4% το 2017, εκτιμήσεις γύρω στο 2,0% για το 2018 και για 2,3 % το 2019), ενώ σημειώθηκε μείωση της καταγεγραμμένης ανεργίας από το 24% το 2016 σε κάτω από 20% από το φετινό Ιούνιο. Η εφαρμογή του τρίτου μνημονίου έφερε νέες μειώσεις μισθών και συντάξεων όμως αυτές δεν ήταν επαρκείς για να προκαλέσουν μια νέα κοινωνική έκρηξη.

Η διατήρηση της κοινωνικής ειρήνης δεν οφείλεται ωστόσο ούτε στην ασθενική άνοδο της οικονομίας ούτε στο νέο αφήγημα εξόδου της χώρας από τα μνημόνια το οποίο διατυμπανίζεται ανελλιπώς από την κυβέρνηση. Ανάγεται στην εξάντληση και απαξίωση των αντιμνημονιακών προσδοκιών και την **αδυναμία του εργατικού και αριστερού κινήματος να ξαναπιάσει το νήμα που κόπηκε.**

Καταγράφεται ακόμη μεγαλύτερη **υποχώρηση των απεργιακών κινητοποιήσεων στα χαμηλότερα επίπεδα της περιόδου** ενώ την πρώτη περίοδο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ είχαμε, ακόμη, μερικές σχετικά μαζικές κινητοποιήσεις, όπως το αγροτικό κίνημα ή απεργία στους δήμους. Διαπιστώναμε ότι αυτές δεν μπορούν να “πολιτικοποιηθούν”, να διεκδικήσουν πολιτικές λύσεις, όπως πχ κυβερνητική αλλαγή, δημοψήφισμα, ανατροπή του μνημονίου κτλ., αλλά περιορίζονταν στη

διεκδίκηση μη εφαρμογής συγκεκριμένων μνημονιακών μέτρων σε κλαδική κλίμακα μέσα στον υπαρκτό αρνητικό συσχετισμό δύναμης ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις. Το καινούργιο στοιχείο της τελευταίας περιόδου, αντίθετα με την προηγούμενη, είναι η εμφάνιση, με τα “μακεδονομαχικά” συλλαλητήρια, **λαϊκών κινητοποιήσεων από τα δεξιά** ως μορφής κοινωνικής και πολιτικής αντιπολίτευσης. Οι αντιδραστικές τάσεις της περιόδου μέχρι τώρα εκφράζονταν με την άνοδο της νεοναζιστικής Χρυσής Αυγής. Η παρατεταμένη διαδικασία της δίκης της Χρυσής Αυγής την έχει περιορίσει σε ένα ιδιότυπο καθεστώς ομηρείας όπου η κοινοβουλευτική δουλικότητα της ηγεσίας της συμβαδίζει με την παραχώρηση του πεδίου της μαχητικής στράτευσης σε μικρότερες φασιστικές ομάδες, έστω κι αν συνδέονται με τη “μητέρα οργάνωση” ή είναι υποπροϊόντα της κρίσης της. Τα “συλλαλητήρια για τη Μακεδονία” κατέδειξαν τη δυνατότητα ενός **ακροδεξιού πόλου στην ελληνική κοινωνία**, πιθανά ικανού να συσπειρώσει μια λαϊκή βάση και να ξεπεράσει την κρίση αξιοπιστίας της Χρυσής Αυγής.

Η κοινωνική κατάσταση είναι κλειδωμένη μέχρι την εφαρμογή (ή όχι) των δεσμεύσεων της κυβέρνησης που περιλαμβάνονται στο τρίτο μνημόνιο για **δραστική μείωση των συντάξεων** από την 1/1/2019 και του **αφορολόγητου ορίου** και γενικής αύξησης στους φόρους των χαμηλότερων εισοδημάτων από το 2020 ή, να το πούμε αλλιώς, μέχρι τις εκλογές. Η κυβέρνηση επιχειρεί με δυσκολία να αναστείλει την εφαρμογή του μέτρου για τις συντάξεις ή να διασκεδάσει τις εντυπώσεις με κάποια αντισταθμιστικά μέτρα ώστε να μη “φανεί” η μείωση του εισοδήματος των συνταξιούχων, τουλάχιστον πριν τις εθνικές εκλογές. Αν εφαρμοστούν ως έχουν, τα μέτρα συνιστούν μια ριζική χειροτέρευση του βιοτικού επιπέδου εκατομμυρίων. Από τις εθνικές εκλογές θα μπορούσε να προκύψει μια κυβέρνηση της ΝΔ ή μια μεταβατική περίοδος με ασθενείς κυβερνήσεις συνεργασίας ή/και αλληπάλληλων

εκλογικών αναμετρήσεων. Θα μπορούσαμε να έχουμε πολιτικές αναδιατάξεις που θέτουν νέα προβλήματα αλλά δύσκολα μια μετατροπή της πολιτικής κρίσης σε κρίση εξουσίας στο μέτρο που οι όροι της “εξόδου από τα μνημόνια” δεν τίθενται σε αμφισβήτηση.

Στρατηγικό αδιέξοδο του ελληνικού καπιταλισμού

Ο ελληνικός καπιταλισμός έχει αφήσει πίσω τις χειρότερες μέρες του άμεσου κινδύνου κρατικής χρεοκοπίας και κοινωνικής εξέγερσης, αλλά **δεν διαθέτει αξιόπιστη στρατηγική**. Η προηγηθείσα περίοδος σταθεροποίησης, το τέλος των “προγραμμάτων”, η σταδιακή “έξοδος στις αγορές”, η διαχείριση της αποπληρωμής του χρέους με ορίζοντα τριακονταετίας δεν μπορούν να βάλουν από μόνα τους την ελληνική οικονομία σε τροχιά υψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Οι πιο μετριοπαθείς προβλέψεις δείχνουν γρήγορη υποχώρηση της ανάκαμψης από το 2022-23. Αναλύσεις με βάση τη δέσμευση για υψηλά πλεονάσματα και τον εσωτερικό δυναμισμό της ελληνικής οικονομίας κατατείνουν στο συμπέρασμα ότι δύσκολα την επόμενη δεκαετία ο ελληνικός καπιταλισμός θα ανακτήσει το χαμένο του έδαφος. Μια πιθανή, όπως είδαμε, τώρα ή αργότερα, επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας θα κάνει το έργο αυτό ακόμη δυσκολότερο. Η παλιότερη στρατηγική του ελληνικού καπιταλισμού ήταν απλή: είσοδος στην ευρωζώνη και αξιοποίηση των ευκαιριών σε Βαλκάνια και πρώην Ανατολικό μπλοκ. Χαμηλός δανεισμός για τις επιχειρήσεις και κατάκτηση νέων αγορών. Η κρίση του 2009, χρησιμοποιώντας μια ήπια διατύπωση, έθεσε τέλος στη στρατηγική αυτή.

Η δεκαετία εσωτερικού αποπληθωρισμού και μείωσης των μισθών έχει συνοδευτεί από **μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας**. Η κρίση δεν έχει προκαλέσει κανένα, θα λέγαμε, “παραγωγικό σοκ”. Η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από **υπέρμετρη εξάρτηση από τον τουρισμό**, η άνθιση του οποίου οφείλεται

στη μείωση μισθών και τιμών λόγω της οικονομικής κρίσης και στην πολιτική αστάθεια σημαντικών τουριστικών προορισμών (Αίγυπτος, Τунησία, Τουρκία). Μετά από τρεις γενναίες ανακεφαλαιοποιήσεις, οι **ελληνικές τράπεζες βρίσκονται ξανά σε δίνη** από τον όγκο των μη-εξυπηρετήσιμων “κόκκινων” δανείων. Ο παραδοσιακά ισχυρός κατασκευαστικός τομέας μόλις πρόσφατα άρχισε να ανακάμπτει αλλά κυρίως με επισκευές και ανακαινίσεις. Χωρίς ένα πρόγραμμα δημοσίων έργων και με μελλοντικές δημοπρασίες ακινήτων **οι προοπτικές των κατασκευών δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές**.

Ένας ελληνικός καπιταλισμός που δεν βασίζεται στις δημόσιες δαπάνες (βλέπε αυστηρή λιτότητα) και την ιδιωτική κατανάλωση (βλέπε χαμηλούς μισθούς) στην παρούσα διεθνή οικονομική συγκυρία είναι σχεδόν ουτοπικός. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχοντας αποδεχτεί το δημοσιονομικό πλαίσιο της λιτότητας ζητάει σωτηρία στις παραγωγικές “άμεσες ξένες επενδύσεις”. Πώς μπορεί να αποτελούν κάτι διαφορετικό από ιδιωτικοποίηση δημόσιων υποδομών και κερδοσκοπικές κινήσεις στις σημερινές συνθήκες; Η ΝΔ και ο ΣΕΒ συνδέουν τις επενδύσεις με περαιτέρω απορρόθμιση των εργασιακών σχέσεων και μείωση των φόρων για τα υψηλότερα εισοδήματα και τις επιχειρήσεις, αλλά εκφράζουν μια επιχειρηματική τάξη κρατικοδίαιτη και εθισμένη στην επιδοτούμενη εργασία και άλλες μορφές έμμεσης στήριξης από το κράτος και τους προϋπολογισμούς.

Μπροστά σε αυτά τα αδιέξοδα πρέπει να τονίσουμε ότι η **οικονομική, πολιτική και ιδεολογική σημασία του αφηγήματος της ενεργειακής εξόδου από την κρίση** είναι κεντρική. Η προοπτική ενός ενεργειακού ελντοράντο σε ανατολική Μεσόγειο, Ιόνιο, κτλ., με μεγάλα αποθέματα υδρογονανθράκων, προβάλλει ως διέξοδος και αλλαγή στόχου για την ελληνική οικονομία με γεωπολιτικές συνέπειες που φέρνουν τα στρατηγικά αδιέξοδα του ελληνικού καπιταλισμού σε τροχιά

σύγκρουσης με την ενεργειακά “πεινασμένη” αναδυόμενη τουρκική οικονομία.

Ο χαρακτήρας του ΣΥΡΙΖΑ

Ο σημερινός ΣΥΡΙΖΑ είναι ένας ιδιότυπος πολιτικός σχηματισμός προϊόν διαδοχικών ιστορικών μεταλλάξεων. Ρίζες στην ευρωκομμουνιστική αριστερά του ‘70. Συγκρότηση στο κλίμα της “συναίνεσης” του αρχών του 90. Εξέλιξη σε κόμμα διαμαρτυρίας τη δεκαετία του 2000, με πολλά από τα στοιχεία ριζοσπαστικότητας που άφησε εκτεθειμένα η νεοφιλελευθεροποίηση των παραδοσιακών ρεφορμισμικών μηχανισμών (σοσιαλδημοκρατία) -ένα σημαντικό του τμήμα άλλωστε προήλθε από “συνιστώσες” της αντικαπιταλιστικής αριστεράς σε αναζήτηση πολιτικών ανασυνθέσεων. Εκτίναξη, με τον αριστερό αντιμνημονιακό λαϊκισμό, στο κόμμα που θα νικούσε (και σχετικά εύκολα, με πειθώ και διαπραγμάτευση) τη νεοφιλελεύθερη λιτότητα στην Ευρώπη. Μετά τη λεγόμενη “κωλοτούμπα” του 2015 (και τη διάσπασή του) ο **ΣΥΡΙΖΑ επανήλθε ως οιονεί θεσμικό ευρωπαϊκό κόμμα της κεντροαριστεράς.**

Συγκρότησε μία σημαντική σε μέγεθος ηγεσία του κρατικού μηχανισμού στο εσωτερικό της χώρας αποτελούμενη από τα μέλη του και τις οικογένειές τους, τμήματα του παλιού πασοκικού μηχανισμού, μέχρι και τμήματα της Δεξιάς που μέσω των ΑΝΕΛ πιθανά θα συνεχίσουν την πολιτική τους καριέρα στο ΣΥΡΙΖΑ. Την ίδια ώρα η ηγεσία του συσσωρεύσε ένα τεράστιο “know-how” στη σχέση της με τους διεθνείς θεσμούς, όπως τα όργανα της ΕΕ και το ΔΝΤ. Η κυβέρνηση, σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, έχει όχι ένα αλλά δύο προσυμφωνημένα με τους “θεσμούς” εναλλακτικά σχέδια προϋπολογισμού για το 2019. Αντιστρόφως ανάλογη είναι η παρουσία του σε κινηματικές διαδικασίες και εργατικές συνδικαλιστικές οργανώσεις. Μη μαζικά μπλοκ σε επετειακές κινητοποιήσεις. Παραστάσεις διαμαρτυρίας με λιγοστά στελέχη πίσω από

πανό. Θολή εκπροσώπηση σε επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια. **Κόμμα και (ανασυγκροτημένη) νεολαία οργανώνονται γύρω από τη συμμετοχή στον κρατικό μηχανισμό.** Τα κοινωνικά κανάλια μέσα από τα οποία διοχετεύεται η πολιτική προπαγάνδα του κόμματος είναι, κυρίως, τα κρατικά ΜΜΕ, εφημερίδες εθνικής και τοπικής κυκλοφορίας, αρκετά φιλικά προσκείμενα social media.

Ο ΣΥΡΙΖΑ διατηρεί μια αριστερή ρητορική κατά περίπτωση με αναφορές στον κόσμο της εργασίας και την κοινωνική δικαιοσύνη που τη συνδυάζει ωστόσο με μια **αναθεωρητική ρητορική** όπου το δημοψήφισμα του 2015 χαρακτηρίζεται “διχαστικό” και η υποχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ ως “πατριωτικό καθήκον”. Διατυπώνει έναν τυπικά αντιρατσιστικό φιλομεταναστευτικό λόγο ενώ στην πράξη εφαρμόζει τις σκληρές αντιμεταναστευτικές πολιτικές που απορρέουν από τις συμφωνίες ΕΕ-Τουρκίας και φέρει το μεγαλύτερο κομμάτι **ευθύνης για τη βαρβαρότητα των στρατοπέδων συγκέντρωσης προσφύγων** στα νησιά του Αιγαίου.

Παρολαυτά, ο πολιτικός τόπος στον οποίο αρχικά προσανατολίστηκε ο ΣΥΡΙΖΑ, η ομάδα των σοσιαλιστών στην Ευρώπη, δηλαδή η αστικοποιημένη σοσιαλδημοκρατία, είναι σήμερα σε φάση συρρίκνωσης ή διάλυσης σε ένα φιλελεύθερο κέντρο. Μακρόν και Μέρκελ εκπροσωπούν διαφορετικές προσεγγίσεις στο πρόβλημα της πολιτικής ενοποίησης της ΕΕ, αλλά αν χρησιμοποιήσουμε σαν κριτήριο την παραδοσιακή διάκριση “αριστερά-δεξιά” οι διαφορές τους είναι δυσδιάκριτες. Απέναντι στο παράδειγμα του φιλελεύθερου αντεργατικού Μακρόν ένας μεταρρυθμισμός “διορθώσεων ακροτήτων” χωρίς αμφισβήτηση των “κανόνων” προβάλλει ως εναλλακτική. Η κυβέρνηση Σοσιαλιστών στην Πορτογαλία που στηρίζεται στην κοινοβουλευτική ψήφο ΚΚ και Αριστερού Μπλοκ και πλέον η συμφωνία Σάντσεθ-Ιγκλέσιας στην Ισπανία είναι παραδείγματα αυτού του ασθενικού μεταρρυθμισμού που ωστόσο έχει

κοινωνική απήχηση σε χώρες που δοκιμάστηκαν από σκληρή λιτότητα. Ο ΣΥΡΙΖΑ, αφού αναγκαστικά εφάρμοσε μια σκληρή αντεργατική πολιτική, επιδιώκει τώρα να γίνει “πεδίο προοδευτικών συγκλίσεων” στη νέα περίοδο. Η ελληνική παραλλαγή της “διόρθωσης ακροτήτων”, αν κρίνουμε από τις διακηρύξεις της φετινής ΔΕΘ και τις πληροφορίες για τον προϋπολογισμό, είναι λιγότερο φιλόδοξη. Η κυβέρνηση δεσμεύεται για αύξηση του βασικού μισθού και επάνοδο των συλλογικών διαπραγματεύσεων χωρίς να ορίζει το πότε θα γίνουν. Το σχέδιο για το τέλος των μνημονίων είναι περισσότερο φιλόδοξο στο ιδεολογικό επίπεδο ως προς τον κοινωνικό εταιρισμό του. Ο ΣΥΡΙΖΑ επιδιώκει τη **σύγκλιση με το παπανδρεϊκό ΠΑΣΟΚ** (δια μέσου και του υπαρκτού ΚΙΝΑΛ) **και την καραμανλική Δεξιά** απέναντι στο νεοφιλελεύθερο Μητσοτάκη που στηρίζεται στις ακροδεξιές τάσεις της ΝΔ **σε ένα ιδεολογικό παλίμψηστο από “παλιές καλές ημέρες”**. Η σύγκλιση με το Μίχαλο του ΕΒΕΑ και ο τελευταίος ανασχηματισμός είναι προτυπώσεις αυτού του πλατιού μετώπου. Η καθοριστική ιδεολογική λειτουργία της πολιτικής πρότασης ΣΥΡΙΖΑ για κοινωνική ειρήνευσης, για μέτωπο λογικής και ασφάλειας χωρίς ακρότητες είναι προφανής.

Ρεφορμισμός και σεκταρισμός

Με τα παραπάνω δεν προσυπογράφουμε σε καμία περίπτωση την υστερική δαιμονοποίηση της σημερινής ηγεσίας του ΣΥΡΙΖΑ από τους παλιούς συμμάχους της, που θεωρούν ότι η σημερινή εξέλιξη είναι απλά προδοσία του παλιού καλού ΣΥΡΙΖΑ. Είναι σαφές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ακόμη και σήμερα δεν είναι ένα νεοφιλελεύθερο κόμμα όπως τα κόμματα της δεξιάς. Κατέληξε να εφαρμόζει μια από τις σκληρότερες νεοφιλελεύθερες πολιτικές υποχρεωτικά στις σημερινές συνθήκες του ελληνικού καπιταλισμού χάρη στη ρεφορμιστική του λογική διαχείρισης του συστήματος, όχι εναντίον της. Όσοι λένε ότι ήδη από το

καλοκαίρι του 2015 ο ΣΥΡΙΖΑ δεν συνιστά ρεφορμισμό, έχουν απλά μια ρομαντική θεώρηση του ρεφορμισμού. Η εμπειρία της διαχείρισης ενός μνημονίου και της αφομοίωσης στους κρατικούς και υπερκρατικούς θεσμούς δεν είναι ουδέτερη, είναι μια διαδικασία μετάλλαξης. Ειδικά, η σχέση του ΣΥΡΙΖΑ με τον κόσμο της εργασίας είναι έμμεση, εκλογική. Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι τελείως μειοψηφικός μέσα στο οργανωμένο εργατικό κίνημα. Στο πλαίσιο αυτό μια τυπική ανάλυση, που θα απέδιδε ένα ταυτοτικό χαρακτηρισμό, όπως πχ τον κλασικό μαρξιστικό χαρακτηρισμό “αστικό-εργατικό” κόμμα, δεν λύνει το πρόβλημα. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει υπηρετήσει την αστική τάξη αλλά δεν είναι κόμμα της. Μιλάει στο όνομα του κόσμου της εργασίας αλλά δεν έχει στέρεη εργατική βάση. **Καμιά αυτόματη μηχανική εφαρμογή της λογικής του ενιαίου μετώπου δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε αυτές τις συνθήκες. Αλλά ούτε και το αντίθετο**, που θα ήταν π.χ. μια εκ των προτέρων δέσμευση να μην προχωρήσουμε ποτέ υπό οποιουδήποτε όρους σε οποιαδήποτε συνεργασία, κριτική υποστήριξη, κοινή δράση με το ΣΥΡΙΖΑ ή με τμήματά του γιατί είναι αμετάκλητα αστικός ο χαρακτήρας του. Αυτός ο σεκταρισμός, τυπικός στις αναλύσεις ενός μεγάλου τμήματος της αριστεράς πέρα από το ΣΥΡΙΖΑ, υιοθετείται από την πλειοψηφία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος σήμερα. Υποτιμά το πρόβλημα της εκπροσώπησης της πλατιάς πλειοψηφίας της εργατικής τάξης εντός του συστήματος (καθώς και στους συγκεκριμένους της, οικονομικούς και κοινωνικούς, αγώνες) και τη συνεχή επανεμφάνιση ηγεμονικών μεταρρυθμιστικών ρευμάτων, ακόμη και σε μια εποχή που το σύστημα αδυνατεί να προβεί σε συστηματικές παραχωρήσεις.

Μια αμφίδρομη κίνηση ριζοσπαστικοποίησης και ενσωμάτωσης ανάμεσα σε φιλελεύθερη σοσιαλδημοκρατία και “ριζοσπαστική αριστερά” είναι εμφανής ιδιαίτερα σε περίοδο της κρίσης πολιτικής εκπροσώπησης της εργατικής τάξης. Τελευταία παραδείγματα

είναι το φαινόμενο Σάντερς στις ΗΠΑ και η στροφή του εργατικού κόμματος στη Βρετανία. Ριζοσπαστικοποιήσεις και πρωτόλειες αντικαπιταλιστικές αναζητήσεις περνούν μέσα από εργατικά κόμματα που θεωρούνταν μεταλλαγμένα (μπλερικό Εργατικό Κόμμα) ή από πτέρυγες κομμάτων που δεν χαρακτηρίζονται καν εργατικά (Δημοκρατικοί στις ΗΠΑ). Είτε ο ΣΥΡΙΖΑ επιβιώσει ως κόμμα εξουσίας στην περίοδο πολιτικής αναδιάταξης που έχουμε μπροστά μας είτε όχι, υπάρχει χώρος για έναν πόλο των ταξικών συμφερόντων της εργατικής τάξης μέσα στο σημερινό αστικό πολιτικό σύστημα.

Η αναβάπτιση του νεοφιλελευθερισμού

Μια από τις πρώτες ιδεολογικές συνέπειες από το ξεφούσκωμα του αντιμνημονιακού αφηγήματος, ήταν η εκλογή στην ηγεσία της ΝΔ ενός αναμφισβήτητου οπαδού του οικονομικού φιλελευθερισμού όπως ο Κυριάκος Μητσοτάκης, παρά το στιγματισμό του από τη σύγκρουσή του με τους δημόσιους υπαλλήλους την εποχή που επιχειρούσε να εφαρμόσει την “αξιολόγηση” ως υπουργός Εσωτερικών. Η ΝΔ πέρασε από μια αμυντική συναινετική γραμμή στην αντεπίθεση σε όλα τα μέτωπα. Η βασική ατζέντα στο πρόγραμμα του κόμματος υπό τον Κυριάκο Μητσοτάκη περιστρέφεται γύρω μια γενικευμένη φορολογική τόνωση της επιχειρηματικότητας με πιο ισχυρό παράδειγμα την πρόταση για μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων από ένα μέσο όρο 40% στο 24%. Ο έλληνας Τραμπ ξεπερνά ακανθώδη ζητήματα, όπως αυτό της ρευστότητας, της ενεργού ζήτησης και της δημοσιονομικής πίεσης από τη μείωση των φόρων, με μια θεωρητική αντικατάσταση των υψηλών δημοσιονομικών πλεονασμάτων με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 4%, ικανούς να δημιουργήσουν 600.000 θέσεις εργασίας ήδη από τα πρώτα χρόνια μιας σωτήριας κυβέρνησης της ΝΔ. Η αυτορρύθμιση της ελεύθερης αγοράς συναντά ένα είδος πολιτικού βολонταρισμού. Η ιδεολογική

υπεράσπιση της οικονομίας του κέρδους “ως πηγής πλούτου”, “κινητήριας δύναμης της οικονομίας”, “πηγής δημιουργικότητας”, γίνεται με emphaticό τρόπο για πρώτη φορά στον πολιτικό λόγο της Δεξιάς ίσως από την εποχή της πρωθυπουργίας του πατέρα του. Όλα αυτά συνεπάγονται τη λογική του “λιγότερου κράτους” αλλά όχι με την απολογητική ρητορεία της μνημονιακής περιόδου ότι για όλα φταίει “το υδροκέφαλο δημόσιο” και “οι τεμπέληδες δημόσιοι υπάλληλοι”. Η έμφαση μετατοπίζεται στο “περισσότερος ιδιωτικός τομέας”.

Ισχυρή “ελεύθερη οικονομία” είναι ο ένας βραχίονας της πολιτικής της ΝΔ του Κυριάκου Μητσοτάκη. Ο άλλος είναι η ρητορική της ασφάλειας. Ο πρώτος επιχειρεί να συντάξει το φιλελεύθερο κέντρο με τη ΝΔ, ο δεύτερος να επανασυσπειρώσει τη συντηρητική δεξιά βάση του κόμματος και να διεισδύσει στο ακροατήριο της άκρας δεξιάς. Ο πολιτικός λόγος τάξης και ασφάλειας που εκφράζεται από τον Κυριάκο Μητσοτάκη δεν συνιστά απλά παραχώρηση στην άκρα δεξιά και χάιδεμα των συντηρητικών αντανakλαστικών μεσαίων στρωμάτων. Είναι επιθετική εκδοχή του σχεδίου τόνωσης της επιχειρηματικότητας σε περιοχές, όπως τα πανεπιστήμια και η πόλη. Η αποφασιστική κατασταλτική παρέμβαση σε αυτές τις “ζώνες ανομίας” συνοδεύει τα σχέδια για ιδιωτικά πανεπιστήμια ή πανεπιστήμια συνδεδεμένα με την αγορά, καθώς και το επιδοτούμενο σχέδιο αστικής ανάπλασης που προωθεί η ΝΔ ως απάντηση στην κρίση του κατασκευαστικού κλάδου. Ο επιθετικός, ρεβανσιστικός, αντισυναινετικός πολιτικός λόγος του Μητσοτάκη έχει συσπειρώσει ένα μεγάλο τμήμα της παραδοσιακής βάσης της ΝΔ, τη μεσαία τάξη, και διεισδύει στο φιλελεύθερο κέντρο που στάθηκε απέναντι στο κίνημα αντίστασης την περίοδο του δημοψηφίσματος. Για να δημιουργήσει όμως ένα συνασπισμό εξουσίας η ΝΔ πρέπει να εκτείνει οριακά την επιρροή της σε στρώματα που είχαν πολωθεί προς τα αριστερά την προηγούμενη περίοδο, όπως μια μεγάλη

μερίδα της βουβής μάζας των ανέργων / εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα. Γι' αυτό το σκοπό ο Μητσοτάκης ανακοινώνει μέτρα ενός "κοινωνικού δικτύου προστασίας" στις πολιτικές εξαγγελίες του (π.χ. αύξηση του επιδόματος ανεργίας και του αριθμού των δικαιούχων) κατά αντιστοιχία με την επιδοματική πολιτική που είναι ήδη σε ισχύ και έντεχνα επιχειρεί **να συνδέσει την επιδοματική πολιτική με ένα φιλελεύθερο οικονομικό προσανατολισμό** (επιδότηση των οικογενειών που πάνε τα παιδιά τους σε ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς).

Ο νεοφιλελευθερισμός είχε απαξιωθεί στην Ελλάδα κυρίως λόγω των συνεπειών του. Κάποιες από τις ιδεολογικές του προϋποθέσεις (ανίκανο κράτος, τεμπέληδες δημόσιοι υπάλληλοι, αναχρονιστικές συνθήκες στα πανεπιστήμια, κοκ) είχαν γίνει αποδεκτές στον ένα ή τον άλλο βαθμό από πλατιά στρώματα της ελληνικής κοινωνίας. Η ιδεολογική αποδοχή του έπεσε στο ναδίρ γύρω στην εποχή του δημοψηφίσματος. **Η επιλογή Μητσοτάκη συνιστά την ιδεολογική αντεπίθεση του νεοφιλελευθερισμού σε συνθήκες απονομιμοποίησης της αριστερής εναλλακτικής.** Σύμμαχός του είναι η ιδεολογική διάλυση που αφήνει πίσω του το ξέφτισμα του αντιμνημονιακού λόγου. Αντίπαλός του η νωπή μνήμη της διαχείρισης της εξουσίας από τη ΝΔ και το ταξικό ένστικτο των εργαζομένων.

Η Αριστερά

Δεν υποστηρίζουμε ότι μπορεί ανά πάσα στιγμή να συγκροτηθεί ένας αριστερός κοινωνικός συνασπισμός εξουσίας σαν κι αυτόν που έφερε το ΣΥΡΙΖΑ από τα μεταίχμιο της κοινοβουλευτικής παρουσίας (3%) στην κυβέρνηση της χώρας: η πάλη των τάξεων δεν βγαίνει από το τσεπάκι των πολιτικών οργανώσεων. Το αντίθετο συμβαίνει και οι ευθύνες των τελευταίων είναι στην κατανόηση των δυναμικών της. Το ερώτημα που μπαίνει είναι ακριβώς ο υποκειμενικός απολογισμός μας (της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, της

ΑΝΤΑΡΣΥΑ, της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος, ...) στο πώς ένα εργατικό κίνημα και μια εργατική τάξη, με ισχυρό αντικαπιταλιστικό δυναμικό αγωνιστών μάλιστα, με τεράστιες κινητοποιήσεις, δεν κατάφερε να ανακόψει και να ανατρέψει την επίθεση του καπιταλισμού στην Ελλάδα σε όλη την περίοδο (2008 ως σήμερα). Η επεξεργασία αυτή (και τα πολιτικά της συμπεράσματα) μένει να γίνει, όμως πρέπει να αρνηθούμε εκ των προτέρων τις ταυτολογικές ερμηνείες του τύπου ο καπιταλισμός είναι ισχυρός, οι ρεφορμιστές πρόδοσαν, κλπ., γιατί αποπροσανατολίζουν και από τα σημερινά μας καθήκοντα.

Πιο συγκεκριμένα μάλιστα, οι πολιτικές δυνάμεις στα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ (ΚΚΕ, ΛΑΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ), ανεξάρτητα από τις θέσεις και τη στάση απέναντι στο ΣΥΡΙΖΑ από την εποχή της δημιουργίας του μέχρι και τη "συνθηκολόγηση" του 2015, βιώνουν ένα κοινό αδιέξοδο: την **ιστορική αποτυχία να εκμεταλλευτούν το κενό που αφήνει η δεξιά μετατόπιση του ΣΥΡΙΖΑ** και να οικοδομήσουν έναν "εναλλακτικό" αριστερό πόλο.

α. Το ΚΚΕ ξεπεράστηκε από το ΣΥΡΙΖΑ στη διάρκεια του κινήματος αντίστασης της περιόδου 2009-2015 λόγω της ηττοπάθειάς του και της αδυναμίας του να παίξει πρωτοπόρο ηγετικό ρόλο. Στο δημοψήφισμα κινδύνεψε με διάσπαση για πρώτη φορά από τη μαζική αποστασία της βάσης του. Η στροφή του ΣΥΡΙΖΑ στη διαχείριση του μνημονίου επέτρεψε την περιορισμένη ανασυγκρότηση του κόμματος, αλλά η απήχησή του έξω από τις γραμμές των οργανωμένων μελών του είναι αναιμική. Ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ "είπε ψέμματα" στους εργαζομένους για να θυμηθούμε ένα παλιό σύνθημα του κόμματος και το ΚΚΕ τους είχε προειδοποιήσει, οι εργαζόμενοι και εργαζόμενες αντιμετωπίζουν το ΚΚΕ με αδιαφορία ή συγκατάβαση. Το ΚΚΕ είναι το κόμμα με τη μεγαλύτερη συμμετοχή στρατευμένων μελών, διατηρεί ρίζες στη βιομηχανική εργατική τάξη (μεταλλουργία, μεταποίηση), διαθέτει σχετικά μαζική νεολαία και τα μεγαλύτερα μπλοκ στις διαδηλώσεις. **Ούτε μια στιγμή, όμως, τα τρία χρόνια της**

κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, το ΚΚΕ δεν απείλησε με τις κινήσεις του την πολιτική της κυβέρνησης και το μνημόνιο. Συμβολικές ενέργειες, κομματικές παρελάσεις, τελετουργικές απεργίες. Η αυτοαναφορικότητά του τρέφεται από φεστιβάλ και επετειακές συναυλίες που οργανώνει με συστηματική ευλάβεια. Το πιο καινούργιο στοιχείο στην πολιτική του ΚΚΕ είναι η επιστροφή σε ένα ξεφτισμένο πλέον αντιιμπεριαλισμό / αριστερό πατριωτισμό. Οι κινητοποιήσεις για την ιμπεριαλιστική “σφαγή” στη Συρία δεν αποτελούν μόνο καρικατούρα των ένδοξων ημερών του τη δεκαετία του ‘90 (Οτσαλάν, νατοϊκός βομβαρδισμός της Σερβίας, επίσκεψη Κλίντον, κοκ). Δικαιώνουν την πραγματική και συνεχιζόμενη σφαγή των Συρίων από το καθεστώς Άσαντ και τη ρώσικη στρατιωτική μηχανή για την οποία δεν έχει κολλήσει ούτε μία αφίσα. **Το ΚΚΕ λοιπόν έμμεσα προσχωρεί στον αντιδυτικό καμπισμό τασσόμενο με αντιδραστικά καθεστώτα.**

Ακόμη χειρότερη είναι η στάση του απέναντι στη συμφωνία των Πρεσπών όπου η “νατοϊκή συμφωνία” καταγγέλλεται ως “νατοϊκή” αλλά και κυρίως γιατί “ρίχνει νερό στο μύλο του αλυτρωτισμού των γειτόνων μας”. Όσο το ΚΚΕ αισθανόταν ότι απειλούνταν από άλλες δυνάμεις της πατριωτικής αντιιμπεριαλιστικής αριστεράς στη διάρκεια των αντιμνημονιακών αγώνων κατέφευγε σε μια κούφια αντικαπιταλιστική ρητορεία. Τώρα, που κανένας από τους υπαρκτούς σχηματισμούς δεν αμφισβητεί την ηγεμονία του στην αριστερά, επανακάμπτει στη μήτρα του αντιιμπεριαλιστικού πατριωτισμού.

β. Η ΛΑΕ απέτυχε αναμφισβήτητα και, πιθανά, αμετάκλητα στην πραγματοποίηση του ιδρυτικού της λόγου ύπαρξης: να συγκρατήσει την αριστερή πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ στη βάση της “συνέχειας” του κόμματος και να εκφράσει την κοινωνική συμμαχία που πίστεψε τις υποσχέσεις για ανατροπή των μνημονίων και εναπόθεσε τις ελπίδες της για ξεπέραςμα της κρίσης στην Αριστερά. **Η ΛΑΕ είναι ένα καταδικασμένη ως αναβιωτικό εγχείρημα,** ακόμη κι εκεί που

σχετικώς πάει καλά. Αποτέλεσε τη ραχοκοκαλιά των κινητοποιήσεων για τους πλειστηριασμούς στις οποίες συσπείρωσε προσωρινά τη σκορπισμένη βάση της σε ένα συγκεκριμένο στόχο. “Κανένα σπίτι στα χέρια τραπεζίτη” όπως τον παλιό καιρό, αλλά η ΛΑΕ δεν μπορεί να εγγυηθεί κυβερνητική πολιτική λύση στο πρόβλημα των κόκκινων στεγαστικών δανείων.

Η διατήρηση μιας βαριάς αντιμνημονιακής φιλολογίας, προπάντων από την πλειοψηφική τάση του Αριστερού Ρεύματος και της ιστοσελίδα του “Ισκρα”, μοιάζει ως “επανάληψη” ενός έργου που παίχτηκε. **Η Πρωτοβουλία “1-1-4”,** η νέα πολιτική ομπρέλα όλων εκείνων που η ΛΑΕ δεν κατάφερε να εντάξει οργανικά, **είναι ένα φάντασμα λαϊκού μετώπου,** σε εθνικό ή και εθνικιστικό άξονα, είναι η “δημοκρατική συμπαράταξη της αριστεράς με το κέντρο” που παίζεται ως φάρσα το 2018.

Πιο ανησυχητικό δείγμα πολιτικού καιροσκοπισμού είναι η **μετατροπή** της ΛΑΕ σε **πρακτορείο των ρωσικών συμφερόντων** στην Ελλάδα που φτάνει μέχρι την υποστήριξη στη ρωσική παρέμβαση στα εσωτερικά της χώρας και την καταγγελία του Φαναρίου για την αναγνώριση της “σχισματικής” και “πραξικοπηματικής” Ουκρανικής Εκκλησίας ενάντια στις επιθυμίες της Μόσχας. Η κλασική στρατοπεδική λογική (ευθυγράμμιση με Σοβιετική Ένωση, Κίνα, Αλβανία κτλ) υπέτασσε τα κομμουνιστικά κόμματα στις καπιταλιστικές χώρες στην κρατική εξωτερική πολιτική των υποτιθέμενων “σοσιαλιστικών φάρων” πολύ συχνά σε βάρος των συμφερόντων των εργαζομένων στις ίδιες τους τις χώρες και με τραγικές συνέπειες. Οι “σοσιαλιστικές πατρίδες” όμως ανήκαν, θεωρητικά τουλάχιστο, σε ένα διαφορετικό κοινωνικό στρατόπεδο. Ο καμπισμός τύπου ΛΑΕ είναι μια άθλια υποκατάσταση του ψυχροπολεμικού “σοσιαλιστικού στρατοπέδου” από σάπια νεοϊμπεριαλιστικά καθεστώτα και τους συμμάχους τους στο όνομα της πάλης κατά του

κλασικού δυτικού (αμερικανικού και ευρωπαϊκού κυρίως) ιμπεριαλισμού.

γ. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως μέτωπο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς επιβιώνει ως εκλογικό “brand name” που δεν συσσωρεύει δυνάμεις και δεν αποτελεί αποτελεσματικό αντιπολιτευτικό πόλο στα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ. Αδράνεια, αποσυσπείρωση και αδυναμία χάραξης ενός κοινού (μεταξύ των βασικών τάσεων του εγχειρήματος) πολιτικού προσανατολισμού στο φόντο της γενικής απογοήτευσης από την ήττα του κινήματος χαρακτηρίζουν την εσωτερική του ζωή και την κοινωνική του παρέμβαση. Το “ηθικό πλεονέκτημα” της ΑΝΤΑΡΣΥΑ (“δεν ξεπούλησε το κίνημα και δεν διαχειρίστηκε το σύστημα”) είναι υπαρκτό όπως και η “έξωθεν καλή μαρτυρία” αγωνιστικότητας. Ωστόσο, το ΚΚΕ και η ΛΑΕ επικαλούνται εξίσου τα δικά τους “ηθικά πλεονεκτήματα” και πειστήρια αγωνιστικότητας. Αλλά τα ηθικά πλεονεκτήματα δεν φτάνουν. Χρειάζεται πρόγραμμα, μαζικότητα, οργανωμένη παρέμβαση, συνέπεια στην παρέμβαση, ζωντανή εσωτερική ζωή. Όλα αυτά απουσιάζουν δραματικά από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ που πηγαίνει υπνωτισμένη από συνδιάσκεψη σε συνδιάσκεψη, όπου οι τάσεις δίνουν τη μάχη της καταγραφής για να αποχωριστούν την επόμενη μέρα. Στο νέο πολιτικό τοπίο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και του τέλους του αντιμνημονιακού αφηγήματος, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ απώλεσε τον “αντιμνημονιακό μπούσουλα” της προηγούμενης περιόδου μαζί με τις άλλες δυνάμεις της αριστεράς. Μετά τις πρόσφατες αποχωρήσεις από το ΝΑΡ, το εγχείρημα μοιάζει ολοένα και λιγότερο συνεκτικό. Η προηγούμενη “πλειοψηφία” διαλύθηκε και στη θέση της ένας βάλτος άλυτων αντιφάσεων έχει εγκατασταθεί.

- Η “Μετάβαση”, κίνηση ανένταχτων, ενισχυμένη από συντρόφους / ισες που αποχώρησαν από το ΝΑΡ, αύξησε τις δυνάμεις της. Η πολιτική της, ουσιαστικά σύμπλευσης με τη ΛΑΕ, είναι από τη δική μας σκοπιά μια δεξιόστροφη πολιτική, όχι γιατί βλέπει την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως μεταβατικό

πολιτικό εγχείρημα προς μια άλλη πολιτική ενότητα, ούτε γιατί επιδιώκει ένα ευρύτερο εκλογικό μέτωπο με τη ΛΑΕ, αλλά γιατί επιδιώκει αυτούς τους στόχους σε μια πολιτική και προγραμματική βάση παρόμοια με εκείνη της ΛΑΕ, ένα αντιιμπεριαλιστικό πατριωτικό μέτωπο. Μια τέτοια ενότητα θα πραγματοποιούνταν πάνω στις χειρότερες παραδόσεις της ελληνικής αριστεράς.

- Η πλειοψηφούσα τάση του σημερινού ΝΑΡ με τους μικρούς συμμάχους της: συνένοχη της μετωπικής φιλολογίας και συνοδοιπόρος σε σχήματα-γέφυρες με την αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ (μέρος των οποίων κατέληξε στη σημερινή ΛΑΕ) σχεδόν για μια επταετία, κλώτσησε τη στιγμή που η αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ εμφανίστηκε ως πολιτικά αυτόνομη και με τη φιλοδοξία να εκφράσει προνομιακά το “όχι” στο δημοψήφισμα. Ήταν ξαφνική ανάκτηση της ιδεολογικής καθαρότητας ή ηγεμονισμός; Η αδυναμία συγκρότησης ενός κοινού εκλογικού μετώπου το ‘15 έβαλε το ΝΑΡ σε παρατεταμένη εσωτερική κρίση που εκτονώθηκε με τις πρόσφατες αποχωρήσεις. Η σημερινή γραμμή της οργάνωσης μοιάζει σαν επαναφορά στο σεκταρισμό της δεκαετίας του ‘90, με πιο χτυπητή την επανεμφάνιση μιας σεκταριστικής γραμμής στο εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα.

- Το ΣΕΚ, με ήξεις-αφίξεις στο ζήτημα της συνεργασίας ΑΝΤΑΡΣΥΑ με ΛΑΕ την προηγούμενη περίοδο, μονομερείς επιλογές και πρωτοβουλίες και ανταγωνιστική λογική των “μετωπικών” του κινήσεων, συνεχίζει να αντιμετωπίζει την ΑΝΤΑΡΣΥΑ σαν μια συμμαχία α λα καρτ. Η σχέση του ΣΕΚ με τους άλλους με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ και όλων με το ΣΕΚ παίρνει ένα μόνιμο κουραστικό μικροπολιτικό χαρακτήρα.

Στο φως όλων των παραπάνω, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ παρουσιάζεται σαν μέρος της κρίσης της αριστεράς παρά σαν πεδίο ανασυγκρότησής της.

Ποια πολιτική οικοδόμησης;

Η αντιπολιτευτική πλατφόρμα που κατατέθηκε στη συνδιάσκεψη του 2016 έβλεπε ένα “μακροχρόνιο” καθήκον ανασυγκρότησης της επαναστατικής αριστεράς και, γενικά, τα καθήκοντα της περιόδου ως πρωτότυπα και όχι μια απλή προέκταση της προηγούμενης. Ας δούμε πρώτα τι έλεγε η πλειοψηφία.

Ο χαρακτήρας της περιόδου

Οι κατευθύνσεις της σημερινής πλειοψηφίας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος βασίστηκαν και βασίζονται σε τρία αλληλένδετα λάθη στην εκτίμηση και την εξαγωγή πολιτικών συμπερασμάτων για την περίοδο.

1. Στη σημερινή κρίση του συστήματος οι επαναστάτες και επαναστάτριες έχουν την άμεση δυνατότητα να παρέμβουν αυτόνομα με το πρόγραμμά τους και να οικοδομήσουν προνομιακά μαζικές επαναστατικές οργανώσεις πέρα και σ’ αντιπαράθεση με το νέο και παλιό ρεφορμισμό, σχέδια ανασύνθεσης, “πλατιά” κόμματα αντιλιτότητας, κτλ. Η ανάλυση αυτή είναι κοινός παρονομαστής της διεθνούς πολιτικής συνομάδωσης στην οποία η πλειοψηφούσα τάση της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος ανήκει και κατά καιρούς συνοδεύεται από αφηρημένες “αντικειμενίστικες” (η κρίση αντικειμενικά οδηγεί σε επαναστατικές κρίσεις) και “καταστροφιστικές” θεωρήσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Το ίδιο το παράδειγμα της πλειοψηφίας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος και των διεθνών συμμάχων της, η αριθμητική ανάπτυξη και η πολιτική επιρροή τους, αποτελεί την απόλυτη κατάρριψη αυτής της εκτίμησης. Οι αφηρημένες θεωρήσεις πρέπει να δοκιμάζονται στο φως της εξέλιξης της πραγματικής ταξικής πάλης.

2. Ειδικά για την Ελλάδα, η πλειοψηφία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος απέτυχε να αναγνώσει την αλλαγή της συγκυρίας μετά το δημοψήφισμα του 2015, τη σταθεροποίηση του πολιτικού συστήματος και την αναμφισβήτητη υποχώρηση

της ταξικής πάλης, να αντιμετωπίσει δηλαδή ως σοβαρή την ήττα του κινήματος. Προετοιμαζόταν για επανάληψη εξεγερσιακών γεγονότων (λαϊκές συνελεύσεις, καταλήψεις, κτλ) και μάλιστα απεύθυνε κατηγορίες για ηττοπάθεια και πεσιμισμό σ’ άλλες δυνάμεις που ένοιωθαν ή, ακόμη περισσότερο, ανέλυσαν την αλλαγή της περιόδου.

3. Η ανικανότητα αναγνώρισης των νέων δεδομένων φυσικά οδήγησε σε λαθεμένα πρακτικά συμπεράσματα. Προτεραιότητα της πλειοψηφίας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος υπήρξε η οικοδόμηση της επαναστατικής πτέρυγας μέσα στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ (Πρωτοβουλία για μια Επαναστατική και Αντικαπιταλιστική ΑΝΤΑΡΣΥΑ) ως το μοναδικό συγκεκριμένο βήμα στην οικοδόμηση του επαναστατικού κόμματος το οποίο δηλωνόταν ρητά στις αποφάσεις της προηγούμενης συνδιάσκεψης. Πέρα από τις διαδικασίες οργάνων και τις συνδιασκέψεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ο απολογισμός του εγχειρήματος είναι οριακά μηδενικός. Συνιστά μια πλατφόρμα καταγραφής στις εσωτερικές εκλογές της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά όχι μια διαδικασία επαναστατικής οικοδόμησης. Πρακτική ασήμαντη συμβολή στην ταξική πάλη ειδικά αν αναμένονταν “εξεγερσιακά” φαινόμενα.

Η πλειοψηφία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος, πέφτοντας ολοσχερώς έξω στις εκτιμήσεις της, αναγνωρίζει πλέον την υποχώρηση αλλά συνεχίζει να επιμένει ότι αλλαγή της κατάστασης μπορεί να επέλθει “γρήγορα”, το κίνημα να ανέβει ξανά όπως την περίοδο 2009-2013 γιατί η κρίση δεν έχει τελειώσει. Η κρίση δεν έχει τελειώσει και ούτε θα τελειώσει σύντομα αλλά στη διάρκεια της οι ιδεολογικοί και πολιτικοί συσχετισμοί έχουν μεταβληθεί άρδην σε βάρος των εργαζομένων. Πρέπει να παρακολουθούμε την κοινωνική εξέλιξη χωρίς φαντασιώσεις και αυτοτροφοδοτούμενες προσδοκίες. Η εκτίμηση για γοργή μεταβολή στην ταξική πάλη με ανάγκη ταχύρρυθμης επαναστατικής εκπαίδευσης στελεχών για την αμέσως επόμενη περίοδο επιδέχεται κριτικής με αυστηρούς

χαρακτηρισμούς. Θα αρκεστούμε να πούμε ότι θα είναι αυστηρή η πραγματικότητα για τους εμπνευστές της, όπως ήταν για τους ισχυρισμούς για “νίκες του κινήματος” στη συνδιάσκεψη του 2016.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα, βέβαια, αυτής της ανάλυσης δεν είναι το οργανωτικό, είναι το πολιτικό. Γιατί οδηγεί σε αφηρημένες και ανώδυνες τοποθετήσεις απέναντι στα επίδικα της πάλης των τάξεων -με αντίστοιχες επιπτώσεις στον τύπο “στελεχοποίησης”. Η επικέντρωση σε έναν ανταγωνισμό υποτιθέμενα καθαρότερων ή επαναστατικότερων εκφραστών της τάξης, πέραν της υλοποίησης μιας ιδιαίτερα δεξιάς αντίληψης για την πολιτική (καθώς υιοθετεί το μοντέλο των “λεσχών” της αστικής επανάστασης, ως αν η χειραφέτηση να μην ήταν έργο των ίδιων των εργαζομένων) οδηγεί σε υπεκφυγές σε σχέση με τη συγκεκριμένη πάλη και τις ανάγκες των μαζών. Ένα πρόσφατο παράδειγμα το είδαμε στην άρνηση τοποθέτησης απέναντι στα επίδικα ζητήματα σε σχέση με την λεγόμενη “συμφωνία των Πρεσπών” (δηλαδή να στη μακεδονική εθνότητα, να στη μακεδονική γλώσσα, να στην αναγνώριση του κράτους), με αφηρημένη και ανώδυνη προσαρμογή στο σταλινογενή εθνικισμό των “εταίρων” μας, μέσω της επίκλησης ενός γενικού δικαιώματος στην αυτοδιάθεση.

Αντικαπιταλιστική αριστερά

Η αντιπολιτευτική πλατφόρμα το 2016 διαπίστωνε την κρίση του εγχειρήματος της ANTAPΣYA ως απόπειρας επαναστατικής / αντικαπιταλιστικής οικοδόμησης και έβλεπε το μέλλον της πολιτικής οικοδόμησης μαζί με αυτή και πέρα από αυτή. “Οι ήττες και οι απογοητεύσεις είναι αρνητικός αντικειμενικός παράγοντας για νέες πολιτικές αποκρυσταλλώσεις στην επαναστατική πρωτοπορία. Η κυρίαρχη τάση είναι αυτή της ατομικοποίησης και του κατακερματισμού, που δεν καταπολεμείται απλά με βολонταρισμό και σχέδια επί χάρτου. Ωστόσο, τα πραγματικά

πρωτοπόρα τμήματα της εργατικής τάξης, της νεολαίας και των κοινωνικών κινήματων σήμερα είναι πολύ μεγαλύτερα από εκείνα προηγούμενων δεκαετιών και αποφασιστικά πολύ ευρύτερα από την ANTAPΣYA χωρίς να υποτιμούμε τα χιλιάδες μέλη της, και αυτά ακόμη με τα οποία σήμερα διαφωνούμε.”

Αν περιγράφαμε το 2016 την ANTAPΣYA σαν ένα εκλογικό brandname, σήμερα μπορούμε να πούμε ότι βρίσκεται σε κατάσταση μόνιμης πολιτικής limbo με αναφορά στην αυτόνομη πολιτική παρέμβασή της. Προτάσεις, σχετικές με την ανάγκη διεύρυνσης του εγχειρήματος, του τύπου “αν θέλετε ελάτε σε μας” και επικλήσεις “ηθικών πλεονεκτημάτων” υποτιμούν το πρόβλημα και δεν ανταποκρίνονται σε κάποια πραγματικότητα. **Το πρόβλημα είναι ότι η ANTAPΣYA σε μια μοναδικά πρόσφορη συγκυρία έχει χάσει την ιστορική ευκαιρία να υποδεχτεί τα κομμάτια που έχουν σπάσει από το ρεφορμισμό, να κερδίσει επιρροή σε πλατιά κοινωνικά στρώματα ως μια οργανική τους έκφραση.** Η ANTAPΣYA σήμερα δεν διαθέτει ουσιαστική πολιτική ενότητα, κινηματική παρέμβαση και την πολιτική βούληση για να κινητοποιήσει τους αγωνιστές και τις αγωνίστριές της, πολλώ μάλλον δεν προσελκύσει δυνάμεις έξω από αυτή. Η καλή “έξωθεν μαρτυρία” δεν μπορεί να υποκαταστήσει εγγενή ουσιαστικά ελλείμματα. Ο αντικαπιταλιστικός αστερισμός εντός και εκτός ΛΑΕ (Αναμέτρηση, Ανασύνθεση-ONPA, APK, Δικτύωση, Κόκκινο Νήμα) αποτελείται από δυνάμεις με “θολό” προσανατολισμό και μεταβατικό χαρακτήρα. Οι περισσότερες ωστόσο δείχνουν να έχουν επίγνωση αυτού του γεγονότος. Το επιχείρημα ότι το πολιτικό σχέδιο της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος είναι έτοιμο και περιμένει απλά τους άλλους να προσέλθουν σ’ αυτό δείχνει έλλειψη επίγνωσης του πραγματικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η ANTAPΣYA.

Διεθνιστικός πόλος

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν είναι επαρκής σαν “αντικαπιταλιστικό μέτωπο” στην περίοδο γιατί απλά δεν αναπτύσσει ορατή δράση στην κοινωνία και δεν συσσωρεύει δυνάμεις. Από την άλλη πλευρά, οι προοπτικές μιας εσωτερικής διαφοροποίησης, που θα έδιναν τη δυνατότητα για ένα νέο επαναστατικό πολιτικό μόρφωμα με μια πολύ μεγαλύτερη πολιτική συμφωνία είναι δραστικά περιορισμένες. Η ΠΕΕΑ απέδειξε ότι δεν έχει δυνατότητες οικοδόμησης και η νέα στροφή του NAP μετά την αποχώρηση της δεξιάς πτέρυγας το ενισχύει απέναντι σε αριστερές κριτικές τουλάχιστο για το επόμενο διάστημα. Η μόνη ρεαλιστική δυνατότητα είναι η σύγκλιση γύρω από το σημερινό NAP μετά τη διάσπασή του, με κίνδυνο η σύγκλιση να γίνει πάνω σε μια κοινή νεοσεκταριστική πολιτική. Υπάρχουν άλλοι ανεξάρτητοι αγωνιστές / ανεξάρτητες αγωνίστριες στο εσωτερικό της ΑΝΤΑΡΣΥΑ για μια πολιτική οικοδόμηση στα “αριστερότερα” υπαρκτών οργανώσεων εντός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ; Δεν υπάρχει τέτοια προοπτική αυτή την περίοδο. Η ΤΠΤ υποστηρίζει ένα περιεκτικό, διαφορετικό πολιτικό σχέδιο συγκρότησης που περιλαμβάνει τις θολές αντικαπιταλιστικές και διεθνιστικές δυνάμεις γιατί βλέπει αντικειμενικά μεγαλύτερα περιθώρια ιδεολογικής και πολιτικής σύγκλισης μαζί τους απ’ ό,τι με τις μεγαλύτερες τάσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Ωστόσο οι δυνάμεις αυτές είναι μόνο εν μέρει απελευθερωμένες από την αδράνεια του παρελθόντος.

Η περίοδος θέτει δύσκολα και αντιφατικά καθήκοντα τα οποία δεν υπηρετούνται από διάθεση απολογητικής και πολιτικό ρεβανσισμό.

ΤΠΤ, 16/10/2018

[1] Δε χρειάζεται εδώ να ξαναπιάσουμε τις αναλύσεις για την παγκόσμια γεωπολιτική, που τις επιβεβαιώσαμε στο παγκόσμιο συνέδριο, βλ. “[4η Διεθνής, 17ο παγκόσμιο συνέδριο \(Φλεβάρης 2018\), απόφαση: Καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση, ιμπεριαλισμοί, γεωπολιτικό χάος και οι επιπτώσεις τους](#)”. Το ίδιο ισχύει και για τις μορφές και τη δυναμική της πάλης των τάξεων, όπως διαπιστώθηκαν στο παγκόσμιο συνέδριο: “[Κοινωνικές αναταράξεις, αντιστάσεις και εναλλακτικές λύσεις](#)”. Θέλουμε, ωστόσο, εδώ να επισημάνουμε ιδιαίτερα τις πλευρές που αφορούν πιο άμεσα την ελληνική πολιτική, είτε από την ιδιαίτερη ένταξη της Ελλάδας στις τοπικές γεωπολιτικές αναδιαρθρώσεις (π.χ. Μέση Ανατολή) είτε και από την ιδεολογική επίπτωση που έχουν οι πολιτικές αναδιαρθρώσεις στο ελληνικό εργατικό κίνημα (Λατινική Αμερική).

[2] Παρόλο που η ΤΠΤ δημιουργήθηκε μόλις πριν ένα χρόνο, ωστόσο δημιουργήθηκε πάνω ακριβώς στη βάση του ότι η οργάνωση πλειοψηφικά επέμεινε και επιδείνωσε τα αρνητικά στοιχεία που είχαμε διαπιστώσει ήδη από την τελευταία Συνδιάσκεψη του 2016. Μπορεί τυπικά η ΤΠΤ να μην είναι η συνέχεια των κειμένων που είχαν τότε κατατεθεί και μάλιστα από δύο πλευρές που ενοποιήθηκαν εντός της Συνδιάσκεψης, ιδιαίτερα καθώς δεν θελήσαμε να κρατήσουμε μια ενιαία οργανωμένη τάση έως το Δεκέμβριο του 2017, όταν αναγκαστήκαμε να δημιουργήσουμε την ΤΠΤ, ως μόνιμη δημόσια τάση, όμως, διεκδικούμε τις αντιλήψεις που εκφράσαμε απέναντι στην πλειοψηφία της οργάνωσης και ένας αμοιβαίος απολογισμός τους μπορεί και οφείλει να γίνει.

Γυναικεία Ομάδα, κείμενο

Για τη ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ, ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2018

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί την πολιτική πρόταση της γυναικείας ομάδας στη συνδιάσκεψη της οργάνωσης. Τα ζητήματα που ανοίγονται σαφώς δεν μπορούν να εξαντληθούν στο παρόν κείμενο, αποτελούν όμως βασικούς άξονες για να ανοίξει μια ουσιαστική συζήτηση σχετικά με την παρέμβασή μας στα κινήματα.

1. Η διεθνής κατάσταση

Ακόμα κι αν ο προηγούμενος αιώνας χαρακτηρίστηκε «αιώνας της γυναίκας» λόγω του δυναμικού τύπου γυναίκας που αναδείχθηκε (μεγάλη εισροή γυναικών στα πανεπιστήμια και κάλυψη υψηλόβαθμων θέσεων, γυναικεία επιχειρηματικότητα, ανάδειξη γυναικών δημιουργών τέχνης και καταξίωση πολλών γυναικών σε διάφορους τομείς), απ' το 2008 κι έπειτα, η όποια πρόοδος συντελούνταν στον τομέα της ισότητας των φύλων στην εργασία, την οικογένεια, την κοινωνική ζωή, ανακόπηκε. Πρόοδος βέβαια, μέσα στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος με πρωτεύοντα τα αιτήματα των αστών ή φιλελεύθερων φεμινιστριών.

Όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών, η κρίση σε πολλές χώρες του κόσμου επιδεινώνει την κατάσταση λόγω των μέτρων λιτότητας. Οι γυναίκες είναι οι πρώτες που χτυπήθηκαν απ' αυτά τα μέτρα.

Σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης και ανόδου της ακροδεξιάς, η πατριαρχία δένεται θαυμάσια με τις ανάγκες του καπιταλισμού. Η ανισότητα στους μισθούς, η ανεργία που συνεχώς

αυξάνεται, η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης και η ανασφάλιστη και ευέλικτη εργασία, τώρα πια στο όνομα της κρίσης, έρχονται να ανοίξουν την βεντάλια των έμφυλων ανισοτήτων και να φέρουν τη γυναίκα σε μια ακόμα χειρότερη θέση. Η διάλυση του «κράτους πρόνοιας» και η μη ύπαρξη των αναγκαίων υποδομών αναγκάζουν τη γυναίκα να δουλεύει όχι μόνο για τον εργοδότη της, αλλά και για την οικογένεια, αφού το σπίτι, τα παιδιά, ο άντρας, οι ηλικιωμένοι αποτελούν αποκλειστικό «καθήκον» της.

Στα νέα δεδομένα, προσθέτουμε την προϋπάρχουσα ανεργία, που στις γυναίκες αγγίζει το 27% έναντι του 19% στους άνδρες παγκοσμίως αλλά και την κάλυψη θέσεων μερικής απασχόλησης που για τις γυναίκες το 2011 ήταν στο 32% έναντι του 8% στους άνδρες. Ο μεγαλύτερος, όμως, «κληστής» των γυναικών είναι η διαφορά στις αποδοχές μεταξύ ανδρών-γυναικών που κυμαίνεται παγκοσμίως στο 24%.

Μπορεί λοιπόν οι διάφορες χώρες να έχουν συντάγματα τα οποία περηφανεύονται ότι είναι δημοκρατικά, και ορίζουν την ισότητα, αλλά κανείς δε μάχεται για το δικαίωμα των γυναικών να λαμβάνουν τους ίδιους μισθούς με τους άνδρες. Η Ισλανδία, μόλις πριν δύο χρόνια, ψήφισε νόμο που απαιτούσε από τις επιχειρήσεις να πληρώνουν το ίδιο άνδρες και γυναίκες, και προέβλεπε ότι το χάσμα αποδοχών θα έχει κλείσει ως το 2022.

Φυσικά γίνεται εύκολα αντιληπτό πως ακόμη εντονότερη βιώνουν την επίθεση της κρίσης οι ευπαθείς ομάδες των γυναικών, αυτές με αναπηρίες, οι μετανάστριες, όσες ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες, οι μόνες μητέρες κτλ.

Το ένα ανοιχτό μέτωπο λοιπόν είναι η αγορά εργασίας και τα εργασιακά δικαιώματα. Σίγουρα όμως η μεγαλύτερη πρόκληση για τις γυναίκες παγκοσμίως είναι η βία. Η βία ενάντια στις γυναίκες τόσο μέσα στο οικογενειακό της

περιβάλλον, όσο και έξω από αυτό, είτε είναι ψυχολογική, είτε σωματική, υπάρχει ακόμα. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΟΗΕ, το 35% παγκοσμίως, δηλαδή μία στις 3 έχει υποφέρει από σεξουαλική ή σωματική βία στη διάρκεια της ζωής της. Τα τελευταία χρόνια ήρθαμε αντιμέτωποι/ες με μια έκρηξη του αριθμού δολοφονιών γυναικών, στη Λατινική Αμερική, απάντηση στην οποία συσπειρώθηκε γύρω από το κίνημα NiUnaMenos (ούτε μία λιγότερη) αλλά και την αποποινικοποίηση της ενδοοικογενειακής βίας στη Ρωσία. Τα στατιστικά για την Ελλάδα, δείχνουν ότι και εδώ η ενδοοικογενειακή βία έχει αυξηθεί στα χρόνια της κρίσης.

Η εμπορία του γυναικείου σώματος για σεξουαλική ικανοποίηση και το λαθρεμπόριο γυναικών ακμάζουν. Το δικαίωμα ελέγχου στο σώμα μας συνεχώς υπονομεύεται, με τρανό παράδειγμα την προσπάθεια ποινικοποίησης της έκτρωσης, όπως στην Πολωνία και πρόσφατα στην Βραζιλία. Συγκεκριμένα, στην Πολωνία στηρίχτηκε από την Καθολική Εκκλησία και το συντηρητικό κόμμα της κυβέρνησης, ανοιχτά η απόλυτη απαγόρευση της άμβλωσης ακόμη και σε περίπτωση βιασμού, κάτι που είχε επιχειρηθεί και στην Ισπανία το 2015. Το φθινόπωρο του 2016 100.000 γυναίκες σε διάφορες πολωνικές πόλεις εναντιώθηκαν στο σχέδιο αυτό που θα τους αφαιρούσε το δικαίωμα αυτοδιάθεσης του σώματός τους, το δικαίωμα να αποφασίζουν εκείνες για το μέλλον τους και θα έθετε την υγεία τους σε κίνδυνο, αναγκάζοντας την κυβέρνηση να υπαναχωρήσει.

Λόγω της αύξησης των ακροδεξιών και συντηρητικών φωνών στην Ευρώπη, υπάρχει και ισχυρή αύξηση όσων τάσσονται κατά των αμβλώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στην Ουκρανία, όπου ο πόλεμος ενίσχυσε τον σεξισμό και την κουλτούρα του βιασμού, και όπου η οικονομική κρίση ώθησε τις γυναίκες στην ανεργία και τη φτώχεια, αλλά και πολλές

λόγω του πολέμου αναγκάστηκαν χωρίς κρατική βοήθεια να μένουν στις εμπόλεμες ζώνες για να φροντίζουν τους ηλικιωμένους γονείς τους, η κυβέρνηση προσπάθησε να απαγορεύσει τον εορτασμό της Ημέρας της Γυναίκας, μετατρέποντάς τον σε Μέρα της Οικογένειας. Στις 8 Μάρτη του 2017 όμως, το Κίεβο είδε τη μεγαλύτερη γυναικεία πορεία στην ιστορία της ανεξάρτητης Ουκρανίας (περίπου 1000 άτομα), όπως και σε άλλες πόλεις συγκεντρώθηκαν γυναίκες τασσόμενες ενάντια στην ενδοοικογενειακή βία και τους βιασμούς.

Στην Ισπανία την τελευταία διετία, οι γυναίκες αποτέλεσαν σημαντικό κομμάτι των διαδηλώσεων Αξιοπρέπειας (Marchas de la Dignidad), όπου σε διάφορες πόλεις τα αιτήματά τους ακούγονταν συνδεδεμένα με τα υπόλοιπα αιτήματα κατά της κυβέρνησης. Μάλιστα στις 8 Μάρτη 2018 κηρύχθηκε από τα συνδικάτα γυναικεία απεργία, η οποία είχε τεράστια συμμετοχή και έδωσε την ευκαιρία σε φεμινιστικές οργανώσεις να εμπλουτίσουν με ταξικά χαρακτηριστικά το περιεχόμενο της δράσης τους.

Ακόμα χειρότερα όμως, υπενθυμίζουμε τις περιπτώσεις συγκάλυψης περιπτώσεων βιασμού ή σεξουαλικής παρενόχλησης -εκ μέρους της δικαιοσύνης-, όπως και τις καταδίκες γυναικών (και στην Ελλάδα) παρότι βρίσκονταν σε αυτοάμυνα. Υπενθυμίζουμε συμπληρωματικά, την περίπτωση της Τουρκίας, όπου πριν 1,5 χρόνο η κυβέρνηση του ΑΚΡ είχε προτείνει νομοσχέδιο για την αναίρεση της καταδίκης ατόμων για σεξουαλική επίθεση, κατά ανηλίκων, αν ο δράστης παντρευτεί το θύμα του, νομοσχέδιο που μετά το κίνημα αντίδρασης και την παγκόσμια κατακραυγή που υπέστη, αποσύρθηκε για περαιτέρω διαβούλευση.

Η κοινωνική απαξίωση και στην πράξη απαγόρευση του δικαιώματος στην ελεύθερη έκφραση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της σεξουαλικής ταυτότητας και επιλογής

των γυναικών αφαιρούν και αυτά με τη σειρά τους το δικαίωμα ελέγχου του σώματος και κατατάσσουν τις γυναίκες σε «εύκολες» και «δύσκολες», σε «γυναίκες για σπίτι» και «γυναίκες για διασκέδαση», ενώ η άρνηση ικανοποίησης των «σεξουαλικών αναγκών» του άντρα είναι αυτή που θα οδηγήσει σε χαρακτηρισμούς όπως «φεμινίστρια» και «λεσβία», με το ιδεολόγημα ότι προφανώς αυτές οι δυο κατηγορίες γυναικών είναι «ανέραστες» και «ανοργασμικές».

Η βία κατά των γυναικών λοιπόν έχει πολλές όψεις: την ενδοοικογενειακή, τη βία της αγοράς, του χρέους, των καπιταλιστικών σχέσεων ιδιοκτησίας και του κράτους. Την άρνηση στις γυναίκες να αποφασίζουν για το σώμα τους, αλλά και τη βία κατά του γυναικείου σώματος μέσω της απαγόρευσης των αμβλώσεων και της ελλιπούς πρόσβασης σε δωρεάν υγειονομική περίθαλψη. Τη βία εναντίον μεταναστριών, έγχρωμων, λεσβιών, μη συμμορφούμενων με ένα φύλο, των τρανς-γυναικών, των εργαζόμενων και των ανέργων γυναικών.

2. Η κατάσταση και τα καθήκοντα του φεμινιστικού κινήματος

Τα παραπάνω αναδεικνύουν ένα κυρίαρχο ζήτημα: Σε μια περίοδο όλο και μεγαλύτερων κοινωνικών εντάσεων που συνεπάγεται η παρατεταμένη κρίση του συστήματος, ο αγώνας για την απελευθέρωση των γυναικών ενισχύει συνολικά την πάλη ενάντια στον καπιταλισμό. Η καταπίεση των γυναικών ήταν και εξακολουθεί να είναι θεμελιακό στοιχείο για τη διατήρηση της ταξικής κοινωνίας και του καπιταλισμού. Ο αγώνας των γυναικών ενάντια στην καταπίεσή τους λοιπόν είναι μια μορφή πάλης ενάντια στην καπιταλιστική κυριαρχία και τις διαιρέσεις που αυτή επιβάλλει ως τρόπο αποδυνάμωσης των αντιδράσεων των εργατικών μαζών που υπόκεινται στην εκμετάλλευση. Αύξηση γυναικείας ανεργίας, απολύσεις, μειώσεις μισθών, περικοπές στην

ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είναι πια στην ημερήσια διάταξη, καθιστώντας την εργαζόμενη γυναίκα ακόμη πιο ευάλωτη και εξαρτημένη.

Οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι ο σεξισμός είναι άλλωστε ένα από τα μεγάλα όπλα του συστήματος για να διαιρεί το εργατικό κίνημα. Η ανάδειξη λοιπόν της έμφυλης καταπίεσης σε συνδυασμό με την ταξική, φυλετική, πολιτισμική κλπ. μπορεί να οδηγήσει στη ριζοσπαστικοποίηση ευρύτερων στρωμάτων, με στόχο ένα μαζικό και πολυμορφικό γυναικείο κίνημα. Γιατί η δράση γύρω από την έμφυλη καταπίεση μπορεί να αποδομήσει το μύθο για τη γυναικεία κατωτερότητα, αλλά και να αναδείξει τις πολλαπλές καταπίεσεις του γυναικείου φύλου. Οι απεργίες και οι μαζικές πορείες που συνέπεσαν με την εκλογή Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ, σε συνδυασμό με τα κινήματα ενάντια στις γυναικοκτονίες, τη βία και την κουλτούρα του βιασμού, σηματοδότησαν την αρχή ενός νέου κύματος του φεμινιστικού αγώνα. Ενός αγώνα με διευρυμένη ατζέντα αντικαπιταλιστική, αντιρατσιστική, αντιμπεριαλιστική, αντιετσεξιστική.

Αυτό που κατεβάζει τις γυναίκες στον δρόμο για την υπεράσπιση της ζωής τους, μπορεί να είναι εξίσου τα εργασιακά δικαιώματα, αλλά και ο φόβος να γυρίσουν μόνες τους το βράδυ στο σπίτι. Η συνέχεια που διέπει τις μορφές καταπίεσης είναι που στρώνει τον δρόμο για τη συνολικότερη αμφισβήτηση του κυρίαρχου καπιταλιστικού πατριαρχικού συστήματος.

Αυτή η συνέχεια στις μορφές καταπίεσης είναι που κατεβάζει και στην Ελλάδα τις γυναίκες στον δρόμο – τόσο στις 8 Μάρτη, αλλά και στις 25 Νοέμβρη-, η κουλτούρα της βίας και του βιασμού, η φτώχεια και η ανεργία, ο περιορισμός των δικαιωμάτων και η επιστροφή στον παραδοσιακό τους ρόλο λόγω της κρίσης. Στις 8 Μάρτη, τα τελευταία χρόνια, βλέπουμε στην πορεία για την Ημέρα της Γυναίκας, σωματεία, αγωνιζόμενα κομμάτια της εργατικής

τάξης, γυναίκες πρόσφυγες, πολιτικές συλλογικότητες, πρωτοβουλίες αντιφασιστικές και αντιρατσιστικές να διαδηλώνουν μαζί, ταυτόχρονα με άλλες 30 χώρες, αποτυπώνοντας έτσι τη συνολικότητα των αιτημάτων που αφορούν κάθε πτυχή της ζωής μας, που αφορούν κάθε καταπίεσή μας.

Μην ξεχνάμε άλλωστε η 8η του Μάρτη καθιερώθηκε ως Παγκόσμια Μέρα της Γυναίκας στη μνήμη των εργατριών από τα υφαντουργεία και τα ραφτάδικα της Νέας Υόρκης που έκαναν διαδηλώσεις και απεργίες διεκδικώντας ανθρώπινες συνθήκες δουλειάς, μείωση του ωραρίου εργασίας, εξίσωση των μισθών ανδρών και γυναικών για την ίδια εργασία, θέτοντας επιπλέον ζητήματα για την εκμετάλλευση και τις φυλετικές διακρίσεις.

3. Φεμινιστικό κίνημα και αντικαπιταλιστική αριστερά στην Ελλάδα

Τη στιγμή που η επίθεση που δέχονται τα αιτήματα του παγκόσμιου και εγχώριου φεμινιστικού κινήματος είναι όλο και μεγαλύτερη, τα αντανakλαστικά της αντικαπιταλιστικής αριστεράς παραμένουν υποτονικά. Το τελευταίο διάστημα, έλαβαν χώρα πολυάριθμες και μαζικές κινητοποιήσεις, στις οποίες πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν αυθόρμητου χαρακτήρα κινηματικές πρωτοβουλίες, μαζί με δυνάμεις της αναρχίας και του αυτόνομου χώρου. Η αδυναμία, όμως, αναβάθμισης του πολιτικού πλαισίου των κινητοποιήσεων, καθώς και η σύνδεσή τους με ένα ευρύτερο σύνολο διεκδικήσεων, έδωσε μικρό χρόνο ζωής στις κινητοποιήσεις αυτές.

Η παρουσία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς στο φεμινιστικό κίνημα, εμφανίζει βελτιωμένα χαρακτηριστικά σε σχέση με το προηγούμενο διάστημα. Αυτό γίνεται εμφανές τόσο από τη μαζικότερη παρουσία συντρόφων και συντροφισσών στις κινητοποιήσεις, όσο και από την προσπάθεια να παρέμβουν σε αυτές

αναδεικνύοντας το γυναικείο ζήτημα στις συνδικαλιστικές δομές και τις πολιτικές οργανώσεις. Δεν μπορούμε σε καμία περίπτωση να πούμε ότι έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές στη συνολική στάση των τοποθετήσεων των πολιτικών οργανώσεων της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, αλλά η παρατήρηση βελτιωμένων μεμονωμένων περιστατικών ιδιαίτερα στη νεολαία που παρεμβαίνει στο φοιτητικό και εργατικό κίνημα, είναι ελπιδοφόρα. Συμπερασματικά, η απουσία αναβαθμισμένου πολιτικού περιεχομένου στις φεμινιστικές κινητοποιήσεις αυτή τη στιγμή, καθιστά αναγκαία την ακόμα πιο έντονη και συνολική παρουσία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς στο φεμινιστικό κίνημα.

Το περιστατικό σεξιστικής βίας, στο οποίο εμπλέκεται μέλος της ANTAPΣYA, ανέδειξε την ανεπαρκή πολιτικοποίηση οργανώσεών της, πάνω στο ζήτημα του φεμινισμού. Από την πλευρά της ΑΡΙΣ, η ανοιχτή υποστήριξη του μέλους που διέπραξε τη σεξιστική επίθεση, ισοδυναμεί με συγκάλυψή της. Τα αρχικά αντανakλαστικά των μελών της ANTAPΣYA, παρά το γεγονός ότι κατάφεραν να πείσουν την ΚΣΕ να λάβει έστω μια γενικόλογη καταδικαστική απόφαση, υπερκαλύφθηκαν/ανατράπηκαν από την οπισθοδρομική αντίληψη των ηγεσιών του ΝΑΡ και του ΣΕΚ. Η επιδίωξη αποσιώπησης ενός τέτοιου περιστατικού, τόσο σε καθημερινή βάση όσο και σε μαζικές πολιτικές διαδικασίες όπως αυτή της 4ης συνδιάσκεψης, χρήζουν σφοδρής κριτικής.

Η απόφαση της 4ης συνδιάσκεψης σχετικά με το περιστατικό κάθε άλλο από προωθητική ήταν. Η συγκεκριμένη απόφαση ορίζει τον τρόπο με τον οποίο μία Τ.Ε μπορεί να ασκήσει μομφή σε ένα μέλος της και να ζητήσει την διαγραφή του όταν αυτό επιδεικνύει ρατσιστικές, αντιεργατικές ή σεξιστικές πρακτικές. Ο τρόπος με τον οποίο αυτό ορίστηκε όμως ήταν έτσι διατυπωμένος που να

παρέχει προστασία στην συγκεκριμένη περίπτωση. Απέναντι στο αίτημα που διαμορφώθηκε ανοιχτά για διαγραφή του συγκεκριμένου μέλους, η απόφαση δημιούργησε αυτές τις προϋποθέσεις ούτως ώστε αυτό να μην γίνει. Το βάρος μιας τέτοιας απόφασης για το μέτωπο πρέπει να πάρει το NAP που προτίμησε να διατηρήσει τις ομαλές σχέσεις του με την ΑΡΙΣ παρά να κάνει τις τομές που του αναλογούσαν.

Για την ΟΚΔΕ-ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ οι υπεύθυνοι τέτοιων επιθέσεων δεν χωρούν στην αντικαπιταλιστική αριστερά. Αναγνωρίζουμε ότι η στάση του μετώπου ήταν καλύτερη απ' ότι θα ήταν στο παρελθόν και πως έχουν υπάρξει πολλές μετατοπίσεις, αλλά πρέπει να γίνουν πολλά βήματα ακόμα. Από την μεριά μας θα συνεχίσουμε να δουλεύουμε για την καλύτερη λειτουργία της Ομάδας Γυναικών της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, για την εμπλοκή συνολικά του μετώπου στα γυναικεία κινήματα και για την οικοδόμηση μιας ΑΝΤΑΡΣΥΑ που δεν θα αναπαράγει παρόμοια περιστατικά στο εσωτερικό της.

4. Η παρέμβαση της γυναικείας ομάδας της ΟΚΔΕ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ

Η γυναικεία ομάδα της ΟΚΔΕ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ, όσον αφορά το περιστατικό σεξιστικής βίας στο οποίο εμπλέκεται μέλος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, έπαιξε έναν καίριο ρόλο. Καταφέραμε να δημιουργήσουμε τριγμούς στη βάση και την ηγεσία των υπόλοιπων οργανώσεων, ορίζοντας το πεδίο γύρω από το οποίο οφείλει να κινηθεί η κουβέντα. Ταυτόχρονα δημιουργήσαμε ασφαλή στέγη απεύθυνσης προς συντρόφισσες οι οποίες ένιωσαν να απειλούνται στην πολιτική τους στέγη, κάτι το οποίο θεωρούμε ουσιώδες για το φεμινιστικό κίνημα εν γένει. Είναι σαφές ότι τα πράγματα θα ήταν χειρότερα αν δεν είχαν μετατοπιστεί και άλλες οργανώσεις και μεμονωμένες συντρόφισσες, ωστόσο αυτή η μετατόπιση έχει προκύψει από μια χρόνια διαδικασία, στην οποία συνεισφέραμε εξαρχής και καθοριστικά. Στο συγκεκριμένο, παρά τις

συνεχείς αγκυλώσεις από την πλευρά του ΣΕΚ και του NAP (ακόμα και του υγιούς κομματιού του), καταφέραμε να ασκήσουμε διαρκείς πιέσεις στη βάση, καταφέροντας εν τέλει και την μερική μετατόπιση της ηγεσίας. Η θεωρητική οχύρωση και η κινηματική πρακτική των μελών της γυναικείας ομάδας, συνετέλεσε στην ανάληψη πρωταγωνιστικού ρόλου τόσο στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ όσο και στα ΕΑΑΚ.

Η γυναικεία ομάδα συμμετείχε και στην ομάδα Καμία Ανοχή από την αρχή της σύστασής της. Η Καμία Ανοχή δημιουργήθηκε με αφορμή την έξαρση των βιασμών και στοχεύει στην ανάπτυξη ενός κινήματος ενάντια στους βιασμούς. Κατά τη δημιουργία της φάνηκε μια πολύ ελπιδοφόρα κίνηση, καθώς μάζεψε γυναίκες που ήθελαν να ασχοληθούν με το ζήτημα από διαφορετικούς χώρους, διαφορετικών ηλικιών, με διαφορετικές απόψεις και ήταν πολύ μαζική. Έκανε αρκετές δράσεις και με την πρωτοβουλία της κατάφερε το γυναικείο κίνημα να ξαναβγεί στο δρόμο, πρώτα σε μαζικές διαμαρτυρίες για τους βιασμούς και αργότερα σε ημέρες ιστορικής μνήμης που παραδοσιακά γίνονταν πορείες, αλλά τα τελευταία χρόνια δεν είχαν διοργανωθεί (8 Μάρτη, 25 Νοέμβρη). Από αυτή την άποψη συνέβαλε αποτελεσματικά στο να υπάρξει ξανά ένας συντονισμός μεταξύ γυναικείων ομάδων και ανένταχτων αγωνιστριών. Παρόλα αυτά από την αρχή της δημιουργίας της παρουσιάστηκαν προβλήματα, καθώς υπήρχαν απόψεις που δεν ήθελαν την συμμετοχή σε πορείες με πολιτικές οργανώσεις και συλλογικότητες παρά μόνο με τα άτομα αυτών, ακόμα και μετά από 2 χρόνια λειτουργίας η ομάδα δεν είχε καταλήξει για τον χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία της κ.ά. Η συζήτηση που γινόταν στις συνελεύσεις ήταν συνήθως για τα τρέχοντα κινηματικά ζητήματα και η κουβέντα για τα βασικά θέματα της ομάδας αναβαλλόταν συνεχώς με αποτέλεσμα οι διαφωνίες να αναδύονται διαρκώς και οι συνελεύσεις να γίνονται τεράστιες και κουραστικές για όλες. Συνέπεια αυτών και κάποιων άλλων ζητημάτων

ήταν η αποχώρηση από την Καμιά Ανοχή ενός κομματιού το οποίο ήταν πιο κοντά στις θέσεις μας για το γυναικείο ζήτημα. Η παρουσία της ομάδας μας στην Καμιά Ανοχή δεν ήταν αυτή που θα μας αναλογούσε. Δεν αφιερώσαμε δυνάμεις, αλλά παρόλα αυτά συμμετείχαμε σε όλα τα κινηματικά ραντεβού και σε αρκετές συνελεύσεις της. Λόγος της μειωμένης παρουσίας μας είναι σίγουρα η έλλειψη συντονισμού της γυναικείας ομάδας και σε καμία περίπτωση η έλλειψη αντανάκλαστικών, το οποίο φάνηκε και από την προσέλευση μας στις πρώτες συνελεύσεις της Καμιάς Ανοχής. Όλες οι παραπάνω προβληματικές, αποδεικνύουν ότι η Καμιά Ανοχή δεν αποτελεί προνομιακό πεδίο παρέμβασης για εμάς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δε θα συμμετέχουμε μαζί τους στα κινηματικά ραντεβού.

Πολιτικό κείμενο Φοιτητικής Ομάδας

Προτείνεται να μπει στο κομμάτι που αναφέρεται στο φοιτητικό κίνημα στην πρόταση πολιτικού κειμένου, γι' αυτό και αριθμείται έτσι.

5. Φοιτητικό Κίνημα

5.1. Η αστική πολιτική στην εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική αναδιάρθρωση στο ελληνικό πανεπιστήμιο είναι η μορφή που παίρνει στον ελλαδικό χώρο, ο συνδυασμός των δύο παγκόσμιων τάσεων στην εκπαίδευση. Της τεχνοκρατικής μεταρρύθμισης που ως στόχο να γίνουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πιο αποδοτικά σε σχέση με την σύνδεση τους με την παραγωγή, και της επιχειρηματικής μεταρρύθμισης που σκοπό έχει να γίνουν πεδίο κερδοφορίας και επένδυσης. Το ξέσπασμα της κρίσης αποτέλεσε τομή τόσο για την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση όσο και για την συνείδηση του φοιτητικού σώματος και σφράγισε τις όποιες μεταρρυθμίσεις με την μείωση της κρατικής χρηματοδότησης. Ο νόμος Γαβρόγλου και άλλα νομοθετήματα που ψηφίστηκαν πρόσφατα προχωρούν στην εμπέδωση των κατευθύνσεων που υπαγορεύονται χρόνια, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Πιο αναλυτικά, οι αλλαγές που προωθούνται από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ (α) αυτοχρηματοδότηση: μείωση της κρατικής χρηματοδότησης με παράλληλη μετακύλιση του κόστους φοίτησης στους φοιτητές/ριες ακόμα και με την επιβολή διδάκτρων (βλέπε μεταπτυχιακά), εκποίηση των υποδομών των ιδρυμάτων (ενοικιάσεις εξοπλισμών, ιδιωτικοποιήσεις σε σίτιση, στέγαση κλπ) ή. (β) αναδιαμόρφωση του χώρου της τεχνικής εκπαίδευσης (καταργήσεις-συγχωνεύσεις ΤΕΙ, διετή προγραμμάτων κατάρτισης, αλλαγές στα ΕΠΑΛ, ενίσχυση της μαθητείας. (γ) ενίσχυση της δια βίου μάθησης:

(δ) διαμορφώνει ένα καινούργιο μοντέλο διοίκησης των σχολών που να ευνοεί απο την μία την σύνδεση με τις επιχειρήσεις (αυτονόμηση ΕΛΚΕ) και από την άλλη να κατευνάζει τις εσωτερικές αντιστάσεις. Στόχος της κυβέρνησης είναι ο εργαζόμενος που ετοιμάζει το πανεπιστήμιο να είναι φθηνός, ευέλικτος και ευάλωτος. Επίσης στοχεύει σε ένα πανεπιστήμιο που να αποτελεί ταυτόχρονα πεδίο επένδυσης για το κεφάλαιο. Αυτό είναι που έχει ανάγκη το κεφάλαιο στην Ελλάδα της κρίσης.

5.2 Η σημερινή κατάσταση του φοιτητικού κινήματος

Η έλευση της οικονομικής κρίσης τροφοδοτεί την κουλτούρα της ανταγωνιστικότητας και του επιβιωτισμού στη νεολαία, αποστρέφοντάς την από τη λογική του αγώνα, των συλλογικών διαδικασιών και κατά συνέπεια από τους φοιτητικούς συλλόγους. Η ανασφάλεια για το εργασιακό μέλλον της νεολαίας, δημιουργεί ένα ασφυκτικό πλαίσιο για την νεολαία των πανεπιστημίων. Ο επιβιωτισμός ενισχύεται και κερδίζει έδαφος ακόμα και έναντι άλλων ατομικιστικών αντιλήψεων όπως για παράδειγμα ο καριερισμός. Πλέον η αποστροφή από την συλλογική πάλη ντύνεται από πολλούς ιδεολογικά υπό το φόβητρο της «σκληρής πραγματικότητας» και λιγότερο υπό το κίνητρο της «καλύτερης θέσης στην κούρσα της επιτυχίας». Αυτή η τάση πλαισιώνεται από τις συντηρητικές εντός σχολών δυνάμεις αλλά και τα κυρίαρχα μέσα, που επιδιώκουν να απονομιμοποιήσουν το άσυλο και τον φοιτητικό συνδικαλισμό (διάφορες επιχειρηματικές ομάδες, “ανεξάρτητοι” φοιτητικοί σχηματισμοί κ.α).

Αναντίστοιχα με τις παραπάνω εξελίξεις, η κινηματική κατάσταση των φοιτητικών συλλόγων όλο και χειροτερεύει. Το φθινόπωρο του 2014, ήταν η τελευταία φορά που το φοιτητικό κίνημα εμφανίστηκε μαζικά και κεντρικά με αξιολογή διαρκεία. Έκτοτε, ακόμα

και οι αλματώδεις αναδιαρθρώσεις που επιδιώκει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ δεν κατάφεραν να πυροδοτήσουν αντίστοιχες διεργασίες στο δρόμο. Ανά περιόδους και ανά χώρους όμως, πτυχές αυτών δεν έμειναν αναπάντητες. Οι φοιτητικοί σύλλογοι κινητοποιήθηκαν μαζί με τον αγώνα των αναπληρωτών εκπαιδευτικών την άνοιξη του 2018 όπως επίσης και πραγματοποιήθηκαν καταλήψεις ενάντια στην συγχώνευση των ΤΕΙ Αθήνας και Πειραιά. Επιπλέον, μαχητικοί αλλά μικρής διάρκειας αγώνες έγιναν σε συλλόγους όπου η θιγόμενη πλειοψηφία των φοιτητών/τριών θίγονταν υλικά και άμεσα (βλ. ενάντια σε Δίδακτρα, Προγράμματα Σπουδών κτλ). Τέλος, η σχετική άνοδος κοινωνικών κινημάτων δηλαδή το κίνημα αλληλεγγύης στους πρόσφυγες, αντιφασιστικό, ΛΟΑΤΚΙ+ και γυναικείο προσέλκυσαν μεγαλύτερα κομμάτια νεολαίας και δει φοιτητών.

5.3. Οι πολιτικές δυνάμεις

Από τις πολιτικές δυνάμεις στις σχολές η ΔΑΠ ως γνήσιος εκφραστής της αστικής πολιτικής καταφέρνει ακόμα να αναδεικνύεται πρώτη δύναμη. Βλέποντας την κατάσταση εντός φοιτητικών συλλόγων, κάνει στροφή από τον παραδοσιακό συνδικαλισμό και επιδίδεται στην διοργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων κτλ. Η ΠΑΣΠ που καρπώθηκε την ευθύνη για την επιβολή των μνημονίων στην χώρα, καταφέρνει να ενισχύεται παραδόξως τα τελευταία χρόνια. Η ΚΝΕ είναι η δύναμη που υπέστη την μικρότερη μείωση των δυνάμεων της τα τελευταία χρόνια. Παραμένει η δύναμη της διαμαρτυρίας μέσα στις σχολές που διακηρύττει τον αγώνα αλλά εν τέλει μάχεται μόνο για το εφικτό. Το BLOCO δεν μπορεί να κάνει βήματα για να εδραιωθεί ως κυβερνητική παράταξη και έτσι τον ρόλο της παίζει τις περισσότερες φορές η ΔΑΠ. Οι δυνάμεις της αναρχίας/αυτονομίας το τελευταίο διάστημα εμφανίζονται ενδυναμωμένες δίνοντας αμιγώς οικονομικούς αγώνες μέσα στις σχολές. Η ΕΑΑΚ ενώ

παραμένει αναγνωρίσιμη δύναμη και σίγουρα η πιο μαχητική, υπέστη μεγάλο χτύπημα τα τελευταία χρόνια. Σε πολλές σχολές συνεργάζεται με την ΑΡΕΝ και το ΑΡΔΙΝ, αλλά αυτή η συμμαχία δεν κατάφερε ποτέ να αποδώσει καρπούς. Την τελευταία τριετία βρίσκεται σε μια συνολική πολιτική κρίση. Με τα σχήματα της να αποδυναμώνονται, την αδυναμία συντονισμού τους και τις πολιτικές οργανώσεις εντός της να κινούνται σε διαφορετικές κατευθύνσεις, αδυνατεί να παράξει πολιτικό σχέδιο.

5.4 Η ΕΑΑΚ

5.4.1. Η πολιτική κρίση του μορφώματος

Οι ρίζες της κρίσης της ΕΑΑΚ εντοπίζονται στις αυταπάτες του ευνοϊκού ρόλου που θα μπορούσε να παίζει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ για το κίνημα. Η υποτίμηση της δυναμικής της περιόδου και η ηττοπαθής ανάγνωση της συγκυρίας, δεν αφήνει περιθώριο για αποτίμηση και χάραξη ενός νέου σχεδίου. Έτσι, τα σχέδια των οργανώσεων κρίνονται εξαιρετικά αδύναμα μπροστά στην περίοδο. Οι ηγεσίες των μεγάλων οργανώσεων επιμένουν να διατηρούν μια ψευδεπίγραφη ενότητα στο εσωτερικό του μορφώματος, αφήνοντας την αναπαραγωγή εκφυλιστικών φαινομένων εντός της. Η δημιουργία παναριστερών μετώπων από τη μία και η οργανωτική σκλήρυνση του μορφώματος από την άλλη, ως πολιτικές προτάσεις υπέρβασης της πολιτικής κρίσης, αδυνατούν να περιγράψουν μια μαχητική κατεύθυνση. Ταυτόχρονα η πολιτική ηγεμονία επιδιώκεται με οργανωτικούς όρους παρακάμπτοντας την αναγκαία απεύθυνση στο κίνημα. Υπό αυτό το πρίσμα, δεν ελπίζουμε σε καμία σύγκλιση με την ρεφορμιστική γραμμή της ΑΡΑΣ. Ειδικά όταν αυτή φτάνει στο σημείο να διαλύει διαδικασίες της ΕΑΑΚ, κρίνεται αναγκαία η οργανωτική διάσπαση με αυτήν. Η άμεση οργανωτική αντιπαράθεση και οι λογικές “φυσικής εξόντωσης” δεν λύνουν το πρόβλημα, απλά το παρατείνουν, διαμορφώνοντας

παράλληλα ένα πολύ αντιλειτουργικό και εσώστρεφο κλίμα εντός του μορφώματος.

5.4.2 Η κρίση των σχημάτων

Η αποστροφή από τον συνδικαλισμό και η κωλυσιεργία στην λήψη πρωτοβουλιών είναι επόμενο των πολιτικών πσωγυρισμάτων της ΕΑΑΚ. Η γείωση της πολιτικής της λοιπόν αναδεικνύεται κρίσιμη και μάλιστα μέσα από ένα μαχητικό αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα με μεταβατικά αιτήματα για το πανεπιστήμιο και την εκπαίδευση συνολικότερα. Φυσικά αναγκαία προϋπόθεση για τα βήματα αυτά είναι ο τακτικότερος συντονισμός των σχημάτων και μάλιστα με δημοκρατικό τρόπο. Τέλος, η επιστροφή στην ενασχόληση συνολικά με κοινωνικά ζητήματα και δει ο αντιρατσισμός, το αντιφασιστικό και το φεμινιστικό κίνημα πρέπει να ιεραρχηθεί πολύ ψηλά, όπως άλλωστε έδειξαν και πρόσφατα εκφυλιστικά φαινόμενα εντός της ΕΑΑΚ.

Η ΕΑΑΚ πρέπει από δω και πέρα να παράξει κινηματικό σχέδιο στην βάση ενός αντικαπιταλιστικού περιεχομένου, που να είναι ανεξάρτητο από τον ρεφορμισμό. Πρέπει να αποκτήσει ξανά χαρακτήρα μετώπου κοινωνικοπολιτικών συσπειρώσεων που να δίνει σημασία στην συνδικαλιστική δουλειά εντός των συλλόγων. Η δημοκρατία της πρέπει να βασίζεται στις διαδικασίες των σχημάτων για να εμπλέξει νέους αγωνιστές και αγωνίστριες. Να αποκτήσει ξεκάθαρα αντιρατσιστικά, αντιφασιστικά και αντισεξιστικά χαρακτηριστικά.

5.5 Τα καθήκοντα της φοιτητικής ομάδας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος

Η Φοιτητική Ομάδα της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος θα συνεχίσει να δουλεύει για την ενίσχυση των σχημάτων της ΕΑΑΚ στην παραπάνω κατεύθυνση. Μέσα από τα σχήματα θα δουλέψουμε για ένα φοιτητικό κίνημα που θα δρα εκτός και εναντίον των δομών του κράτους, με πραγματική δημοκρατία στο εσωτερικό του

και έμφαση στην αυτοοργάνωση. Που θα υπερασπίζεται τα συμφέροντα της θιγόμενης πλειοψηφίας. Επιδιώκουμε την σύνδεση του φοιτητικού κινήματος με το εργατικό και τα άλλα κοινωνικά κινήματα (αντιφασιστικό, γυναικείο, LGBT), σε ανατρεπτική κατεύθυνση και με μαχητικές μορφές πάλης. Η κρίση του αστικού πανεπιστημίου και η καταπίεση της νεολαίας εντός πανεπιστημίου, δίνουν εκείνα τα χαρακτηριστικά στο φοιτητικό σώμα που καθιστούν όχι απλά αναγκαία αλλά και δυνατή την εμφάνιση ενός τέτοιου κινήματος.

Συμβολή φοιτητικής ομάδας για την συνδιάσκεψη

Απόφαση ολομέλειας φοιτητικής ομάδας

Θεμελιώδης ρόλος μας είναι να αδράξουμε κάθε ευκαιρία στις αναταραχές της ομαλής λειτουργίας του καπιταλιστικού συστήματος, για την ανατροπή του. Η οργανωμένη πάλη μας από τα κάτω αποτελεί αφετηρία αυτής της διαδικασίας. Η δουλειά μας ξεκινάει από την υπεράσπιση του ταξικού συμφέροντος κάθε καταπιεσμένου για την οικοδόμηση της ταξικής αντεπίθεσης.

Μόλις μήνες πριν τα "Δέκατα Γενέθλια"(!) της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, οι αναταράξεις του συστήματος είναι κάτι παραπάνω από υπαρκτές. Οι αντιφάσεις και οι εσωτερικές συγκρούσεις του κεφαλαίου δείχνουν να μην μειώνονται και συνεχώς υποδεικνύουν την δομική φύση της κρίσης αυτής και το πόσο θάρρος θα έπρεπε αυτό το γεγονός να μας δίνει.

Η κρίση αυτή που στην Ελλάδα έχει προσγειωθεί σαν ένα τσουνάμι μέτρων λιτότητας, δεν αγγίζει σε καμία περίπτωση μόνο τον εργαζόμενο κόσμο ή τους συνταξιούχους. Αντίθετα αλλάζει σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο η νεολαία ζει με πολλούς τρόπους. Ενδεικτικά παραθέτουμε:

-Τρομακτική αύξηση της ανεργίας στη νεολαία αλλά και το νέο μαύρο καθεστώς εργασίας. Ενώ τα ποσοστά ανεργίας βρίσκονται στο 60-70% σε αποφοίτων των περισσότερων κλάδων, η πλειοψηφία της νεολαίας εργάζεται σε πάρα πολύ κακές συνθήκες. Η επισφάλεια, η μαύρη εργασία αλλά και οι συνθήκες γαλέρας αποτελούν πλέον καθεστώς στην εργασία για κάθε νέο. Παράλληλα, πρακτικές εργασίες και η μαθητεία τείνουν να γίνουν η κανονικότητα.

-Εμπέδωση του επιβιωτισμού και της διαρκούς επανακατάρτισης. Αυτή αποτελεί στρατηγική

κίνηση του κεφαλαίου στο σήμερα, όπως υποδεικνύουν και τα τελευταία βήματα της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης (με άπεξ το τελευταίο, Ν.Γαβρόγλου) αλλά και η Συνθήκη της Μπολόνια. Η ταφόπλακα την οποία θέλουν να φέρουν για την νεολαία λέγεται ατομικός φάκελος προσόντων και έρχεται με διαφορετικούς τρόπους σε όλες τις πτυχές της ζωής του νέου. Ήδη από το λύκειο με πολλαπλές εξετάσεις για την εισαγωγή σε ανώτατη σχολή, οι πολυδιασπάσεις πτυχίων και τα ECTS αποτελούν παραδείγματα τρόπων δημιουργίας εργαζομένων διαφορετικών ταχυτήτων.

-Ο ρατσισμός, ο σεξισμός, η ομοφοβία και ο εθνικισμός όχι απλά ως ιδεολογία αλλά ως υλική συνθήκη που επιβάλλεται σε όλες τις πτυχές των κοινωνικών σχέσεων. Οι διακρίσεις χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή του συστήματος και την διάσπαση των δυνάμεων όσων έχουν λόγο να το ανατρέψουν. Δεν είναι τυχαίο ότι αυτές οι καταπίεσεις έχουν οξυνθεί μέσα στα χρόνια της κρίσης καθιστώντας τις γυναίκες, τα LGBT άτομα, τους μετανάστες, τις εθνικές μειονότητες κτλ τα πιο εκμεταλλεύσιμα κομμάτια.

Η σύγκρουση με τα παραπάνω αποτελεί βασικό στόχο και αφετηρία της παρέμβασης μας και όχι απλά μια αφετηρία της αφήγησης μας.

Α. Εξέλιξη της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης

1 Η εκπαιδευτική αναδιάρθρωση στο ελληνικό πανεπιστήμιο είναι η μορφή που παίρνει στον ελλαδικό χώρο, ο συνδυασμός των δύο παγκόσμιων τάσεων στην εκπαίδευση. Της τεχνοκρατικής μεταρρύθμισης που ως στόχο να γίνουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πιο αποδοτικά σε σχέση με την σύνδεση τους με την παραγωγή, και της επιχειρηματικής μεταρρύθμισης που σκοπό έχει να γίνουν πεδίο κερδοφορίας και επένδυσης. Το ξέσπασμα της κρίσης αποτέλεσε τομή τόσο για την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση όσο και για την συνείδηση του φοιτητικού σώματος και σφράγισε τις όποιες μεταρρυθμίσεις με την μείωση της κρατικής χρηματοδότησης. Η υπογραφή της συνθήκης της Μπολόνια τη δεκαετία του '90 όπου εισάγονται

οι βασικές κατευθύνσεις της ΕΕ για τα ζητήματα της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων περιγράφει αυτές τις τάσεις με τον πιο συνολικό τρόπο. Ο νόμος-πλαίσιο Γιαννάκου (ψηφισμένος το 2007), ο νόμος για τη Δια Βίου Μάθηση (ψηφισμένος το 2010), ο νόμος-πλαίσιο Διαμαντοπούλου (ψηφισμένος το 2011) και ο πιο πρόσφατος νόμος

Αρβανιτόπουλου (ο «αναβαπτισμένος» ν. Διαμαντοπούλου-ψηφισμένος το 2012) ήταν η μορφή που πήρε στο ελληνικό σκηνικό αυτή η συνθήκη.

Ο νόμος Γαβρόγλου και άλλα νομοθετήματα που ψηφίστηκαν πρόσφατα προχωρούν στην εμπέδωση των κατευθύνσεων που υπαγορεύονται χρόνια, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ ωστόσο κάνει πολλές τολμηρές αλλαγές που εντείνουν πάρα πολύ τους ταξικούς φραγμούς.

Πιο αναλυτικά οι αλλαγές που προωθούνται:

2.1 αυτοχρηματοδότηση: το κόστος φοίτησης μετακυλιέται όλο και περισσότερο στους/ις φοιτητές/τριες. Οι παροχές μειώνονται και η παιδεία χάνει τον δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της. Επιβάλλονται δίδακτρα σε όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα. Όλο και περισσότεροι τομείς μέριμνας των ιδρυμάτων δίνονται σε ιδιώτες για να τους διαχειριστούν και να κερδοφορήσουν. Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να κοστίζει λιγότερο για το κράτος. Αντίθετα, τα ιδρύματα καλούνται να βρουν από μόνα τους πόρους που χρειάζονται. Έτσι, ο ΕΛΚΕ διευρύνεται για να καλύπτει περισσότερες λειτουργίες των ιδρυμάτων. Αυτό σημαίνει ταυτόχρονα ότι ιδιώτες θα είναι ακόμα πιο εύκολο να επωφεληθούν από την ερευνητική δραστηριότητα των ιδρυμάτων και την πρακτική άσκηση των φοιτητών.

2.2 κατάργηση των ΤΕΙ και αντικατάσταση από διετή προγράμματα σπουδών στα ΑΕΙ: Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ είναι πολύ κοντά στο να ολοκληρώσει το έργο του ξεκαθαρίσματος του

τοπίου στην ανώτατη εκπαίδευση το οποίο ξεκίνησε το “Σχέδιο Αθηνά”. Η αρχή γίνεται με την συγχώνευση του ΤΕΙ Αθήνας και Πειραιά στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Στόχος είναι η κατάργηση όλων των ΤΕΙ και η αντικατάστασή τους από διετή προγράμματα κατάρτισης. Η τριτοβάθμια υποβαθμίζεται συνολικά και ο κατακερματισμός εντείνεται.

2.3 μοντέλο διοίκησης: ο νόμος Γαβρόγλου θεσπίζει τα Ακαδημαϊκά Συμβούλια που είναι μόνο ένα βήμα παραπέρα από τα Συμβούλια Ιδρύματος που κατάργησε, αφού σε αυτά θα συμμετέχουν τεχνοκράτες και εκπρόσωποι επιχειρηματικών συμφερόντων πολύ πιο ενεργά. Ταυτόχρονα, αλλάζει τον τρόπο εκλογής πρυτάνεων και αντιπρυτάνεων. Η εκλογή θα γίνεται από διαφορετικά ψηφοδέλτια σε μία προσπάθεια να είναι πιο εύκολη η μεταφορά εντολών από το υπουργείο στα ιδρύματα. Αυτό συνοδεύεται από την αποστέρηση των σχολών από τον πολιτικό διάλογο σε επίπεδο συλλόγων με την υπονόμευση του ασύλου.

Σημαντικό σημείο είναι επίσης ότι οι φοιτητές θα μπορούν να εκλέξουν εκπροσώπους σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, από τους τομείς τμημάτων μέχρι την σύγκλητο. Το ίδιο θα ισχύει για τους διοικητικούς υπαλλήλους, τους διδακτορικούς και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Το ζήτημα της συνδιοίκησης ήταν ανέκαθεν ένα πεδίο αντιπαράθεσης εντός φοιτητικού κινήματος και είναι και τώρα επίκαιρο.

2.4 δια βίου μάθηση: τα προγράμματα σπουδών αλλάζουν σχεδόν σε όλες τις σχολές και αυξάνεται η εξειδίκευση. Τα πτυχία δεν είναι ενιαία και αποτοιχίζονται από αυτά τα επαγγελματικά και εργασιακά δικαιώματα (βλ. καθηγητικές σχολές, μηχανικοί). Επιβάλλεται η κινητικότητα και η συνεχής επανακατάρτιση. Ο νόμος Γαβρόγλου θα αποπειραθεί να ενοποιήσει όλες τις δομές κατάρτισης και επιμόρφωσης σε επίπεδο σχολής στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης. Με αυτό τον τρόπο θέλει να μπορεί επίσης να

έχει στην εποπτεία του σεμινάρια και επιμορφωτικά προγράμματα που οργανώνονται με ιδιωτική πρωτοβουλία.

B. Ο στόχος της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης στην περίοδο της κρίσης.

1.1 διαμόρφωση νέου μοντέλου εργαζομένου:

ο εργαζόμενος πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο φθηνός την περίοδο της κρίσης. Δεν πρέπει να έχει κατοχυρωμένο κανένα εργασιακό και επαγγελματικό δικαίωμα. Πρέπει να είναι πειθήνιος και εξατομικευμένος. Η αγανάκτηση του από την επισφάλεια του εργασιακού περιβάλλοντος δεν πρέπει να μετουσιώνεται σε ριζοσπαστικοποίηση και συλλογική διεκδίκηση αλλά σε κυνική προσόντων. Προσόντα που είτε κατακτιούνται με την επιμόρφωση είτε με την τζάμπα εργασία για την απόκτηση εμπειρίας και μόνο.

Επιδιώκεται μια συνολική αναδιάρθρωση σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης που θα κάνει τον εκπαιδευτικό μηχανισμό πιο αποδοτικό στο να αναπαράγει τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής με την σκληρή και καταπιεστική μορφή που έχουν πάρει στα χρόνια της κρίσης. Ο στόχος είναι η μεγάλη μάζα των νέων να έχει πρόσβαση σε δομές κατάρτισης/εκπαίδευσης από τις οποίες θα παίρνει συγκεκριμένη εξειδίκευση και θα μαθαίνει να επιτελεί πολύ περιορισμένο αριθμό εργασιών για να καλύψει συγκεκριμένες ανάγκες του κεφαλαίου. Έτσι παραμένει φθηνή και ευάλωτη. Παράδειγμα αποτελεί η προώθηση των ΕΠΑΛ σε σχέση με τα ΓΕΛ. Ένα σχετικά μικρότερο αλλά ακόμα μαζικό κομμάτι της νεολαίας θα έχει πρόσβαση στα ΑΕΙ και ένα ακόμα μικρότερο σε μεταπτυχιακά κτλ. Το φίλτρο ανάμεσα σε όλες τις βαθμίδες που θα εξασφαλίζει ότι η μεγάλη μάζα θα μένει στην κατάρτιση είναι κατά βάση ταξικό και όχι ιδεολογικό.

1.2 επιχειρηματοποίηση: οι ευκαιριακές αρπαγές των υποδομών που μπορεί να

προσφέρει το πανεπιστήμιο για τις επιχειρήσεις ή για εργολάβους που εκμεταλλεύονται υπηρεσίες είναι μια πραγματικότητα. Το σχήμα είναι λίγο πολύ γνωστό και από άλλους τομείς: υποβάθμιση, απαξίωση και ιδιωτικοποίηση. Ωστόσο, η υποχρηματοδότηση ως πολιτική επιλογή αποτελεί μοχλό πίεσης για περαιτέρω εκμετάλλευση.

Πρώτον, αφορά στο πως οι φοιτητές χρησιμεύουν ως φθηνό ή τζάμπα εργατικό δυναμικό για επιχειρήσεις, μικρές ή μεγάλες, μέσα από προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης. Πρόκειται για την πλέον εκμεταλλευτική μορφή εργασίας αφού αυτά τα προγράμματα είναι συνήθως επιδοτούμενα και ο εργοδότης δεν καλείται να καλύψει ούτε στο ελάχιστο τους μισθούς των εργαζόμενων φοιτητών, ενώ καρπώνεται το έργο τους απολύτως.

Δεύτερον, αφορά στο πως η ίδια η εκπαιδευτική και ερευνητική λειτουργία του πανεπιστημίου έχει σχέση με επιχειρηματικά συμφέροντα και συγκυριακές ανάγκες του κεφαλαίου. Τα Ακαδημαϊκά Συμβούλια έρχονται να επιτελέσουν αυτό το σκοπό. Με ένα πιο οργανωμένο, κεντρικά, τρόπο θα μπορούν επιχειρήσεις να εξοικονομούν χρήματα με την χρήση σταθερού κεφαλαίου από τις υποδομές του πανεπιστημίου, να εισάγουν καινοτομίες στα μέσα παραγωγής τους κτλ Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μια πολύ πιο άμεση επιρροή και σύνδεση των κατευθύνσεων της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς.

Να επισημάνουμε πως δεν μιλάμε για ένα πανεπιστήμιο-μαγαζί. Το κράτος θέλει το πανεπιστήμιο στον έλεγχο του για να διασφαλίζει ότι θα ικανοποιούνται οι ανάγκες του συλλογικού κεφαλαιοκράτη μακροπρόθεσμα. Για αυτό το λόγο επίσης, πρέπει να είναι και ο κύριος χρηματοδότης του αφού ένας μεμονωμένος κεφαλαιοκράτης δεν μπορεί να αναλάβει το κόστος της εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού ούτε της έρευνας. Επιχειρηματική λειτουργία άλλωστε υπάρχει στο

αστικό πανεπιστήμιο από την γέννηση του “μαζικού πανεπιστημίου”.

2. το αστικό πανεπιστήμιο σε κρίση: Δομικός ρόλος του αστικού πανεπιστημίου είναι να αναπαράγει τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής. Η κρίση του πανεπιστημίου προκύπτει όταν το ίδιο και η έρευνα που παράγει δεν μπορεί να έρθει σε επαφή με τις ανάγκες της παραγωγής, αγοράς και του κεφαλαίου. Όταν οι απόφοιτοί/ες του δεν μπορούν να βρουν τι αντίστοιχες θέσεις εργασίες για τις οποίες προορίζονται. Η αναρχία στην καπιταλιστική παραγωγή και η άμεση σύνδεση των φοιτητών και της γνώσης που προσλαμβάνουν με τους νόμους της αγοράς, της προσφοράς και της ζήτησης, κάνει αυτή την κρίση δομικό στοιχείο του αστικού πανεπιστημίου που δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες του φοιτητικού σώματος. Αυτή η κρίση είναι βασικός παράγοντας διαμόρφωσης της συνείδησης του φοιτητικού σώματος.

Γ. Συνείδηση του φοιτητικού σώματος

1.1 Η σπουδάζουσα νεολαία είναι ένα υποσύνολο μιας κοινωνικής ομάδας με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, της νεολαίας. Η νεολαία είναι μια κοινωνική ομάδα, διαταξική και με ανομοιογενή χαρακτηριστικά λόγω διαφορετικής ταξικής προέλευσης αλλά και προοπτικής στο εσωτερικό της. Γι' αυτό **η νεολαία δεν είναι τάξη** διότι εντός της υπάρχουν διαφορετικές μερίδες της κοινωνίας.

Ωστόσο, **στην νεολαία επιβάλλεται με διάφορους τρόπους μία βίαιη ομογενοποίηση**. Λόγω αυτής της κατάστασης στο εσωτερικό της η πληττόμενη νεολαία, σύσσωμη, έχει κοινές εμπειρίες και χαρακτηριστικά που προκύπτουν από τους θεσμούς τους οποίους η ίδια είχε περάσει πριν την ενηλικίωση της αλλά και μετά. Θεσμοί που, σίγουρα, την πατρώνανε και την «κηδεμονεύανε», την συμμετοχή και την κοινωνικοποίηση της σε διάφορες μαζικές δραστηριότητες, κοινωνικές-πολιτιστικές-αθλητικές. Όλοι αυτοί οι θεσμοί όπως είναι και το πανεπιστήμιο, την περιορίζουν και την

καταπιέζουν. Από εκεί προκύπτει και η κοινή επικοινωνία, η μαζική ταύτιση και επαφή με συνομηλίκους/ες.

1.2 Στο εσωτερικό του πανεπιστημίου, που αποτελεί τέτοιο θεσμό, **σχηματίζεται ένα πλειοψηφικό κομμάτι που είναι πληττόμενο**. Αυτό συμβαίνει ιστορικά γιατί το μαζικό πανεπιστήμιο δεν μπόρεσε ποτέ να αναλάβει το κόστος φοίτησης εξ'ολοκλήρου και επειδή τα συμφέροντα των αποφοίτων σε μεγάλο βαθμό τείνουν να ταυτίζονται με την προλεταριοποιημένη διανοητική εργασία. Έτσι η πληττόμενη πλειοψηφία των φοιτητών έχουν κοινή κατεύθυνση-εμπειρία, στο επίπεδο των διεκδικήσεων και αποκτούν μια κοινή συνείδηση του ρόλου τους ως φοιτητές και, στην συνέχεια, ως πληττόμενοι μισθωτοί εργαζόμενοι. Αυτό σημαίνει ότι μέσω των συλλογικών διαδικασιών αιτήματα όπως σίτιση, στέγαση κτλ αλλά και το αίτημα του ενιαίου αδιάσπαστου πτυχίου μπορούν να γίνουν κτήμα τους.

1.3 Αλλά αυτό συναντά ένα όριο αντικειμενικό και υποκειμενικό, που είναι μεταβλητό, διότι η καθιερωμένη κοινωνική-ταξική προέλευση του κάθε φοιτητή καθορίζει και τον τρόπο με τον οποίο ο καθένας/μία βλέπει τον εαυτό του/της ως μελλοντικός/ή εργαζόμενος/ή, γι' αυτό και **δεν υπάρχουν ενιαία φοιτητικά συμφέροντα**.

1.4 Η συνείδηση πολλών φοιτητών/τριών δεν είναι ακόμα, ολοκληρωμένα, διαμορφωμένη και αυτό προκύπτει όχι μόνο από την διαφορά προέλευσης προοπτικής αλλά και από τον ρόλο που παίζουν τα πολιτικά ρεύματα εντός πανεπιστημίου, πως επιθυμούν οι φοιτητές/τριες ως κομμάτια της κοινωνίας να δουν τον εαυτό τους ως μετέπειτα εργαζόμενοι/ες, τι υλικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά παίρνει η αναδιάρθρωση και η αστική στρατηγική στο εσωτερικό του πανεπιστημίου, μαζί με το διαφορετικό επιστημονικό αντικείμενο που έχουν οι διάφορες σχολές, τον ρόλο του πανεπιστημίου στην παραγωγή και αντίστοιχα πόσο καταλυτικό ρόλο εντός συλλόγων και σχολών έχουν οι επαναστατικές δυνάμεις και οι επαναστάτες μαρξιστές και αν αμφισβητούν το πανεπιστήμιο ως θεσμό και την γνώση και έρευνα που δίνει

στους φοιτητές. Με αυτόν τον τρόπο συγκροτούνται και τα διάφορα **κοινωνικά ρεύματα εντός σχολών**.

1.5 Το ΦΚ δεν είναι γενικά ταξικό. Τα **ταξικά χαρακτηριστικά** τα αποκτά εάν το ίδιο διεκδικεί συγκεκριμένες δημόσιες παροχές, βάζει την ενότητα φοιτών/τριών-εργατών/τριών και συνολικοποιεί τις αντιστάσεις στο φοιτητικό χώρο με τους αντίστοιχους αγώνες εντός κοινωνίας στην **βασική αντίθεση κεφαλαίου-εργασίας**.

Το φοιτητικό κίνημα είναι κομμάτι, πάντως, της ταξική πάλης και μπορεί να συμβάλει και το ίδιο καθοριστικά σε μια επαναστατική κατεύθυνση ως σύμμαχος της εργατικής τάξης. Με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που έχει και με αναβάθμιση των ταξικών ιδεολογικών αναφορών και φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών, έχει αποδειχτεί πως μπορεί να παίξει τον ρόλο της τακτικής πρωτοπορίας, δηλαδή του πυροδότη, του εργατικού κινήματος.

2.1 Σήμερα, υπάρχει συμφωνία ότι η κοινωνία οργισμένη φαίνεται μερικώς να συντηρητικοποιείται, λόγω και της υποχώρησης του κινήματος. Σημάδια κάμψης του φοιτητικού κινήματος, μαζί με το εργατικό, που πάντοτε συνδέονται, υπάρχουν εδώ και χρόνια. Όμως, η κατάσταση δεν είναι μονόπρακτο, διότι ό ένα δοσμένο σχηματισμό υπάρχουν **αντιφάσεις και δυνατότητες** και φαίνεται αυτό με τις ελπιδοφόρες μαζικές κινητοποιήσεις που γίνονται και τους αγώνες που ξεσπάνε, και εντός της νεολαίας. Το κίνημα σήμερα βρίσκεται σε μια κατάσταση ανασύνταξης των δυνάμεων του μαζί με τις ανακατατάξεις που γίνονται στο πολιτικό χάρτη των δυνάμεων της πρωτοπορίας.

2.2 Η οικονομική κρίση αποτέλεσε τομή για την συνείδηση του φοιτητικού σώματος. Με αυτό ως δεδομένο θα πρέπει να μελετήσουμε πως αναδεικνύεται ο καριερισμός, ο επιβιωτισμός, ο επιστημονισμός και ο ανταγωνισμός στο φοιτητικό σώμα. Αυτό πρέπει να εξεταστεί και με το πως βλέπουν τον εαυτό τους οι φοιτητές/τριες των διαφορετικών στρωμάτων με την ανάλογη πολιτική

συγκρότηση που έχουν αυτές οι αντιδραστικές τάσεις, δηλαδή πως συγκροτούνται τα ρεύματα στην συνείδηση φοιτητών με διαφορετική ταξική καταγωγή. Διότι, οι φοιτητές από διάφορα στρώματα παίρνουν όχι μόνο συγκεκριμένες θέσεις στην παραγωγή στο επιστημονικό τους κλάδο αλλά και με την υλική τους κατάσταση καθορίζουν και την αντίστοιχη ακαδημαϊκή τους πορεία, αν λάβουμε υπόψη και τους ταξικούς φραγμούς στην εκπαίδευση.

2.3 Ο αντίπαλος βρίσκεται σε κρίση και προσπαθεί έτσι να χρυσώσει το χάπι. Με την **εμπέδωση της επιχειρηματικής λειτουργίας** σε τομείς και λειτουργίες του πανεπιστημίου, προσπαθεί να συνδέσει πιο έντονα το πανεπιστήμιο με την αγορά και να κάνει κάποιες λειτουργίες του πιο ανταποδοτικές. Λόγω αυτού του σχεδίου και της κρίσης που έχει διαμορφώνει και την αντίστοιχη επικοινωνιακή διαχείριση και ιδεολογική παρέμβαση με προγράμματα όπως το EESTEC, job fair, οι πρακτικές, οι επιχειρηματικές ομάδες και ομάδες καινοτομίας αλλά και ο εθελοντισμός με τα διάφορα labs. Τα προγράμματα αυτά, με τις «ευκαιρίες» που δίνουν οι start-ups, βοηθούν, πρακτικά, στις συνέπειες της αδιαφορίας, απάθειας, της εργασιακής ευελιξίας, σε αντιλήψεις ότι όλα είναι ζήτημα θέλησης και ο διαχωρισμός της κοινωνίας είναι σε άριστους, σε αυτούς που προσπαθούν και στους τεμπέληδες. Η πρακτική απόληξη ενός αδηφάγου καπιταλισμού που μιλά στο όνομα της αριστείας, με πλατωνικούς όρους, για να καμουφλάρει τις ταξικές ανισότητες. Η αριστεία μιλά μ' έναν κυνισμό και με μια αφ' υψηλού φιλευσπλαχνία για μια κοινωνία μ' αυτόν που παλεύει και οι κόποι του ανταμείβονται, για τον αποτυχημένο που επειδή είναι αυτό γίνεται ριζοσπάστης και αριστερός, αριστερός ίσον μίζερος, ξεπερασμένος και καταθλιπτικός.

Στην υπεράσπιση της θέσης ότι οι σπουδές πρέπει να συνδέονται με την αγορά έρχεται και ο εκβιασμός των αξιολογήσεων. Αξιολόγηση του φοιτητή και εργαζόμενου αλλά και της ίδιας της γνώσης που κατέχει ως παραγωγική δύναμη. Με αυτό τον τρόπο οι δεξιότητες αντικαθιστούν την γνώση.

Δ. Δομές του φοιτητικού κινήματος

1.1 Ένα κίνημα πρέπει να μπορεί να συνολικοποιεί τις αντιστάσεις του και να συμβάλει στην μαζικοποίηση του. Είναι αναγκαίο να μπορεί να συζητάει στα επίδικα που βάζει και για να υπάρχει ανάδραση βάσης-κορυφής και πρέπει να έχει δομές. Έτσι, είναι σημαντικό στην φάση που βρίσκεται αυτή την στιγμή το κίνημα να αδράξουμε την ευκαιρία και να αναστοχαστούμε όλες εκείνες τις δομές στις οποίες συμμετείχαμε και να βγάλουμε συμπεράσματα για το πως συνεχίζουμε.

1.2 Σε μία αλλοτριωμένη κοινωνία, μπορούμε μόνο να προσεγγίσουμε την αληθινή δημοκρατία. Πρώτο κριτήριο είναι λοιπόν το κατά πόσο μια δομή αποτυπώνει τους συσχετισμούς που υπάρχουν στο σώμα το οποίο εκφράζει ή συντονίζει. Δεύτερο κριτήριο είναι το κατά πόσο μία δομή αποκτά δυναμική και προωθεί το σώμα προς μία αντικαπιταλιστική κατεύθυνση. Σημειώνουμε, ότι αυτά τα δύο δεν είναι ανεξάρτητα και επιπλέον ότι το περιεχόμενο και το πολιτικό πρόγραμμα επικαθορίζει την όποια μορφή πάλης και τις δομές.

1.3 Το φοιτητικό κίνημα, όπως και το εργατικό, χρειάζεται να έχει **αυτοτελείς δομές** λειτουργίας και ανάδρασης της πολιτικής γραμμής του. Στο εργατικό αυτό μπορεί να γίνει σε πρωτοβάθμιο επίπεδο μόνο με την γραμμή του εργατικού ελέγχου στην παραγωγή.

Όμως υπάρχουν και σημαντικές διαφορές μεταξύ συλλόγου και σωματείου, διότι οι φοιτητές δεν είναι τάξη, και άρα ακόμα κι αν υπάρχουν κοινές διεκδικήσεις φοιτητών και εργατών, ο σύλλογος δεν είναι σωματείο. Όσο και αν έχει προλεταριοποιηθεί η διανοητική εργασία και όσο κι αν συμπίεζεται το φοιτητικό σώμα, οι φοιτητές δεν είναι εργάτες και δεν μπορούν να έχουν έλεγχο στα μέσα συντήρησης του αφού το πανεπιστήμιο δεν είναι επιχείρηση.

1.4 Ρόλος των επαναστατών είναι να συμβάλλουν όπου και αν βρίσκονται μέσα από την παρέμβαση τους στις συνδικαλιστικές δομές, να υπερασπίζονται το ταξικό συμφέρον, να

προβάλλουν τα συνδικαλιστικά δικαιώματα και τις δημοκρατικές ελευθερίες με σκοπό να έχει δομές η τάξη ή η πληττόμενη πλειοψηφία των φοιτητών. Ανάγκη είναι προβάλλουν μια ταξική πολιτική γραμμή που να είναι πλήρως **ανεξάρτητη από την αστική πολιτική** και να απονεκρώνονται οι αντιλήψεις που θέτουν το ζήτημα της συνδιαχείρισης των θεσμών και αντίστοιχα της διαχείρισης των κερδών του κεφαλαίου.

Παίρνοντας τα παραπάνω σαν βάση, καθώς και την ανάλυση μας για το πανεπιστήμιο και την συνείδηση του φοιτητικού σώματος, θα κάνουμε κριτική στις δομές που έχουν εμφανιστεί στο φοιτητικό κίνημα.

2.1 συνδιοίκηση: η κρισιακή κατάσταση σ' ένα χώρο και θεσμό δεν διαμορφώνει μόνο αντίστοιχα αντιδράσεις, δυναμικές διεκδικήσεις και αγώνες αλλά όταν ο θεσμός βρίσκεται σε ανισορροπία βρίσκει την λύση, ενσωματώνοντας εν μέρει, διεκδικήσεις και νίκες των υποτελών του. Αυτό φαίνεται κατά κύριο λόγο με το μοντέλο της συνδιοίκησης. Η συνδιοίκηση ως δομή του πανεπιστημίου υπάρχει για να επεξεργάζεται και να εξειδικεύει τους νόμους για την τριτοβάθμια μέσα στο εσωτερικό ενός ιδρύματος με τα ιδιαίτερα ζητήματα του. Ελέγχει, ρυθμίζει και καθορίζει την λειτουργία ενός ιδρύματος και το πλαίσιο πάνω στο οποίο ένας απόφοιτος θα αναπαράγει την εργατική του δύναμη ως αυριανός εργαζόμενος και συνδέει το πτυχίο και το γνωστικό αντικείμενο με τις επιταγές και τους νόμους της αγοράς.

Έχει αποδειχθεί πολλάκις πως οι θεσμοί τους κράτους δεν αλλάζουν από τα μέσα, όπως και το ίδιο το κράτος. Αυτό που αλλάζει είναι η πολιτική γραμμή αυτών που παρεμβαίνουν και καταλήγει να είναι ρεφορμιστική για να μπορεί να επιβιώσει μέσα σε αυτούς τους θεσμούς. Έτσι, είμαστε ξεκάθαροι/ες ότι σε κάθε φάση του κινήματος, εμείς απέχουμε από τέτοιες δομές.

2.2 διοικητικά συμβούλια: η θέση μας για τα ΔΣ είναι ότι όπου υπάρχουν παρεμβαίνουμε, όπου έχουμε τους συσχετισμούς και την δυναμική, τα απονεκρώνουμε. Η παρέμβαση μας σε αυτά κωδικοποιείται (όπως και για την πλειοψηφία

των ΕΑΑΚ) με το σύνθημα «εντός-εκτός-ενάντια». Εννοούμε ότι τα σχήματα, με την εκλογική τους καταγραφή εντός συλλόγου, συμμετέχουν εντός ΔΣ για να εκπροσωπήσουν τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων και του Συλλόγου, όταν αυτές αμφισβητούνται από τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις, καθεστωτικές ή «αγωνιστικές». Τα σχήματα παλεύουν για να επικυρωθούν και να γίνουν σεβαστές οι αποφάσεις όταν αυτές κινούνται σε αγωνιστική κατεύθυνση. Καταχρηστικά τα χρησιμοποιούν λόγω της θεσμικής τους αναγνώρισης από το κράτος ως διαπραγματευτικά χαρτιά. Είναι γραφειοκρατικός θεσμός απομακρυσμένος από τα μάτια των φοιτητών/ριών. Δεν ορίζουμε εκλεγμένους αντιπροσώπους των σχημάτων.

2.3 φοιτητικές εκλογές: τα ΕΑΑΚ δεν πρέπει απλά να συμμετέχουν στις εκλογές λόγω του ότι αποτελούν ιστορική κατάκτηση. Τα σχήματα της ΕΑΑΚ παρεμβαίνουν με αυτοτέλεια σ' αυτές για να εκφράσουν τα αιτήματα, τους προβληματισμούς και τις ανάγκες του φοιτητόκοσμου και προβάλλει και εκεί μια άλλη πολιτική, αναγκαία αυτοτελή, εργατική και ανεξάρτητη. Δεν έχουμε αυταπάτες για την εκλογική στήριξη που είναι συνήθως αναθετική. Επίσης ασκούμε σκληρή κριτική στα σχήματα τα οποία για να αποκτήσουν τους κατάλληλους συσχετισμούς δεν έκαναν αντικαπιταλιστική απεύθυνση προς τον σύλλογο, όπως έγινε με την συνεργασία με την ΑΡΕΝ και το ΑΡΔΙΝ. Τέτοιοι συσχετισμοί δεν αποτυπώνονται ποτέ στο κοινωνικό και το πολιτικό επίπεδο της δράσης και της ζωής των συλλόγων.

2.4 φοιτητικός έλεγχος: ο σύλλογος πρέπει με μαζικούς όρους να παρεμβαίνει από τα έξω στα αποφασιστικά όργανα της σχολής, υπερασπιζόμενος συλλογικές αποφάσεις. Μέσο άσκησης πίεσης αποτελεί η μαζικότητα, η συνειδητότητα της βάσης του συλλόγου που δρα για να υπερασπιστεί αυτές τις αποφάσεις με πρωτοπορεία το αντικαπιταλιστικό σχήμα της σχολής, το σχήμα της ΕΑΑΚ. Ο φοιτητικός έλεγχος από μόνος του φτάνει σε στρατηγικό αδιέξοδο. Μπορεί οι φοιτητές να είναι η μεγαλύτερη αριθμητικά κοινωνική ομάδα στο πανεπιστήμιο αλλά δεν μπορούμε να

παραβλέπουμε τους εργαζόμενους των πανεπιστημίων αλλά και ολόκληρη την κοινωνία που επηρεάζεται από την γνώση που παράγει το πανεπιστήμιο. Για τον ίδιο λόγο, είναι μόνο τακτικό το αίτημα "Όλη η εξουσία στις Γενικές Συνελεύσεις".

Όμως οι φοιτητικοί σύλλογοι με τις γενικές συνελεύσεις μπορούν να συμβάλουν στον έλεγχο της δομής του πανεπιστημίου «από τα κάτω». Ο έλεγχος χρειάζεται ως γραμμή στις αυτοτελείς δομές του και θα συμβάλει στην ταξική πάλη, στην ενότητα φοιτητών-εργατών μαζί με κοινούς αγώνες και διεκδικήσεις, ό ένα κίνημα πυροκροτητή κοινωνικών αντιστάσεων εντός ΑΕΙ-ΤΕΙ. Αντίστοιχα, θα βοηθήσει με επιστημονική τεκμηρίωση τον αγώνα των εργαζομένων, την συμμαχία με το διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό του πανεπιστημίου μέσω των δικών του συλλόγων. Οι έτοιμες δομές του κινήματος θα μπορούν να συμβάλουν σε περίοδο επαναστατικής κρίσης και προεπαναστατικής περιόδου και θα λειτουργούν σε τέτοιες στιγμές ως δομές δυαδικής εξουσίας. Είναι εν τέλει ο "Φοιτητικός και Εργατικός Έλεγχος" το μεταβατικό αίτημα που θα συμβάλει στην οικοδόμηση του "Κόκκινου Πανεπιστημίου".

3.1 μόνιμο συντονιστικό γενικών συνελεύσεων: είναι δομή που προτείνεται κατά βάση από τις δυνάμεις της ν.Κ.Α. Είναι μία πρόταση που πρώτον, δεν μπορεί να υλοποιηθεί και δεύτερον, δεν θα έπρεπε. Δεν μπορεί, διότι το φοιτητικό κίνημα είναι δομικά ασυνεχές, πέρα από το ότι έχει υφέσεις και οξύνσεις όπως όλα τα κινήματα. Επίσης, δεν είναι και πολιτικά ορθή επιλογή καθώς δεν μπορεί να υπάρχει μια μόνιμη δομή συντονισμού Φ.Σ. που νομιμοποιεί την παρουσία και την εκπροσώπηση αντιδραστικών πλαισίων. Οι φοιτητές δεν είναι τάξη. Δεν σεβόμαστε απριόρι τα αιτήματα τους.

3.2 συντονιστικό Γενικών Συνελεύσεων και Καταλήψεων: αντίθετα, αυτή η πρόταση ξεπερνά τα παραπάνω προβλήματα. Πρώτα απ' όλα, πρέπει να επισημανθεί κάτι: ότι πανελλαδικό σ. ΓΣ-Κ έχει να πραγματοποιηθεί από τον Νοέμβριο του 2014. Αποτελεί ωστόσο το πιο πετυχημένο παράδειγμα συντονισμού του

φοιτητικού κινήματος στην ιστορία της ΕΑΑΚ και οδηγό για την τακτική και την στρατηγική μας. Ως δομή λειτουργούσε με σκοπό να συντονίζει τις παραμικρές κινήσεις και δυναμικές που υπήρχαν στους συλλόγους με σκοπό να υπάρξει όξυνση του κινήματος ή, κατά κύριο λόγο, την στιγμή που υπήρχε κίνημα και έπαιρνε πρακτική σημασία το τρίπτυχο καταλήψεις-συγκρούσεις-διαδηλώσεις. Ήταν νομιμοποιημένη στα μάτια των φοιτητών και υπήρχε μαζική συμμετοχή. Βοηθούσε και συντελούσε στην εμφάνιση του ΦΚ στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό και εξέθετε πολιτικές δυνάμεις που υποβάθμιζαν την λειτουργία του.

Όμως, είχε έντονες προβληματικές στον τρόπο που γινόταν η συζήτηση εντός του, με μια χαώδη διαδικασία που δεν συνέβαλε στο να βγει συγκεκριμένο συμπέρασμα και να απολήξει σε συγκεκριμένη απόφαση. Δεν θα απαριθμήσουμε όλα τα προβλήματα, ούτε θα κάνουμε εδώ μια συγκεκριμένη πρόταση για το πως πρέπει να λειτουργεί. Σημασία έχει να κρατήσουμε ότι πρέπει να αποτελεί στόχο ο συντονισμός τέτοιου τύπου, δηλαδή των αγωνιστικών αποφάσεων, στην φάση όξυνσης του κινήματος για την περαιτέρω κλιμάκωση του.

Ε. Αποτίμηση των κινητοποιήσεων του προηγούμενου διαστήματος

1 Η πολιτική κρίση εντός ΕΑΑΚ και αυτού που θα αποκαλούσαμε “φοιτητική αριστερά” ήταν ένας από τους βασικούς παράγοντες για τους οποίους δεν υπήρξαν σπουδαίες φοιτητικές κινητοποιήσεις το τελευταίο διάστημα. Η ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ σε κυβέρνηση το φθινόπωρο του 2015 μετά από τη νίκη του ΟΧΙ στο δημοψήφισμα, βύθισε την αριστερά στην αμηχανία και σε πολιτική κρίση. Η ρίζα αυτής της κρίσης εντοπίζεται στις αυταπάτες για την αριστερή κυβέρνηση και το πρόγραμμα της, πριν και κατά την ανάδειξη της. Το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ ήταν ένα πρόγραμμα ταξικής συνεργασίας το οποίο έπρεπε να απονομιμοποιήσουμε στις μάζες και όχι να πιστεύουμε ότι θα δημιουργήσει καλύτερες

συνθήκες για το λαϊκό κίνημα. Η αδυναμία της αριστεράς να αντιληφθεί την αντικαπιταλιστική δυναμική της περιόδου την οδήγησε στις ατέρμονες συζητήσεις περί ενότητας και μετωπικής πολιτικής. Μία συζήτηση από τα πριν αποτυχημένη, αφού δεν προτεινόταν κανένα κινηματικό σχέδιο και πολιτικό πρόγραμμα το οποίο θα ενοποιήσει την αριστερά. Η συμφωνία πάνω στην οποία έγιναν οι όποιες συνεργασίες ήταν η “ήττα του κινήματος”. Το βάρος αυτής της λαθεμένης πολιτικής κατεύθυνσης πέφτει στις δυνάμεις της ΑΡΑΝ και της ΑΡΑΣ, δευτερευόντως στη ν.Κ.Α που κράτησε συνολικά μία κεντρίστικη στάση, όπως και στις δυνάμεις που αποχώρησαν από τη νεολαία ΣΥΡΙΖΑ αλλά θέλουμε να επικεντρωθούμε εδώ στις δυνάμεις της ΕΑΑΚ.

Ωστόσο, και με την απουσία πρωτοπορίας στο νεολαιίστικο κίνημα υπήρξαν αγώνες που δυστυχώς παρέμειναν αποσπασματικοί αλλά είναι υπαρκτοί και πρέπει να αποτιμηθούν.

2.1 Η άδικη καταδίκη της Ηριάννας και του Περικλή πυροδότησε αντιδράσεις σε ολόκληρη την κοινωνία. Οι κινητοποιήσεις και δράσεις αλληλεγγύης ήταν μαζικές ενώ έδωσαν το παρόν και αρκετοί φοιτητικοί σύλλογοι της Αθήνας. Το κλίμα αυτό σε ένα βαθμό μπόρεσε να μεταφερθεί και εντός των σχολών και να τροφοδοτήσει μικρότερους αγώνες για δημοκρατικές διεκδικήσεις. Ωστόσο, το επικοινωνιακό παιχνίδι του ΣΥΡΙΖΑ που υποτίθεται ότι συγκρούστηκε με το διεφθαρμένο δικαστικό σύστημα γέμισε αυταπάτες τον κόσμο για τις αληθινές προθέσεις του, που δεν είναι άλλο από το να υλοποιήσει το σχέδιο της τάξης και ασφάλειας. Πρόβλημα αποτέλεσαν για εμάς από την άλλη οι τοποθετήσεις που για να αναδείξουν τις ευθύνες του ΣΥΡΙΖΑ κατέφευγαν στο να καταγγέλουν “την χούντα του ΣΥΡΙΖΑ” με αυτήν ή παρόμοια φρασσεολογία, σχετικοποιώντας έτσι το ζήτημα δημοκρατικών ελευθεριών και την πάλη για την διεκδίκηση τους.

2.2 Το κίνημα αλληλεγγύης στους πρόσφυγες ήταν ένα από τα πιο ελπιδοφόρα κινήματα των τελευταίων ετών. Μέσα από κινήσεις μέσα στις σχολές, πολιτικές ή κοινωνικές πρωτοβουλίες, καταλήψεις στέγης και καμπάνιες, οι φοιτητές ήταν παρόντες σε ένα κίνημα που μπόρεσε πέρα από τον εκφράσει την διεθνιστική αλληλεγγύη σε αυτό το κομμάτι της κοινωνίας, κατάφερε να βάλει ανάχωμα στην επανεμφάνιση ακροδεξιών φωνών στον δημόσιο λόγο. Ταυτόχρονα, είναι νίκη η επικράτηση του συνθήματος **“Ανοιχτά Σύνορα”** εντός της αριστεράς η οποία είχε αυταπάτες για καιρό πάνω στο ζήτημα. Πρέπει να ασκηθεί κριτική ωστόσο στις δυνάμεις που επέλεξαν να μην συγκρουστούν πολιτικά με το αστικό κράτος και την κυβέρνηση, και είδαν την αλληλεγγύη ως μόνο στόχο. Αυτές οι επιλογές, όπως η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας έχουν ως αποτέλεσμα να πνίγονται καθημερινά άνθρωποι στο Αιγαίο, να πεθαίνουν από το κρύο στα hot spot, να απελαύνονται αλλά και να γίνονται αντικείμενα εκμετάλλευσης αφού το ελληνικό κράτος αρνείται να τους δώσει χαρτιά. Η ίδια κριτική όμως πρέπει να γίνει και στις δυνάμεις που ενώ είχαν καλύτερο πολιτικό λόγο, διάλεξαν να μην εμπλακούν σε δομές αλληλεγγύης και να μην έρθουν σε πραγματική ανάδραση με το υποκείμενο που υποτίθεται εξέφραζαν. Πρέπει να σημειωθεί ότι ως φοιτητική ομάδα, με τις δυνάμεις που μπορούσαμε να διαθέσουμε, παρεμβαίναμε και συμμετείχαμε στην κατάληψη στέγης City Plaza. Η πολιτική κατεύθυνση που πήρε μας ανάγκασε να το εγκαταλείψουμε όπως και τις περισσότερες πολιτικές δυνάμεις που το στήριζαν, ωστόσο ήταν μια σωστή πολιτική επιλογή που έδωσε πολύτιμες εμπειρίες σε όσους/ες ενεπλάκησαν.

2.3 Όσον αφορά σε αμιγώς φοιτητικούς αγώνες παρατηρούμε ότι το τελευταίο διάστημα οι σχολές που καταφέρνουν να κινητοποιούνται με μαχητικότητα είναι αυτές όπου οι φοιτητές πλήττονται υλικά και άμεσα. Τέτοια παραδείγματα είναι η νομική Αθήνας και οι

πολιτικοί μηχ. ΑΠΘ για τα δίδακτρα στα μεταπτυχιακά, οι συντονισμένες κινήσεις για τις εστίες και την μέριμνα τον Δεκέμβρη του '17, διάφορες σχολές για τις παραμελημένες κτιριακές υποδομές τους και τις συγκοινωνίες, σχολές του ΕΜΠ και της Θεσ/νίκης ενάντια στις αλλαγές στα Π.Σ, οι συνελεύσεις και οι κινητοποιήσεις για τα συγγράμματα το φθινόπωρο του '17 κτλ. Αυτοί αγώνες διακρίνονται από την μαχητικότητα στις μορφές πάλης αλλά και από τη μικρή διάρκεια αφού δεν μπόρεσαν ούτε να συνδεθούν μεταξύ τους, ούτε να συνολικοποιηθούν σε οργή απέναντι στην κυβερνητική πολιτική. Επιπλέον, πρέπει να μπει αρνητικό πρόσημο στην αδυναμία που είχαν τα ΕΑΑΚ να συνδεθούν με εργατικούς αγώνες εντός πανεπιστημίων που ξέσπασαν όπως η απεργία των καθαριστριών του ΕΜΠ. Επίσης, αρνητικό πρόσημο μπαίνει στην αδυναμία των ΕΑΑΚ να συνεργαστούν με τις δυνάμεις της αναρχίας και της αυτονομίας στους αγώνες που έδωσε πρόσφατα γύρω από την μέριμνα, την σίτιση και τις μετακινήσεις. Είναι γεγονός ότι δεν έχει γίνει μεγάλη κινητοποίηση στο κέντρο της Αθήνας από τους Φ.Σ από το φθινόπωρο του 2016.

2.4 Η συγχώνευση του ΤΕΙ Αθήνας και του ΤΕΙ Πειραιά, κατάφερε να πυροδοτήσει κινηματικές διαδικασίες στη ΣΓΤΚΣ και την ΣΕΥΠ ενώ τροφοδότησε την πολιτική κουβέντα σχεδόν σε όλες τις σχολές των δύο ΤΕΙ. Η ΣΓΤΚΣ και η ΣΕΥΠ κατάφεραν να κάνουν πολλές συνελεύσεις, καταλήψεις και εξώστρες κινητοποιήσεις. Αυτές οι διεργασίες θα μπορούσαν να είναι πολύ πιο ελπιδοφόρες ωστόσο η παρέμβαση των δυνάμεων της ΚΝΕ και της ΣΣΠ έδωσαν χώρο σε συντεχνιακά αντανakλαστικά με το πολιτικό τους περιεχόμενο, ενώ δρούσαν σεχαταριστικά. Κύρια ευθύνη όμως πέφτει στα ΕΑΑΚ που διέλυσαν το **διασηματικό συντονισμό του ΤΕΙ Αθήνας** και μετέπειτα του ΤΕΙ Αθήνας και Πειραιά. Ευθύνη έχουν επίσης τα σχήματα που ενώ ανοίγονταν ζητήματα σε σχέση με τα επαγγελματικά δικαιώματα στις σχολές τους, δεν επιδίωξαν την

σύνδεση με τους φοιτητές του ίδιου κλάδου των ΤΕΙ και αντιμετώπισαν το ζήτημα και τα ίδια συντεχνιακά.

2.5 Τον τελευταίο διάστημα η προπαγάνδα των ΜΜΕ και της κυβέρνησης εναντίον της Τουρκίας έχει εγείρει ένα πολύ ζωντανό διάλογο σε σχέση με τις ιμπεριαλιστικές βλέψεις της Ελλάδας και το ζήτημα του πολέμου. Η επίσκεψη Ομπάμα, η ανάδειξη του Trump στην εξουσία, οι δαπάνες της κυβέρνησης σε πολεμικό εξοπλισμό, η συμφωνία με την Κύπρο, την Αίγυπτο και το Ισραήλ κτλ έχουν απασχολήσει πολύ τα σχήματα. Έχουν υπάρξει μετατοπίσεις στην αντικαπιταλιστική αριστερά σε πιο διεθνιστικές θέσεις λόγω αυτής της κατάστασης και σε αντιπαράθεση με τις αντιφατικές θέσεις της πατριωτικής αριστεράς της ΛΑΕ. Ενδεικτικό είναι πως τα δύο τελευταία χρόνια, οι κινητοποιήσεις ενάντια στη φιέστα της Χ.Α για τα Ίμια ήταν άκρως επιτυχημένες. Δεν πρέπει να παραβλέψουμε όμως το γεγονός ότι υπάρχουν ακόμα αντιφατικές τοποθετήσεις εντός ΕΑΑΚ που μας επηρεάζουν αρνητικά και χρήζουν αντιπαράθεσης. Δεν πρέπει να επιτρέπουμε να μην παίρνει θέση το φοιτητικό κίνημα απέναντι στα ερωτήματα που τίθενται στο όνομα ενός αφηρημένου αντικαπιταλιστικού ή αντιπολεμικού περιεχομένου. Αυτό συνέβη με το ζήτημα της Μακεδονίας. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ παίρνει μία πολύ επιθετική στάση η οποία θα είναι καταστροφική τόσο για την εργατική τάξη και τη νεολαία της Ελλάδας, όσο και για τους λαούς εκτός των συνόρων. Το διεθνιστικό καθήκον της αριστεράς είναι να αντιπαρατίθεται με αυτή την επιθετικότητα με κάθε ευκαιρία. Δεν ξεχνάμε ότι **“ο εχθρός βρίσκεται μέσα στην ίδια μας την χώρα”**.

2.6 Η ανάδειξη του Trump επίσης, πυροδότησε αντιδράσεις παγκοσμίως σε σχέση με τον μισογύνικο και ρατσιστικό του λόγο. Αυτό το κλίμα μεταφέρθηκε και στην Ελλάδα και σε συνδυασμό με διάφορα γεγονότα κακοποίησης

γυναικών που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας το προηγούμενο διάστημα, είχαν ως αποτέλεσμα την πολύ μαζική πορεία στις 8 Μάρτη του '17 στο κέντρο της Αθήνας. Είχε επίσης ως αποτέλεσμα την δημιουργία της ενωτικής πρωτοβουλίας “Καμία Ανοχή” που είναι ένα βήμα πιο κοντά στο να βάλει τέλος σε αυτό τον φοβερό κατακερματισμό του φεμινιστικού κινήματος. Πέρα όμως από τους αντικειμενικούς παράγοντες που συνέβαλαν στην επανεμφάνιση των γυναικείων αγώνων, που είναι η ένταση της εκμετάλλευσης τους μέσα στην κρίση, συνέβαλε σε ένα βαθμό και η συνεπής και διαρκής επιμονή οργανώσεων όπως η δική μας, σε σχέση με αυτό το ζήτημα. Έχουν πολλά να κερδηθούν ακόμα σε αυτό το πεδίο, αν αναλογιστεί κανείς και την προβληματική κατάσταση εντός ΕΑΑΚ με την καταγγελία για ξυλοδαρμό συντρόφισσας από μέλος της ΑΡΙΣ. Η ΑΡΙΣ πρέπει να επωμιστεί το βάρος της συγκάλυψης αυτού του γεγονότος και την πολιτική του υπεράσπιση. Δεν υποκύπτουμε στον εκβιασμό από την μεριά της. Το μέλος σε βάρος του οποίου έγινε η καταγγελία δεν χωρά στους κόλπους της αριστεράς. Ωστόσο, δεν ξεκινάμε από το μηδέν, η κουβέντα δεν πρέπει να πηγαίνει πίσω από τα κεκτημένα του φεμινιστικού κινήματος και της αντικαπιταλιστικής του πτέρυγας. Το δικαίωμα στην γυναικεία αυτοοργάνωση όπως και όλων των καταπιεσμένων πρέπει να είναι αναμφισβήτητο και βασικό πρόταγμα της πάλης μας.

Στ. Ρόλος και καθήκοντα των ΕΑΑΚ

1.1 Η παρακάτω ενότητα δεν είναι μια καταγραφή της πραγματικότητας που καταλήγει σ' έναν εμπειρισμό. Η αντίληψη αυτή είναι μονοεστιακή διότι αποτυπώνει την πραγματικότητα όπως «είναι», χωρίς να βλέπει δυνατότητες, αντιφάσεις, ρήγματα. Λόγω αυτού δεν μπορεί να χαράξει συγκεκριμένη γραμμή, στρατηγική με τακτικές απολήξεις για την πραγματικότητα, διότι καταφεύγει σε μια **«φυγή προς τα εμπρός»**. Δεν υπάρχει απάντηση στο «τι

πρέπει να γίνει» αλλά μόνο στο «τι θέλεις και το πως να το κάνεις».

Αντί να ψάχνουμε το νέο ανασυγκροτημένο κίνημα με τις δομές του και τα εργαλεία του, να γίνουμε χρήσιμοι/ες στο πως να ανασυγκροτήσουμε το υπάρχον φοιτητικό κίνημα που βρίσκεται σε υποχώρηση και, αντίστοιχα, την ραχοκοκαλιά του, τα ΕΑΑΚ, πάνω στο δυσμενές πλαίσιο παρέμβασης στους συλλόγους· σε πνεύμα μαχητικής θέσης, ανυπακοής και ανεξαρτησίας με τους φορείς κυρίαρχης πολιτικής και κατεύθυνσης.

1.2 Το πιο χρήσιμο δεν είναι να πούμε για «κόκκινο» πανεπιστήμιο και επαναστατική οργάνωση νεολαίας έτσι αξιακά, λόγω του ότι είναι παρακαταθήκες του ρεύματός μας για την νεολαία, **αλλά να τα συνδέσουμε στην στρατηγική μας με τα ΕΑΑΚ** ως μέτωπο κοινωνικοπολιτικών συσπειρώσεων. **Είναι το μόνο όχημα που μπορεί να εκφράσει μια αυτοτελή και διακριτή αντικαπιταλιστική γραμμή, χρήσιμη για τους φοιτητικούς συλλόγους.** Αυτό που βιώνουμε είναι η πολιτική στασιμότητα, δηλαδή την λιτότητα ως μονόδρομο, αλλά αυτή η κατάσταση δεν εδράζεται και σε μια οικονομική σταθερότητα. Είναι ο υποκειμενικός παράγοντας που απουσιάζει. Όμως πιστεύουμε στις δυνατότητες που ανοίγονται αλλά και σε μια νέα γενιά συντρόφων που δεν έζησε την απογοήτευση της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ και την άνοδο-πτώση του κινήματος.

Γι' αυτό δεν συναινούμε στο ότι θα πρέπει να αναζητούμε μάχες πάνω σε αιχμές με συγκεκριμένα οικονομικά αιτήματα. Δεν θεωρούμε ότι η μάχη απλά βρίσκεται στην αντιπαράθεση στις συγκλήτους, πόσο μάλλον όταν αυτό σημαίνει ότι θα είμαστε συνομιλήτρια δύναμη μέσα σε αυτές. Δεν υποκύπτουμε σε σχέδια διαχείρισης της ήττας. Το ζήτημα της εργασιακής προοπτικής των φοιτητών δεν πρέπει να αναλύεται πάνω σε μια συντεχνιακή λογική, που εκκινεί από το αίτημα για ισχυρά πτυχία και που έρχεται σε αντίθεση με την **ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση.** Το ζήτημα της εργασιακής προοπτικής και των

επαγγελματικών δικαιωμάτων όπως ανοίγεται στις περισσότερες σχολές, αφορά στο αν οι απόφοιτοι θα έχουν γενικά το δικαίωμα να εργάζονται, με ποια εργασιακά δικαιώματα και ποιες εργασιακές σχέσεις.

Ούτε όμως, από την άλλη, επειδή το φοιτητικό «υποκείμενο» μπαίνει στα μαθήματα, θα πρέπει συνδικαλιστικά να διαχυθούμε στα μαθήματα, κάνοντας αντιπαράθεση στο τι έπρεπε να μαθαίνουμε και στο τι τελικά μαθαίνουμε. Διότι, έτσι, πάνω στην «αντικειμενικότητα» της γνώσης, ερχόμαστε σε επαφή όλο και πιο πολύ με την αποδοχή μέρους της κυρίαρχης ιδεολογίας όπως και με την εντατικοποίηση και τον επιστημονισμό. Διότι αυτή η γραμμή πέραν από ηττοπαθής είναι και υπεκφυγή της πραγματικότητας. Το αίτημα για γνώση είναι ένα διαχειρίσιμο αίτημα, διότι ναι μεν υπάρχει αντικειμενική αλήθεια, αλλά στο καπιταλισμό η γνώση έχει συγκεκριμένα ιδεολογικά χαρακτηριστικά και είναι εργαλείο ηγεμονίας της άρχουσας τάξης στην υποταγή των καταπιεσμένων στρωμάτων σ' αυτήν. Κανείς σήμερα δεν μας παίρνει την γνώση, η γνώση είναι διάχυτη όσο ποτέ άλλοτε. Πρέπει επίσης να δούμε ότι αυτά που μαθαίνουμε πολλές φορές δεν είναι «λάθος» μόνο στην μεθοδολογία τους αλλά και στον πυρήνα της παρατήρησης-εμπειρίας τους.

1.3 Δεν δεχόμαστε ότι έχουμε υποστεί ήττα, τα πολιτικά μας εργαλεία δεν έχουν αχρηστεύσει. Εάν καταφέρουμε να κρατήσουμε τις υπάρχουσες συνδικαλιστικές πρακτικές που είχαμε, θα βγούμε δικαιωμένοι/ες προσαρμόζοντας αυτές στην σύγχρονη συνείδηση του φοιτητή. Αφού έχει αλλάξει η συνείδηση του φοιτητικού σώματος και εφόσον το φοιτητικό κίνημα μπορεί να ερχόταν και σε αντιπαράθεση με την εντατικοποίηση και, κατ' επέκταση, την καριέρα και το βόλεμα, το καθήκον μας σήμερα είναι να αναδείξουμε μια πολιτική συνδικαλιστικής παρέμβασης στους συλλόγους **με πιο ταξικές-εργατικές βάσεις και στροφή.**

Το ΦΚ πρέπει να έρθει σε ρήξη στο σήμερα με τον επιβιωτισμό, τις λογικές αποδοχής της ζωής με ελάχιστα δικαιώματα, το κυνήγι προσόντων

κτλ. Ο ατομικός δρόμος από καριέρα, βόλεμα έγινε εξατομίκευση και ανασφάλεια για το μέλλον. Διεκδικούμε ένα **ενιαίο αδιάσπαστο πτυχίο με κατοχυρωμένα εργασιακά-επαγγελματικά δικαιώματα σ' αυτό**. Η διάσπαση του πτυχίου δημιουργεί ένα κατακερματισμένο εργατικό δυναμικό. Απορρίπτουμε μια αντίληψη του παρελθόντος ότι οι μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί είναι πλήρως ενσωματωμένοι στην κυρίαρχη ιδεολογία ή ότι στελεχώνουν διευθυντικές θέσεις. Αυτά μπορεί να ισχύουν σε ένα βαθμό, αλλά δεν αποτελούν την κυρίαρχη τάση.

Η πολιτική μας πρέπει να έρχεται σε επαφή με το όλο και πιο πληττόμενο κόσμο των σχολών, που ανήκει στην τάξη, αλλά αναδεικνύουμε ταξική αναφορά και στον κόσμο εκείνο που δεν έχει λόγω κοινωνικής προέλευσης επαφή με την τάξη. **Αυτό θα πρέπει να γίνει ανάλογα με την ταξική διάρθρωση που υπάρχει σε κάθε σχολή**. Δεν μπορεί να γίνει αλλιώς, όταν υπάρχουν στρώματα που η κινητικότητα τους βρίσκεται όλο και πιο κάτω, όταν υπάρχουν φοιτητές που δουλεύουν ταυτόχρονα με τις σπουδές τους, φοιτητές που τελειώνουν πιο γρήγορα τις σχολές τους λόγω οικονομικών δυσκολιών και όταν υπάρχει ένα δυναμικό μισθωτής διανόησης που όλο και έντονα προλεταριοποιείται. Γι' αυτό τα ΕΑΑΚ δεν πρέπει να επικαλούνται μόνο τα δίκαια του πολυτεχνείου, πάνω στην επαγγελματική προοπτική των πολυτεχνιτών και τον συντεχνιασμό που παίρνει αυτό κάποιες φορές. **Πρέπει να γίνει επαφή του φοιτητικού κινήματος με το εργατικό μέσα στις υπάρχουσες δομές του κινήματος και όχι σε δομές-μαγαζιά αυτόκεντρης ανάπτυξης. Προπαγανδίζουμε στους συλλόγους μας τα πρωτοβάθμια σωματεία που υπάρχουν ή δημιουργούνται στην βάση της ταξικής ανεξαρτησίας στον αντίστοιχο κλάδο**.

Απευθυνόμαστε ως ΕΑΑΚ στην πληττόμενη πλειοψηφία, δεν πλειοδοτούμε σε διάχυτο αντικαπιταλιστικό δυναμικό με αυθόρμητα χαρακτηριστικά ή σε φοιτητές με αριστερή συνείδηση και αντανάκλαστικά, αλλά και δεν απολογούμεστε ούτε χαϊδεύουμε αυτιά του

αντιδραστικού μπλοκ πάνω σε λογικές προτύπου «πρώτοι στα μαθήματα, πρώτοι στους αγώνες». Ούτε πρέπει να στηρίξουμε ένα λαϊκισμό «τα παιδιά των λαϊκών οικογενειών», που στηρίζει ένα συναισθηματικό πλαίσιο στο οποίο γίνεται η πολιτική και δεν βάζει ουσιαστικά σε κίνηση τον κόσμο των συλλόγων από τα κάτω.

1.4 Για να αντιστρέψουμε το κλίμα στους συλλόγους επιμένουμε στις παρακαταθήκες όσο δύσκολο κι αν είναι να υλοποιηθούν με διάρκεια στο σήμερα, όμως αυτές κινούν ένα κόσμο εντός συλλόγου και διαμορφώνουν συνειδήσεις. Αυτές θα πρέπει να τις παλεύουμε στο σήμερα για να διαμορφώσουμε τους αντίστοιχους συσχετισμούς την στιγμή που θα εμφανιστεί μαζικό φοιτητικό κίνημα, με τα χαρακτηριστικά που θέλουμε. Χωρίς να τις φετιχοποιούμε για να βγούμε εμμονικά πιο μαχητικοί/ες. Παρεμβαίνουμε στοχευμένα με αντίστοιχο υλικό απέναντι στις πτυχές της συντηριτικοποίησης και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που έχει σε κάθε σχολή. **Η συνδικαλιστική κουλτούρα και τα χρήσιμα κεκτημένα των σχημάτων και των συντρόφων και των συντροφισσών που τα στελεχώνουν, δεν πρέπει να χαθούν σε αυτή την φάση υποχώρησης του κινήματος**. Δεν είναι καιρός για περιχαράκωση, αλλά για θαρρετή διάχυση στον κόσμο που ψάχνει για απαντήσεις.

Πάνω στην συντηριτικοποίηση που με εμφανή τρόπο παρατηρείται προστατεύουμε το κεκτημένο του ασύλου, διότι η αυταρχική θωράκιση πρυτάνεων-διοικήσεων συντελεί ό αυτήν. Μέσω του φοιτητικού ελέγχου διαμορφώνουμε μια άλλη κατάσταση όπου τον πρώτο λόγο θα τον έχουν οι φοιτητές μέσω των δομών τους στους φοιτητικούς συλλόγους τους, συμβάλλοντας σε μια συλλογική, συνεχή και προωθημένη κοινή αντίληψη, που θα είναι αντιπαρατιθέμενη στην κυρίαρχη ιδεολογία. Στο εσωτερικό των συλλόγων πρέπει να αντιπαρατίθεται η αστική ηγεμονία του πανεπιστημίου με την ιδεολογική ηγεμονία των από κάτω και της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Όταν ακούς για «ιδεολογική ηγεμονία της αριστεράς» στα πανεπιστήμια πρέπει να ξέρεις ότι το σύστημα φοβάται και γι' αυτό λοιδορεί το

άσυλο ως άντρο «ανομίας». Η παραπάνω αντιπαράθεση δεν μπορεί να γίνει χωρίς να υπάρχει άσυλο και συλλογικά σπουδαστικά όργανα. Κάτω από αυτή την πίεση δεν πρέπει να πέφτουμε στο ατόπημα του να καταγγέλλουμε άλλες πολιτικές δυνάμεις, συνήθως της αναρχίας, ως προβοκάτορες ή παρακράτος. Τέτοιες αντιλήψεις υπάρχουν στο επαναστατικό κίνημα από τα γεννοφάσκια του, δεν είναι δημιουργήματα καμιάς κυβέρνησης. Το μόνο που καταφέρνουμε με αυτή την καταγγελία είναι να αποφεύγουμε την κοινή δράση και συμπόρευση ενώ τροφοδοτούμε τα αντιδραστικά αντανακλαστικά των φοιτητών/τριών.

Επανοικειοποιούμεστε τον κοινωνικό μας χώρο και δεν δίνουμε χώρο σε επιχειρήσεις, ερευνητικά, σε ομάδες καινοτομίας και ανάπτυξης, με την δημιουργία χώρων για πολιτιστικές ομάδες, στέκια φοιτητικών συλλόγων και για κινηματικές πρωτοβουλίες. Οι φοιτητικές καταλήψεις, η συμμετοχή σε αγωνιστικές πρωτοβουλίες και η επαφή μ' ένα διάχυτο ριζοσπαστικό κομμάτι, στο πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό, πάνω στην βάση του ενιαίου μετώπου, σε κοινωνικά κινήματα όπως το φεμινιστικό, το ΛΟΑΤΚΙ, περιβαλλοντικό, αντιμилитарιστικό κτλ. είναι ο δρόμος για αυτή την κατεύθυνση. Θα πρέπει αυτά να συνδεθούν επιτακτικά με την εσωτερική ζωή του συλλόγου.

1.5 Τέλος, το επαναστατικό κίνημα στα πανεπιστήμια πρέπει να μην μασάει ανάμεσα στην διαφορά «ειδική-γενική γνώση» και να αμφισβητεί τον ρόλο του αστικού πανεπιστημίου και την γνώση που παρέχει. Το φοιτητικό κίνημα πρέπει να ζητήσει σφαιρική εποπτεία του αντικειμένου διότι έτσι η υπάρχουσα γνώση και οι σπουδές αμφισβητούνται. Το σύνθημα ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι το καλύτερο πολιτικό κεκτημένο της ιστορικής πορείας των ΕΑΑΚ και πρέπει να είναι η πρώτη μεταβατική διεκδίκηση του αντικαπιταλιστικού προγράμματος. Αντίστοιχα έτσι γίνεται προσιτός ένας άλλος δρόμος, μια άλλη κοινωνία με άλλη παραγωγή. Έτσι η γνώση αποτυπώνεται σε κοινωνικά χρήσιμη για την απελευθέρωση της εργατικής τάξης από τα δεσμά της και δεν

μπαίνει το κίνημα εύκολα σε αντιλήψεις «είναι χρήσιμο να μαθαίνουμε γνώσεις», διότι έτσι δεν αμφισβητείται το ιδεολογικό πλαίσιο του πανεπιστημίου αλλά κομμάτια του κινήματος και αγωνιστές με αντιφατικό τρόπο στηρίζουν λογικές για απόκτηση skills.

1.6 Για την μετανάστευση επιστημονικού δυναμικού θα πρέπει να αναγνωρίζεται ότι οι ίδιοι πηγαίνουν στην Ευρώπη να δουλέψουν ως μισθωτοί και όχι επειδή έχουν το όνειρο μια καριέρας. Ναι μεν κατά κύριο λόγο φεύγουν νέοι των μικροαστικών στρωμάτων, όμως και οι ίδιοι αντιμετωπίζουν ως εργαζόμενοι τις πολιτικές λιτότητας στις άλλες χώρες της Ευρώπης και δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι φεύγουν επειδή δεν θέλουν να παλέψουν στην χώρα τους και να αγωνιστούν. Αυτό αποτυπώνει μια αντιδραστική θεώρηση, κοντινή με το «τι θέλουν εδώ οι μετανάστες, να μείνουν στην χώρα τους να παλέψουν». **Πέραν από τις εθνοπατριωτικές αντιλήψεις της αριστεράς πρέπει να δούμε πως το αντίστοιχο φοιτητικό ελλαδικό κίνημα θα αποκτήσει μόνιμους δεσμούς με τα αντίστοιχα κινήματα της Ευρώπης και πως οι εμπειρίες θα γίνουν κοινό βίωμα πέρα από το εθνικό πλαίσιο αφήγησης της κάθε χώρας.** Πως θα κτιστεί ένας διεθνισμός με κάποιες ιδιαιτερότητες σε σχέση με το παρελθόν. Η μόνιμη γκρίνια για τα μυαλά του κινήματος που φεύγουν στο εξωτερικό και βιώνουν μια κατάσταση μη κινήματος στις άλλες χώρες της Ευρώπης και ότι υπάρχει μια υπεροχή των εδώ αποφοίτων διότι στα πανεπιστήμια δίνουν μια γενική γνώση σε σχέση με της Ευρώπης, είναι ένας εμπειρισμός που δεν βοηθάει τους αντίστοιχους συντρόφους να αποκτήσουν δεσμούς με τα κινήματα των καταπιεσμένων των αντίστοιχων χωρών και να έχουν σχέση με τις αντίστοιχες ριζοσπαστικές-επαναστατικές δυνάμεις. Η αντίληψη αυτή τους αδρανοποιεί.

Ζ. Ρόλος και Καθήκοντα της Φοιτητικής Ομάδας της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος

1.1 Μέσα από την παρέμβαση μας στο φοιτητικό σώμα πρέπει να βγαίνουν σαφή προτάγματα για την ριζοσπαστικοποίηση του, αλλά και την οργάνωση του σε κινηματική βάση. Η αμφισβήτηση των κρατικών δομών και θεσμών

και η ρήξη με αυτούς είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα μας. Σε αντιδιαστολή με την λειτουργία αυτών προτάσσουμε την αυτοοργάνωση όλων των φοιτητών τόσο μέσα στις σχολές αλλά και εκτός αυτών μέσα από τις εργατικές λέσχες στις γειτονιές τους, αντιφασιστικές ομάδες/επιτροπές.

1.2 Κατ' επέκταση των παραπάνω, η αυτοοργάνωση του φοιτητικού σώματος συνεπάγεται και την αυτοοργάνωση και τον απαραίτητο ταξικό προσανατολισμό της πρωτοπορείας του φοιτητικού κινήματος. Για τον λόγο αυτό πρέπει να ερχόμαστε σε σύγκρουση εντός ΕΑΑΚ με κάθε λογική συνδιαχείρισης με κρατικούς θεσμούς ή όργανα, καθώς η συμμετοχή σε αυτούς σημαίνει και την αποδοχή των όρων με τους οποίους αυτοί λειτουργούν και λαμβάνουν αποφάσεις.

1.3 Καθήκον της φοιτητικής ομάδας και των ΕΑΑΚ, είναι μέσα από ταξικά προσημασμένο φοιτητικό κίνημα και το χτίσιμο των δομών του, να αναδεικνύει και να συμβάλλει στην **διαμόρφωση ενός αντικαπιταλιστικού προγράμματος μεταβατικών διεκδικήσεων** προς όφελος της πληττόμενης πλειονότητας που ζητάμε να εκφράσουμε. Το σπάσιμο όλων των ταξικών φίλτρων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και το πρόταγμα της ελεύθερης πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλους και όλες. Κόντρα στην λογική του ατομικού φακέλου προσόντων με όλες τις εκδοχές του, τα ενιαία και μοναδικά ανά κλάδο πτυχία, η ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση, πρέπει να αποτελούν παντιέρα για την φοιτητική ομάδα και τα σχήματα στα οποία αυτή συμμετέχει. Προτάσσουμε τον Φοιτητικό Έλεγχο για τις σπουδές μας, το αντικείμενο αυτών, την φοιτητική μέριμνα αλλά και την έρευνα εντός πανεπιστημίου.

1.4 Πρέπει επιπλέον να συνεχίσουμε την παρέμβαση μας για την ανάδειξη του αντιφασιστικού κινήματος, καθώς είναι επιτακτική η ανάγκη για επανεμφάνιση του, όχι μόνο ενάντια στην φασιστική ρητορεία αλλά και ενάντια στα ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά δρόμου που παίρνει. Καθήκον μας είναι να οξύνουμε τα αντιφασιστικά αντανάκλαστικά

των σχημάτων και του κόσμου, τόσο στο εσωτερικό των σχολών, όσο και έξω από αυτές.

1.5 Παραμείναμε υποστηρικτές του έμφυλου και LGBTQI+ κινήματος μέσα στο αμφιθέατρο και προσπαθήσαμε να ευαισθητοποιήσουμε το μόρφωμα σε μια τέτοια κατεύθυνση. Στόχος μας ήταν και παραμένει να μην υπάρχουν μορφές καταπίεσης τόσο στην κοινωνία, όσο και στο εσωτερικό των σχημάτων. Οφείλουμε να ανοίγουμε αυτά τα ζητήματα και το επόμενο διάστημα για να μην γινόμαστε παρατηρητές σεξιστικών και ομοφοβικών συμπεριφορών στο κίνημα, αλλά και στην κοινωνία. Πρόκειται για μία πολιτική και κοινωνική μάχη. Πρέπει επομένως να επιμένουμε να έχει πρακτική αποτύπωση. Υπερασπιζόμαστε το δικαίωμα της γυναικείας αυτοοργάνωσης και των LGBTQI+ ατόμων, και συμβάλλουμε στην δημιουργία τέτοιων ομάδων.

1.6 Πρέπει να παλεύουμε ασταμάτητα για την οικοδόμηση και ενίσχυση του δημοκρατικού χαρακτήρα του μετώπου της ΕΑΑΚ. Παλεύουμε, αναπτύσσουμε και αναπτυσσόμαστε και οι ίδιοι/ιες μέσα από τα σχήματα της ΕΑΑΚ και μαχόμαστε στην αμεσοδημοκρατική τους λειτουργία. Υπερασπιζόμαστε την δημοκρατία και σε επίπεδο μορφώματος σαν βασική αξία για την αποτελεσματικότερη παραγωγή γραμμής για τον κόσμο στον οποίο απευθύνεται και σηκώνουμε αντιπαράθεση με κάθε λογική γραφειοκρατικοποίησης του.

1.7 Οικοδομούμε τα σχήματα της ΕΑΑΚ και παλεύουμε μέσα από αυτά την γραμμή μας για το φοιτητικό κίνημα. Θέλουμε ΕΑΑΚ αντικαπιταλιστικά, με διακριτή πολιτική γραμμή στο κίνημα, ανεξάρτητη πολιτικά από τον ρεφορμισμό. Θέλουμε ΕΑΑΚ ενωτικά και δημοκρατικά στο κίνημα, που θα οικοδομούν το ενιαίο μέτωπο της νεολαίας και των εργαζομένων απέναντι στην αστική επίθεση.

11.03.2018

Αιτίες και συνέπειες της αποσταθεροποίησης, Γ.Φ.

Συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ-Σπάρτακος 2018, Γιάννης Φελέκης, ΤΠΤ, συμβολή 1

Οι αιτίες της κατάρρευσης του μεταπολεμικού 'σταθερού' δικομματικού συστήματος στο δυτικό κόσμο είναι βασικά οι εξής:

α) Οι επαναλαμβανόμενες εναλλαγές και οι επαναλαμβανόμενες διαψεύσεις που οδηγούν σε απογοήτευση, αποχή, αποσυμπίρωση, αγανάκτηση και αμφισβήτηση.

β) Οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την αντιμετώπιση της κρίσης υπερσυσώρευσης και πληθωριστικής έκρηξης (που βαφτίστηκε πετρελαϊκή κρίση) στις αρχές της δεκαετίας του '70. Αυτές οι οικονομικές πολιτικές από το '85 μορφοποιήθηκαν και έγιναν το νέο μονεταριστικό δόγμα του νεοφιλελευθερισμού που λίγο πολύ είχε σαν συνέπεια, παρά τις όποιες εναλλαγές στην κυβέρνηση, η συνταγή για την οικονομία να είναι η ίδια. Αυτό σήμαινε ότι τα πάντα πρέπει να θυσιάστούν για τη σταθερότητα του νομίσματος και την απόδοσή του.

γ) Μετά την κατάρρευση του 'ανύπαρκτου' το '90, η νέα τάξη πραγμάτων και η διπλή παγκοσμιοποίηση του καπιταλισμού. Δηλαδή η παλινόρθωση του καπιταλισμού σε παγκόσμιο επίπεδο (πλην Β. Κορέας και Κούβας) και η ελεύθερη κυκλοφορία χρήματος και αγαθών παγκόσμια, εξουδετέρωσαν κάθε δυνατότητα κυβερνητικής παρέμβασης σε εθνικό επίπεδο για εξισορρόπηση της οικονομίας.

δ) Τα παραπάνω, υπό την μπαγκέτα του ΔΝΤ, της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου δημιούργησαν μεγάλες ανατροπές σε τοπικές οικονομίες, και τα εθνικά

κράτη και οι κυβερνήσεις τους έχασαν κάθε δυνατότητα ελέγχου και εξισορροπητικής ρύθμισης που είχαν στο παρελθόν, είτε ήταν μέρος μιας υπερεθνικής ολοκλήρωσης, όπως η ΕΕ, είτε όχι. Η όλη διαδικασία ευνόησε τους πιο ισχυρούς και καταβάρθρωσε τους πιο αδύναμους, και το αποτέλεσμα είναι στους μεν πρώτους όσο αυξάνονται οι δισεκατομμυριούχοι να αυξάνονται και τα εκατομμύρια των περιθωριοποιημένων, και στους δεύτερους, τους αδύναμους, η εξαθλίωση συνεπικουρούμενη από τους πολέμους και τις πολιτικές άγριας καταστολής, παράγουν την προσφυγική έκρηξη.

ε) Η αριστερά, τόσο στη σοσιαλδημοκρατική όσο και στη σταλινική της εκδοχή, μετά τον πόλεμο και ιδιαίτερα μετά το '60, τόσο σε πολιτικό όσο και σε συνδικαλιστικό επίπεδο, αντί να είναι η αντίπαλη εναλλακτική πρόταση στον καπιταλισμό, το έπαιξε συνετός κοινωνικός εταίρος του συστήματος. Δεν έκανε τίποτα ούτε καν για ρεφορμιστικές διεκδικήσεις στο πεδίο της τεράστιας τεχνολογικής επανάστασης που εκτόξευσε στα ύψη την παραγωγικότητα της ανθρώπινης εργασίας, με αποτέλεσμα σήμερα οι καπιταλιστές από τη μία να απαιτούνε να θεσπιστεί το 60-ωρό και από την άλλη να έχουν επιβάλλει τη γενικευμένη επισφάλεια ακόμα και στο δημόσιο τομέα.

Όλες αυτές οι αντιφάσεις που δημιουργηθήκανε από το ντουέτο κρίση και παγκοσμιοποίηση από τη μια και την απουσία μιας υπαρκτής, με σάρκα και οστά, ταξικής εναλλακτικής πρότασης για μια άλλη κοινωνία δίνουν σήμερα τη δυνατότητα στους μέχρι πρόσφατα δουλκοκλήτες του πλανήτη βρετανούς καπιταλιστές, που εκτός των άλλων ήταν οι πρώτοι που σπάζοντας κόκκαλα επέβαλλαν τον άγριο νεοφιλελευθερισμό, να απαιτούνε την απελευθέρωσή τους από τον 'πολωνό υδραυλικό'.

Και από την άλλη πλευρά του ατλαντικού, ο μακελάρης του πλανήτη καπιταλισμός των ΗΠΑ, με το 'America First' κηρύττει εμπορικό πόλεμο στους πάντες ανατρέποντας διεθνώς

κατευναστικές συμφωνίες, όμως και την ίδια την νέα τάξη πραγμάτων και την παγκοσμιοποίηση που εγκαινίασε ως πλανητάρχης ο μπαμπάς Μπους το '90. Με την απειλή της υπεροπλίας του επιδιώκει να παλινорθώσει μια πρωτόγονη PAX AMERICANA του στυλ 'ο Τραμπ μιλάει και τα σκυλιά δεμένα'.

Η φασιστική και φασίζουσα άκρα δεξιά στην Ευρώπη, στο συνδυασμό οικονομικής κρίσης και προσφυγικού ζητήματος, βρίσκει γόνιμο έδαφος για να αναπτύξει τις 'πατριωτικές, φιλόπτωχες, αντιτρομοκρατικές, και αντιφασιστικές' ρητορείες της και να προβάλει την ανάγκη ενός φύρερ σωτήρα που θα επιβάλλει την τάξη. Ούτως ή άλλως, πλειοψηφικά η κοινωνία είναι συνηθισμένη στην ανάθεση. Στις μέρες μας βλέπουμε μια κατάσταση στην Ευρώπη όπου η μια χώρα μετά την άλλη να παραδίνεται στα ποικίλα ακροδεξιά μορφώματα, και οι παραδοσιακοί 'κεντροδεξιοί' και 'κεντροαριστεροί' σχηματισμοί, τουλάχιστον στο προσφυγικό ζήτημα να υιοθετούν την ατζέντα της άκρας δεξιάς προσπαθώντας να περιορίσουν τις διαρροές προς αυτά τα μορφώματα.

Το όραμα για μια άλλη, δίκαιη, αταξική κοινωνία έχει καταρρακωθεί στα μάτια των εκμεταλλευομένων του πλανήτη από τη σοσιαλδημοκρατία και τον σταλινισμό που ανέλαβαν την υλοποίησή του. Η αποκατάσταση αυτού του οράματος θα είναι δύσκολη και χρονοβόρα. Δεν υπάρχει σύντομος δρόμος για κάτι τέτοιο, όση και να είναι η ατομική βιασύνη κάποιων νεοφώτιστων, που θεωρούν ότι η κατάσταση ήταν πάντα η ίδια, και χαίρονται με την 'αποσταθεροποίηση', που δυστυχώς επιδεινώνει τον συσχετισμό δύναμης σε βάρος των εργαζομένων. Η συγκεκριμένη αποσταθεροποίηση συμβαίνει στη βάση σαρωτικής αμφισβήτησης και αφαίρεσης κατακτήσεων και δικαιωμάτων δύο αιώνων. Είναι άλλο πράγμα η επαναστατική αισιοδοξία που πατάει σε συγκεκριμένες αντικειμενικές συνθήκες και άλλο να θεωρείς το καλάμι σου

αεροπλανοφόρο εξοπλισμένο με διηπειρωτικούς πυραύλους.

Η καταπίεση και εξαθλίωση μεγάλων τμημάτων της κοινωνίας αναπόφευκτα θα φέρουν και εξεγέρσεις, και ίσος πολύ βίαιες, όπως πχ η αραβική άνοιξη που σάρωσε τον αραβικό κόσμο, αλλά με την απουσία μιας συνειδητής επαναστατικής πρωτοπορίας, άφησε πίσω της τον όλεθρο. Η δημιουργία μιας συνειδητής επαναστατικής πρωτοπορίας, που πρέπει να είναι η πρωτοπορία της τάξης και της κοινωνίας, και όχι πρωτοπορία του εαυτού της, δεν είναι εύκολη ούτε σύντομη. Ιδιαίτερα όταν θεωρούμε οι έχοντες την πρωτοβουλία ότι είμαστε οι μόνοι συνεπείς σχεταριστές, και άρα πάμε καλά, εφόσον όλοι οι άλλοι είναι άχρηστοι.

Το πρόβλημα δεν είναι να διαγράψουμε την κοινωνία και τα κοινωνικά της μορφώματα, πολιτικά, συνδικαλιστικά, κτλ. Αλλά σε πολιτική αντιπαράθεση μαζί τους να τους πείσουμε και να τους αλλάξουμε, κάτι που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την διαμόρφωση των όρων για μια άλλη κοινωνία.

Γιάννης Φελέκης

Επαναστάτες και ρεφορμισμός, Γιάννης Φ.

**Συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ-Σπάρτακος 2018, Γιάννης
Φελέκης, ΤΠΤ, συμβολή 2**

Επί 170 χρόνια τώρα που υπάρχει σε ένα βαθμό συνειδητό εργατικό σοσιαλιστικό κίνημα, η ταξική και η πολιτική συνείδηση των εκμεταλλευομένων τάξεων δεν εμφανίζεται αυτόματα και ομοιόμορφα στον καθένα ανάλογα με την ταξική του θέση μέσα στην κοινωνία. Πέρα από το γεγονός της κυριαρχίας της ιδεολογίας και της προπαγάνδας της κυρίαρχης αστικής τάξης, που συστηματικά πολεμά ενάντια σε μια τέτοια συνειδητοποίηση, είναι και η ανάγκη των εκμεταλλευομένων κοινωνικών στρωμάτων να βελτιώσουν τις άμεσες ανάγκες τους και το βιωτικό τους επίπεδο χωρίς να έχουν τη γνώση, τη διάθεση ή το απαιτούμενο κουράγιο να παλέψουν για το όραμα μιας άλλης κοινωνίας και την εξάλειψη της εκμετάλλευσης. Πολύ περισσότερο σήμερα που τα διάφορα εγχειρήματα για μια άλλη κοινωνία είχαν τα χειρότερα δυνατά αποτελέσματα και κατέληξαν στο αντίθετό τους, τον πιο άγριο και μαφιόζικο καπιταλισμό, σπέρνοντας βαθιά απογοήτευση και δυσπιστία για τις επαναστατικές ιδέες.

Όλα τα παραπάνω είναι που καθορίζουν τη μεγάλη μάζα των ανθρώπων που αποκτούν ένα στοιχειώδες επίπεδο συνείδησης. Οργανώνονται σε ρεφορμιστικά κόμματα ή ακολουθούν και στηρίζουν τέτοια κόμματα και πολιτικές που υπόσχονται εύκολες βελτιώσεις της κατάστασης εδώ και τώρα και εντός του συστήματος, αντί να εντάσσονται σε μια επαναστατική οργάνωση που βάσει υψηλούς και δύσκολους στόχους και απαιτούν μεγαλύτερη στράτευση έχοντας και περισσότερο κίνδυνο.

Είναι λοιπόν αντικειμενικές και υποκειμενικές οι αιτίες που ο ρεφορμισμός είναι πλειοψηφικός μέσα στο κίνημα. Για αυτό το λόγο, οι επαναστάτες μαρξιστές αντί να τους

καταγγέλλουν ως ταξικούς αντίπαλους και να διαχωρίζονται γεωγραφικά από τους ρεφορμιστές, επίμονα προτείνουν τα ενιαία μέτωπο δράσης, διατηρώντας την πολιτική τους ανεξαρτησία και διεξάγοντας καθημερινή συντροφική αντιπαράθεση μαζί τους προωθώντας πρωτοβουλίες δράσης για καυτά ζητήματα της περιόδου, εντάσσοντας τις δράσεις αυτές στη μεταβατική λογική και προετοιμάζοντας τους, στη πιθανή προοπτική ανόδου ενός κινήματος, με ποιά διαδικασία μπορούμε να φτάσουμε σε με κατάσταση δυαδικής εξουσίας και αμφισβήτησης του συστήματος. Αυτός είναι ο μοναδικός δρόμος μέσα από τον οποίο οι καθημερινοί επί μέρους αγώνες μπορούν να μαζικοποιηθούν και να είναι νικηφόροι και, ταυτόχρονα, να διαλύονται οι ρεφορμιστικές αυταπάτες των αγωνιστών μέσα από την ίδια τους την εμπειρία και τη θεωρητική τους κατάρτιση.

Σε όλη την ιστορία του εργατικού κινήματος ήταν οι ρεφορμιστές που απομονώναν, που φίμωναν ή εξόντωναν κάθε τι στα αριστερά τους. Στις τελευταίες δεκαετίες, δυστυχώς, οι αντικαπιταλιστές μας – λόγω της ιδεολογικοπολιτικής τους φτώχειας που δεν τους διαχωρίζει με σαφήνεια από τον ρεφορμισμό – θεωρούν τον ρεφορμισμό κάτι σαν ίωση οπότε και μάλλον πιστεύουν ότι η απομόνωση, η γεωγραφική απομάκρυνση και οι κατάρτες θα τους γλυτώσουν από την ασθένεια.

Από την άλλη, στην περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ, άλλοι φωστήρες αντικαπιταλιστές, στα πλαίσια της εφαρμογής τους 'ενιαίου μετώπου' ταυτίστηκαν με το ρεφορμισμό, θεωρώντας την πολιτική τους συνεργασία εφ' όλης της ύλης με το Συνασπισμό – που στην ουσία ήταν ένα μόνιμο πολιτικό μέτωπο με ενιαίο σχέδιο που διεκδικούσε τη διαχείριση της αστικής εξουσίας – σαν εφαρμογή της τακτικής του ενιαίου μετώπου και έτσι ενισχύοντας τις αυταπάτες. Όλα αυτά εντάθηκαν πολύ περισσότερο όταν πριν ο ΣΥΡΙΖΑ γίνει κυβέρνηση, όλοι μαζί

συναποφάσισαν να λειτουργούν σαν ενιαίο κόμμα.

Στο άλλο άκρο τα Μ.Λ., η πλειοψηφία του ΝΑΡ μαζί με την ΟΚΔΕ-Σπάρτακο αγνόησαν πλήρως την αριστερή στροφή της κοινωνίας. Μιας κοινωνίας που από τη μια σιχάθηκε τη δικομματική διαχείριση του παρελθόντος και ακόμα περισσότερο τη δικομματική τους διακυβέρνηση μετά το '12, και από την άλλη, απογοητευμένη από την αναποτελεσματικότητα των αγώνων μπροστά στην νεοφιλελεύθερη λαίλαπα, έκανε την επιθυμία της ευχή και κρεμάστηκε από την υπόσχεση του ΣΥΡΙΖΑ και του αρχηγού του που θα έσκιζε τα μνημόνια και με ένα νόμο και ένα άρθρο θα αποκαθιστούσε τα πάντα.

Με τη σεχταριστική της στάση, αυτή η άκρα αριστερά αγνόησε το κλασικό ρητό ότι "το ψέμα έχει κοντά ποδάρια", όπως και το ότι το αδύνατον της υπόσχεσης θα αποδεικνυόταν. Αντί να παρακολουθούν από πολύ κοντά αυτή τη στροφή και να παίρνουν πρωτοβουλίες για κοινή δράση, κάτι που θα δημιουργούσε σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης και θα επιτάχυνε την διάλυση των αυταπατών, επέλεξαν την αυτοαπομόνωση και τη στείρα καταγγελία. Και στη συνέχεια να φτάνουν στο σημείο να θεωρούν όχι μόνο ανάξιο λόγου αλλά και εγκληματικό να απευθυνθούν στους συντρόφους που μετά τη διάψευσή τους αποχώρησαν από το ΣΥΡΙΖΑ και προσπαθούν να εξηγήσουν τι έφταιξε, τι έπρεπε να γίνει και δεν έγινε, και τι πρέπει να γίνει τώρα.

Η τρίτη εκδοχή της ίδιας ανιστόρητης και ανεργμάνιστης κατάστασης που διακρίνει την άκρα αριστερά, η ΑΡΑΝ και η ΑΡΑΣ για έξι χρόνια συμπορευόμενες κατά καιρούς με το ΝΑΡ, θεωρούσαν ότι το πρόβλημα θα λυνόταν με την συνένωση με την ομάδα του Αλαβάνου, ως που βρέθηκε στο δρόμο τους η ΛΑΕ, όπου συναντήθηκαν με τη ΔΕΑ και λύθηκε πρόβλημα.

Το πρόβλημά μας δεν λύνεται με το να κόβουμε και να ράβουμε τη κοινωνία στα μέτρα μας όπως

μας κατέβει. Οφείλουμε να κατανοήσουμε τη σημασία της κάθε κοινωνικής διεργασίας: τι είναι και που εδράζεται ο ρεφορμισμός, ποιά είναι τα όριά του, τότε και κάτω από ποιές συνθήκες μπορεί να κάνει μεταρρυθμίσεις, μέχρι που μπορεί να φτάσει το ενιαίο μέτωπο κοινού αγώνα μεταξύ επαναστατών και ρεφορμιστών για συγκεκριμένους στόχους. Το ενιαίο μέτωπο δεν είναι συμψηφισμός προγραμμάτων και στρατηγικών. Είναι μέτωπο για συγκριμένους στόχους, όπου οι συμβαλλόμενοι διατηρούν άθικτη την προγραμματική τους ανεξαρτησία και στρατηγική. Είναι μέτωπο ρεφορμιστών και επαναστατών. Διαφορετικά θα είναι απλά μέτωπο ρεφορμιστών ή μέτωπο αριστεριστών αν αφορά συλλογικότητες που αναφέρονται στην εργατική τάξη και την αριστερά. Δεν μιλάμε για λαϊκά μέτωπα αριστερών και αστικών κομμάτων - που υπήρξε το αγαπημένο όλων των αποχρώσεων σταλινικών - για 'εθνικούς σκοπούς', που με αυτόν τον τρόπο το εργατικό κίνημα υποτάσσονταν στους σκοπούς των καπιταλιστών.

Γιάννης Φελέκης

Συμβολή και τροποποιήσεις, Παναγιώτης Τσ.

Μία διαφορετική ανατύπωση του συριακού από την σκοπιά του διεθνισμού

Το κείμενο έχει σκοπό να ανοίξει τη συζήτηση στην οργάνωση για ένα ζήτημα πρωταρχικής σημασίας που αφορά όχι μόνο την Μέση Ανατολή, αλλά πολύ περισσότερο τη στάση των διεθνιστών-κομμουνιστών ενάντια στις «δικές μας» αστικές τάξεις και τη συμμετοχή τους στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις που γίνονται όλο και πιο παράτολμες και επικίνδυνες, λόγω της όξυνσης της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης. Στο τέλος θέτω δύο τροποποιήσεις στο κείμενο της πλειοψηφίας για το κουρδικό και την συγκεκριμενοποίηση της στάσης των διεθνιστών που τις θεωρώ απαραίτητες.

Ο πόλεμος στη Συρία μαίνεται εδώ και επτά χρόνια και έχει προκαλέσει εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς και εκατομμύρια πρόσφυγες. Τα κύριο καθήκοντα της επαναστατικής/αντικαπιταλιστικής αριστεράς στη χώρα μας, την Ευρώπη και τη Δύση γενικότερα είναι αφενός η υπεράσπιση των προσφύγων ενάντια στα κλειστά σύνορα, τις δολοφονίες στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο και τον εγκλεισμό τους σε στρατόπεδα και αφετέρου η ήττα των «δικών μας» αστικών τάξεων, που συμμετέχουν στην επέμβαση του «δικού μας» ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου στη Συρία.

Ο πόλεμος στη Συρία έχει περάσει από πολλές φάσεις. Το έναυσμα έδωσε η αιματηρή καταστολή από το καθεστώς Άσαντ των διαδηλώσεων ενάντια στη νεοφιλελεύθερη πολιτική που προωθούσε το καθεστώς σε

συνεργασία με το ΔΝΤ και τις διώξεις κατά κάθε ουσιαστικής αντιπολίτευσης. Η σύγκρουση με το καθεστώς απέκτησε σύντομα ένοπλο χαρακτήρα με την αποσκίρτηση σημαντικών δυνάμεων από τον Συριακό Αραβικό Στρατό (SAA) που συγκρότησαν τον Ελεύθερο Συριακό Στρατό (FSA) και την είσοδο από την μεθόριο ένοπλων ισλαμικών ομάδων, οι οποίες σταδιακά, λόγω του εξοπλισμού τους από τη Σαουδική Αραβία, τις μοναρχίες του Κόλπου, την Τουρκία, αλλά και τις ΗΠΑ απέκτησαν τον έλεγχο στο στρατόπεδο της αντιπολίτευσης. Οι περισσότερο φιλοδυτικές δυνάμεις που ηγούνται από αποσκιρτήσαντες αξιωματικούς του συριακού στρατού συνεργάστηκαν εξ αρχής απρόσκοπτα με τους φονταμενταλιστές κατά του Άσαντ, χάνοντας όμως έτσι σταδιακά τον έλεγχο.

Οι ΗΠΑ και άλλες δυτικές δυνάμεις υποστηρίζουν θεωρητικά τους «μετριοπαθείς» φιλοδυτικούς, αλλά κατά την ομολογία των ιδίων τα όπλα που στέλνουν περνούν όλο και περισσότερο στα χέρια των φονταμενταλιστών, καθώς τα όρια μεταξύ των τελευταίων και των λεγόμενων «μετριοπαθών» γίνονταν όλο και πιο δυσδιάκριτα. Από την πλευρά τους η Σαουδική Αραβία, τα Εμιράτα, το Κατάρ και η Τουρκία εξοπλίζουν κατευθείαν τους φονταμενταλιστές, αναγκάζοντας ορισμένες φορές τους αμερικανούς συμμάχους τους να εκφράζουν την «ανησυχία» τους. [1]

ISIS και Αλ Κάιντα

Το ISIS (Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και της Συρίας) ή ISIL (I.K. του Ιράκ και του Λεβάντε) όπως έγινε αρχικά γνωστό στη Δύση ή «Daesh», σύμφωνα με τα αραβικά αρχικά του είναι μια σαλαφιτική/ουαχαμπίτικη [2] φονταμενταλιστική οργάνωση που ξεκίνησε τη δράση του στο Ιράκ ως το τμήμα της Αλ Κάιντα του Ιράκ και κατά την έναρξη του πολέμου στη Συρία επέκτεινε και εκεί τις δραστηριότητές του σε στενή συνεργασία με το Μέτωπο Αλ Νούσρα, τμήμα της συριακής Αλ Κάιντα και στρατιωτική συνεργασία με τις υπόλοιπες δυνάμεις της αντιπολίτευσης κατά

του κοινού εχθρού Άσαντ. Η ρήξη ήρθε λόγω των αξιώσεων του ISIS να αποκτήσει τον πλήρη έλεγχο στις περιοχές που κυριαρχούσε η ένοπλη συριακή αντιπολίτευση και της πολιτικής του ατζέντας που περιλάμβανε την επέκταση της δράσης του στο Ιράκ, κάτι που ήταν ασύμβατο με την τακτική της υπόλοιπης ουαχαμπίτικης αντιπολίτευσης που κρατούσαν προσεκτική στάση απέναντι στη Δύση, με σκοπό να μην δημιουργούνται προστριβές που θα δυσχέραιναν τον εξοπλισμό τους (βλ. δηλώσεις Αχράρ αλ Σαμ παρακάτω).

Έτσι, στα τέλη του 2013 όλα τα φυλάκια που έλεγχε η αντιπολίτευση στην τουρκοσυριακή μεθόριο δέχθηκαν επίθεση του ISIS και τα περισσότερα καταλήφθηκαν. Ακολούθησε η επίθεση στους Κούρδους του PYD (αδελφής οργάνωσης του PKK) στη Ροζάβα και η προέλαση του ISIS στον Εφράτη και στην κεντρική Συρία, με την κατάληψη της Ράκα και της Παλμύρας. Παράλληλα ξεκίνησαν τρομοκρατικές επιθέσεις του ISIS στην Ευρώπη. Τότε μάθανε οι Ευρωπαίοι τι «κακοί που είναι οι τζιχαντιστές». Παρόλα αυτά, η κοινή στρατιωτική δράση του ISIS κατά του Άσαντ με άλλες υποτίθεται πιο «μετριοπαθείς» ουαχαμπίτικες οργανώσεις συνεχίστηκε σε αρκετές περιπτώσεις.

FSA, Αλ Νούσρα, κλπ «δημοκρατικές δυνάμεις»

Όπως δήλωσε ο Kamal Sido, εμπειρογνώμονας στο μεσανατολικό της οργάνωσης "Society for Threatened Peoples", «Ο Ελεύθερος Συριακός Στρατός (FSA) είναι ένα προπέτασμα καπνού που κρύβει διάφορα ονόματα και αν κοιτάξετε τα ονόματα, στα βίντεο αυτών των ομάδων, θα διαπιστώσετε ότι είναι ριζοσπαστικές ισλαμιστικές, τζιχαντιστικές ομάδες» (Από άρθρο της Deutsche Welle σχετικά με την στήριξη της τουρκικής εισβολής στο Αφρίν από τον FSA με τίτλο ο «Ο Ελεύθερος Συριακός Στρατός στρέφεται στην Τουρκία για υποστήριξη στον πόλεμο κατά του Άσαντ» [3]).

Η DW ήταν από την αρχή από τους υποστηρικτές του FSA και εξακολουθεί να τους περιγράφει ως «υπερασπιστές της δημοκρατίας» στα πρώτα στάδια του συριακού εμφυλίου. Στην πραγματικότητα, ο FSA εξ αρχής συνεργαζόταν με τις ουαχαμπίτικες οργανώσεις, όπως η Χαγιάτ Ταχρίρ Αλ Σαμ (αναβαπτισμένη «Αλ Νούσρα», συριακός κλάδος της Αλ Κάϊντα) και η υποτίθεται πιο «μετριοπαθής» Αχράρ Αλ Σαμ, που κατά τα λεγόμενά της έχει ως πρότυπο τους Ταλιμπάν [4].

Όταν πλέον η ήττα των FSA/Νούσρα/Αχράρ Αλ Σαμ, κλπ στο Χαλέπι ήταν αναπόφευκτη, οι δυνάμεις αυτές έκαναν συμφωνία με τον Άσαντ για την ασφαλή αποχώρησή τους από την πόλη. Διαμεσολαβητές ήταν οι Πούτιν και Ερντογάν. Η Νούσρα (από τον Ιούλιο του 2016 για να θολώσει τα νερά μετονομάστηκε σε Χαγιάτ Ταχρίρ Αλ Σαμ) και η Αχράρ Αλ Σαμ κατευθύνθηκαν κυρίως προς το Ιντλίμπ, που βρισκόταν ήδη υπό τον έλεγχό τους. Τον Ιούλιο του 2017, η Αλ Νούσρα συγκρούστηκε με του συμμάχους της και απέκτησε τον πλήρη έλεγχο της πόλης.[5]

Οι δυνάμεις που προσεταιριζόταν η Τουρκία μεταφέρθηκαν στα βόρεια, νότια και ανατολικά του κουρδικού Αφρίν, αποκόπτοντας το από την Ροζάβα. Αριθμώντας συνολικά τις 25.000, πολέμησαν κάτω από την σημαία του FSA ως το πεζικό του Ερντογάν. Έτσι η συμμετοχή του τουρκικού στρατού στην επιχείρηση «Κλαδί της Ελιάς» για την κατάληψη του Αφρίν περιορίστηκε σε αεροπορία, τεθωρακισμένα και ειδικές δυνάμεις.

Άλλη σημαντική ουαχαμπίτικη οργάνωση είναι η Χαρακάτ Νουρ αλ Ντιν αλ Ζένκι, αυτοί που αποκεφάλισαν τον δωδεκάχρονο Παλαιστίνιο στο Χαλέπι με την κατηγορία ότι ήταν «πράκτορας του Άσαντ»,[6] βιντεοσκοπώντας την εκτέλεση, κατά τα πρότυπα του ISIS. Η οργάνωση αυτή συμμετέχει στο λεγόμενο «Συριακό Επαναστατικό Συμβούλιο» και εξοπλίζεται επίσημα από τις ΗΠΑ,[7] οι οποίες δήλωσαν ότι θα διερευνηθεί αν η συγκεκριμένη οργάνωση

διέπραξε το έγκλημα για να εξεταστεί αν θα συνεχιστεί ο εξοπλισμός τους.

Ροζάβα και Αφρίν: οι Κούρδοι της Συρίας απέναντι στο ISIS, την Τουρκία και τον FSA

Το PYD (Κόμμα Δημοκρατικής Ένωσης) των Κούρδων της Συρίας, αδελφό κόμμα του PKK και οι πολιτοφυλακές του YPG/YPJ έδωσαν από την πλευρά τους μια άλλη διάσταση στο συριακό, προτάσσοντας την εθνική χειραφέτηση του κουρδικού λαού, παράλληλα με το ξεπέρασμα των εθνικών και θρησκευτικών διαιρέσεων και τη χειραφέτηση των γυναικών στα πλαίσια μιας ομοσπονδιακής Συρίας.

Οι λαϊκές πολιτοφυλακές των YPG/YPJ και οι υπό κουρδική ηγεσία SDF (Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις) έπαιξαν τον κύριο ρόλο στην συντριβή του ISIS, κάνοντας τακτικές συμμαχίες με τη Ρωσία[8] και τις ΗΠΑ (κυρίως με την έναρξη της επιχείρησης «Οργή του Ευφράτη» με στόχο την κατάληψη της Ράκα). Έχουν όμως ουσιαστικά εγκαταλειφτεί από τους συμμάχους τους και αυτό φάνηκε ξεκάθαρα στην τουρκική εισβολή του Αφρίν. Επίσης, η απομάκρυνση σημαντικών δυνάμεων των κουρδικών λαϊκών πολιτοφυλακών από την Ροζάβα για την καταδίωξη του ISIS και την κατάληψη της Ράκα, είχε τώρα ως αποτέλεσμα να αποδυναμωθούν στην ίδια τους την ενδοχώρα και να ζητούν απεγνωσμένα τη βοήθεια της Δαμασκού για την «προάσπιση της εδαφικής ακεραιότητας της Συρίας», δηλ. την απόκρουση της τουρκικής εισβολής. Τελικά ο Άσαντ παρά τις απειλές για «κατάρριψη των τουρκικών μαχητικών» το μόνο που μπόρεσε να κάνει ήταν να ανοίξει διάδρομο αποστολής μαχητών, κυρίως Κούρδων, από το Χαλέπι και τη Ροζάβα, μια κίνηση που ωστόσο δεν μπόρεσε να αποτρέψει την πτώση της πρωτεύουσας του Αφρίν και την κατάληψη όλης της επαρχίας από τον τουρκικό στρατό και τον FSA.

Παρά τα λάθη της κουρδικής ηγεσίας, που πρέπει να ειπωθούν στο πλαίσιο της ασφυκτικής

πίεσης των Κούρδων από ISIS, Τουρκία και FSA και τον απεγνωσμένο αγώνα για επιβίωση, το εγχείρημα της Ροζάβα παραμένει η μόνη προοδευτική πλευρά στον συριακό εμφύλιο και αξίζει την έμπρακτη συμπαράσταση των διεθνών κομμουνιστικών δυνάμεων. Γι αυτό το λόγο άλλωστε, ένας μικρός, αλλά πολιτικά σημαντικός αριθμός διεθνιστών, κομμουνιστικών και αναρχικών πεποιθήσεων, από όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου έσπευσε στη Ροζάβα και στο Αφρίν, εντάχθηκαν στο Διεθνές Τάγμα Ελευθερίας (International Freedom Battalion), τμήμα των κουρδικών πολιτοφυλακών και έχει πληρώσει ήδη βαρύ φόρο αίματος στον αγώνα κατά του ISIS, του FSA και του τουρκικού στρατού. Η πλειοψηφία τους είναι μέλη τουρκικών κομμουνιστικών οργανώσεων, μέσω των οποίων έρχονται σε επαφή και οι υπόλοιποι εθελοντές. [9]

Ρωσική επέμβαση υπέρ του Άσαντ

Επωφελούμενη από τα αδιέξοδα της αμερικανικής πολιτικής στη Συρία και τις προστριβές εντός του στρατοπέδου της συριακής αντιπολίτευσης, η Ρωσία αποδέχτηκε την πρόσκληση του Άσαντ στέλνοντας στρατιωτικές δυνάμεις το 2015, ξεκινώντας έτσι την πρώτη της ιμπεριαλιστική επέμβαση στην ιστορία του νέου ρωσικού κράτους. Αυτοί που ισχυρίζονται πως δεν πρόκειται για ιμπεριαλιστική επέμβαση, γιατί έγινε με την πρόσκληση του Άσαντ, θα πρέπει να αναλογιστούν ότι πολύ συχνά έτσι ακριβώς ξεκινάνε οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις: με το μανδύα της διεθνούς νομιμότητας (βλ. Κορέα, Βιετνάμ κλπ). Η Συρία είναι η μόνη αραβική χώρα που διατηρεί σήμερα στενές σχέσεις με τη Ρωσία και στο έδαφος της οποίας βρίσκεται η μοναδική ρωσική βάση έξω από τον πρώην σοβιετικό χώρο .

Η ρωσική στρατιωτική ισχύς (κυρίως αεροπορική) έγειρε σαφώς την πλάστιγγα υπέρ του Άσαντ με αποτέλεσμα τρία χρόνια μετά η μόνη περιοχή που ελέγχουν οι υπό την Ταχρίρ αλ

Σαμ (Αλ Νούσρα) φονταμενταλιστές να είναι το Ιντλίμπ. Οι άλλες δυνάμεις με τα χρώματα του FSA που ελέγχουν το Αφρίν και τις υπόλοιπες περιοχές δυτικά της Ροζάβα υπάγονται στον έλεγχο του τουρκικού στρατού.

Παρόλα αυτά, η στάση του Κρεμλίνου δεν είναι σταθερά προσανατολισμένη στη συμμαχία με Συρία και Ιράν. Τα ανοίγματα προς Τουρκία και Σαουδική Αραβία για πώληση πυραύλων S400, και σε μια πιο σταθερή βάση με Τουρκία είτε για τη συμφωνία εκκένωσης του Χαλεπίου το 2016 και σήμερα για αποστρατικοποιημένη ζώνη στο Ιντλίμπ (και μάλιστα σε αυτή την περίπτωση χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της συριακής κυβέρνησης), είτε για τον αγωγό φυσικού αερίου Turkish Stream, δείχνουν πως αυτό που απεγνωσμένα αναζητά ο ρωσικός καπιταλισμός είναι το άνοιγμα σε νέες αγορές για την πώληση υδρογονανθράκων που αποτελεί το κύριο εξαγωγικό προϊόν της Ρωσίας.

Το πρόβλημα της Ρωσίας όμως που την εμποδίζει να παίξει ένα σημαντικότερο διεθνή ρόλο και στη συγκεκριμένη περίπτωση να αναβαθμίσει τη θέση της στη Μέση Ανατολή είναι η οικονομική της διάρθρωση. Η Ρωσία είναι μια στρατιωτική υπερδύναμη, με ισχύ και εξοπλιστικά προγράμματα σαφώς πολύ υποδεέστερα αυτών της ΕΣΣΔ, που σίγουρα όμως κατατάσσεται από αυτή την άποψη στις μεγάλες δυνάμεις. Η οικονομία της όμως είναι του μεγέθους της Ιταλίας και το κύριο εξαγωγικό της προϊόν είναι το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Ήταν αρκετό ένα πραξικόπημα στην Ουκρανία για να ανατρέψει μια κυβέρνηση που ισορροπούσε μεταξύ Ρωσίας και ΕΕ και να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στις ρωσικές εξαγωγές προς τη Δύση, ενώ κάθε σοβαρή πτώση στις τιμές πετρελαίου (συχνά υποκινούμενη από τις ΗΠΑ, μέσω της συμμαχου της και ηγέτιδας δύναμης στον ΟPEC Σαουδικής Αραβίας) προκαλεί σοβαρούς κλυδωνισμούς στη ρωσική οικονομία. Από αυτή την άποψη, η Ρωσία δεν είναι καθόλου ισχυρή για να αποτελέσει ένα

αντίπαλο δέος στις ΗΠΑ, αναλαμβάνοντας είτε την ανοικοδόμηση της Συρίας ή, πολύ περισσότερο, προχωρώντας τις συμφωνίες με ένα παραδοσιακό σύμμαχο των ΗΠΑ, την Τουρκία που μέχρι στιγμής μένουν στα χαρτιά. Αυτό βέβαια το ξέρει καλά και ο Τραμπ και μάλλον δεν τον ανησυχούν οι κατά καιρούς λεονταρισμοί του Ερντογάν, γιατί όσο δεν υπάρχει παγκόσμια εναλλακτική συμμαχία για τις χώρες της καπιταλιστικής περιφέρειας, όλοι στο τέλος θα γυρίζουν στην σίγουρη αγκαλιά του θείου Σαμ (και στην προκειμένη περίπτωση του θείου Ντόναλντ).

Οι επιπτώσεις του πολέμου στη Συρία σε Λίβανο - Παλαιστίνη

Ο πόλεμος στη Συρία δεν άφησε φυσικά αδιάφορες τις πολιτικές δυνάμεις στις γειτονικές χώρες, ιδιαίτερα αυτές που έχουν ανοιχτούς λογαριασμούς με τον ιμπεριαλισμό. Η Χεζμπολάχ έχει εμπλακεί στρατιωτικά στο πλευρό της συριακής κυβέρνησης. Είναι μια σιϊτική οργάνωση που όμως ουδέποτε υπήρξε μαριονέτα των Άσαντ και έχει την υποστήριξη ευρύτερων θρησκευτικών στρωμάτων του Λιβάνου ως η πιο αξιόμαχη δύναμη που αντιστάθηκε νικηφόρα; στην εισβολή του Ισραήλ το 2006 και βρίσκεται στο σταθερά στο πλευρό των Παλαιστινίων. Η στάση της Χεζμπολάχ σίγουρα δεν πηγάζει από αγάπη για τους Άσαντ, ένα καθεστώς που έχει κάνει ένα πλήθος διεθνών συνεργασιών είτε με τις ΗΠΑ (πόλεμος του Κόλπου το 1990, συμμετέχοντας και στην κοινή στρατιωτική διοίκηση, συμμετοχή στο πρόγραμμα των μυστικών φυλακών βασανιστηρίων της CIA μετά την εισβολή στο Αφγανιστάν), είτε με το Ισραήλ (εισβολή στο Λίβανο το 1976 σε συνεργασία τους ντόπιους συμμάχους των σιωνιστών και καταπίεση των Παλαιστινίων στα στρατόπεδα της Συρίας, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ιορδανίας)

Όλοι στο Λίβανο όμως γνωρίζουν καλά ότι αν κυριαρχήσουν στη Δαμασκό οι ουαχαμπίτες φονταμενταλιστές που θεωρούν πως οι

αλλόθρησκοι και οι «τακφίρ» (αποστάτες) πρέπει να προσηλυτιστούν ή να εξοντωθούν και έχουν επανειλημμένα χτυπήσει με βομβιστικές επιθέσεις τη Βυρηττό, σύντομα θα μπουν και στο Λίβανο συνεχίζοντας εκεί το «θεάρεστο» έργο τους. Μια τέτοια προοπτική θα στερούσε τους Παλαιστίνιους από τον πιο πιστό τους σύμμαχο, τη Χεζμπολάχ.

Κατά την έναρξη του πολέμου στη Συρία οι παλαιστινιακές οργανώσεις βρέθηκαν διαιρεμένες, με κάποιες να υποστηρίζουν την κυβέρνηση, κάποιες την αντιπολίτευση και κάποιες να κρατούν ουδετερότητα. Στα παλαιστινιακά στρατόπεδα στη Συρία η πλειοψηφία υποστήριξε το καθεστώς και οργανώσεις όπως το Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (Γεν. Διοίκηση), η Φατάχ αλ Ιντιφάντα και ο Παλαιστινιακός Λαϊκός Αγώνας πολεμούν στο πλευρό της κυβέρνησης. Στην Παλαιστίνη η μεγαλύτερη ισλαμική οργάνωση η Χαμάς, λόγω των σχέσεων της με τους μουσουλμάνους αδελφούς, υποστήριξε την αντιπολίτευση. Βρέθηκε όμως σε εξαιρετικά δύσκολη θέση, γιατί εκτός από την καταστολή του καθεστώτος εντός της Συρίας, το 2015 το μεγαλύτερο παλαιστινιακό στρατόπεδο στη Συρία, το Γιαρμούκ στα προάστια της Δαμασκού έπεσε στα χέρια του ISIS και της Νούσρα έχοντας απέναντί του τον συριακό στρατό και τους Παλαιστίνιους συμμάχους του. Το αριστερό Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PFLP) πήρε θέση υπέρ της συριακής κυβέρνησης, όπως και μια άλλη οργάνωση, με κοινή ισλαμική ρίζα με τη Χαμάς, η Παλαιστινιακή Ισλαμική Τζιχάντ.

Στην Παλαιστίνη, όπως και στο Λίβανο και στη Συρία οι διαιρέσεις δεν είναι κυρίως βάσει της θρησκευτικής σέκτας. Έτσι, η Χαμάς και η Ισλαμική Τζιχάντ (οργανώσεις του σουνιτικού Ισλάμ) έχουν υποστήριξη τμημάτων του πληθυσμού που δεν είναι σουνίτες, ενώ διατηρούν πολιτικές σχέσεις με τη σιϊτική Χεζμπολάχ και εξοπλίζονται από το επίσης

σιϊτικό Ιράν. Η επικράτηση με τον οποιοδήποτε τρόπο του σχεδίου σεκταριστικού διαχωρισμού και ηγεμονίας που προωθούν τόσο το ISIS, όσο και η Νούσρα και οι λοιπές ουαχαμπίτικες οργανώσεις, διαλύει κάθε προοπτική πολιτικής ενότητας των λαών και της εργατικής τάξης των χωρών της Μέσης Ανατολής και εκτός από τα σχέδια των Σαούντ για αναβάθμιση του ρόλου τους μέσω της εξαγωγής φονταμενταλιστικής αντεπανάστασης, εξυπηρετεί και τα σχέδια του Ισραήλ, των ΗΠΑ και των συμμάχων τους. Γι αυτό το λόγο, εκτός από την Σαουδική Αραβία, τις μοναρχίες του Κόλπου και την Τουρκία, οι ΗΠΑ και το Ισραήλ, υιοθετώντας την τακτική «ο εχθρός του εχθρού είναι φίλος», έδωσαν από τη πρώτη στιγμή πλήρη στήριξη στις αντιδραστικές φονταμενταλιστικές οργανώσεις που ηγούνται του πολέμου κατά του Άσαντ, παρεμβαίνοντας μάλιστα και ενεργά με πυραυλικές και αεροπορικές επιθέσεις κατά του συριακού στρατού και της Χεζμπολάχ.

Για μια συνεπή διεθνιστική – κομμουνιστική στάση

Το 1990 και το 2003, όταν οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους εισέβαλαν στο Ιράκ, οι οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς ήταν στη συντριπτική τους πλειοψηφία κατά της εισβολής, αν και γνώριζαν ότι ο Σαντάμ ήταν δυνάστης και χασάπης των λαών του Ιράκ και για 8 χρόνια είχε διεξάγει ένα αιματηρό πόλεμο κατά του Ιράν ως εντολοδόχος των ΗΠΑ και των αντιδραστικών μοναρχιών του Κόλπου.

Ο ρόλος των διεθνιστών κομμουνιστών ήταν ξεκάθαρος. Χωρίς να δείχνουν κανένα συγχωροχάρτι στον Σαντάμ και στο καθεστώς της Βαγδάτης, κατανόησαν τον αντιδραστικό χαρακτήρα της ιμπεριαλιστικής επέμβασης, έδωσαν την μάχη να απαντήσουν στην αστική προπαγάνδα και να αποκαλύψουν στις εργατικές τάξεις των χωρών τους τις συγκεκριμένες συνθήκες των γεγονότων της εισβολής και πέρασαν στην αντεπίθεση – στο μέτρο των οργανωτικών δυνατοτήτων τους. Χωρίς να

πέφτουν σε πασιφιστικές αυταπάτες ή ακόμα χειρότερα σε ίσες αποστάσεις, χωρίς κανέναν ενδοιασμό ή δισταγμό κήρυξαν την αντιπολεμική αντεπίθεση: «Στρατιωτική ήττα των Αμερικανών και των συμμάχων τους», Ήταν ένα σύνθημα που έβαζε ως πρωταρχικό καθήκον την ήττα της δική μας αστικής τάξης. Που απεγκλώβιζε στην δύση τις εργατικές μάζες από την στήριξη των δικών τους αρχουσών τάξεων, που έβαζε τα καθήκοντα του σαμποτάζ της δική τους πολεμικής προσπάθειας (π.χ. να επιστρέψει η ελληνική φρεγάτα από το μέτωπο, να μπλοκαριστούν οι στρατιωτικές μεταφορές από το ελληνικό έδαφος προς το μέτωπο στο Ιράκ).

Δυστυχώς, τα πράγματα άλλαξαν από την εποχή της κρίσης στη Λιβύη το 2011. Τότε αρκετές αριστερές οργανώσεις στη Δύση, που συχνά αυτοαποκαλούνται «αντικαπιταλιστικές», συντάχτηκαν με την «ανθρωπιστική» ιμπεριαλιστική επέμβαση, υιοθετώντας τα επιχειρήματα, την ορολογία και τους στόχους των «δικών τους» αστικών τάξεων, ενάντια στον «χασάπη Καντάφι» και συμβάλλοντας έτσι στον αφοπλισμό του αντιπολεμικού κινήματος.

Η πολιτική στάση αυτών των οργανώσεων, στις οποίες συγκαταλέγεται και η Ενιαία Γραμματεία της 4^{ης} Διεθνούς, έχοντας ήδη ουσιαστικά εγκαταλείψει τον στόχο της ανατροπής του καπιταλισμού και υιοθετήσει προγράμματα διαχείρισής του με την ένταξη σε ρεφορμιστικά πολιτικά σχέδια διακυβέρνησης, έχει υποταχτεί στην ατζέντα των «δικών τους» αστικών τάξεων και του δυτικού ιμπεριαλιστικού μπλοκ, που είναι και το μόνο συγκροτημένο μπλοκ παγκόσμια. Αυτή η στάση έχει όχι μόνο σπείρει τη σύγχυση, αλλά χτυπάει και από τα μέσα το αντιπολεμικό κίνημα.

Ορισμένο μάλιστα καταφεύγουν και στην τακτική της συκοφάντησης όσων πηγαίνουν κόντρα στα πολεμοκάπηλα σχέδια, όπως κατά της βρετανικής «Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο», που κατά τους συκοφάντες της είναι «υποστηρικτές του Άσαντ», γιατί δεν τον

καταγγέλλουν ως χασάπη την ώρα που οι ΗΠΑ εξαπολύουν πυραυλικές επιθέσεις εναντίον του και δεν υιοθετούν τη θέση της συριακής αντιπολίτευσης που κριτικάρει τις πυραυλικές επιθέσεις ως «αναποτελεσματικές»! Αυτή η χυδαία τακτική δεν διαφέρει καθόλου από την mainstream λασπολογία των συντηρητικών και των δεξιών «εργατικών» κατά του Κόρμπιν, ότι είναι δήθεν «αντισημίτης» και «πράκτορας του Πούτιν». Τους διεθνιστές κομμουνιστές πάντως, δεν τους τρομάζουν τέτοιες συκοφαντίες, γιατί υπήρχαν και τρομερότερες: τον Λένιν τον συκοφαντούσαν ως «πράκτορα του Κάιζερ», γιατί υποστήριζε πως μόνο η προλεταριακή επανάσταση μπορεί να σταματήσει το ιμπεριαλιστικό πόλεμο και για αυτό το μικρότερο κακό είναι η ήττα της δικής του αστικής τάξης. Δυστυχώς η πλειοψηφία της τότε αριστεράς, η ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία, ταυτίστηκε με τα συμφέροντα των αστικών της τάξεων, στηρίζοντας τον πόλεμο και στέλνοντας την εργατική τάξη στο σφαγείο.

Σήμερα η επανάληψη της διολίσθησης στον σοσιαλιμπεριαλισμό, είτε ενάντια σε (κατά την ορολογία του Πεντάγωνου) «αιμοσταγείς δικτάτορες», που μέχρι πρόσφατα ήταν ή επιδίωκαν να γίνουν συνεργάτες του δυτικού ιμπεριαλισμού, ή ενάντια στην καπιταλιστική Ρωσία του Πούτιν, επαναλαμβάνει την εγκληματική προδοσία της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας έναν αιώνα πριν, αφοπλίζει την εργατική τάξη και προετοιμάζει το έδαφος για τις επόμενες πιο αιματηρές εξορμήσεις του δυτικού ιμπεριαλισμού που ενδεχομένως δεν θα έχουν ως αντίπαλο μόνο χώρες όπως η Συρία, η Βόρεια Κορέα και το Ιράν, αλλά μεγάλες δυνάμεις όπως η Ρωσία και η Κίνα. Απέναντι σε μια τέτοια φρικαλέα προοπτική που είναι αποτέλεσμα της όξυνσης της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης, οι επαναστάτες έχουν μία μόνο επιλογή: πόλεμο ενάντια στον πόλεμο που σημαίνει πόλεμο ενάντια στις εγχώριες αστικές τάξεις και το «δικό μας» ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο.

Από αυτή τη σκοπιά, σε σχέση με τον πόλεμο στη Συρία, άμεση προτεραιότητα για τους διεθνιστές κομμουνιστές, όπως και στην περίπτωση των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων στο Ιράκ το 1990 και 2003, είναι ήττα των δικών τους αστικών τάξεων και του δικού τους ιμπεριαλιστικού μπλοκ των ΗΠΑ, ΕΕ, ΝΑΤΟ, των συμμάχων τους και των ακροδεξιών φονταμενταλιστικών ομάδων που στηρίζουν για να επιβάλλουν την αντιδραστική τους ατζέντα σήμερα στη Συρία και αύριο στο Λίβανο και την Παλαιστίνη. Οι μόνοι που έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να ανατρέψουν το εκμεταλλευτικό καθεστώς των Άσαντ είναι οι λαοί και η εργατική τάξη της Συρίας με τον δικό τους ανεξάρτητο αγώνα και όχι μέσω ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και λυκοσυμμαχιών ιμπεριαλιστών-φονταμενταλιστών. Αυτή η προοπτική ανοίγει το δρόμο και στους άλλους λαούς της περιοχής και πρώτα από όλα στην Παλαιστίνη. Για την συντριβή του σιωνιστικού κράτους του Ισραήλ, των επίσημων υπερσυντηρητικών φονταμενταλιστών του Οίκου των Σαούντ και των ομογάλακτων τους στις μοναρχίες του Περσικού Κόλπου και κάθε αντιδραστικού καθεστώτος. Για μια Σοσιαλιστική Ομοσπονδία των λαών της Συρίας και της Μέσης Ανατολής.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ-ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: «Η μόνη ορατή προοδευτική δύναμη που δρα αυτή τη στιγμή στη Συρία είναι η συμμαχία γύρω από το κουρδικό PYD, που είναι ωστόσο εγκλωβισμένη στις ρεαλιστικές συμμαχίες μια με τις ΗΠΑ και μια με τον Άσαντ και κινείται σεκταριστικά και εχθρικά απέναντι σε αριστερές προοδευτικές πολιτικές ομάδες της περιοχής – χωρίς αυτό να μειώνει τη σημασία της διεθνούς αλληλεγγύης στο κίνημα της Ροτζάβα ή γενικά το δίκιο του κουρδικού λαού».

«Η μόνη ορατή προοδευτική δύναμη που δρα αυτή τη στιγμή στη Συρία είναι η συμμαχία γύρω από το κουρδικό PYD και τις λαϊκές πολιτοφυλακές YPG/YPJ που δίνουν από την πλευρά τους μια άλλη διάσταση στο συριακό,

προτάσσοντας την εθνική χειραφέτηση του κουρδικού λαού, παράλληλα με το ξεπέρασμα των εθνικών και θρησκευτικών διαιρέσεων και τη χειραφέτηση των γυναικών στα πλαίσια μιας ομοσπονδιακής Συρίας.

Όταν η Ροτζάβα βρέθηκε πολιορκούμενη από τον ISIS, η στρατιωτική ενίσχυση τους ήταν ζήτημα ζωής και θανάτου. Οι μόνοι πρόθυμοι που μπορούσαν να το κάνουν αυτό ήταν ο Άσαντ σε πολύ περιορισμένο βαθμό προσφέροντας εκχειρίδια και οι Αμερικάνοι με όπλα. Κατά την επίθεση του τουρκικού στρατού και του FSA στο Αφρίν φάνηκε ξεκάθαρα πως ούτε η Ρωσία που διατηρούσε εκεί δυνάμεις, ούτε οι ΗΠΑ ήταν πρόθυμες να αποτρέψουν την κατάληψή του.

Παρά τα όποια λάθη της κουρδικής ηγεσίας, που πρέπει να ειπωθούν στο πλαίσιο της ασφυκτικής πίεσης των Κούρδων από ISIS, Τουρκία και FSA και τον απεγνωσμένο αγώνα για επιβίωση, το εγχείρημα της Ροτζάβα παραμένει η μόνη προοδευτική πλευρά στον συριακό εμφύλιο και αξίζει την έμπρακτη συμπαράσταση των διεθνών κομμουνιστικών δυνάμεων».

ΠΡΟΣΘΗΚΗ: μετά από «Καμία παρέμβαση, ούτε της Ρωσίας, ούτε του δυτικού ιμπεριαλισμού, ούτε των περιφερειακών ιμπεριαλιστικών κρατών, δεν μπορεί να γίνει δεκτή στο όνομα του μικρότερου κακού»

«Από αυτή τη σκοπιά, σε σχέση με τον πόλεμο στη Συρία, άμεση προτεραιότητα για τους διεθνιστές κομμουνιστές, όπως και στην περίπτωση των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων στο Ιράκ το 1990 και 2003, είναι η ήττα των δικών τους αστικών τάξεων και του δικού τους ιμπεριαλιστικού μπλοκ των ΗΠΑ, ΕΕ, ΝΑΤΟ, των συμμάχων τους και των ακροδεξιών φονταμενταλιστικών ομάδων που στηρίζουν για να επιβάλλουν την αντιδραστική τους ατζέντα σήμερα στη Συρία και αύριο στο Λίβανο και την Παλαιστίνη. Οι μόνοι που έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να ανατρέψουν το εκμεταλλευτικό καθεστώς των Άσαντ είναι οι λαοί και η εργατική τάξη της Συρίας με τον δικό τους ανεξάρτητο

αγώνα και όχι μέσω ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και λυκοσυμμαχιών ιμπεριαλιστών-φονταμενταλιστών. Αυτή η προοπτική ανοίγει το δρόμο και στους άλλους λαούς της περιοχής και πρώτα από όλα στην Παλαιστίνη. Για την συντριβή του σιωνιστικού κράτους του Ισραήλ, των επίσημων υπερσυντηρητικών φονταμενταλιστών του Οίκου των Σαούντ και των ομογάλακτων τους στις μοναρχίες του Περσικού Κόλπου και κάθε αντιδραστικού καθεστώτος. Για μια Σοσιαλιστική Ομοσπονδία των λαών της Συρίας και της Μέσης Ανατολής».

Παραπομπές:

[1] <https://www.nytimes.com/2012/10/15/world/middleeast/jihadists-receiving-most-arms-sent-to-syrian-rebels.html>

<https://www.independent.co.uk/voices/hillary-clinton-wikileaks-email-isis-saudi-arabia-qatar-us-allies-funding-barack-obama-knew-all-a7362071.html?fbclid=IwAR22UpWAcvr1E1gKvfEoIt-rwmEzwegQbVJstsZBerVfzAEkFxCVEDPAf8Y>

[2] Το σύνολο των φονταμενταλιστικών οργανώσεων στη Συρία ασπάζονται την σαλαφιστική/ουαχαμπιτική εκδοχή του σουνιτικού Ισλάμ, που είναι το επίσημο δόγμα των Σαούντ.

[3] <https://www.dw.com/en/free-syrian-army-turns-to-turkey-for-support-in-war-against-assad/a-42462658>

[4] Η Αχράρ αλ Σαμ αρνείται τον προσδιορισμό «τζιχαντιστές» (που αποδίδει στον ISIS) και διαφωνεί με την τακτική των επιθέσεων στη Δύση, αλλά προβάλλει ως μοντέλο του Ταλιμπάν που «ένωσαν όλους τους σουνίτες στο Αφγανιστάν». Παράλληλα, περιγράφει την συμμαχία με μη ισλαμικές δυνάμεις (προφανώς τις ΗΠΑ) ως διπλωματία που «ουδετεροποιεί εχθρικές (προς το Ισλάμ) δυνάμεις» <https://warontherocks.com/2016/06/how-ahrar-al-sham-has-come-to-define-the-kaleidoscope-of-the-syrian-civil-war/>

[5]

https://en.wikipedia.org/wiki/Idlib#Syrian_Civil_War

[6] <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-36843990>

[7] https://en.wikipedia.org/wiki/Nour_al-Din_al-Zenki_Movement

[8] Στο Αφρίν, όπου ο εναέριος χώρος του καντονιού ελεγχόταν από το ρωσικό σύστημα αεράμυνας. Πριν την έναρξη της επίθεσης του τουρκικού στρατού, οι ρώσικες δυνάμεις αποχώρησαν διευκολύνοντας έτσι τον Ερντογάν.

[9] Για αυτό το λόγο, παρά τις πολιτικές διαφορές του PKK με τις οργανώσεις της τουρκικής αριστεράς, είναι λάθος η διατύπωση ότι το PYD έχει εχθρική και σεχταριστική προς την υπόλοιπη αριστερά.

Συμβολή στην κουβέντα για την Συνδιάσκεψη, Μάνος Σκ.

Δυο ριζικά διαφορετικά σχέδια για την ΟΚΔΕ-Σπάρτακος

Μάνος Σκούφογλου

Το αντιπολιτευτικό κείμενο της ΤΠΤ θέτει για πρώτη φορά επί τάπητος μια πρακτική αντιπρόταση πολιτικού προσανατολισμού για την οργάνωση, έστω και αν το κάνει με μινιμαλιστικό τρόπο, μέσα σε ελάχιστες φράσεις στο τέλος του κειμένου. Το εναλλακτικό αυτό σχέδιο φωτίζει τα αίτια της επιθετικότητας της ΤΠΤ ενάντια στην πλειοψηφία της οργάνωσης, στην οποία η μόνιμη τάση εξάντλησε την παρέμβασή της μέχρι σήμερα. Οι διαφορετικοί προσανατολισμοί της οργάνωσης και της ΤΠΤ είναι το πραγματικό επίδικο της συνδιάσκεψης, και όχι η μία ή η άλλη επιμέρους διαφορά. Με αυτή την έννοια, η παρούσα συμβολή δεν θα σταθεί καθόλου στη γενική ανάλυση του κειμένου της ΤΠΤ, από την οποία άλλωστε δεν προκύπτουν συγκεκριμένα συμπεράσματα.

Στο τέλος του κειμένου της, η ΤΠΤ περιγράφει το σχέδιό της αφαιρετικά ως εξής:

«Η ΤΠΤ υποστηρίζει ένα περιεκτικό, διαφορετικό πολιτικό σχέδιο συγκρότησης που περιλαμβάνει τις θολές αντικαπιταλιστικές και διεθνιστικές δυνάμεις γιατί βλέπει αντικειμενικά μεγαλύτερα περιθώρια ιδεολογικής και πολιτικής σύγκλισης μαζί τους απ' ό,τι με τις μεγαλύτερες τάσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.»

Για όσους ενδεχομένως αναρωτιούνται, οι «θολές αντικαπιταλιστικές και διεθνιστικές δυνάμεις» προσδιορίζονται από τους συντάκτες του κειμένου λίγο παραπάνω:

«Ο αντικαπιταλιστικός αστερισμός εντός και εκτός ΛΑΕ (Αναμέτρηση, Ανασύνθεση-ΟΝΡΑ, ΑΡΚ, Δικτύωση, Κόκκινο Νήμα) αποτελείται από δυνάμεις με "θολό" προσανατολισμό και μεταβατικό χαρακτήρα. Οι περισσότερες ωστόσο δείχνουν να έχουν επίγνωση αυτού του γεγονότος».

Για άλλη μια φορά, βεβαίως, φαίνεται ότι το αφαιρετικό αυτό σχέδιο επιδέχεται διαφορετικών ερμηνειών από τα μέλη της ΤΠΤ, γεγονός μάλλον αναμενόμενο δεδομένου ότι η συνεκτική ουσία της τάσης είναι βασικά η αντιπαλότητα προς την πλειοψηφία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος και η υπεράσπιση μιας αόριστης παλιότερης, και υποτιθέμενα χαμένης, φυσιογνωμίας της οργάνωσης. Είναι επίσης βέβαιο ότι τουλάχιστον ένα τμήμα της ΤΠΤ θα προσπαθήσει να αρνηθεί το προφανές μήνυμα της πρότασής της, επιμένοντας ότι δεν λένε αυτό που νομίζουμε. Παρόλα αυτά, τόσο οι διατυπώσεις όσο και τοποθετήσεις όπως αυτή του εισηγητή του κειμένου στον πυρήνα κέντρου υποδεικνύουν αυτή τη φορά μια αρκετά συγκεκριμένη κατεύθυνση, που συνίσταται στα εξής:

α. Στην πρόταση ενός ευρύτερου πολιτικού μετώπου που θα επεκτείνεται σε δυνάμεις με «θολό» προσανατολισμό, δηλαδή στην πολιτική που επί χρόνια προτείνει η δεξιά πτέρυγα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και στην οποία η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος αντιτάχθηκε εξ αρχής.

β. Στην άμεση ή σταδιακή αποχώρηση από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αφού για την ΤΠΤ υπάρχουν περισσότερα περιθώρια σύγκλισης με τις «θολές» δυνάμεις από ότι με τις βασικές τάσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τις οποίες άλλωστε το πολιτικό κείμενο της ΤΠΤ κατακεραυνώνει. Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι αυτό δεν το λέει ευθέως το κείμενο, ωστόσο αφενός έγινε σαφές από την συζήτηση στους πυρήνες, αφετέρου προκύπτει από τη λογική απάντηση στο ερώτημα: τι θα γίνει εάν η ΑΝΤΑΡΣΥΑ αρνηθεί το ευρύτερο μέτωπο που προτείνει η ΤΠΤ, πράγμα ομολογουμένως πάρα πολύ πιθανό;

γ. Στην ένταξη στην «ενδιάμεση» πρωτοβουλία που πάει να διαμορφωθεί από τις δυνάμεις στις οποίες η ΤΠΤ δίνει πλέον προτεραιότητα, και την οποία κατά δήλωσή της ήδη παρακολουθεί ενεργά. Ο κορμός των δυνάμεων αυτών είναι το Δίκτυο και τμήματα της πρώην νεολαίας ΣΥΡΙΖΑ, δηλαδή διασπάσεις της πρώην προεδρική πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ.

Το παραπάνω σχέδιο θα ήταν καταστροφικό για την ΟΚΔΕ-Σπάρτακος από τακτική άποψη. Επιπλέον, λογοδοτεί σε έναν στρατηγικό προσανατολισμό διαφορετικό από αυτόν της οργάνωσης. Καθώς απελευθερώνεται σιγά σιγά από κάθε υποχρέωση προς την οργάνωση, κι επομένως από την ανάγκη να κρατά ισορροπίες, η ΤΠΤ κάνει αποφασιστικά βήματα προς τη στρατηγική των «πλατιών κομμάτων», δηλαδή των πλατιών συσπειρώσεων επαναστατικών, αντικαπιταλιστικών, «θολών» και ρεφορμιστικών δυνάμεων σε κοινά πολιτικά μέτωπα ή κόμματα.

Οι «θολές» δυνάμεις

Βεβαίως η ΤΠΤ δεν μιλά τυπικά για «πλατιά κόμματα», αλλά για συσπείρωση «θολών» αντικαπιταλιστικών και διεθνιστικών δυνάμεων. Η διολίσθηση στην πολιτική των πλατιών κομμάτων, ωστόσο, φαίνεται τόσο στη διεύρυνση του όρου «αντικαπιταλισμός» πέραν κάθε ορισμού με κάποιο συγκεκριμένο νόημα, όσο και στην υποβάθμιση της σημασίας της αντιπαράθεσης με τον ρεφορμισμό.

Ας ξεκινήσουμε από το πρώτο. Η ΤΠΤ βλέπει στους νέους προνομιακούς συμμάχους της, που είναι έξω από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ (αλλά μέσα και έξω από τη ΛαΕ), τα εξής ελκυστικά χαρακτηριστικά: α. ότι είναι αντικαπιταλιστικές, όπως και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, β. ότι μπορούν να εξασφαλίσουν μαζικότερα ακροατήρια από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, η οποία «δεν αναπτύσσει ορατή δράση στην κοινωνία και δεν συσσωρεύει δυνάμεις», γ. ότι είναι διεθνιστικές, σε αντίθεση με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ που χαρακτηρίζεται από «σταλινογενή εθνικισμό» και δ. ότι δεν είναι πολύ σίγουρες για τον εαυτό τους, οπότε μπορεί να επηρεαστούν περισσότερο. Και οι 4 παραπάνω υποθέσεις, ωστόσο, είναι παραπάνω από αμφισβητήσιμες.

Είναι γνωστό ότι η απροσδιοριστία του όρου «αντικαπιταλισμός» έχει επιτρέψει εξαιρετικά διαφορετικές ερμηνείες της διαδικασίας της αντικαπιταλιστικής ανασύνθεσης, την οποία υποτίθεται ότι όλη η 4^η διεθνής υπηρετούσε (πριν μετατοπιστεί στα απλώς «πλατιά» ή «χρήσιμα» κόμματα), περιλαμβανομένης μιας σειράς εγχειρημάτων στα οποία η επαναστατική αριστερά βρέθηκε στην ουρά του ρεφορμισμού, με καταστροφικά αποτελέσματα. Εάν η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος έβρισκε μια χρησιμότητα στον όρο «αντικαπιταλισμός», ήταν για να προσδιορίσει την ανάγκη συσπείρωσης δυνάμεων από διαφορετικές παραδόσεις, οι οποίες επομένως δεν θεωρούν η μια την άλλη επαναστατική, αλλά ωστόσο μοιράζονται την ανεξαρτησία από τον ρεφορμισμό και το κράτος, καθώς και την κατανόηση ότι η ανατροπή του καπιταλισμού δεν μπορεί να γίνει με όχημα τη διαχείρισή του. Μια τέτοια συσπείρωση δυνάμεων, η πιο επιτυχημένη μέχρι σήμερα παρά τα πολυάριθμα προβλήματά της, ήταν και είναι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Εάν από την έννοια του αντικαπιταλισμού αφαιρεθεί η ανεξαρτησία από τον ρεφορμισμό, το κράτος και τη διαχειριστική λογική, τότε δεν μένει τίποτα το ουσιαστικό. Η αντικαπιταλιστική αριστερά γίνεται απλώς η αριστερά που είναι ονομαστικά ενάντια στον καπιταλισμό, δηλαδή ουσιαστικά όλη η αριστερά.

Οι δυνάμεις της προεδρικής πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ που προσπαθούν εδώ και 3 σχεδόν χρόνια να προχωρήσουν σε μια διαδικασία ενοποίησης (Δίκτυο, Δικτύωση, ΟΝΡΑ-Ανασύνθεση) και αποτελούν τον κορμό της νέας πρότασης της ΤΠΤ σίγουρα δεν έχουν βγάλει αυτό το συμπέρασμα. Προχωρούν σε μια αναθεώρηση της παλιότερης τακτικής του αντινεοφιλελεύθερου μετώπου και μιλούν για την ανάγκη μιας αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Στην πραγματικότητα, όμως, πρόκειται για μια οριακή μετατόπιση. Αυτό που εννοούν είναι ότι όποιος παλεύει ενάντια στον φιλελευθερισμό σήμερα οφείλει να έχει συνείδηση ότι ουσιαστικά παλεύει ενάντια στον καπιταλισμό, πράγμα που παλιότερα πίστευαν ότι θα γίνει περίπου αυτόματα. Ο απολογισμός τους για τον ΣΥΡΙΖΑ είναι ότι δεν είχε αυτή τη συναίσθηση,

για αυτό και δεν προετοίμασε τον κόσμο για σύγκρουση, και ότι υποτίμησε τη δύναμη ενσωμάτωσης που ασκεί το να διαχειριστεί κανείς το κράτος. Δεν αμφισβητούν, όμως, τον ίδιο τον στόχο μιας αριστερής κυβέρνησης που θα διαχειριστεί το κράτος ενάντια στον καπιταλισμό και στον ίδιο του τον εαυτό. Οι θέσεις τους για την εξουσία χαρακτηρίζονται από πλήρη σύγχυση.^[1] Η πρότασή τους για την αντιμετώπιση του κινδύνου ενσωμάτωσης μιας μελλοντικής αριστερής κυβέρνησης είναι μάλλον οικοδόμηση μιας «κοινωνικής αντιεξουσίας»,^[2] αποτελούμενης από συνεργατικά εγχειρήματα, δομές αλληλεγγύης κλπ., που θα πιέζει την κυβέρνηση από τα κάτω. Όσο και αν θέλει να παρουσιάζεται ως καινοφανής, η στρατηγική αυτή δεν ξεφεύγει από το πλαίσιο ενός αριστερού ευρωκομμουνισμού.

Το πιο σοβαρό, όμως, είναι ότι από αυτές τις θέσεις προκύπτει και μια συγκεκριμένη μεθοδολογία για το κίνημα, που συνίσταται στον συνδυασμό της αγωνιστικής πίεσης με ένα είδος lobbying με τις κυβερνήσεις και τους θεσμούς του κράτους. Τη μεθοδολογία αυτή την έχουμε ζηήσει σε πλείστες όσες περιπτώσεις, και δεν έχει αλλάξει καθόλου πριν και μετά την κυβερνητική εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ. Από αυτή τη μεθοδολογία προκύπτει και μια χλιαρή κριτική προς τον ΣΥΡΙΖΑ, η οποία δεν είναι άσχετη με τους υλικούς δεσμούς που εξακολουθούν να διατηρούν μαζί του ηγετικά μέλη που χρημάτισαν στο παρελθόν υψηλόβαθμα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, στηρίζοντας τον Τσίπρα μέχρι τις παραμονές των εκλογών του Σεπτεμβρίου του 2015.

Ο διεθνισμός των παραπάνω συριζογενών οργανώσεων, αν και πολυδιαφημισμένος από τις ίδιες και υπαρκτός στο επίπεδο των θέσεων, δεν είναι και πολύ δεδομένος στην πράξη. Θα μπορούσαμε να επισημάνουμε την πλήρη συστράτευσή τους με τη Συμφωνία των Πρεσπών, με την οποία το ελληνικό κράτος επισημοποιεί την εθνικιστική του επιβολή στη Δημοκρατία της Μακεδονίας, αλλά αυτό δεν θα έκανε καμία εντύπωση στην ΤΠΤ, μιας και αυτή η ίδια επίσης χειροκρότησε έγκαιρα το σχέδιο

Κοτζιά-Τσίπρα, χυδαιολογώντας ενάντια στην πλειοψηφία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος που επέλεξε να μην απεμπολήσει τις διεθνιστικές της αρχές για χάρη του μικρότερου κακού του κυριλέ κυβερνητικού εθνικισμού έναντι του σκληρού εθνικισμού των μακεδονομάχων. Ας θυμίσουμε όμως κάτι άλλο: η ηγεσία των οργανώσεων αυτών στήριξε μια χαρά τη συγκυβέρνηση με τον ψεκασμένο ακροδεξιό Καμμένο. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ έχει πράγματι αντιφάσεις που προκύπτουν από την επιβίωση αριστερών πατριωτικών παραδόσεων. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν μας φόρεσε καπέλο τον Καμμένο, τον Κατσίκη και τον Κοτζιά, όπως οι διεθνιστές σύμμαχοι της ΤΠΤ.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες «θολές» δυνάμεις, η ΤΠΤ χαρακτηρίζει διεθνιστική την Αναμέτρηση, ενώ ταυτόχρονα καταλογίζει στη Μετάβαση δεξιόστροφα λαϊκο-πατριωτικά σχέδια, συγκινητικά ανίδη για το γεγονός ότι οι ηγεσίες Αναμέτρησης και Μετάβασης είναι συγκοινωνούντα δοχεία, και ότι τα μέλη της Αναμέτρησης στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ συμμετέχουν ακριβώς στη Μετάβαση. Η περίπτωση του Κόκκινου Νήματος είναι κάπως διαφορετική, καθώς πρόκειται όντως για μια τροτσικιστική οργάνωση με διεθνιστικό και αντικαπιταλιστικό χαρακτήρα. Ωστόσο, είναι σαφές ότι δεν δίνει το Κόκκινο Νήμα το τέμπο στη «θολή» αυτή ανασυνθετική προσπάθεια.

Το επιχείρημα της μαζικότητας είναι ακόμα πιο σαθρό. Το άθροισμα των οργανώσεων της «θολής» ανασύνθεσης υπολείπεται κατά πολύ των δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, το κοινωνικό του βάθος είναι σαφώς μικρότερο και η δυναμική του μειώνεται διαρκώς. Σε ορισμένα κινήματα όπως το αντιρατσιστικό μπορεί να παίζουν σημαντικό ρόλο, αλλά στα υπόλοιπα η παρουσία τους είναι πολύ φτωχή. Αν η ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι υπόλογη για το ότι δεν υποδέχτηκε τον όγκο των δυσारेσχημένων του ΣΥΡΙΖΑ, τι μπορεί να πει κανείς για τις ηγεσίες που έφυγαν από τον ΣΥΡΙΖΑ υπολογίζοντας ότι θα πάρουν μαζί τους τις μάζες, για να γυρίσουν λίγο αργότερα και να δουν την ερημιά που απλωνόταν πίσω από τους ώμους τους. Το εγχείρημα μιας νέας ενωτικής πολιτικής συγκρότησης που ξεκίνησε το φθινόπωρο του 2015 (Δίκτυο, Δικτύωση, ΟΝΡΑ-

Ανασύνθεση) βρισκόταν σε τέλμα, μέχρι που οι διασπάσεις του NAP και της ΔΕΑ γέννησαν νέες ελπίδες. Και η δυναμική που έδωσαν οι νέες αυτές διασπάσεις όμως φθίνει ήδη, ενώ το να βρεθεί μέσος όρος μεταξύ των διαφορετικών σχεδίων δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Τέλος, η ΤΠΤ ποντάρει στο ότι θα μπορέσει να διαδραματίσει κάποιον ρόλο γιατί οι οργανώσεις στις οποίες απευθύνεται αμφιβάλουν περισσότερο για τον εαυτό τους από τις οργανώσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ (και δικαίως, θα προσέθετα). Δεν αδιαφορούμε για τις ταλαντεύσεις αγωνιστών και αγωνιστριών που έφυγαν από τον ΣΥΡΙΖΑ αναζητώντας κάτι στα αριστερά, όσο και αν η ηγεσία τους δεν μας πείθει για τις προθέσεις της. Επιδιώκουμε κοινή δράση, διάλογο και πολιτική σύγκλιση όπου αυτό είναι δυνατό. Όμως ο τρόπος για να προσελκύσεις ένα τέτοιο δυναμικό στην επαναστατική/αντικαπιταλιστική αριστερά δεν είναι να εγκαταλείψεις ένα υπαρκτό σχέδιο αυτόνομης αντικαπιταλιστικής συγκρότησης πηδώντας στο όχημα της θολής ανασύνθεσης. Χωρίς ένα τέτοιο σχέδιο, είναι μάλλον απίθανο να πειστεί οποιαδήποτε «θολή» δύναμη, απλώς και μόνο από την ατομική σοφία κάποιου τροτσκιστή της ΤΠΤ.

Η επιτυχία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος τα τελευταία χρόνια είναι ότι κατάφερε να γίνει οργανικό κομμάτι ενός κοινωνικοπολιτικού ρεύματος, της αντικαπιταλιστικής αριστεράς με σημείο αναφορά την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τις Παρεμβάσεις, τα σχήματα της ΕΑΑΚ και τις αντικαπιταλιστικές κινήσεις πόλης, και ότι αυτό κατάφερε να το κάνει ακριβώς σε ένα περιβάλλον ανασύνθεσης με «σκληρές» οργανώσεις. Δημιούργησε με κόπο σχέσεις και εξόπλισε τα μέλη της με την ικανότητα να συνομιλούν και να αντιπαρατίθενται με τις άλλες οργανώσεις. Το να θυσιάσει τους πραγματικούς δεσμούς και τη φυσιογνωμία που έχτισε για χάρη ευκαιριακών συσπειρώσεων, θολού περιεχομένου και αβέβαιων προοπτικών, θα ήταν καταστροφικό. Γνωρίζουμε τους κινδύνους για μια ενδεχόμενη διάλυση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, όμως οι κοινωνικές της ρίζες κάνουν μάλλον απίθανη μια πλήρη κατάρρευση όλου του χώρου που την έχει ως

σημείο αναφοράς, σε αντίθεση με ό,τι ισχύει για τον χώρο της ενδιάμεσης «θολής» ανασύνθεσης.

Η οργάνωση έχει δράσει αρκετές φορές ανεξάρτητα από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, και σε συμμαχία με άλλες οργανώσεις, όταν αυτό χρειάστηκε: ενδεικτικά ως θυμηθούμε τη διεθνιστική πρωτοβουλία για το Μακεδονικό και τα ελληνοτουρκικά, το pride, ή τη μακροχρόνια συμμετοχή μας στις αντισυγκεντρώσεις για τα Ίμια, προτού μπορέσουμε να προσελκύσουμε σε αυτή την υπόθεση και την υπόλοιπη ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Ακόμα και η ανεξάρτητη δράση της οργάνωσης, ωστόσο, ευνοείται από τη συμμετοχή της στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, γιατί της προσδίδει μεγαλύτερο βάρος και εμβέλεια. Το άλμα στο κενό το οποίο προτείνει η ΤΠΤ σημαίνει καταστροφή όλων των δεσμών εμπιστοσύνης που έχει χτίσει η οργάνωση.

Η ΤΠΤ για τον ΣΥΡΙΖΑ και τον ρεφορμισμό

Όπως είπαμε, όμως, θα αδικούσαμε το σχέδιο της ΤΠΤ αν το αντιμετωπίζαμε ως μια απλή τακτική αντιπρόταση, έστω καταστροφική και άσχετη με την πραγματικότητα. Στην πραγματικότητα, η αλλαγή τακτικής που προτείνει η ΤΠΤ είναι μια ριζική αλλαγή στάσης απέναντι στον ρεφορμισμό, που έχει πολύ μεγαλύτερες συνέπειες.

Πρώτα από όλα, σημαίνει, και προϋποθέτει, μια διαφορετική στάση απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ (χωρίς να θέλω εδώ να ασχοληθώ με το αν ο ΣΥΡΙΖΑ μετά την κυβερνητική του εμπειρία μπορεί να χαρακτηριστεί ακόμα ρεφορμισμός ή όχι). Η ενότητα για τον ΣΥΡΙΖΑ στο κείμενο της ΤΠΤ είναι ένα εκπληκτικό συμπύλημα εντελώς αντιτιθέμενων μεταξύ τους απόψεων: ο ΣΥΡΙΖΑ είναι ρεφορμισμός αλλά δεν είναι εργατικό-αστικό κόμμα, δεν είναι νεοφιλελεύθερο κόμμα αλλά εφαρμόζει νεοφιλελεύθερες πολιτικές, μεταλλάσσεται αλλά δεν έχει αλλάξει τον ρεφορμιστικό του χαρακτήρα, δεν μπορεί να είναι εταίρος με μια «μηχανιστική» εφαρμογή της γραμμής του ενιαίου μετώπου αλλά δεν αποκλείεται κιόλας η στήριξή του (προφανώς αν η εφαρμογή είναι μη μηχανική). Μέσα σε αυτό τον κυκεώνα, όπου το νόημα διαρρέει σαν από χιλιοτρύπητο λαγήνι, ένα μόνο πράγμα μένει

ακλόνητο: ο σεκταρισμός της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ. Φυσικά, η ΤΠΤ αποφεύγει να πει τι ακριβώς σημαίνει αυτό και τι διαφορετικό θα έπρεπε να κάνει η οργάνωση. Ας πούμε, να μην αποφασίσει από σήμερα ότι δεν πρόκειται να δώσει κριτική στήριξη στον ΣΥΡΙΖΑ στις επερχόμενες εκλογές, σε πρώτους ή δεύτερους γύρους; Να μην τον καταγγέλλει τόσο στις ανακοινώσεις της;

Η ΤΠΤ τέλος πάντων βάζει πλώρη για μια μη σεκταριστική πολιτική απέναντι στον ΣΥΡΙΖΑ, και μένει να δούμε τι θα σημάνει αυτό στην πράξη. Εάν, άλλωστε, ο ΣΥΡΙΖΑ παραμένει μέσες-άκρες ρεφορμιστικός, αυτό δεν τον κάνει και τόσο κακό τελικά. Πράγματι, στο κείμενο της ΤΠΤ η κριτική του ρεφορμισμού έχει συμπτυχθεί στο ελάχιστο. Η ΤΠΤ καταγγέλλει τον πατριωτισμό και τη ρωσοφιλία της ΛαΕ, στοιχεία τα οποία, αν και για την οργάνωση δεν είναι κάτι καινούριο, για την ίδια είναι προφανώς μια δυσάρεστη έκπληξη: στον απολογισμό της για την τριετία 2015-2018, τον Φλεβάρη, η ΤΠΤ κατέτασσε την ηγεσία του Αριστερού Ρεύματος (δηλαδή της σημερινής ΛαΕ) στις «επαναστατικές ομάδες» των οποίων «η επιρροή άγγιξε το 30%» στα συνέδρια του ΣΥΡΙΖΑ. Πιθανόν για αυτό όλα τα μέλη της ΤΠΤ που ήταν στην ηγεσία της οργάνωσης τον Σεπτέμβρη του 2015 υποστήριξαν ότι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ έπρεπε να απευθυνθεί στη ΛαΕ για εκλογική συνεργασία.

Κατά τα άλλα, για την ΤΠΤ το πρόβλημα είναι μια έλλειψη επιτυχημένου παραδείγματος της αριστεράς μέσα στην κρίση, που συνίσταται κυρίως στην αποτυχία των κυβερνήσεων της μπολιβαριανής διαδικασίας, η οποία διαδικασία, ωστόσο, είχε συντελεστεί πολύ πριν την κρίση. Το ότι ο παλιός και νέος ρεφορμισμός στην Ευρώπη βρέθηκε σε έναν σκασμό κυβερνήσεις, τις οποίες υποστήριξε κατά κανόνα και η 4^η Διεθνής ως επακόλουθο της στρατηγικής των «πλατιών κομμάτων», δεν φαίνεται να έχει για την ΤΠΤ καμία σχέση με τη στρατηγική αποτυχία της αριστεράς στην κρίση. Η υποστήριξη των τμημάτων της 4^{ης} στις σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις σε Ισπανικό Κράτος και Πορτογαλία, ας πούμε, αναφέρεται με

ελαφρότητα ως μια ασθενής μεταρρυθμιστική προσπάθεια που ωστόσο έχει κοινωνική απήχηση. Δεν είναι δα και καταστροφή, σαν τον σεκταρισμό της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος και της διεθνούς Πλατφόρμας που υποστηρίζει η πλειοψηφία της!

Η κριτική στον ρεφορμισμό δεν λείπει βέβαια τυχαία. Ο λόγος είναι ότι το «περιεκτικό» σχέδιο της ΤΠΤ χωράει ρεφορμιστικές ή μισορεφορμιστικές δυνάμεις. Ακολουθώντας τις αναλύσεις της 4^{ης} Διεθνούς, τις οποίες υπενθυμίζουμε ότι η ΤΠΤ υποτίθεται ότι δεν ψήφισε παρότι σήμερα εμφανίζεται ως ο νόμιμος αντιπρόσωπος της πλειοψηφίας της 4^{ης} στη Ελλάδα, η ΤΠΤ θέτει ως προτεραιότητα μια γενική ανασυγκρότηση των εκπροσωπήσεων της εργατικής τάξης, στο πλαίσιο της οποίας η διαπάλη με τον ρεφορμισμό είναι προφανώς προς το παρόν πολυτέλεια:

«Είτε ο ΣΥΡΙΖΑ επιβιώσει ως κόμμα εξουσίας στην περίοδο πολιτικής αναδιάταξης που έχουμε μπροστά μας είτε όχι, υπάρχει χώρος για έναν πόλο των ταξικών συμφερόντων της εργατικής τάξης μέσα στο σημερινό αστικό πολιτικό σύστημα.»

Ο παραπάνω χρησμός δείχνει ανάγλυφα το πόσο έχει χαλαρώσει η κριτική της ΤΠΤ στον ρεφορμισμό, ο οποίος μπορεί κατά τα λεγόμενά της να εκφράσει τα ταξικά συμφέροντα της εργατικής τάξης, και μάλιστα μέσα στο σημερινό αστικό πολιτικό σύστημα. Για ποιον λόγο θα έπρεπε μια επαναστατική οργάνωση να απέχει από έναν τέτοιο πόλο;

Ακόμα πιο διαφωτιστικό για τις συγκεκριμένες προθέσεις της ΤΠΤ είναι το απόσπασμα στο οποίο γίνεται κριτική στη Μετάβαση (παρεμπιπτόντως, η ΤΠΤ θεωρεί πως η Μετάβαση ενίσχυσε τη θέση της στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, πράγμα το οποίο προφανώς λείπει στην τύχη, αφού οι εκλεγμένοι της Μετάβασης στην 4^η Συνδιάσκεψη είναι λιγότεροι από το άθροισμα των εκλεγμένων των δύο συνιστωσών της, της ΕΠΠΔ και της μειοψηφίας του ΝΑΡ, κατά την προηγούμενη θητεία):

«Η πολιτική της, ουσιαστικά σύμπλευσης με τη ΛΑΕ, είναι από τη δική μας σκοπιά μια δεξιόστροφη πολιτική, όχι γιατί βλέπει την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως μεταβατικό πολιτικό εγχείρημα προς μια άλλη πολιτική ενότητα, ούτε γιατί επιδιώκει ένα ευρύτερο εκλογικό μέτωπο με τη ΛΑΕ, αλλά γιατί επιδιώκει αυτούς τους στόχους σε μια πολιτική και προγραμματική βάση παρόμοια με εκείνη της ΛΑΕ, ένα αντιιμπεριαλιστικό πατριωτικό μέτωπο.»

Προφανέστατα, λοιπόν, μια εκλογική συνεργασία με τη ρεφορμιστική ΛαΕ δεν είναι και κακή ιδέα, αρκεί να μη γίνει στη βάση του εθνικισμού της ΛαΕ. Το πώς γίνεται να αποφευχθεί αυτό προσωπικά δεν το γνωρίζω. Ωστόσο, η ΤΠΤ βρίσκει την ευκαιρία να στείλει στους νέους συμμάχους τους το καθησυχαστικό σήμα ότι είναι και η ίδια, όπως και αυτοί, υπό προϋποθέσεις υπέρ της ενότητας όλης της αριστεράς. Εδώ ακριβώς βρίσκεται μια από τις κεντρικές διαφορές της με την πολιτική της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος, η οποία θεωρεί σήμερα κομβική την πολιτική και οργανωτική ανεξαρτησία της αντικαπιταλιστικής (με την έννοια που ανέφερα παραπάνω) αριστεράς από τον ρεφορμισμό, παράλληλα με την πλατιά κοινή δράση όλων των αγωνιζόμενων δυνάμεων στο κίνημα. Η στρατηγική διαφορά ρεφορμισμού και επαναστατικής αριστεράς δεν αφορά θεωρητικά ενδεχόμενα στο μέλλον, αλλά αποτυπώνεται στα τραγικά αδιέξοδα ακριβώς της εποχής μας, περιλαμβανομένης της καταστροφικής εμπειρίας ΣΥΡΙΖΑ.

Η ΤΠΤ και ο απολογισμός της μνημονιακής εποχής

Η ΤΠΤ, άλλωστε, έχει προετοιμαστεί να μιλήσει με τους νέους της προνομιακούς συμμάχους της «θολής» ανασύνθεσης κατασκευάζοντας εκ των υστέρων την αφήγησή της για τη μνημονιακή εποχή και τους αγώνες στην Ελλάδα, στον απολογισμό που προαναφέραμε,^[3] και τον οποίο κατέθεσε στο συνέδριο της 4^{ης} Διεθνούς τον Φλεβάρη. Εκεί η ΤΠΤ κατακεραυνώνει τη δική μου συμβολή,^[4] που ισχυρίζεται ότι η εκλογική εκτίναξη του ΣΥΡΙΖΑ δεν συμπίπτει με την άνοδο, αλλά με την κάμψη του μαζικού κινήματος η οποία επήλθε μετά τον Φλεβάρη του 2012, και

ότι η υπόσχεση της αναίμακτης απαλλαγής από τη λιτότητα δια της ψήφου στην αριστερή κυβέρνηση δεν ήταν άσχετη με την καθίζηση του κινήματος. Αντίθετα, η ΤΠΤ πιστεύει ότι το κίνημα εξακολουθούσε να ανεβαίνει μέχρι τον Γενάρη του 2015, φέρνοντας τον ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία, γεγονός που τέλος πάντων δικαιολογεί κάπως και την στήριξή του από την Διεθνή (όπως και τη συμμετοχή των νέων συμμάχων της ΤΠΤ, που εξακολουθούν να πιστεύουν ότι μια χαρά έκαναν και συμμετείχαν στον ΣΥΡΙΖΑ μέχρι και το δημοψήφισμα, στηρίζοντας και την πρώτη του κυβέρνηση). Ως τεκμήριο, η ΤΠΤ επικαλείται «τη γενική απεργία του Οκτώβρη του 2013», όπου εμφανίστηκαν «έμβρυα προεπαναστατικών καταστάσεων». Τότε ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν ήδη πρώτος στις δημοσκοπήσεις, και ταυτόχρονα το κίνημα ήταν στα καλύτερά του, άρα η ΤΠΤ απέδειξε πόσο λάθος ήταν η αφήγησή μου.

Εδώ ωστόσο προκύπτει ένα πρόβλημα: ο αναγνώστης ξύνει το κεφάλι του, καθώς δυσκολεύεται να θυμηθεί την προεπαναστατική απεργία του Οκτώβρη του 2013. Δεν χρειάζεται να φοβάται για το μνημονικό του όμως. Η απεργία αυτή απλώς δεν υπήρξε ποτέ. Κατά σατανική σύμπτωση, μάλιστα, τον Οκτώβρη του 2013 δεν έγινε καμία γενική ή κλαδική απεργία (και η μόνη απεργία γενικώς ήταν αυτή των διοικητικών στα πανεπιστήμια που συνεχιζόταν από τον Σεπτέμβρη). Προφανέστατα η ΤΠΤ έχει μπερδέψει τον Οκτώβρη του 2013 με τον Οκτώβρη του 2011, όταν πράγματι σε διάστημα 40 ημερών υπήρξαν μόνο 3 μέρες χωρίς απεργία. Ο Οκτώβρης του 2011, ωστόσο, ήταν πριν το ορόσημο του Φλεβάρη του 2012. Ο ΣΥΡΙΖΑ τότε περιοριζόταν ακόμα σε φτωχά μονοψήφια ποσοστά στις δημοσκοπήσεις.

Η ΤΠΤ εξακολουθεί και σήμερα να εξωραΐζει τον προκυβερνητικό ΣΥΡΙΖΑ, χαϊδεύοντας τα αυτιά των νέων του συμμάχων:

«Το ΚΚΕ ξεπεράστηκε από το ΣΥΡΙΖΑ στη διάρκεια του κινήματος αντίστασης της περιόδου 2009-2015 λόγω της ηττοπάθειάς του και της αδυναμίας του να παίξει πρωτοπόρο ηγετικό ρόλο.»

Για την ΤΠΤ, λοιπόν, ο ΣΥΡΙΖΑ έπαιξε πρωτοπόρο ηγετικό ρόλο στο κίνημα αντίστασης της περιόδου 2009-2015. Η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος εξακολουθεί να επιμένει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ υπήρξε πάντα ένα κόμμα με ασθενική πραγματική παρέμβαση στα κινήματα, προσηλωμένο στον στόχο του να τα εκπροσωπήσει εκλογικά και να υποκλέψει τη δυναμική τους. Το γεγονός ότι αυτό το κατάφερε, οδηγώντας τελικά και το κίνημα σε παράλυση, είναι σημαντικό πρόβλημα και έχει να κάνει και με τις ανεπάρκειες των άλλων ρευμάτων (ΚΚΕ, αντικαπιταλιστική αριστερά, αναρχία), που κατά κανόνα είχαν και μεγαλύτερη πραγματική παρέμβαση στο δρόμο. Πρέπει να σκεφτούμε γιατί συνέβη αυτό. Πρώτα από όλα, όμως, πρέπει να είμαστε σαφείς απέναντι στη μυθολογία του ΣΥΡΙΖΑ: ο ΣΥΡΙΖΑ όχι μόνο δεν έπαιξε πρωτοπόρο ρόλο στο εργατικό κίνημα, αλλά αντιθέτως έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην κατάπνιξή του.

Ένα πρωτότυπο ή ένα πολύ παλιό σχέδιο;

Η ΤΠΤ καταμαρτυρεί στην πλειοψηφία της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος ότι «η αριθμητική ανάπτυξη και η πολιτική επιρροή της αποτελεί την απόλυτη κατάρριψη» των εκτιμήσεών της, και ότι η οικοδόμηση της Πρωτοβουλίας για μια ΑΝΤΑΡΣΥΑ Αντικαπιταλιστική και Επαναστατική είναι μια «ασήμαντη συμβολή στην ταξική πάλη», τη στιγμή μάλιστα που αναμέναμε «εξεγερσιακά» φαινόμενα. Είναι εντυπωσιακή η αυτοπεποίθηση της ΤΠΤ όταν καταλογίζει στους άλλους ισχνή αριθμητική ανάπτυξη, με δεδομένες τις δικές της επιδόσεις. Αναρωτιέται κανείς πόσο περισσότερο συνέβαλε η ΤΠΤ στο καθήκον που είχε θέσει στον εαυτό της, την ανασυγκρότηση της συνειδησης της εργατικής τάξης και της επαναστατικής αριστεράς.

Χωρίς δυσκολία παραδεχόμαστε ότι δεν προκαλέσαμε εξεγερσιακά φαινόμενα, ούτε και συμβάλαμε σε κάποια επανάσταση. Θα πρέπει να αναγνωρίσει κανείς ότι αυτή η κριτική μπορεί να γίνει στη συντριπτική πλειοψηφία των οργανώσεων που αναφέρονται στον επαναστατικό μαρξισμό από τότε που αυτός υπάρχει. Πραγματικά, έχουμε πάρα πολλά να κάνουμε, και δεν κρύβουμε τις ανεπάρκειές μας.

Η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος, ωστόσο, κατάφερε με τις μικρές της δυνάμεις να σταθεροποιήσει και να διευρύνει την επιρροή της εντός της αντικαπιταλιστικής/επαναστατικής αριστεράς, της οποίας έχει κατακτήσει το δικαίωμα να θεωρείται οργανικό μέλος. Το γεγονός ότι δεν παρασύρθηκε σε καμία στιγμή από τον ΣΥΡΙΖΑ και ότι διαχωρίστηκε έντονα και δημόσια από τη στήριξη που του παρείχε η 4^η Διεθνής δίνει στην ΟΚΔΕ-Σπάρτακος την απαραίτητη αξιοπιστία για την επόμενη μέρα. Η φοιτητική ομάδα έχει ανασυγκροτηθεί στις νέες δύσκολες συνθήκες παρέμβασης στα πανεπιστήμια, και η οργάνωση προσελκύει έναν έστω μικρό αριθμό συνδικαλιστών σε εργασιακούς χώρους. Σε μια δύσκολη περίοδο για τις οργανώσεις της αριστεράς, η οργάνωση καταφέρνει να ενισχύεται αριθμητικά. Έχτισε την ΠΑΑΕ σε ισότιμη βάση με συντρόφισσες και συντρόφους της ΑΝΤΑΡΣΥΑ που προέρχονται από άλλα ρεύματα. Πήρε κινηματικές πρωτοβουλίες εντός και εκτός ΑΝΤΑΡΣΥΑ, στο μέτρο των δυνατοτήτων της, και δεν απουσίασε από τα βασικά κινηματικά μέτωπα. Ο λόγος της οργάνωσης έχει γίνει πιο διακριτός και η λειτουργία της είναι σταθερά δημοκρατική. Και, κυρίως, έχει ένα κεκτημένο και κατανοητό σχέδιο.

Στον αντίποδα, η ΤΠΤ υπόσχεται να αναμετρηθεί με τα «πρωτότυπα» καθήκοντα της περιόδου, προτείνοντας ωστόσο μια κάθε άλλο παρά πρωτότυπη συνταγή: την επιστροφή στην αθωότητα της ανασύνθεσης πριν την παγκόσμια καπιταλιστική κρίση. Η σημερινή ανασύνθεση που προτείνει μοιάζει θλιβερά με τον πάλαι ποτέ Χώρο Διαλόγου και Κοινής Δράσης της Αριστεράς, που κατέληξε στον ΣΥΡΙΖΑ, όχι μόνο από την άποψη της πολιτικής λογικής, αλλά επίσης και από τη σύνθεση των συγκεκριμένων προσώπων. Σε μια περίοδο όπου η καταστροφική εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ και της πολιτικής ουράς της πλειοψηφίας της διεθνούς αντικαπιταλιστικής αριστεράς προς τον ρεφορμισμό θα έπρεπε να οδηγεί σε αντίθετα συμπεράσματα, η ΤΠΤ αναπροσανατολίζεται προς την πιο τετριμμένη τρέχουσα αριστερή

πολιτική: την «περιεκτική» ανασύνθεση όλης της αριστεράς και τα «θολά» πλατιά κόμματα.

[1] Βλ. πχ εισηγητικό κείμενο της δεύτερης συνδιάσκεψης της ONPA-Ανασύνθεσης, σελ. 20-24, <http://radical-youth.gr/isigitiko-kimeno-syndiaskepsis-anasynthesis-onra/>

[2] Βλ. Δικτύωση Ριζοσπαστικής Αριστεράς, Κείμενα από την 1^η Πανελλαδική Συνάντηση, σελ. 41-44, https://zoimeta.files.wordpress.com/2016/03/zoi_meta_mprosoura_internet.pdf

[3] Απολογισμός 2015-2018 ΟΚΔΕ και 4^{ης} Διεθνούς - <http://www.okde.org/~okde8395/index.php/el/te-tartodiethnistiki-programmatiki-tasi/570-apologismos-2015-2018-okde-4is-diethnous>

[4] «Ελλάδα, μια ιστορία χωρίς τον παραμορφωτικό φακό του ΣΥΡΙΖΑ» - <http://www.okde.org/~okde8395/index.php/el/ke-imenamenu/diethni/547-ellada-mia-istoria-xoris-ton-paramorfotiko-fako-tou-syriza>

Συμβολή στο προτεινόμενο πολιτικό κείμενο - Π.Ν.

Συμβολή στο προτεινόμενο πολιτικό κείμενο

Πέτρος Νομικός

Στην Ενότητα Α2 (i)

(Οι τροποποιήσεις που προτείνω με πλάγια γράμματα)

1. Συρία

Το κείμενο είναι κάπως ακατέργαστο. Δεν διακρίνει ανάμεσα στο ISIS και στις υπόλοιπες ένοπλες ομάδες τζιχαντιστικές και μη. Υπάρχει μια θεμελιώδης διαφορά το μεν είναι (ή ήταν;) ένα ισλαμοφασιστικό κίνημα μη συριακό κατά βάση, λειτούργησε ως σύμμαχος του Άσαντ όταν στα ίδια πεδία μάχης συμπολεμούσαν εναντίον των εξεγερμένων Συρίων, εφοδίαζαν τον Άσαντ με πετρέλαιο κλπ. Από την άλλη μεριά, η δημοτικότητα που έχει στο Ιντλίμπ η πιο τζιχαντιστική ισλαμιστική οργάνωση ο Ταχρίρ αλ-Σαμ αποδεικνύει ότι, σε αντίθεση με το ISIS, «διάλυση κάθε μορφής οργάνωσης της εργατικής τάξης και των εθνοτήτων» δεν έχει συμβεί. Αυτή τη στιγμή στο Ιντλίμπ υπάρχουν 3,7 εκ άνθρωποι από τους οποίους κάπου 60.000 είναι – σύμφωνα με τους αμυνόμενους – οι ένοπλοι. Ακόμα κι αν είναι ακριβές αυτό το νούμερο, αντιπροσωπεύουν το 1,5% αυτού του πληθυσμού το οποίο μάλιστα, σε περίπτωση επίθεσης του Άσαντ και των Ρώσων, θα έχουν μηδαμινές απώλειες. Ο πληθυσμός αυτός που κινδυνεύει να υποστεί τις βόμβες βαρέλια και τον πόλεμο αερίων ζητάει – δίκαια – αυτό για το οποίο εξεγέρθηκαν: Κάτω ο Άσαντ. Από ένα κείμενο Συνδιάσκεψής μας δεν μπορεί να λείπει η φωνή αυτών των ανθρώπων με «τις προκαταλήψεις τους, τις αντιδραστικές τους

φαντασίες, τις αδυναμίες και τα λάθη τους». Πρέπει μάλλον να «διαλέξουμε» σύντροφοι: Οι τζιχαντιστές θα είναι και αύριο εκεί σε κάθε περίπτωση. Θα γίνουν λαϊκός θρύλος αν ηττηθεί ολοκληρωτικά η Συριακή εξέγερση ή θα γίνουν ένας μισητός εχθρός αν και όπου νικήσει. Το ζήτημα για μας είναι αν θέλουμε έναν εξεγερμένο λαό και μια εξεγερμένη εργατική τάξη, (που, τουλάχιστον αρχικά, κινήθηκε προς την κατεύθυνση της αυτοοργάνωσης), ηττημένη κατά κράτος από το δυνάστη εναντίον του οποίου εξεγέρθηκε και που επομένως δεν πρόκειται να σηκώσει κεφάλι για δεκαετίες ή αν θέλουμε έναν εξεγερμένο λαό και μια εξεγερμένη εργατική τάξη, που ανέτρεψε το δυνάστη της και με τον αέρα και τα πολιτικά καύσιμα αυτής της νίκης έχει να αντιμετωπίσει έναν νέο επίδοξο αλλά πολύ λιγότερο ισχυρό δυνάστη, τους τζιχαντιστές. Οφείλουμε να διαλέξουμε τους εξεγερμένους· οτιδήποτε άλλο εξισώνει τον επίδοξο δικτάτορα σφαγέα με τα θύματά του.

Οι δύο παράγραφοι που αφορούν λοιπόν τη Συρία θα έπρεπε κατά τη γνώμη μου να αναδιατυπωθούν ως εξής:

Στη Συρία, το δικτατορικό νεοφιλελεύθερο καθεστώς του Άσαντ πριμοδοτώντας το ίδιο στρατιωτικές τζιχαντιστικές ομάδες με τη βοήθεια των περιφερειακών ιμπεριαλισμών της Μέσης Ανατολής (Σαουδική Αραβία, Κατάρ, Ιράν) και των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων (ΗΠΑ, Γαλλία, Βρετανία, Ρωσία), κατάφερε να εκτρέψει την εξέγερση εναντίον του (στο πλαίσιο της αραβικής άνοιξης) σε έναν εμφύλιο πόλεμο. Με τη μέθοδο της ισοπέδωσης των πόλεων με βόμβες βαρέλια, τη βαρβαρότητα των ισλαμοφασιστών του ISIS, τους εκτοπισμούς, την προσφυγιά, τις «συμφωνίες συμφιλίωσης», αλλά και την εχθρότητα που αντιμετώπισαν οι ανεξάρτητες αυτές οργανώσεις από τους τζιχαντιστές της Συριακής «Αντιπολίτευσης», κατάφερε να

περιθωριοποιήσει κάθε εργατική ή εθνοτική οργάνωση. Η κυριαρχία των μικροαστικών πολιτικών δεν περιορίστηκε μόνο στην Συριακή αντιπολίτευση αλλά περιλαμβάνει και το αντιφατικό Κουρδικό εγχείρημα του PYD. Η συμμαχία γύρω από το κουρδικό PYD είναι ωστόσο εγκλωβισμένη στις ρεαλιστικές συμμαχίες με τους ιμπεριαλισμούς που υποστηρίζουν το καθεστώς Άσαντ αλλά και με τον ίδιο τον Άσαντ. Η συμμαχία γύρω από το PYD έχει λειτουργήσει ως το πεζικό των ιμπεριαλιστών ενώ κινείται σεκταριστικά και εχθρικά απέναντι σε αριστερές προοδευτικές πολιτικές ομάδες της περιοχής – χωρίς αυτό να μειώνει τη σημασία της διεθνούς αλληλεγγύης στο κίνημα της Ροτζάβα ή γενικά το δίκιο του κουρδικού λαού.

Η ανατροπή του καθεστώτος Άσαντ είναι δίκαιη επιδίωξη του συριακού λαού, των εργαζομένων και των εθνοτήτων της χώρας την οποία υποστηρίζουμε. Δεν είναι σίγουρα υπόθεση των υπεραντιδραστικών ομάδων ή των κάθε λογής ιμπεριαλιστών που θέλουν υποκριτικά να χρησιμοποιήσουν το μίσος των Συρίων για το καθεστώς σε εργαλείο στήριξης του και προώθησης των δικών τους συμφερόντων. Είναι εχθροί των Σύρων εργατών, των αγροτών, των εργαζομένων και του λαού της Συρίας. Καμία παρέμβαση, ούτε της Ρωσίας, ούτε του δυτικού ιμπεριαλισμού, ούτε των περιφερειακών ιμπεριαλιστικών κρατών, δεν μπορεί να γίνει δεκτή στο όνομα του μικρότερου κακού.

2. Η κριτική στις απόψεις Anchar στην τελευταία παράγραφο ξαστοχεί.

Το προτεινόμενο πολιτικό κείμενο καταδικάζει – και πολύ σωστά κάνει – τη θέση Anchar για τη Λιβύη αλλά για λάθος λόγους. Ψυχολογεί τον Anchar αντί να του απαντήσει όταν ισχυρίζεται ότι η αντίληψη που εξέφρασε ο Anchar έχει μια

ανομολόγητη κλίση να θεωρεί προοδευτικότερο τον δυτικό ιμπεριαλισμό από την βαρβαρότητα της ανατολίτικης δεσποτείας. Σε ένα δεύτερο επίπεδο το κείμενο προσάπτει στην αντίληψη που εκπροσωπεί ο Anchar την κατηγορία ότι θεωρεί η ανεξάρτητη οργάνωση των εργαζομένων είναι αφηρημένο και ανεδαφικό σύνθημα. Όμως η απάρνηση της ανεξάρτητης εργατικής πολιτικής, δεν είναι καν αναγκαία για να δουλέψει το επιχείρημα Anchar. Για το επιχείρημα του ο Anchar μπορεί κάλλιστα να αρκεστεί στο γεγονός και μόνο, ότι η ανεξάρτητη εργατική δράση δεν βρίσκεται εδώ και τώρα στην ημερήσια διάταξη, ούτε και μπορεί κανείς βάσιμα να ελπίζει ότι θα τεθεί από κάποιον, πράγμα αληθές στην περίπτωση της Λιβύης τουλάχιστον. Έτσι, είναι πράγματι αφηρημένο να λες απέξω από το χορό ότι «μόνο η ανεξάρτητη οργάνωση των εργαζομένων και των λαών πέρα από εθνοτικούς και θρησκευτικούς διαχωρισμούς μπορεί να εξασφαλίσει τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους» και ο Anchar δικαιώνεται!

Για να βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους ο Anchar είχε τότε παρουσιάσει ένα επιχείρημα που πήγαινε κάπως έτσι: (α) Στη Λιβύη οι αντιμαχόμενες παρατάξεις είναι ο Καντάφι και κάποιοι πρώην αξιωματούχοι του καθεστώτος του που έχουν ηγεμονεύσει πάνω στο δίκαιο λαϊκό ξεσηκωμό. Η αγριότητα των μαχών δεν αφήνει χώρο για οποιαδήποτε πολιτική, πολύ δε λιγότερο για ανεξάρτητη ταξικά δράση των εργαζομένων μαζών. Ένας εμφύλιος χωρίς προοδευτικό στρατόπεδο δηλαδή. (β) Η σχετική ισχύς των αντιμαχομένων προδιαγράφει έναν μακρύ εμφύλιο και ένα λουτρό αίματος. (γ) Ενδεχόμενη ιμπεριαλιστική επέμβαση των ΗΠΑ θα έχει μεν για το λαό της Λιβύης την εκμετάλλευση και την ιμπεριαλιστική υποδούλωση που πολλοί λαοί γνώρισαν και γνωρίζουν, αλλά αφενός θα αποτρέψει το λουτρό αίματος και αφετέρου θα αφήσει χώρο για ενδεχόμενη ανεξάρτητη εργατική πολιτική στο

πλαίσιο μιας έστω και κουτσής αστικής δημοκρατίας. Άρα, καλύτερα να βομβαρδίσουν οι Αμερικάνοι τον Καντάφι και να επιβάλουν την ιμπεριαλιστική τάξη εκτοπίζοντας και τα μη κοσμικά στοιχεία της αντιπολίτευσης: Κάτι δηλαδή σαν μια θεωρία σταδίων. Πρώτα απαλλαγή από τον εμφύλιο δια της αμερικανικής επέμβασης και μετά σοσιαλιστική δράση! Κάτι εντελώς παρόμοιο με αυτό που ισχυρίζεται η Socialist Action USA για τη Συρία. Το μόνο που αλλάζει είναι ο Ρώσικος ιμπεριαλισμός αντί του Αμερικανικού: Πρώτα ειρήνευση υπό τον Άσαντ δια των βομβαρδισμών του Πούτιν και μετά σοσιαλιστική δράση. Το προτεινόμενο πολιτικό κείμενο πολύ σωστά καταδικάζει τη Ρωσόφιλη αριστερά όσο και την Αμερικανόφιλη.

Το επιχείρημα Anchar πάντως δεν πάσχει ούτε γιατί συγκρίνει τους Αμερικάνους με τον ανατολίτικο δεσποτισμό και τους βρίσκει καλύτερους, ούτε γιατί απεμπολεί την ανεξάρτητη εργατική πολιτική όπως διατείνεται το προτεινόμενο πολιτικό κείμενο της συνδιάσκεψης. Το επιχείρημα Anchar πάσχει γιατί αρνείται την επικαιρότητα της επανάστασης και εισάγει από το παράθυρο μια θεωρία σταδίων. Το επιχείρημα Anchar πάσχει γιατί από τη μεριά των Λίβυων, σε ένα κρεσέντο οριενταλισμού, επικαλείται το ότι η ηγεσία της εξέγερσής τους είναι αντιδραστική για να θεωρήσει τους Λίβυους συλλήβδην εκ προοιμίου ανίκανους ή αναρμόδιους να αποφασίσουν για τον εαυτό τους και γιατί, από τη μεριά της διεθνούς αριστεράς έξω από τη Λιβύη, ηθικολογεί με έναν αφηρημένο όσο και μπακάλικό μικροαστικό ανθρωπισμό σύμφωνα με τον οποίο το παραπανίσιο αίμα των θυμάτων της εμφύλιας καπιταλιστικής βαρβαρότητας –εν σχέση εκείνο των αμερικανικών βομβαρδισμών– στη Λιβύη, θα έπεφτε στις κεφαλές εκείνης της αριστεράς που δεν συντάχθηκε με το έλασσον κακό του NATO! Θυμίζει τον Karl Popper που αποστασιοποιήθηκε από την Ουγγρική εξέγερση του 1918 γιατί ανακάλυψε ότι το ΚΚ ευθυνόταν για τους θανάτους των εργατών που

πυροβολούσαν οι δυνάμεις καταστολής του αστικού κράτους! Το πολιτικό εξαγόμενο της ήττας των εργαζομένων τάξεων της Λιβύης με τη διατήρηση του καθεστώτος Καντάφι χωρίς τον Καντάφι που επεδίωκαν οι δυτικές δυνάμεις, την ολική έκλειψη της δημοκρατίας, της όποιας δημοκρατίας που επακολούθησε, και την πολιτική σιγή νεκροταφείου από τη μεριά των εργατών της Λιβύης που κρατά μέχρι σήμερα, βρισκόταν εκτός του οπτικού πεδίου αυτού του απροκάλυπτου οριενταλισμού. Ίσως αντίθετα, εάν οι εργατικές τάξεις πετύχαιναν να ξεπατώσουν μόνες τους τον Καντάφι, έστω και με αυτή την ηγεσία, να βρίσκονταν σε πολύ πιο αξιόμαχη κατάσταση για να κοιτάξουν την αναπόφευκτη ιμπεριαλιστική απειλή στα μάτια και σε μια ισχυρή θέση στο εσωτερικό της χώρας έναντι μιας χωρίς κοινωνικό βάθος ηγεσίας του κανταφισμού άνευ Καντάφι. Η θέση Anchar πάσχει γιατί ξεχνά ότι η εργατική πολιτική δεν γίνεται λογαριάζοντας πιθανότητες –αυτές είναι πάντα εναντίον των επαναστατών – αλλά ανακαλύπτοντας δυνατότητες. Στην αριθμητική του ο Anchar δεν λογαριάζει ούτε τα θύματα της ιμπεριαλιστικής «κοινωνικής ευταξίας » στη Λιβύη ούτε τον μακροχρόνιο ενταφιασμό της εργατικής υπόθεσης.

Έτσι οι 7 τελευταίοι στίχοι του Α2(ι) θα έπρεπε νομίζω να αναδιατυπωθούν ως εξής:

Έφτασε με αυτή τη λογική να στηρίζει τη δυτική ιμπεριαλιστική επέμβαση στη Λιβύη και τη Συρία. Και στις δύο περιπτώσεις, επιστρατεύεται το επιχείρημα του ρεαλισμού: η άποψη ότι πριν από την όποια ανεξάρτητη ανεξάρτητη οργάνωση των εργαζομένων και των λαών, πέρα από θρησκευτικούς και εθνικούς διαχωρισμούς, θα πρέπει να προηγηθεί κάποιο είδος ιμπεριαλιστικής ειρήνης ισοδυναμεί με άνευ όρων παράδοση στον ιμπεριαλισμό και εγκατάλειψη κάθε δυνατότητας για ανεξάρτητη ανεξάρτητη οργάνωση των

εργαζομένων και των λαών, πέρα από θρησκευτικούς και εθνοτικούς διαχωρισμούς, της μόνης που μπορεί να εξασφαλίσει τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους. Ο στόχος είναι όντως πολύ δύσκολος και δεν μπορεί να διακηρυχθεί από το εξωτερικό. Αλλά η λύση σταδίων που φαντάζονται οι ίδιοι ότι, επιλέγοντας το ένα ή το άλλο στρατόπεδο, επηρεάζουν και τον μεταξύ τους συσχετισμό δύναμης είναι αυτοκτονική για την εργατική τάξη.

αστικά σχέδια και έφερε στην κεντρική πολιτική σκηνή ακροδεξιές ακόμα και φασιστικές ή μεταφασιστικές δυνάμεις που ανήλθαν πατώντας ακριβώς σε αυτά τα υπαρκτά εθνικά ζητήματα.

3. Εθνικισμοί

Πριν κλείσει η ενότητα Α2(i) χρειάζεται μια ξεχωριστή αναφορά στα εθνικά ζητήματα που έχουν έρθει στην επιφάνεια με την ευκαιρία της κρίσης. Θα πρότεινα κάτι σαν αυτό:

Σε όλο τον κόσμο Ουιγούροι στην Κίνα Ρονχίγια στη Μιανμάρ εμφύλιος στο Σουδάν κλπ κλπ παροξύνονται άλυτα εθνικά ζητήματα. Στη δική μας γειτονιά υπάρχει ένα νήμα που συνδέει τις φωνές για ανεξαρτησία της Σκωτίας, τη μαχητικότερη αντίσταση των Καταλανών για τη δική τους εθνική ανεξαρτησία, τη «δική μας» ιμπεριαλιστική επιβολή στο Μακεδονικό, την επιδίωξη των Ουκρανών να απαγκιστρωθούν – επιτέλους – από τον μεγαλορώσικο ιμπεριαλισμό, τις Κουρδικές επιδιώξεις για εθνική ανεξαρτησία. Πρόκειται σε όλες αυτές τις περιπτώσεις για εθνοποιητικές διαδικασίες που στον καιρό τους έμειναν ανολοκλήρωτες και σήμερα στο περιβάλλον της μεγάλης καπιταλιστικής κρίσης αναδύονται για να διαμεσολαβήσουν την αντίφαση κεφαλαίου και εργασίας που αυτή η κρίση παροξύνει. Η γενική έκλειψη επαναστατικών εργατικών κομμάτων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν την εθνική δυσaréσκεια μέχρι τον πυρήνα του προβλήματος, τον καπιταλισμό, στοίχισε τις αντίστοιχες εργατικές τάξεις πίσω από